

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY03435
NUMARADA KAYITLI MECMUANIN ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK
TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tolga KESKİN

EYLÜL - 2023

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY03435
NUMARADA KAYITLI MECMUANIN ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK
TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tolga KESKİN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Seda UYSAL BOZASLAN

EYLÜL - 2023

TRABZON

ONAY

Tolga KESKİN tarafından hazırlanan “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Şiir Mecmualarının Sistematiik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) Göre Tasnifi” adlı bu çalışma 25.10.2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı’nda **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı - Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL	Başkan	☐	☐	
Prof. Dr. Savaşkan Cem BAHADIR	Üye	☐	☐	
Dr. Öğr. Üyesi Seda UYSAL BOZASLAN	Üye	☐	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

Prof. Dr. Tülay İLHAN NAS
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca KTÜ-Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Tolga KESKİN
15.09.2023

ÖN SÖZ

Mecmualar manzum veya mensur farklı türlerdeki eserleri bir arada bulunduran, derleyenin beğenisine göre bir araya getirilmiş eserlerdir. Mecmualar bu özellikleriyle sadece derleyenin değil derlendiği dönemin edebî zevkini ve beğenisini de değerlendirmeye yardımcı olur.

Klasik Türk edebiyatının kırkambarı şeklinde tanımlananan mecmualar hem Türk edebiyatının hem de kültürünün önemli kaynakları arasında yer alır. Tez çalışmasına konu olan İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar NEKTY03435 numarada kayıtlı mecmua katalog bilgisinde “Mecmû’a-ı Eş’âr” başlığı ile kayıtlıdır. Mecmuanın derleyeni ve derlenme tarihi ile ilgili bir bilgi kayıtlı değildir. Çalışma giriş ve iki ana bölümden meydana gelmektedir. Giriş bölümünde mecmuanın tanımı yapılmış, mecmuaların tasnifi, şiir mecmualarının önemi ve MESTAP hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde tez konusu olan mecmua şekil ve içerik yönünden incelenmiştir. İkinci bölümde metnin kuruluşunda izlenen yöntem hakkında bilgi verildikten sonra mecmuada yer alan şiirler transkripsiyon alfabesi aracılığıyla çeviri yazılı olarak aktarılmıştır. Mecmuada yer alan şiirler yayımlanan divanlar, yayımlanmamış yüksek lisans tezleri, yayımlanmamış doktora tezleri, yayımlanan makaleler ve diğer çalışmalar ile karşılaştırılmış tespit edilen farklılıklar dipnotta belirtilmiş ardından da mecmuanın Şiir Mecmualarının Sistemati Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) göre tasnifi gerçekleştirilmiştir. Ardından sonuç, kaynakça ve tez konusu olan mecmuanın tıpkıbasımına yer verilmiştir.

Tez çalışması sürecinde desteğini, güler yüzünü ve sabrını esirgemeyen kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Seda UYSAL BOZASLAN’a, mecmuanın tespiti ve tezle ilgili önerileriyle katkı veren Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL’a, çalışmanın son şeklini almasında tecrübeleriyle yol gösteren Prof. Dr. Savaşkan Cem BAHADIR’a, danışman hocam aracılığıyla çalışmaya katkı sunan Prof. Dr. Mücahit KAÇAR’a ve çalışmada yer alan Farsça şiirin okunmasında ve çevirisinde yardımlarını gördüğüm Arş. Gör. Burhan CAN’a teşekkür ederim.

Eylül, 2023

Tolga KESKİN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET.....	VII
ABSTRACT	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	X

GİRİŞ	1-2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. NEKTY03435 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ İNCELENMESİ.....	3-25
1.1. Mecmuanın Fiziksel Tavsifi.....	3
1.1.1. Mürettibin Kimliği	4
1.2. Mecmuanın İçerik Tavsifi	5
1.2.1. Mecmuadaki Şairler, Yaşadıkları Yüzyıllar ve Şiir Sayıları.....	5
1.2.2. Mahlası Bilinmeyen/Bulunamayan Şiirler.....	8
1.2.3. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	8
1.2.3.1. Gazel.....	9
1.2.3.2. Murabba'	15
1.2.3.3. Tahmîs	17
1.2.3.4. Tercî-i Bend.....	17
1.2.3.5. Terkid-i Bend.....	17
1.2.3.6. Muaşşer.....	18
1.2.3.7. Müseddes	18
1.2.3.8. Kaside	18
1.2.3.9. Nazm.....	18
1.2.3.10. Muhammes	19
1.2.3.11. Kıta	19
1.2.4. Mecmuada Kullanılan Vezinler	20
1.3. Mecmuanın İmlâ Hususiyetleri.....	21
1.4. Mecmuadaki Şiirlerin Şairlerin Divanlardaki Şiirleri ile Karşılaştırılması.....	23

1.4.1. Şairlerin Divanlarında Bulunup Mecmuada Bulunmayan Kısımları	23
1.4.1.1. Beyit/Bend Eksiklikleri	23
1.4.1.2. Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Kısımlar	24

İKİNCİ BÖLÜM

2. METİN	26-251
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem	26
2.2. Transkripsiyonlu Metin	28
2.3. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi.....	227
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	252
KAYNAKÇA	254
EKLER.....	259
ÖZGEÇMİŞ.....	322

ÖZET

Mecmualar mürettibin edebi zevkine, beğenisine ve bazen de dünya görüşüne göre oluşturulmuş, farklı türde örneklerin bir arada bulunabileceği manzum, mensur, manzum ve mensur karışık biçimde oluşturulan eserlerdir. Mecmuaların mürettibi bazen belli iken bazen belli değildir. Mürettip kimliğini kasıtlı olarak belirtmeyeceği gibi bazen de ismini yazmış olduğu yer kopmuş, yırtılmış veya lekelenmiş olabilir. Çalışmanın konusu olan mecmua İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu'nda NEKTY03435 numarada kayıtlıdır. Nüshanın mürettibi belli değildir. 75 varaktan oluşan eser çeşitli türlerden şiirleri içerisinde barındırır. Mecmuada yer alan şiirler transkripsiyon alfabesi aracılığıyla aktarılmış, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre tasnifi yapılmıştır. Mecmuada 194 şiir yer almaktadır, bu şiirlerden 1'i Farsça olmak üzere 193'ü Türkçedir. Mecmuada içerisinde mahlas bulunmayan 5 şiir tespit edilmiştir. Mecmuada yer verilen şiirler 13. ve 18. yüzyıllar arasında yaşayan şairleri kapsamaktadır. Mecmuada şiirlerine en sık yer verilen şair Fehîm-i Kadîm'dir. En fazla kullanılan nazım şekli ise gazeldir. Mecmuada yer alan 194 şiirin 162'si gazel nazım şeklindedir. Mecmuada yer alan diğer nazım şekilleri, nazm, terkeb-i bend, terci-i bend, müseddes, muaşşer, kaside, muhammes, kıta, murabba ve tahmisdir. Çalışmanın amacı İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu NEKTY03435 numarada kayıtlı mecmuanın tanıtımını yaparak klasik Türk edebiyatına katkı sağlayabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Şiir Mecmuaları, MESTAP

ABSTRACT

Poetry collections are works created in a mixed form in verse, prose, verse and prose, where different types of examples can be found together, created according to the literary pleasure, taste and worldview of the compiler. While the composition of the poetry collections is sometimes known, sometimes it is not. The compiler may deliberately not indicate his identity, and sometimes the place where his name is written may be broken, torn or stained. The poetry collection, which is the subject of the study, is registered in Istanbul University Rare Books Library Turkish Manuscripts NEKTY03435. The compiler of the copy is unknown. The work, which consists of 75 pages, contains poems from various genres. The poems in the poetry collection were transferred through the transcription alphabet and classified according to The Project of Systematic Classification of Mecmua's (MESTAP). There are 194 poems in the poetry collection, 1 of which is in Persian and 193 of them are Turkish. 5 poems without pseudonyms have been identified in the poetry collection. The poems included in the poetry collection cover the poets who lived between the 13th and 18th centuries. Fehîm-i Kadîm is the poet whose poems are most frequently cited in the poetry collections. The most used verse form is the *gazel*. 162 of the 194 poems in the poetry collection are in the form of *gazel*. Other verse forms in the poetry collection are *nazm*, *terkib-i bend*, *terci-i bend*, *müseddes*, *muaşşer*, *kaside*, *muhammes*, *kita*, *murabba* and *tahmis*. The purpose of the study is to contribute to classical Turkish literature by promoting the poetry collection registered in Istanbul University Rare Books Library Turkish Manuscripts NEKTY03435.

Keywords: Classical Turkish literature, Poetry Collections, MESTAP

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo Nr.	Tablo Adı	Sayfa Nr.
1	Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıl ve Mecmuadaki Şiir Sayıları.....	6
2	Yüzyıllara Göre Şairler ve Şiir Adetleri	8
3	Mahlas Bulunmayan Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı	8
4	Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri ve Kullanım Sayıları	9
5	Kaynaklarda Tespit Edilemeyen Şiirler ve Bend/Beyit Sayıları.....	19
6	Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları ve Nazım Şekillerine Göre Dağılımı.....	21
7	Hazırlanmış Çalışmalarda Bulunup Mecmuada Bulunmayan Kısımlar	23
8	Mecmuda Bulunup Hazırlanmış Çalışmalarda Olmayan Kısımlar	25
9	Transkripsiyon Alfabeti.....	27
10	Mecmuaların Sistematik Tasnifi Porejesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi	228

KISALTMALAR LİSTESİ

ANDN	: Abdulahad Nûrî, <i>Dîvân</i> , Nilüfer Çelik
a.g.e.	: Adı geçen eser
AHMB	: ‘Ayıntablî Hâfız, <i>Dîvân</i> , Mehmet Beşir
AHRD	: ‘Ayıntablî Hâfız, <i>Dîvân</i> , Rabia Derya Tuyan
AHDY	: Ahmed Hamdî, <i>Dîvân</i> , Alim Yıldız
AMHD	: Azîz Mahmûd Hüdâyî, <i>Dîvân-ı İlâhîyat</i> , Mustafa Tatcı ve Musa Yıldız
ATDE	: Abdülrahmî Tırsî, <i>Dîvân</i> , Emine Aydoğmuş Yüce
BFAG	: Bozdoğanlı Fethî, <i>Dîvân</i> , Asaf Gökbel
Bk.	: Bakınız
BMHM	: Bezci-zâde Mehmed Muhyiddîn, <i>Dîvân</i> , Hafsa Mutlu
C.	: Cilt
CDÇD	: Cemâlî, <i>Dîvân</i> , İ. Çetin Derdiyok
CDNK	: Cemâlî, <i>Dîvân</i> , Nihal Nomer Karaman
CİEK	: <i>Cemâleddîn İshak El-Karamanî’nin Bilinmeyen Şiirleri</i> , Suat Donuk
D.	: <i>Dîvân</i>
DADH	: Dukagin-zâde Ahmed Beg, <i>Dîvân</i> , Hüseyin Süzen
EDFS	: Edhemî, <i>Dîvân</i> , Fırat Sevinç
ENDG	: Edirneli Nazmî, <i>Dîvân</i> , Güler Doğan
ENDS	: Edirneli Nazmî, <i>Dîvân</i> , Sibel Üst
ERMG	: Eşrefoğlu Rûmî, <i>Dîvân</i> , Mustafa Güneş
FHDY	: Fethî-i Hüdâyî, <i>Dîvân</i> , Yeliz Yasak Peran
FKTÜ	: Fehîm-i Kadîn, <i>Dîvân</i> , Tahir Üzgör
Haz.	: Hazırlayan
HDAE	: Hamdullah Hamdî, <i>Dîvân</i> , Ali Emre Özdemir
HGDT	: Hayâlî-i Gülşenî, <i>Dîvân</i> , Türkan Alvan Çınar
HMSD	: Hâfız Mehmed Sebâtî, <i>Dîvân</i> , Nagihan Koç
HŞFŞ	: <i>Husrev ü Şîrîn</i> , Funda Şan
İGDM	: İbrahim Gülşenî, <i>Dîvân</i> , Mehmed Avçın
KABK	: <i>Kaygusuz Abdal Külliyyâtı</i> , Abdurrahman Güzel
LÇDH	: Lâmi’i Çelebi, <i>Dîvân</i> , Hamit Bilen Burmaoğlu
M.	: Mecmua
MDMA	: Muhyî, <i>Dîvân</i> , Mustafa Arslan
MGDÖ	: Muhyî-i Gülşenî, <i>Dîvân</i> , Önder Yaşar

MADB	: Muhyiddîn Abdal, <i>Dîvân</i> , Bayram Durbilmez
MŞTÜ	: <i>Mecma ‘-i Şuara ve Tezkire-i Üdeba</i> , Mehmet Arslan
NADH	: Nakşî Ali Akkirmânî, <i>Dîvân</i> , Hikmet Atik
NDAB	: Nâbî, <i>Dîvân</i> , Ali Fuat Bilkan
NDHA	: Nesîmî, <i>Dîvân</i> , Hüseyin Ayan
NİED	: Nakşî İbrahim Efendî, <i>Dîvân</i> , Emrah Ayan
NMDK	: Niyâzî-i Mısrî, <i>Dîvân</i> , Kenan Erdoğan
Nr.	: Numara
S.	: Sayfa
SDHB	: Sabrî (Seyyid Muhammed Emin), <i>Dîvân</i> , Handan Belli
SDÖU	: Sabrî, <i>Dîvân</i> , Özkan Uz
SNDC	: Seyyid Nizamoğlu, <i>Dîvân</i> , Canan Özdemir
ŞSDF	: Şemseddîn Sivâsî, <i>Dîvân</i> , Fatih Ramazan Süer
TMAS	: <i>Türk Musiki Antolojisi</i> , Sadeddin Nüzhet Ergun
TYEB	: Taşlıcalı Yahyâ Bey, <i>Dîvân</i> , Esra Bozyiğit
ÜSAB	: Ümmî Sinan, <i>Dîvân</i> , Azmi Bilgin
Vb.	: ve benzeri
Vd.	: ve diğerleri
Vs.	: vesaire
YNDM	: Yahyâ Nâzîm, <i>Dîvân</i> , Mustafa Sefa Çakır
Yay.	: Yayınları
YDMT	: Yûnus Emre, <i>Dîvân</i> , Mustafa Tatcı
YDOK	: Yûnus Emre, <i>Dîvân</i> , Orhan Kemal Tavukçu
Yy.	: Yüzyıl

GİRİŞ

Mecmuanın Tanımı

Arapça cem' kökünden türeyen mecmu'a kelimesi "toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitaplardır."¹ Mecmualar "toplanıp biriktirilmiş olan şeylerin hey'et-i umûmiyesi, ulûm ve fûnûna veya edebiyata ait mübâhasi hâvî risâle-i mevkûta, içine eş'âr vesâire kaydedilmiş olan risâle"² "çeşitli yazılardan meydana gelmiş kitap, toplanmış, derlenmiş şeylerin bütünü"³ şeklinde tarif edilebilir.

Mecmualar genellikle bir ya da daha fazla mürettip tarafından derlenen ve içerisinde çeşitli eserler barındıran bir tür olarak tanımlanabilir. Mecmualar hem manzum hem de mensur şekillerin bir arada görüldüğü eserler olarak karşımıza çıkar.

Mecmuaların Tasnifi

Mecmualar pek çok araştırmacı ve bilim adamı tarafından çeşitli şekillerde tasnif edilmiştir. Bu tasniflerde kimi zaman muhteva kimi zaman da şekil özellikleri belirleyici olmuştur. Mecmuaların tasnifine yönelik ilk çalışma Âgâh Sırrı Levend tarafından gerçekleştirilmiştir. Levend mecmuaları içerik yönünden 5 başlık altında değerlendirme yoluna gitmiştir. Teze konu olan mecmua Âgâh Sırrı Levend'in tasnifine göre "*meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları*"⁴ sınıflandırmasına dâhil edilebilir.

Bir diğer tasnif denemesi ise Günay Kut'a aittir. Bu tasnif Âgâh Sırrı Levend'in tasnifi ile benzerlik göstermektedir. Günay Kut da mecmuaları içeriklerine göre tasnif etmiştir. Tez konusu olan mecmua Kut'un tasnifine göre "*seçme şiir mecmuaları*"⁵ sınıflandırması altında değerlendirilebilir.

Mecmuaların tasnifi konusunda bir diğer önemli çalışma Atabey Kılıç'a aittir. Kılıç mecmuaları hem içerik hem de şekil özellikleri bakımından sınıflandırmıştır. Kılıç'ın tasnifi oldukça

---

¹ Günay Kut, "Mecmûa", **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, 6, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1986, s.170.

² Mehmed Bahaeddin, **Yeni Türkçe Lügat**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997, s.656.

³ Yaşar Çağbayır, **Ötüken Türkçe Sözlük**, 3, Ötüken Yayınları, İstanbul, s.3101.

⁴ Âgâh Sırrı Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi**, 1, Dergah Yayınları, İstanbul, 2015, s.166-167.

⁵ Kut, a.g.e., s.170-174.

kapsamlıdır ve cönkleri de içerisine alır. Bu tasnifte mecmualar cilt ve tertip durumları, manzum-mensur durumda oluşları, şekil özellikleri, dil vb. gibi birçok kritere göre tasnif edilir. Atabey Kılıç'ın "Mecmua Tasnifine Dair"⁶ adlı yazısında yer alan bu tasnifine göre teze konu olan mecmua tertip durumu bakımından "*mürettibi bilinmeyen mecmualar*", muhteva bakımından "*tasavvuf*" içerikli mecmualar sınıflandırmasına dâhil edilebilir.⁷

Mehmet Gürbüz şiir mecmualarını, şiirlerin nazım şekillerine, türlerine ve nazire olmalarına göre üç ana başlık altında değerlendirir. Gürbüz'ün tasnifine göre şekil özellikleri bakımından "*farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar*", tür bakımından "*farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar*" ve şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre ise "*aynı zümreye (tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar*" içerisinde yer almaktadır.⁸

M. Fatih Köksal mecmuaları şekil ve muhteva bakımından iki başlık altında sınıflamıştır. Teze konu olan mecmua Köksal'ın bu tasnifine göre şekil bakımından "*kitap şeklinde düzenlenmiş mecmualar*", muhteva bakımından ise "*karışık şiir mecmuaları*" sınıflandırmasına dâhil edilebilir.⁹

---

⁶ Atabey Kılıç, "Mecmua Tasnifine Dair", **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, 1. Baskı içinde (77), Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012., s.81-94

⁷ Kılıç, a.g.e., s.81-94.

⁸ Mehmet Gürbüz, "Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, 1. Baskı içinde (108-111), Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012.

⁹ M. Fatih Köksal, "Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi", Kadir Ulusoy (Ed.), **2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi**, Antalya, 2018, s.87-92.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. NEKTY03435 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Fiziksel Tavsifi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümü içerisinde NEKTY 03435 numarada kayıtlıdır. Mecmuanın tertip tarihi ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Mecmuanın 12a sayfasının üst kısmında mavi bir mürekkeple silik bir şekilde “Hâlis Efendi Kütüphanesi” yazmaktadır. Yine aynı varakta “Mecmua-ı Eş’ar” adı ile kaydedilmiştir. Nüshanın mürettebi belli değildir.

Cilt: Siyah Bez Cilt¹⁰

Kağıt: Sarı Renkli Kağıt

Yazı: Şair mahlasları umumiyetle surh (kırmızı) mürekkepli, harekesiz nesih hat

Varak: 75

Sütun: Muhtelif

Satır: Muhtelif

Ebat: 218x155

Derleyeni: Belli değil.

Tertip Tarihi: Belli değil.

Nüshanın ilk ve son beyitleri:

“*Ey nigāh- ı gāzabı mest-i mey-i naḥvet-i nāz*

Ġamzesi sāḳī-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz” (12a)

“*Tekebbürlük ḥüdāya yaraşur sen nesl-i ādemsin*

Vücūduñ añla ey gāfil ki bir ḳatre menīdensin” (70b)

Mecmuanın yer aldığı yazma 75 varaktan oluşmaktadır. Mecmua katalogda 98 varak olarak kaydedilmiştir.¹¹ Tez çalışmasına konu olan kısımlar 12a-70b varakları arasındır. Mecmuanın 65.

¹⁰ İtalic olarak verilen bilgiler tarafımızdan doldurulmuştur.

¹¹Bk. [http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:\\$002f\\$002fSD_ILS\\$002f0\\$002fSD_ILS:793285/one?qu=NEKTY03435](http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:793285/one?qu=NEKTY03435)

varağın ön ve arka yüzlerinde Eyub El-Ensari Hazretleri'nin mensur bir kıssası yer almaktadır. 66a varağında yine mensur bir kısım bulunmaktadır. Mecmuanın 67. sayfaları içerisinde Arapça bir şiir bulunmaktadır. Mecmuanın 70a ve 75a sayfaları arasında çeşitli karalamalar, macun tarifleri, boş ve eksik sayfalar yer almaktadır. Mecmuada yer alan boş ve eksik sayfalar ile ilgili gerekli bilgiler metin kısmında dipnotlarda gösterilmiştir.

1.1.1. Mürettibin Kimliği

Mürettib, düzenleyen, sıraya koyan, tertipleyen, hazırlayan ve dizgici anlamlarına gelmektedir.¹² Mecmualar mürettepler tarafından derlenir ve bir araya getirilir. Bir araya getirme işi bir mürettib tarafından yapılabileceği gibi bazı mecmuaların birden fazla mürettibi de mevcuttur. Mecmular çoğunlukla onları derleyen, hazırlayan mürettibin zevki ve beğenisi doğrultusunda şekillenir. Mürettib kendi beğenisi doğrultusunda şiirler seçerek onu mecmua metnine dâhil eder. Bu sayede mürettibin kimliği konusunda fikir sahibi olunabilir.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 numarada bulunan mecmuanın mürettibi belli değildir. Mecmuada yer alan hattın değişmemiş olmasından bu mecmuanın bir mürettip tarafından hazırlandığı düşünülebilir.

Mürettip mecmuayı oluşturan şiirlerin çoğunluğunu gazellerden seçmiştir. Seçilen bu şiirlerin içerikleri göz önüne alındığında mürettibin tasavvufa ve bazı tarikatlere ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Mecmuada yer alan bazı dinî ve tasavvufî şiirlerin matla' beyitleri/bendleri mürettibin ilgisini açıkça belli eder:

*“Şāh-ı iklim-i velāyetdür gürūh-ı Kādīrī
Rāh-ı ‘aşkda zū'l-kerāmetdür gürūh-ı Kādīrī”* (117/1)

*“Bugün meydān-ı ‘aşk içre bize Kādīrīler dirler
Şafā vü zevk ü şevk içre bize Kādīrīler dirler”* (78/1)

*“Zīkr idüp Hakkı ey ‘azīz gülşenīyüz yā hū dirüz
Gice gündüz ‘aşk isterüz gülşenīyüz yā hū dirüz”* (113/1)

*“‘Aşk ile ol ‘āşıkı sıdık-ile ol şādıkı
Maḥbūbudur ḥālıkı Sultān ‘Abdülkādīrūn”* (51/1)

---

¹² Çağbayır, a.g.e., s.3386.

Bu şiirlerden hareketle mürettibin “*Kâdirî, Halvetî*” gibi tarikat kollarına ilgisi olduğu söylenebilir. Mürettibin tarikat zümrelerine olan ilgisi sadece bu beyitler ile sınırlı değildir. Mecmuada yer alan şairler de bu düşünceyi destekler niteliktedir. Mecmuada Fehim-i Kadim’den sonra en çok şiiri bulunan şairlerden olan Kadîrî tarikatının kollarından Eşrefîliği yayma amacı taşıyan Eşrefoğlu Rûmî, Halvetî tarikatının Mısriyye kolunun kurucusu Niyâzî-i Mısri, Halvetîye’nin Celvetî kolunu temsil eden Aziz Mahmûd Hüdâyî, Halvetî tarikatına bağlı bulunan Abdulahad Nûrî gibi isimler ve bu isimlerden seçilen şiirler mürettibin dinî-tasavvufi ilgisini açığa çıkarmaktadır:

*“Ey gâfil uyan rihlet-i nâ-gâh[1] unutma
Yol korhuludur korhusu çok rāh[1] unutma”* (67/1)

*“Tarîk âdâbını gözle hakikat menzilin izle
Derûnuñ sırrını gizle eger dervîş iseñ dervîş”* (37/14)

Mürettib bu dinî-tasavvufi eğilimlerini yansıtan şiirler dışında rind-meşreb şiirlere de yer vermiştir:

*“Çeşm-i rindâne ki dilden mey-i gül-fâm ister”
“Şîşe-i gayret ü nāmûsı aña cām ister”* (4/1)

*“Nedür cân kim anı sen nâzenîn cānāna virmezler”
“Saña ‘âşık olanlar yoluña cānā ne virmezler”* (11/1)

*“Bahār irse gine sākî mey-i mu‘ciz-nümün olsa”
“Şarāb-ı şu‘le-reng ü cām-ı şāf-ı āb-gün olsa”* (17/1)

Mürettip hakkında metin içerisinde ve kütüphane kataloğunda herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Seçilen şiirler, kullanılan dil ve yazı, yapılan harf yanlışlıkları ve bazı eklerin yazılmamış olması gibi kriterlere bakıldığında mürettibin dönemine göre ortalama bir eğitime sahip olduğu düşünülebilir.

1.2. Mecmuanın İçerik Tavsifi

1.2.1. Mecmuadaki Şairler, Yaşadıkları Yüzyıllar ve Şiir Sayıları

Mecmuada, 1248 yılında vefat eden Şems-i Tebrîzî’den başlamak üzere 13, 14, 15, 16, 17. ve 18. yüzyıllarda yaşamış 66 şair tespit edilmiştir. Bu şairlerden 19’unun yaşadığı yüzyıl belirlenememiştir. Mecmuada tespit edilen en geç dönem şiirin *Mürîdoğlu* mahlaslı bir şaire ait

olduğu düşünülmektedir. Mecmua metninde geçen *Mürîdoğlu*'na ait şiir şairin divanında tespit edilememiştir. Mecmuada yer alan şair ve şiir yoğunluğu, mecmuada kullanılan kağıt ve kağıdın durumu göz önünde bulundurulduğunda mecmuanın en geç 18. yüzyıla ait olduğu söylenebilir. Bu sebeple bu şiirin *Mürîdoğlu* mahlaslı başka bir şaire ait olabileceği düşünülebilir. Aşağıdaki tabloda mecmuada yer alan şairler, şairlerin yaşadığı yüzyıllar, nazım şekillerine göre şiir sayıları ve şiir adetleri verilmiştir.

Tablo 1: Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıl ve Mecmuadaki Şiir Sayıları

Sıra	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli	Şiir Adedi
1.	Abdulahad Nûrî	17	5 Gazel, 3 Murabba, 1 Müseddes	9
2.	Abdülaziz	(?)	1 Murabba	1
3.	Abdürrahim Tırsî	16	1 Gazel	1
4.	Âşık Yûnus	15	5 Gazel, 3 Murabba	8
5.	Aziz Mahmûd Hüdâyî	17	3 Murabba, 1 Gazel	4
6.	Buhârî (Emir Buhârî)	15	1 Gazel, 1 Murabba	2
7.	Burusevî Tâlib Efendi (?)	17	1 Nazm	1
8.	Cemâlî	15	2 Gazel	2
9.	Cemâl-i Halvetî	15	2 Gazel	2
10.	Cemâlî (Cemâleddîn İshak El-Karamanî)	16	1 Gazel	1
11.	Dede Ömer Rûşenî	15	1 Gazel	1
12.	Dehânî	16	1 Gazel	1
13.	Derviş Ahmed	18	1 Murabba	1
14.	Diyarbakirli Halîlî	15	1 Gazel	1
15.	Dukagin-zâde Ahmed	16	1 Terci-i bend	1
16.	Edhemî	(?)	1 Murabba	1
17.	Emnî (Burnaz Mehmed Aga)	17	1 Gazel	1
18.	Eşrefoğlu Rûmî	15	25 Gazel	25
19.	Fehîm-i Kadîm	17	29 Gazel, 1 Terkib-i bend	30
20.	Fethî	(?)	1 Gazel	1
21.	Firdevsî	(?)	1 Gazel	1
22.	Gafûrî	16	1 Gazel	1
23.	Hâfız	(?)	2 Gazel	2
24.	Hamdî	(?)	1 Gazel	1
25.	Hayâlî Bey	16	1 Gazel	1
26.	Hayâlî-i Gülşenî	16	1 Gazel	1
27.	Hulvî	(?)	1 Gazel	1
28.	Itrî (Buhârî-zâde)	17	1 Gazel	1
29.	İzzî (Eşref-zâde)	18	2 Gazel	2
30.	İbrahim Gülşenî	16	1 Gazel	1
31.	İmadüddîn Nesîmî	14	2 Gazel	2
32.	Îsâ Mahvî	17	1 Murabba	1
33.	Kaygusuz Abdal	15	1 Gazel, 1 Kıta	2

Tablo 1: (Devamı)

Sıra	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli	Şiir Adedi
34.	Lütfî (Lütfullah Hoca-zâde)	17	1 Gazel	1
35.	Mahzûn	(?)	1 Gazel	1
36.	Mecîdî	(?)	2 Gazel	2
37.	Meftûnî	17	1 Murabba	1
38.	Miskîn	(?)	1 Gazel	1
39.	Muhyî (Bezci-zâde Muhyiddîn Efendi)	16	7 Gazel	7
40.	Muhyîddîn Abdal	16	2 Gazel	2
41.	Mürîdoğlu (?)	(?)	1 Gazel	1
42.	Mollâ (?)	(?)	1 Muhammes	1
43.	Nahîfî	18	1 Tahmis	1
44.	Nakşî (Ali Akkirmânî)	17	2 Gazel	2
45.	Nakşî (Çıkrıkçı Şeyh Mustafa)	18	1 Gazel	1
46.	Nakşî İbrahim Efendi	18	1 Murabba, 1 Kaside	2
47.	Nazmî	(?)	1 Gazel	1
48.	Niyâzî-i Mısırî	17	25 Gazel, 1 Murabba	26
49.	Sabrî	(?)	1 Gazel	1
50.	Serîrî	15	1 Muaşşer	1
51.	Seyyid Nizamoğlu	16	2 Gazel	2
52.	Sinân-ı Ümmî	17	1 Gazel	1
53.	Süleymân Çelebi	15	1 Gazel	1
54.	Sülûkî	(?)	1 Murabba	1
55.	Şemseddîn (Akşemseddîn)	15	1 Gazel	1
56.	Şemsî (Şemseddin Sivâsî)	16	1 Gazel	1
57.	Şems-i Tebrîzî	13	1 Gazel	1
58.	Şeyh Muhammed	(?)	1 Gazel	1
59.	Şîrâzî	(?)	1 Gazel	1
60.	Üftâde (Mehmed Muhyiddin)	16	1 Gazel	1
61.	Yahyâ (Taşlıcalı)	16	1 Gazel	1
62.	Yûnûs Emre	14	8 Gazel, 2 Murabba	10
63.	Zeynî	(?)	1 Gazel	1
64.	Şeyhî	15	1 Gazel	1
65.	Vahîd	(?)	1 Tahmis	1
66.	Yahyâ Nâzîm	18	1 Gazel	1

Aşağıdaki tabloda mecmuada yer alan şairlerin ve şiir adetlerinin yüzyıllara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 2: Yüzyıllara Göre Şairler ve Şiir Adetleri

Yaşadığı Yüzyıl	Şair Sayısı	Şairler	Şiir Adedi
13.yy	1	Şems-i Tebrîzî	1
14.yy	2	İmadüddîn Nesîmî, Yûnûs Emre	12
15. yy	12	Dede Ömer Rûşenî, Şemseddîn (Akşemseddîn), Cemâl-i Halvetî, Süleymân Çelebi, Kaygusuz Abdal, Cemâlî, Buhârî (Emir Buhârî), Serîrî, Eşrefoğlu Rûmî, Diyarbekirli Halîlî, Âşık Yûnus, Şeyhî	47
16. yy	14	İbrahim Gülşenî, Hayâlî-i Gülşenî, Dehânî, Şemsî (Şemseddin Sivâsî), Muhyîddîn Abdal, Muhyî (Bezci-zâde Muhyiddîn Efendi), Gafûrî, Abdürrahim Tîrsî, Yahyâ (Taşlıcalı), Üftade (Mehmed Muhyiddin), Seyyid Nizamoğlu, Hayâlî Bey, Dukagin-zâde Ahmed, Cemâleddîn İshak El-Karamanî.	22
17. yy	12	Nakşî (Ali Akkirmânî), İsâ Mahvî, Sinân-ı Ümmî, Meftûnî, Emnî/Ümnî (Burnaz Mehmed Aga), Niyâzî-i Mîsrî, Lûtfî (Lütfullah Hoca-zâde), Fehîm-i Kadîm, Aziz Mahmûd Hüdâyî, 'İtrî (Buhûrî-zâde), Abdulahad Nûrî, Burusevî Tâlib Efendi (?)	78
18. yy	6	Nahîfî, Nakşî İbrahim Efendi, Dervîş Ahmed, 'İzzî (Eşref-zâde), Nakşî (Çıkrıkçı Şeyh Mustafa), Yahyâ Nâzîm	8
Bilinmeyen	19	Zeynî, Fırdevsî, Şîrâzî, Şeyh Muhammed, Sabrî, Miskîn, Mahzûn, Hulvî, Hamdî, Hâfız, Nazmî, Fethî, Edhemî, Abdülaziz, Mollâ (?), Vahîd, Sülûkî, Mecîdî, Mürîdoğlu (?)	21

1.2.2. Mahlası Bilinmeyen/Bulunamayan Şiirler

Mecmuanın mürettibi büyük bir çoğunlukla mecmuadaki şiirlerde yer alan mahlasları belirtmek için üzerini kırmızı mürekkeple çizmiştir. Ancak bazı şiirlerde mahlası çizmemiş, yanlış çizmiş veya şiirde mahlas belirtilmemiştir. Aşağıda yer alan tabloda mahlas bulunmayan/ tespit edilemeyen şiirlerin nazım şekillerine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3: Mahlas Bulunmayan Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Şiir Nu.	Nazım Şekli	Sayısı
37, 38, 159	Gazel	3
132, 175	Murabba	2

1.2.3. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri

Mecmuada toplamda 194 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 162'ü gazel nazım şekli ile yazılmıştır. Mecmuada yer alan şiirler sayılarına göre sırayla 162 gazel, 22 murabba, 2 tahmis, 1 kaside, 1 muaşşer, 1 müseddes, 1 muhammes, 1 terki-i bend, 1 terci-i bend, 1 nazm ve 1 kıta şeklindedir. Aşağıdaki tabloda mecmuada kullanılan nazım şekilleri ve sayıları belirtilmiştir.

Tablo 4: Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri ve Kullanım Sayıları

Nazım Şekli	Kullanım Sayısı
Gazel	162
Murabba	22
Tahmis	2
Muaşşer	1
Muhammes	1
Müseddes	1
Nazm	1
Terci-i Bend	1
Terkib-i Bend	1
Kaside	1
Kıta	1
Toplam	194

1.2.3.1. Gazel

Mecmuada en çok kullanılan nazım şeklidir. Mecmuada en fazla gazeli yer alan şair 29 gazel ile Fehîm-i Kadîm'dir. Fehîm'i 25 gazelle Niyâzî-i Mısrî ve Eşrefoğlu Rûmî takip etmektedir. Mecmuda gazeli yer alan diğer şairler ve gazel sayıları çokdan aza doğru olmak üzere şu şekildedir: Yûnus (8), Muhyî (7), Abdulahad Nûrî (5), Âşık Yûnus (5), Seyyid Nizâmî (3), Cemâlî (2), Cemâl-i Halvetî (2), İmadüddîn Nesîmî (2), Nakşî (Ali Akkirmânî) (2), Hâfız (2), Muhyiddîn Abdal (2), 'İzzî (Eşref-zâde) (2), Mecîdî (2), Şemseddîn (Akşemseddîn) (1), Aziz Mahmûd Hüdâyî (1), İbrahim Gülşenî (1), Hayâlî-i Gülşenî (1), Firdevsî (1), Dede Ömer Rûşenî (1), Dehânî (1), Şeyh Muhammed (1), Şîrâzî (1), Kaygusuz Abdal (1), Şems-i Tebrîzî (1), Şemsî (Şemseddin Sivâsî) (1), Süleymân Çelebi (1), Sinân-ı Ümmî (1), Sabrî (1), Mürîdoğlu/Merîdoğlu(Aczî) (1), Cemâlî (Cemâleddîn İshak El-Karamanî) (1), Hamdî (1), Gafûrî (1), Emnî/Ümnî (Burnaz Mehmed Aga) (1), Buhârî (Emir Buhârî) (1), Abdürrahim Tırsî (1), Üftade (Mehmed Muhyiddin) (1), Nazmî (1), Nakşî (Çıkrıkçı Şeyh Mustafa) (1), Lutfî (Lütfullah Hoca-zâde) (1), Hayâlî Bey (1), Fethî (1), Diyarbakirli Halîlî (1), 'İtrî (Buhârî-zâde) (1), Taşlıcalı Yahyâ (1), Şeyhî (1), Yahyâ Nâzîm (1), Hulvî (1), Miskîn (1), Mahzûn (1).

Mecmuada yer alan 162 gazelden 28'i hazırlanmış kaynaklarda tespit edilememiştir. Ayrıca mecmuda yer alan 3 gazelde mahlas tespit edilememiştir. Bunlar şairleri ve şiir sayılarıyla şu şekildedir: Muhyî'nin dört, Muhyiddîn Abdal, Mecîdî, Hâfız'ın ve Cemâlî'nin ikişer, Nazmî, Fethî, Abdürrahim Tırsî, Hamdî, Hüdâyî, Cemâl-i Halvetî, Niyâzî-i Mısrî, Kaygusuz Abdal, Firdevsî, Sabrî, Mürîdoğlu, Miskîn, Mahzûn, Hulvî, Şîrâzî ve Şeyh Muhammed'in birer gazeli kaynaklarda tespit edilememiştir.

Muhyî'ye ait dört gazel Bayram Durbilmez “Muhyiddîn Abdal Dîvânı(İnceleme-Tenkitli Metin)”¹³, Hafsa Mutlu “Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı”¹⁴, Mustafa Arslan “Muhyî Dîvânı”¹⁵ ve Önder Yaşar “Muhyî-i Gülşenî [Ö.1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)”¹⁶ adlı çalışmalarda tespit edilememiştir. Gazellerin matla' beyitleri şu şekildedir:

*“Cümle ‘âlem bir hicâbdur bildüñ ise sen anı
Ol hicâbdan geçdüñ ise kande baksañ andadur”*(121/1)

*“Karârum yokdur ey dilber görelden sen dil-ârâyı
Cemâlüñ görmek için ben açaram cânı yarayı”*(139/1)

*“Niyâz-ı ‘arz-ı hâcâta ulu dergâhımız vardır
Cân [u] dilden münâcâta bizüm Allâhımız vardır”* (140/1)

*“Düşelden gönlüme ‘aşkuñ dilüm tekrâr ider hû hû
İrelden cânuma şevkuñ dilüm tekrâr ider hû hû”*(187/1)

Muhyiddîn Abdâl'a ait iki gazel Bayram Durbilmez tarafından hazırlanan “Muhyiddîn Abdal Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)”¹⁷ adlı çalışmada bulunamamıştır. Gazellerin matla' beyitleri şu şekildedir:

*“Señün ‘aşkuñ beni dîvâne kıldı
İçürdi cür‘âyı mestâne kıldı”*(74/1)

*“Gönül imân getürsün “hel etâ”ya
Şük(ü)r kıl secde eyle hem Hüdâya”*(90/1)

*Mecîdî*¹⁸'ye ait iki gazele hazırlanan kaynaklarda rastlanmamıştır. Gazellerin matla' beyitleri şu şekildedir:

¹³ Bayram Durbilmez, **Muhyiddîn Abdal Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

¹⁴ Hafsa Mutlu, **Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

¹⁵ Mustafa Arslan, **Muhyî Dîvânı**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

¹⁶ Önder Yaşar, **Muhyî-i Gülşenî [Ö.1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2019.

¹⁷ Durbilmez, a.g.e.

¹⁸ Bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

“Kanı bir ‘âşık-ı şâdık Ki diye dâ’imā Allāh”

“Kanı bir tâlib-i fâ’ik ki diye dâ’imā Allāh”(111/1)

“Gel ey ‘âşık di merdâne ki “lâ-ma‘bûda illâ hû”

“Şafâlar irişe câne ki “lâ-ma‘bûda illâ hû””(112/1)

Hâfız’a ait iki gazel Rabia Derya Tuyan “Ayıntablı Hâfız ve Divânı (İnceleme-Metin-Dizin)”¹⁹, Mehmet Beşir Ataç “Ayıntablı Hafız Abdülmecidzade ve Divanı, İnceleme-Metin”²⁰, Nagihan Koç “Hâfız Mehmed Sebâtî Divânı’nın Transkripsiyonlu Metni ve İncelemesi”²¹ ve Nilgün Doğrusöz “Hâfız Post Mecmûasında Türkçe Güfteler”²² adlı çalışmalarda görülememiştir. Gazellerin matla’ beyitleri şu şekildedir:

“Ey cemâli şem‘ine ‘âşıkları sūzân iden

Ey vişâli şevkine şâdıqları nâlân iden”(60/1)

“Vücûduñ şem‘-i pür-nûr-ı Hüdâdur yâ Resûlallâh

Zuhûruñla dü-‘âlem rûşenâdur yâ Resûlallâh”(183/1)

Cemâlî’ye ait iki gazel Nihal Nomer Karaman “Cemâlî Dîvânı”²³ ve İ. Çetin Derdiyok “Cemâlî Dîvânı İnceleme-Metin”²⁴ adlı çalışmalarda bulunamamıştır. Gazellerin matla’ beyitleri şu şekildedir:

“Münevver olalı ‘âlem cemâlûñ mâhtâbından

Uyardı cümle ‘uşşâkı bu gaflet haş [u] ‘âmundan”(115/1)

“Başumı top eylemişem zülfinûñ çevgânına

Girmişem Mecnûn şîfat ol Leyl(i)nûñ meydânına”(186/1)

¹⁹ Rabia Derya Tuyan, **‘Ayıntablı Hâfız ve Divânı (İnceleme-Metin-Dizin)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

²⁰ Mehmet Beşir Ataç, **Ayıntablı Hafız Abdülmecidzade ve Divanı, İnceleme-Metin**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

²¹ Nagihan Koç, **Hâfız Mehmed Sebâtî Divânı’nın Transkripsiyonlu Metni ve İncelemesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

²² Nilgün Doğrusöz, **Hâfız Post Mecmûasında Türkçe Güfteler**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.

²³ Nihal Nomer Karaman, **Cemâlî Dîvânı**, Kitabevi Yay., İstanbul, 2022.

²⁴ İ. Çetin Derdiyok, **Cemâlî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988.

Nazmî'ye ait bir gazel Güler Doğan “Edirneli Nazmî Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)”²⁵ ve Sibel Üst “Edirneli Nazmî Dîvânı”²⁶ adlı çalışmalarda bulunamamıştır. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*“Maḥbûb-ı hüdâ zât-ı şerîf yâr-ı Muḥammed
Maḥbûl-i ilâhîdür eṭvâr-ı Muḥammed”* (50/1)

Fethî'ye ait bir gazel Asaf Gökbel “Son Asır Türk Şairlerinden Bozdoğanlı Fethî Hayatı, Eserleri ve Divanı”²⁷ ve Yeliz Yasak Peran “Fethî Hüdâyî Dîvânı”²⁸ adlı çalışmalarda görülememiştir. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*“Sulṭân-ı âlî-şânım iḥsân 'inâyet it
Al elimi sulṭânım iḥsân 'inâyet it”* (53/1)

Abdürrahim Tırsî'ye ait bir gazel Emine Aydoğmuş Yüce tarafından hazırlanan “Abdürrahim Tırsî ve Dîvânı”²⁹ adlı çalışmada tespit edilememiştir. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*“Bugün meydân-ı aşk içre bize Kâdirîler dirler
Şafâ vü zevk ü şevk içre bize Kâdirîler dirler”* (78/1)

Hamdî'ye ait bir gazele Ali Emre Özyıldırım tarafından hazırlanan “Hamdullah Hamdî Divanının Tenkitli Metni”³⁰ ve Alim Yıldız “Ahmed Hamdi Divanı”³¹ adlı çalışmalarda rastlanmamıştır. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*“Evliyânun nazarında yanmayınca durılır mı
'Aşk 'aşkı esrük ider dönmeyince durılır mı”* (80/1)

²⁵ Güler Doğan, **Edirneli Nazmî Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2010.

²⁶ Sibel Üst, **Edirneli Nazmî Dîvânı**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

²⁷ Asaf Gökbel, **Son Asır Türk Şairlerinden Bozdoğanlı Fethî Hayatı, Eserleri ve Divanı**, C.H.P. Basım Evi, Aydın, 1940.

²⁸ Yeliz Yasak Peran, **Fethî Hüdâyî Dîvânı**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.

²⁹ Emine Aydoğmuş Yüce, **Abdürrahim Tırsî ve Dîvânı**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

³⁰ Ali Emre Özyıldırım, **Hamdullah Hamdî Divanının Tenkitli Metni**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.

³¹ Alim Yıldız, **Ahmed Hamdi Divanı**, Buruciye Yayınları, Sivas, 2011.

Hüdâyî'ye ait bir gazel H. Kamil Yılmaz “Azîz Mahmud Hüdâyî Dîvânı”³² ve Hayriye Türkoğlu Köse “XVI. Yüzyıl Şairi Hudâyî Hayatı-Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni”³³ adlı çalışmalarda tespit edilememiştir. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*“Benüm maşşūdum ‘ālemde degildür lâkin illā hū
Bu benüm derdūme dermān degildür lâkin illā hū”* (94/1)

*Cemâl-i Halveti*³⁴'ye ait bir gazel hazırlanan kaynaklarda görülememiştir. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir: Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*“Gün yüzünde zerreyi gör kim nice seyrân ider
Mest-i ‘aşığ olmuş ol cāndan geçüp cevân ider”* (150/1)

Niyâzî-i Mısrî'ye ait bir gazel Kenan Erdoğan tarafından hazırlanan “Niyâzî-i Mısrî-Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanı (Tenkitli Metin)”³⁵ adlı çalışmada bulunamamıştır. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*“Kelām-ı sır-ı mevlānuñ dilā taķrîr[i] müşkildür
Ne mümkün eylemek işbāt anuñ tezvîr[i] müşkildür”* (154/1)

Kaygusuz Abdal'a ait bir gazel Abdurrahman Güzel tarafından hazırlanan “Kaygusuz Abdal Külliyyatı (Hayatı-Eserleri-Metin-Sözlük-Kaynaklar)”³⁶ adlı çalışmada bulunmamaktadır. Gazelin matla' beyiti şu şekildedir:

*Ezelden ‘aşk-ıla çün yane geldüm
Bu ‘aşkuñ şem‘ine pervâne geldüm* (157/1)

---

³² H. Kamil Yılmaz, *Azîz Mahmud Hüdâyî Dîvânı*, DİB Yayınları, İstanbul, 2021.

³³ Hayriye Türkoğlu Köse, *XVI. Yüzyıl Şairi Hudâyî Hayatı-Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

³⁴ Bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

³⁵ Kenan Erdoğan, *Niyâzî-i Mısrî-Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanı (Tenkitli Metin)*, Akçay Yay., Ankara, 1998.

³⁶ Abdurrahman Güzel (haz.), *Kaygusuz Abdal Külliyyatı (Hayatı-Eserleri-Metin-Sözlük-Kaynaklar)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2021

Sabrî’ye ait bir gazel Özkan Uz tarafından hazırlanan “*Sabri Dîvânı*”³⁷ ve Handan Belli “*Sabrî (Seyyid Muhammed Emin) Dîvânı (İnceleme-Metin)*”³⁸ adlı çalışmalarda tespit edilememiştir. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

*“Şu dem-kim mürşide irdüm uyur idüm uyandurdu
Yüregim bir oda şaldı benî yağıdı vü yandurdu”*(173/1)

Mürîdoğlu’na ait bir gazel Öznur Özgönül tarafından hazırlanan “*Aczî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*”³⁹ adlı tez çalışmasında bulunamamıştır. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

*“Bugün bize vefâlıdur şafâ-yı Muştafâ geldi”
“Zihî zevk ü şafâlıdur şafâ-yı Muştafâ geldi”*(170/1)

*Firdevsî*⁴⁰’ye ait bir gazel hazırlanan kaynaklarda tespit edilememiştir. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

*“Varanlar kûyuna yârûñ n’iderler seyr-i sahrâyı
Görenler rûy-ı cânânı n’ider gayrı temâşâyı”*(166/1)

*Miskîn*⁴¹’e ait bir gazel hazırlanan kaynaklarda tespit edilememiştir. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

*“Uyûn-ı kalbi ihyâ it kerem kıl zü’l-celâlullâh”
“Cümle hicâbları ref’ it kerem kıl zü’l-celâlullâh”*(126/1)

*Mahzûn*⁴²’a ait bir gazel hazırlanan kaynaklarda tespit edilememiştir. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

---

³⁷ Özkan Uz, *Sabrî Dîvânı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.

³⁸ Handan Belli, *Sabrî (Seyyid Muhammed Emin) Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

³⁹ Öznur Özgönül, *Aczî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*, Balıkesir Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2001.

⁴⁰ Bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

⁴¹ Bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

⁴² Bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

“*Aşk-ıla dilerem senden tecellî eyle yâ Allâh*
Geçerem cân-ile tenden tecellî eyle yâ Allâh”(96/1)

Şîrâzî’ye ait bir gazel Mehmet Malik Bankır tarafından hazırlanan “Gülşen-i Râz (Gramer-Metin-Gramatikal İndeks)”⁴³ adlı çalışmada bulunmamaktadır. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

“*Zâhidâ derd iste dermân isteme*
Küfrüñi terk eyle imân isteme”(176/1)

Şeyh Muhammed⁴⁴’e ait bir gazel hazırlanan kaynaklarda görülememiştir. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

“*Gel bugün ‘aşkuñ şarâbuñ içüben mestâne ol*
Gel nāmūs [u] ‘ār[ı] terk idüp dīvâne ol”(124/1)

Hulvî’ye ait bir gazel Sevgi Yavuz tarafından hazırlanan “Cemâleddin Mahmud Hulvî (Metin-İnceleme)”⁴⁵ adlı çalışmada tespit edilememiştir. Gazelin matla’ beyiti şu şekildedir:

“*Zîkr idüp Hakkı ey ‘azîz Gülşenîyüz yâ hû dirüz*”
“*Gice gündüz ‘aşk isterüz Gülşenîyüz yâ hû dirüz*”(113/1)

1.2.3.2. Murabba’⁴⁶

Mecmuada 22 murabba bulunmaktadır. Mecmuada yer alan murabbaların şairlere göre dağılımı şu şekildedir;

‘Âşık Yûnus (3), Abdulahad Nûrî (3) Yûnus (2), Aziz Mahmud Hüdâyî (2), Meftûnî (1), ‘Abdulaziz (1), Sülûkî (1), Nakşî İbrahim Efendi (1), Derviş Ahmed (1), Niyâzî-i Mısrî (1), Buhârî (1), Îsâ Mahvî (1), Edhemî (1). Bu murabbalardan 3’ünde mahlas tespit edilememiştir. Mecmuada mahlas tespiti yapılabilen murabbalardan 4 tanesi hazırlanan kaynaklarda tespit edilememiştir.

⁴³ Mehmet Malik Bankır, **Gülşen-i Râz (Gramer-Metin-Gramatikal İndeks)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

⁴⁴ Bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

⁴⁵ Sevgi Yavuz, **Cemâleddin Mahmud Hulvî (Metin-İnceleme)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.

⁴⁶ Halk edebiyatı nazım şekillerinden olan koşma ile Divan şiiri nazım şekillerinden olan murabba’nın ayrımı, Cemal Kurnaz ve Halil Çeltik tarafından hazırlanan “Divan Şiiri Şekil Bilgisi” adlı çalışmada yer alan örneklerden yola çıkılarak yapılmıştır.

Bk. Cemal Kurnaz ve Halil Çeltik, “**Divan Şiiri Şekil Bilgisi**”, Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara, 2013, s. 219-266.

Mecmuada yer alan murabbaların 3'ünde mahlasa rastlanmamıştır. Mahlas tespit edilemeyen 1 murabba Aziz Mahmud Hüdâyî'ye aittir.

Edhemî'ye ait bir murabba Fırat Sevinç tarafından hazırlanan “*Edhemî Divânı ve Tahlili*”⁴⁷ adlı çalışmada tespit edilememiştir. Murabba'nın ilk bendi şu şekildedir:

*“Aşk elinden derd-mendem yâ İlâh
“Derd senûñ dertli senûñ dermân senûñ”
“Kullarına ra[h]met it ey pâdişâh”
“Derd senûñ dertli senûñ dermân senûñ”(185/1)*

Âşık Yûnus'a ait bir murabba Mustafa Tatcı tarafından hazırlanan *Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri*⁴⁸ adlı çalışmada görülememiştir. Murabba'nın ilk bendi şu şekildedir:

*“Mecnûn'a şordılar Leylâ nice oldı”
“Leylâ gidüp adı dillerde kaldı”
“Benüm gönül gayrı mevlâyı buldı”
“Yüri Leylâ ki ben mevlâyı buldum” (171/1)*

*Abdülazîz*⁴⁹'e ait bir murabbaya hazırlanan kaynaklarda rastlanmamıştır . Murabba'nın ilk bendi şu şekildedir:

*“Gel nazar kııl bu dünyânuñ kârına <âh>
Niçelerin yaqdı firkat nârına
Derde düşen bakmaz dünyâ varına
Meded Allâh meded dertliye dermân” (54/1)*

Sülûkî'ye ait bir murabba hazırlanan kaynaklarda bulunamamıştır. Murabba'nın ilk bendi şu şekildedir:

*“Kurı du‘â ile mevlâ bulunmaz
Hulûs [u] şıdık [u] a‘mâl olmayınca
Bu kıl [ü] kâl-le ma‘nâ bulunmaz
Haqîkat sende bir hâl olmayınca (110/I)*

⁴⁷ Fırat Sevinç, *Edhemî Divânı ve Tahlili*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.

⁴⁸ Mustafa Tatcı, *Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1991.

⁴⁹ Bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

1.2.3.3. Tahmîs

Mecmuada tahmîs nazım şekline ait iki örnek bulunmaktadır. Bu tahmislerden biri Nahîfî'nin Molla Câmi'ye yapmış olduğu tahmistir. Mecmuada yer alan diğer tahmis Vahîd⁵⁰ tarafından Nâbî'ye yapılmıştır. Bu tahmis hazırlanan kaynaklarda tespit edilememiştir. Tahmis'in son bendi şu şekildedir:

“Olmağ isterseñ eger zâhir ü bâtında bekâm
Anuñ işrinde **Vahîd** olmağ<l>a eyle ikdâm
Her merâm ola suhûletle pezîrâ-yı hitâm
“Dünyevî uhrevî âmâlûñ olur cümle tamâm”
“**Nâbîyâ** yek nazar eylerse eger *Hazret-i Şeyh*” (39/9)

1.2.3.4. Tercî-i Bend

Mecmuada yer alan tek terci-i bend Dukagin-zâde Ahmed'e aittir. Terci-i bendin ilk bendinin birinci ve sonuncu beyitleri şu şekildedir:

“Dünyâdan ider ‘âkıl olan terk-i ‘alâkı
Bu pîre-zen-i dehre virür nice talâkı
...
Gel ‘ıyş-ı müdâm ister-isen sohbet-i bâkî
Dervîş olı-gör kim saña sultân ola sâkî” (36/1)

1.2.3.5. Terkeb-i Bend

Mecmuada yer alan tek terkeb-i bend Fehîm-i Kadîm'e aittir. Terkeb-i bendin ilk bendinin birinci ve sonuncu beyitleri şu şekildedir:

“Ey nigâh- ı ğazabı mest-i mey-i naĥvet-i nâz
Ġamzesi sâķî-i cām-ı ecel-i ehl-i niyâz
...
Âh idersem n’ola sevdân-ile dolmuş gönölüm
Ĥaberüm yok ki senüñ ‘âşıkun olmuş gönölüm” (1/1)

⁵⁰ Vahîd'e ait tahmis bugüne kadar hazırlanmış çalışmalarda tespit edilememiştir.

1.2.3.6. Muaşşer

Mecmuada yer alan tek muaşşer Serîrî'ye aittir. Serîrî'ye ait muaşşerin ilk bendi şu şekildedir:

*“Dilâ bu dehr-i fânînuñ nesine böyle hurremsin
‘Acep bilsem ne maqşûda irişdüñ şöyle bî-ğamsın
...
Tekebbürlük hüdâya yaraşur sen nesl-i âdemsin
Vücûduñ aña ey gâfîl ki bir kaçre menidensin”* (194/1)

1.2.3.7. Müseddes

Mecmuada yer alan tek müseddes Abdulahad Nûrî'ye aittir. Nûrî'ye ait olan müseddes'in ilk bendi şu şekildedir:

*“Ey dil zen-i dünyānuñ çün âline aldandun
Pervâne gibi her dem şem‘-i ruḥına yandun
Kardaş o yalancınuñ rengine mi boyanduñ
‘Ahdine mi inandun va‘dine mi dayanduñ
Bilmem saña bu dünyā bâkî mi qalur şanduñ
Bu meclis-i fânide sâkî mi qalur şanduñ”* (88/1)

1.2.3.8. Kaside

Mecmuada yer alan tek kaside Nakşî İbrahim Efendi'ye aittir. Nakşî'ye ait kasidenin ilk beyiti şu şekildedir:

*“Kâkûl-i fâḥr-ı cihân naḥl-i gülîstândur baña
Ḥaṭṭ-ı ‘anber-bûları hem sünbûlistândur baña”* (188/1)

1.2.3.9. Nazm

Mecmuada yer alan nazm örneğinde mahlas bulunmamaktadır. Erol Başara vd. tarafından hazırlanan “XVIII. Yüzyıl Ait Bir Güfte Mecmuası İncelemesi”⁵¹ adlı çalışmada bu nazm örneği Burusevî Tâlib Efendi'ye ait olarak gösterilmiştir. Ancak bu nazm örneği Burusevî Tâlib Efendi Dîvânı'nda bulunamamıştır. İki beyitlik olan nazmın ilk beyiti şu şekildedir:

⁵¹ Erol Başara vd., “XVIII. Yüzyıl Ait Bir Güfte Mecmuası İncelemesi”, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 38, 2010, s. 137-172.

*“Saña benden efendim tuḥfe-i cānım selām olsun
Kabūl eyle ne var bu yādigārımız tamām olsun” (9/1)*

1.2.3.10. Muhammes

Mecmuada yer alan muhammesin hangi şaire ait olduğu tam olarak belirlenememiştir. Mecmuada yer alan muhammes Erdal Kılıç tarafından hazırlanan Mecmûa-yı Letâif Fî Sandukati'l-Me'ârif (Metin ve Değerlendirme)⁵² adlı çalışmada tespit edilmiştir. Şiir burada “Şarkî-i Molla” başlığıyla kayıtlı olup beyitler halinde verilmiştir. Şiirin Mollâ mahlaslı bir şaire ait olduğu düşünülebilir. Muhammes şu şekildedir:

*“Ey hüsn-i şu'le-sûz-ı cihân mâh-peykerüm”
“Hasret nazâre rûyuna mihr münevverüm”
“Derd-i firâk cānıma geçdi yetiş yetiş”
“Sermâye-i sūrûr-ı [dilüm]⁵³ nâz-perverüm”
“Cānum benim efendiciğüm şūḥ dilberüm” (10/1)*

1.2.3.11. Kıta

Mecmuada yer alan tek kıta örneği Kaygusuz Abdal'a aittir. Kitanın ilk beyti şu şekildedir:

*“Deryâ vü ‘ummân benem gevher-i kân bendedür”
“Gözünü aç aıla bak iki cihân bendedür” (95/1)*

Tablo 5: Kaynaklarda Tespit Edilemeyen Şiirler ve Bend/Beyit Sayıları

Şiir Nu.	Şair	Nazım Şekli	Bend/Beyit Sayısı
9	Burusevî Tâlib Efendi	Nazm	2
37	(?)	Gazel	24
38	(?)	Gazel	18
39	Vahîd	Tahmis	9
50	Nazmî	Gazel	5
53	Fethî	Gazel	5
54	‘Abdülaziz	Murabba	3
60	Hâfız	Gazel	5
74	Muhyiddîn Abdâl	Gazel	9
78	Abdürrahmî Tırsî	Gazel	8
80	Hamdî	Gazel	6

⁵² Erdal Kılıç, *Mecmûa-yı Letâif Fî Sandukati'l-Me'ârif (Metin ve Değerlendirme)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, s.820.

⁵³ Kılıç, a.g.e., s.820.

Tablo 5: (Devamı)

Şiir Nu.	Şair	Nazım Şekli	Bend/Beyit Sayısı
90	Muhyiddîn Abdâl	Gazel	13
94	Hüdâyî	Gazel	4
96	Mahzûn	Gazel	5
110	Sülûkî	Murabba	5
111	Mecîdî	Gazel	7
112	Mecîdî	Gazel	7
113	Hulvî	Gazel	5
115	Cemâlî	Gazel	5
121	Muhyî	Gazel	5
124	Şeyh Muhammed	Gazel	5
126	Miskîn	Gazel	5
132	(?)	Murabba	5
139	Muhyî	Gazel	5
140	Muhyî	Gazel	5
150	Cemâl-i Halvetî	Gazel	5
154	Niyâzî-i Mısrî	Gazel	5
157	Kaygusuz Abdâl	Gazel	7
159	(?)	Gazel	5
166	Firdevsî	Gazel	7
170	Mürîdoğlu	Gazel	6
171	Âşık Yûnus	Murabba	7
173	Sabrî	Gazel	5
175	(?)	Murabba	5
176	Şîrâzî	Gazel	7
185	Edhemî	Murabba	5
186	Cemâlî	Gazel	5
187	Hâfız	Gazel	6
189	Muhyî	Gazel	5

1.2.4. Mecmuada Kullanılan Vezinler

Mecmuada yer alan şiirlerde 14 farklı aruz vezni ve 5 farklı hece vezni kullanılmıştır. Bu vezinler içerisinde en çok kullanılan hece bahrinde *mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün* (47) ve remel bahrinde *fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün* (41) kalıplarıdır. Hece vezinlerinde en çok kullanılanlar “7+7=14'lü hece ölçüsü” (8) ve “11'li hece ölçüsü” (6) dır.

Aşağıdaki tabloda mecmuada kullanılan bahirler, aruz vezinleri ve bu vezinlerin nazım şekillerine göre dağılımı verilmiştir.

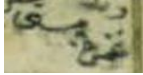
Tablo 6: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları ve Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

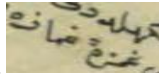
Bahirler	Vezin	Nazım Şekilleri	Sayısı
Hecez Bahri	“Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün”	45 Gazel, 1 Murabba, 1 Muaşşer	47
	“Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün”	2 Murabba	2
	“Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Fe’ülün”	14 Gazel, 6 Murabba	20
	“Mef’ülü/ Mefâ’ilün/ Mef’ülü/ Mefâ’ilün”	8 gazel, 1 Müseddes, 1 Nazm	10
	“Mef’ülü/ Mefâ’ilün”	2 Murabba	2
	“Mef’ülü/ Mefâ’ilü/Mefâ’ilü/ Fe’ülün”	12 Gazel, 1 Terci-i Bend	13
Recez Bahri	“Müstef’ilün/ Müstef’ilün/ Müstef’ilün/ Müstef’ilün”	14 Gazel	14
	“Müstef’ilün/ Müstef’ilün”	1 Murabba	1
Remel Bahri	“Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilün”	38 gazel, 2 Murabba, 1 Kaside	41
	“Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilün”	6 Gazel, 3 murabba,	9
	“Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/Fe’ilün”	9 Gazel, 2 Tahmis, 1 Terkid-i Bend	12
Münserih Bahri	“Müfte’ilün/ Fâ’ilün/ Müfte’ilün/ Fâ’ilün”	1 Gazel	1
Muzârî Bahri	“Mef’ülü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’ilü/ Fâ’ilün”	1 Muhammes	1
Ahrem	“Mef’ülün/ Müstef’ilün/ Müstef’ilün/ Fâ’ilün”	1 Kıta	1
6 HECE	“8+8=16’lı Hece Ölçüsü”	3 gazel	3
	“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”	8 Gazel	8
	“11’li Hece Ölçüsü”	3 gazel, 3 Murabba	6
	“8’li Hece Ölçüsü”	2 Murabba	2
	“5+5=10’lu Hece Ölçüsü”	1 Gazel	1

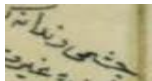
1.3. Mecmuanın İmlâ Hususiyetleri

1. Mecmuada Farsça tamlamaların imlası ile ilgili farklılıklar bulunmaktadır.

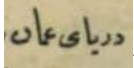
1.1. İzâfet kesresi mürettip tarafından bazı yerlerde “ye (ی) ve hemze (ء)” ile gösterilmiştir.

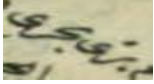
- Ğamze-i mesti gibi nâdire-dân olsa güzel (23/1b)

- Esrârımızı ğamze-i ğammāza tıyurma (12/1b)

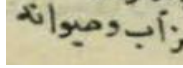
- Çeşm-i rindāne ki dilden mey-i gül-fām ister (4/1a)

1.2. Tamlama ye (ی) 'si kimi yerlerde atıf vavı olarak kullanılmıştır.

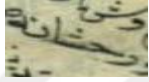
- Deryā vü ‘ummān benem gevher-i kân bendedür (95/1a)

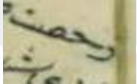
- Aradum berr ü bahrı bulamadum ben bu sırrı (48/3a)

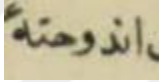
1.3. Atıf vavı kimi yerlerde tamlama ye (ی) 'si olarak kullanılmıştır.

- İçer ‘aşkuñ şarābından uşanmaz āb-ı hayvāne (59/5b)

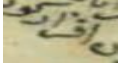
2. Mürettip ha (ح) , hı (خ) ve he (ه) harflerinde yanlışlıklar yapmıştır. Bu kelimeler transkripsiyon esnasında orijinal imlâya sadık kalınarak yazılmıştır.

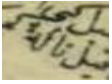
- ‘Īsā gibi hūrşīd-i dīraḥşāna şarılısam (22/3b)

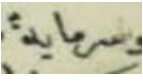
- Ruḥşat-ı şadr virüp ğamze-i pūr-kīnesine (14/1a)

- Kadem-i meymenet-endühte-i ‘izzet-i Şeyḥ (39-II/5)

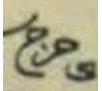
3. Mürettip belirtme durum ekini çoğunlukla yazmamıştır. Bazı yerlerde belirtme durum ekini hemze (ء) ile göstermiştir.

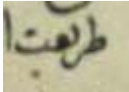
- Şüret-i inkār ide maḥfī olan ikrār[ı] gör (56/4b)

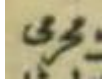
- Şol kadar kıl nāleyi kim gül-sitān itsün seni (71/2b)

- Kāmu ser-māyeyi virdi ziyāna (167/7a)

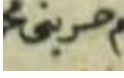
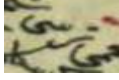
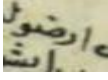
4. Bazı noktalı harflerde nokta unutulmuş veya konmamıştır. Bu kelimeler transkripsiyon esnasında orijinal imlâya sadık kalınarak yazılmıştır.

- Ey çarḥ-ı siyeh-kāse-i dūn-perver-i bī-raḥm (24/3a)

- Tārīkat olsun eṭvāruñ (36/10b)

- Eşrefoğlu olur dem-i dervīşleriñ mücrimi (51/7a)

5. Mürettib “sin (س)- sad (ص)”, “te (ت)- tı (ط)”, “ze (ز)- zel (ذ)” harflerinde yanlışlıkları yaptığı görülmektedir.

- Vücūdum haşrını maḥv it (126-IV/a)
- Bu ‘Abdū’r-rahim-i Tırsī şeyḫ Eşref-zāde bendesi (78/8a)
- Mecnūn ārzūlayup Kā‘be’ye vardı (171/4a)

1.4. Mecmuadaki Şiirlerin Şairlerin Divanlardaki Şiirleri ile Karşılaştırılması

1.4.1. Şairlerin Divanlarında Bulunup Mecmuada Bulunmayan Kısımları

1.4.1.1. Beyit/Bend Eksiklikleri

Mecmuada şiirleri tespit edilen şairlerin divanlarındaki şiirler karşılaştırılmış ve bazı beyit/bend eksikliklerine rastlanmıştır. Mecmuada yer alan 50 şiirde beyit/bend eksikliği bulunmaktadır. Bu eksikliklerin sebebi mecmuaya alıncak olan şiirin kimi zaman çok hacimli, kimi zaman da mecmuanın bir varağında daha çok şiire yer verme endişesidir. Bu kısımda yalnızca divanlar değil hazırlanan diğer çalışmalar da (makale vs.) dikkate alınmıştır.

Aşağıda yer alan tabloda hazırlanan çalışmalarda bulunduğu halde mecmuada bulunmayan beyit/bend eksiklikleri şiir numaraları ile birlikte verilmiştir.

Tablo 7: Hazırlanmış Çalışmalarda Bulunup Mecmuada Bulunmayan Kısımlar

Şair	Şiir Numarası/Eksik Mısra Sayısı	Şiir Numarası/Eksik Beyit-Bend Sayısı
Mollâ (?)		10/2 bend
Fehîm-i Kadîm		15/1 beyit
Fehîm-i Kadîm		32/1 beyit
Âşık Yûnus		40/1 beyit
Niyâzî-i Mısrî		45/5 beyit
Âşık Yûnus		44/4 bend
Niyâzî-i Mısrî		49/1 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		51/4 beyit
Niyâzî-i Mısrî		55/1 beyit
Taşlıcalı Yahyâ		56/2 beyit
Niyâzî-i Mısrî		57/1 beyit
Niyâzî-i Mısrî		61/1 beyit
Sinân-ı Ümmî		63/2 beyit

Tablo 7: (Devamı)

Şair	Şiir Numarası/Eksik Mısra Sayısı	Şiir Numarası/Eksik Beyit-Bend Sayısı
Şemseddîn Sivâsî		67/6 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		68/1 beyit
Niyâzî-i Mısrî		81/1 beyit
Niyâzî-i Mısrî		82/4 beyit
İmadüddîn Nesîmî		83/2 beyit
Âşık Yûnus		84/2 beyit
Abdulahad Nûrî		85/3 beyit
İmadüddîn Nesîmî		86/2 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		92/7 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		100/1 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		101/1 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		102/2 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		103/2 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		114/3 beyit
Niyâzî-i Mısrî		122/6 beyit
Yûnus		129/1 beyit
Âşık Yûnus		131/2 beyit
İbrahim Gülşenî		136/12 beyit
Cemâl-i Halvetî		137/1 beyit
Yûnus		138/2 bend
Niyâzî-i Mısrî		142/ 1 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		143/2 beyit
Hayâlî-i Gülşenî		151/1 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		156/1 beyit
Eşrefoğlu Rûmî		160/2 beyit
Şemseddîn		164/5 beyit
Yûnus		174/2 bend
Yûnus		177/4 beyit
Diyarbakirli Halîlî		178/2 beyit
Yûnus		179/5 beyit
Nakşî Ali Akkirmânî		181/7 beyit
Yûnus		183/5 beyit
Yûnus	184/ 1 mısra	184/ 2 beyit
Nakşî İbrahim Efendi		188/35 beyit
Abdulahad Nûrî		191/1 bend

1.4.1.2. Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Kısımlar

Mecmuada yer alan 13 şiirde yer alan bazı beyit, bend ve mısralar hazırlanmış olan çalışmalarda görülememiştir. Aşağıda yer alan tabloda bu eksiklikler şiir numaraları ile birlikte verilmiştir.

Tablo 8: Mecmuda Bulunup Hazırlanmış Çalışmalarda Olmayan Kısımlar

Şair	Şiir Numarası/Eksik Mısra Sayısı	Şiir Numarası/Eksik Beyit-Bend Sayısı
Mollâ (?)		10/2 bend
Âşık Yûnus		40/1 beyit
İmadüddîn Nesîmî		83/1 beyit
Yûnus		129/2 beyit
Yûnus		130/4 beyit
Âşık Yûnus		131/2 beyit
İbrahim Gülşenî	136/1 mısra	136/ 1 beyit
Yûnus		174/1 bend
Yûnus	177/1 mısra	
Yûnus		182/1 beyit
Yûnus	184/ 1 mısra	184/1 beyit
Nakşî İbrahim Efendi		188/ 1 beyit
Lütfullah Hoca-zâde		190/1 beyit

İKİNCİ BÖLÜM

2. METİN

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

1. Metin kısmı MESTAP dâhilinde oluşturulan tabloya yazılmıştır.
2. Mecmuada yer alan şiirlerinin her birine birer sıra numarası verilmiş ve şiirlerin sıralamasında bir değişikliğe gidilmeden transkripsiyon alfabesine aktarılmıştır.
3. Beyite/Bende Arap rakamları, bendler halinde yazılan nazım şekillerine ise Roma rakamıyla sıra numarası verilmiştir.
4. Dipnotlarda yer alan beyitlerle ilgili açıklamalar birinci mısra a, ikinci mısra b (1a, 1b, 2a, 2b) şeklinde gösterilmiştir.
5. Şair mahlasları koyu gösterilmiştir.
6. Mecmuada yer alan şiirler, divanlar ve bugüne kadar hazırlanan diğer kaynaklardaki şiirler ile karşılaştırılırken mecmua esas alınmıştır. Metin ile divan arasındaki fark gösterilirken dipnotta önce metindeki şekli sonrasında ise divanda/kaynakta yer alan şekline yer verilmiştir. Eğer divan ile karşılaştırılıyorsa “D.” farklı bir kaynak ile karşılaştırılıyorsa da o kaynağın kısaltması (*HŞFŞ.-Hüsrev ü Şirin*) kullanılmıştır.
7. Mecmuada okunamayan kelimeler (...) ile gösterilmiştir. Bu kelimelerin fotoğrafları dipnotlarda belirtilmiştir.
8. Mecmuada okunup anlamlandırılmayan kelimeler (?) ile gösterilmiştir.
9. Metin tamiri yapılan kelimeler ve ekler köşeli ayraç [ ] içerisinde gösterilmiştir.
10. Mecmuada fazladan yazıldığı düşünülen ibareler iki ok arasında “<āh>” şeklinde gösterilmiştir.
11. Metin birliğini sağlamak amacıyla Arapça ve Farsça kelime, tamlama ve eklerin yazımında İsmail Ünver’in “Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”⁵⁴ makalesindeki önerilere uyulmaya çalışılmıştır.
12. Vezin kusuru içeren beyitler/mısralar dipnotlarda belirtilmiştir.
13. Metin tamiri ve vezinle ilgili hususiyetlerde M. Fatih Köksal’ın “Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespitler ve Teklifler”⁵⁵ ve “Metin Tamiri (Usul ve Esaslar,

⁵⁴ İsmail Ünver, “Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Turkish Studies*, 3(6), 2008, s. 1-46.

⁵⁵ M. Fatih Köksal, *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2017, s. 47-65.

Uygulamalar ve Bazı Teklifler)⁵⁶ makalelerinde işaret ettiği hususlar dikkate alınarak uygulanmaya çalışılmıştır.

14. Hemzeli kelimelerin yazımında “mâ’il, sâ’il” gibi nüshadaki imlaya sadık kalınmıştır.
15. –up gerindiumu mecmuada yer aldığı “-ub” şekliyle değil “-up” şekliyle gösterilmiştir.
16. “n’eyledi” “n’ola” “n’ideyüm”, “n’oldun” gibi ünlü ulamaları olan kelimeler mecmuada bitişik yazılmışsa mürettibin bu imlasına sadık kalınmıştır.
17. “i-“ fiili, “ile” edadı/bağlacı ve “için” edatı metin içerisinde ayrı yazılmışsa ayrı, kelime ile bitişik şekilde yazılmışsa kelime ile arasına (-) işareti konularak gösterilmiştir: “şevk-ile”, “hakkı-çün”, “itmek-ile” vb.
18. Farsça ve Arapça ibareler italik olarak yazılmıştır.
19. Mecmuanın çeviriyazılı olarak aktarılmasında aşağıdaki transkripsiyon sistemi esas alınmıştır.

Tablo 9: Transkripsiyon Alfabeti

ا, ا	a, e	ش	ş
ا, ا	ā	ص	ş
ء	’	ض	z, d
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	s	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	k
ح	h	ك, ك	k, g, ñ
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	z	ن	n
ر	r	و	v, u, ū, ũ, o, ö
ز	z	ه, ه, ه	h, e, a
ژ	j	ی	y, i, ī, î
س	s	Vâv-ı Ma’dûle	ˆ

⁵⁶ Köksal, *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, s. 69-85.

2.2. Transkripsiyonlu Metin

1⁵⁷

“Terkib-i Bend”

“Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/Fe‘ ilün”

.. _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

[12a]

I

1. Ey nigāh-ı ğažabı mest-i mey-i naḥvet-i nāz
Ġamzesi sāķi-i cām-ı eccl-i ehl-i niyāz
2. Ey fūrūğ-ı ruḥ-ı [ḥuy]⁵⁸ gerdesi ḥūrşid-[güdāz]
Ey leb-i nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz
3. Korkaram rāzumı fāş ide o çeşm-i ğammāz
Āşinā oldı dile ğamze-i peykāne-nevāz
4. [Şeb-i hicr]⁵⁹ ü ğam-ı zülf ü dil-i sevdā-perdāz
İhtiyārī degül āh eyler isem dūr u dırāz
5. Āh idersem n’ola sevdāñ-ile dolmuş göñlüm
Ḥaberüm yok ki senüñ ‘ aşıķuñ olmuş göñlüm

II

1. [Ḥüsnüñ]⁶⁰ evvel baķışumda beni itdi meftün
Eyledi sāḥir-i çeşmüñ baña biñ mekr ü füsün
2. Zülfüñ itdi dili silsile-i cünbān-ı cünün
Āḥirü ’l-emr bu sevdā ile oldum mecnün
3. Gördüñ oldum elem-i ‘ aşķuñ ile zār u zebün
Şerbet-i luṭf ile derd-i dilün itdüñ efzün

⁵⁷ Tahir Üzgör, **Fehim-i Kadim Hayatı, Sanatı, Dîvân’ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 44, Ankara, 1991, s.264.

⁵⁸ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁵⁹ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁶⁰ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

4. [Doldı]⁶¹ tā derd-i maḥabbetle derūn u bīrūn
Başladuñ zehr-i sitemle cigerüm itmede hūn
5. Rūy-ı dil gösterüp itdūñ beni çün dīvāne
Olduñ ey āhū-yı vaḥṣī giderek bigāne

III

1. [Bī]⁶²-mürüvvet ne idi ‘arz-ı maḥabbet evvel
Ne idi eyledüğüñ luṭf u mürüvvet evvel
2. [Neye]⁶³ virdüñ dil-i nezzāreye ruḥṣat evvel
Niçün itdün dil-i bī-çāreye şefkat evvel
3. [İtmek]⁶⁴ idi ġarazuñ çünki ferāġat evvel
Ne idi tā bu kadar germi-i ülfet evvel
4. [Üns]⁶⁵ idi elde iken şānuna ‘ādet evvel
Şāh-bāzum yok idi sende bu vaḥṣet evvel
5. ‘Afv kıl ḥüsnüne küstāḥ-ı günāh itdüm ise
İhtiyār elde degül girye vü āh itdüm ise

[12b]

IV

[Velehu]

1. Gerçi ben serḥōṣı ‘aşkuñla şarāb itmez idü Ka’be
Āteş-i cevri-ile bağrumda kebāb itmez idüñ
2. Evvel [ülfete] ki tā böyle ‘itāb itmez idüñ
Biñ su’āl eylese bir tünd cevāb [itmez idüñ]

⁶¹ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁶² FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁶³ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

1/ V/ 2a bu: pür D.

2b gonca gibi gül-i la‘līn-i şeker-bār: gonca-i gül gibi la‘līn-i şeker-bār D.

3b sebebe: sebeb-i D.

⁶⁴ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁶⁵ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

3. Luṭf iderdüñ ğazab-ālūde ḥitāb itmez [idüñ]
Beni gördükce ser-i rehde şitāb [itmez idüñ]
4. Çeşümüi āteş-i ḥasretle pür-āb itmez idüñ
Dil-i vīrānemi tekrār ḥarāb itmez [idüñ]
5. Şimdi ḳurbānuñ olam söyle nedür n'oldı sebeb
Āşinā-yı ezeliye bu tecāhül bu ğazab

V

1. Mest-i şīrīn-suḥanem telḥi-i güftār nedür
Luṭfuñ evvel ne idi şimdi bu [āzār nedür]⁶⁶
2. Bu teġāfül nıgeh-i nergis-i bīmār nedür
Ġonca gibi gül-i la'līn-i şeker-bār [nedür]
3. Beni gördükce şitāb-ile o reftār nedür
Renciş-i bī-sebebe ğamze-i pergār nedür
4. Sitem-i ğamze yeter çeşm-i cefā-kār nedür
Mübtelāña nedür ey şūḥ bu eṭvār nedür
5. Sitem etmekte yine ḳādir iseñ eyle baña
‘Āşıkam ‘āşıkam ey şūḥ-ı cefā-pīşe saña

VI

1. Hōd-perestüm reviş-i dīniñe ḳurbān olayım
‘Āşık āyīnesin āyīnüñe ḳurbān olayım
2. Pīçiş-i ṭurra-i müşkīniñe ḳurbān olayım
Reşkden bister ü bālīnüñe ḳurbān olayım
3. Çeşm-i ‘ayyār-ı suḥan-çīnüñe ḳurbān olayım
O kemān ebrū-yı pür-çīnüñe ḳurbān [olayım]

⁶⁶ FKTÜ'den yararlanılarak tamamlanmıştır.

VI/ 3b ve 4b mısraları takdim-tehirli olarak yazılmıştır.

4. Nāvek-i ğamze-i pür-kīnūñe ķurbān olayım
Zehr-ĥandan-i leb-i řirīnūñe ķurbān olayım
5. Sīne-yi kīneden ey āyīne-ruĥ řāf eyle
Öleyim mi ele mir'āt alub inřāf eyle

VII

1. Ħüsñüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
Ħayl-i 'uřřāk nice olmasun efgende saña
2. 'Āřık olurduñ eger görse idüñ sen de saña
Ba' dezīn bendeyem ey řāh-ı cihān ben de saña
3. "Ħande it aĝlasa ĥālīn dil-i nālende saña"
"Böyledür kısmet-i Ħaķ girye baña ĥande saña"
4. Bir nařīĥatdür ider 'āřık-ı şermende saña
Ķorķaram yār olur aĝyār [firībende]⁶⁷ saña
5. Girde-bālīn gül-āgende olub tūde-i ĥār
Derde ĝayretle helāk ola **Fehīm**-i bīmār

[13a]

2⁶⁸

"Gazel"

"Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün"

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Fāriĝüz ķayd-ı cihāndan 'āřık-ı dīvāneyüz
Āřināya āřinā bīĝāneye bīĝāneyüz
2. 'Ařķı sākī ĝamzeyi mest-i ĥarāb itsek n'ola
Cām-ı āteř bādesi āteř 'aceb meyĥāneyüz

⁶⁷ FKTÜ'den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁶⁸ Üzgör, a.g.e., s.482.

3. Havfumuzdan çeşm-i dilber ğamzeyi eyler nihān
Kūçe-i ‘ aşk içre bī-pervā yürür mestāneyüz
4. Şem‘ i pūr-sūz u güdāz itse ‘ aceb mi şevķimüz
Tāb-ı dilden şu ‘leyi āb eyleyen pervāneyüz
5. Sāḥir-i mu ‘ciz-kelāmuz şā ‘ir-i şūḥuz **Fehīm**
Ne fūsūna rāġıbuz ne mā ‘il-i efsāneyüz

3⁶⁹

“Gazel”

“Mef‘ ūlū/mefā‘ ilū/mefā‘ ilū/fe‘ ūlūn”

_ _ ./. _ _ ./. _ _ ./. _ _

1. Her kāküle şad-pāre göñül şānelüg eyler
Her silsile-i ṭurrayā dīvānelüg eyler
2. Sevdā-yı ğam-ı zūlf u cünūn itdi ser-ā-pā
Bī-çāre dili gör yine ferzānelüg eyler
3. Te ‘sīr-i ḥayāl-i nigeḥ-i çeşm-i bütāndur
Ṭab ‘-ı dil-i sermestüme meyhānelüg eyler
4. Mir ‘āt-ı tecellī olalı sīne-zamīrüm
‘ Aks-ı mey-i dildār ile peymānelüg eyler
5. Dil gūşe-i çeşminde mekān ideli yārūñ
Maḥmūr da olsa gine mestānelüg eyler
6. Ḥüsni ki odur şem‘ -i şebistān-ı ḥaṭında
Ancaḳ gine ḥālī aña pervānelüg eyler
7. Āġūş-ı ḥayālinde iken meskeni her şeb
Gördükce **Fehīm**’i gine bīgānelüg eyler

⁶⁹ Üzgör, a.g.e., s.374-375.

3/ 6a şem ‘-i şebistān-ı ḥaṭında: şem ‘ şebistan-ı ḥaṭında D.

[13b]

4⁷⁰

“Gazel”

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün”

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

1. Çeşm-i rindāne ki dilden mey-i gül-fām ister
Şişe-i ğayret ü nāmūsı aña cām ister
2. Olmağa meclis-i nāz içre hārif-i çeşmi
Ġamze gibi gine bir rind-i mey-āşām ister
3. Böyle bir kāfir-i ālüfte[ye]⁷¹ hem-meclis olan
Ne añar zezeme-i küfri ne islām ister
4. Duymaya cünbiş-i müjgānı ne remz itdüğini
Ĥaber-i sırr-ı kazādan dile ilhām ister
5. Teşne-i cām-ı şehādetdür o mest ey ğāfıl
Ki durup karşına buse diler kām ister
6. Nic’ olur hāl-i dil-i ehl-i maḥabbet ki o şūḥ
Mest-i ‘ aşkını ne mestūr u ne bed-nām ister
7. Eyler aġyāra **Fehīmā** nice düş-nām ammā
Baña düş-nāma gelince nice ibrām ister”

⁷⁰ Üzgör, a.g.e., s. 388-390.

4/ 4a duymaya: tuymağa D.

⁷¹ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

5⁷²

“Gazel”

“Mef’ ülü/mefā’ ilün/mef’ ülü/mefā’ ilün”

— . / . — — / — . / . — —

1. Germiyyet-i mey itse ruhsarıñı táb-âlūd
Olur leb-i hūy-gerduñ bir aḡker-i āb-âlūd
2. ‘Aks-i gül olur zāhir mir’āt-ı çemen içre
Ol lâle-i şebnem-rîz oldukça hicāb-âlūd
3. Cellād-ı Mesîḡā-kār āsār-ı nigāhudur
Ey ġamzesi luṭf-āmîz ey çeşm-i ‘itāb-âlūd
4. Bilsem kimüñ eylersin kūyın yine maḡşergāh
Tā böyle nedür ey meh refṭār-ı şitāb-âlūd
5. Gül-bister-i nāz üzre olmuş gine hem-āġūs
Ol ġamze-i mestāne ol nergis-i ḡāb-âlūd
6. Ālāyiş-i rindiden ne qaldı **Fehîmā**’da
Bir cān-ı hevā-āmîz bir çeşm-i şarāb-âlūd

[14a]

6⁷³

“Gazel”

“Fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilün”

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1. Nergise çeşm-i nigāhıyla tebessüm öğredür
Ġoncaya bülbul gibi la’li terennüm öğredür

⁷² Üzgör, a.g.e., s.361.

5/ 5:-M.

⁷³ Üzgör, a.g.e., s.428.

6/ 1a nergise: nergis-i D.

2. Açılır pejmürde-dil geldükce nuṭka ḥande-[nāk]⁷⁴
Mürdeye gūya dem-i ‘īṣā tekellüm ögredür
3. Dil ider çeşmine ta‘līm-i nigāh-ı iltifāt
Özge mecnūndur ki cellāda teraḥḥum ögredür
4. Gör ne zālimdür o şeh ki hışm-ile itse nigāh
Ehl-i ‘aşka çeşm-i bī-raḥmı tazallum ögredür
5. Ol kadar mağrūr-ı faḳram kim **Fehīmā** himmetüm
Mesned-i devletde şāhāne ta‘azzum ögredür

7⁷⁵

“Gazel”

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün”

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

1. Luṭf idüp virmeñüz ol ğamzesi ğammāza ḳadeḥ
Belki vāḳıf ola la’linde olan rāza ḳadeḥ
2. Eşer-i neşve-i güftār-ı lebinden sāķī
Şunamaz mest olup ol dilber-i mümtāza ḳadeḥ
3. Nice bir ḥasret-i la’liyle mişāl-i maḥmūr
Ola leb-riz-i şarāb u çeke ḥamyāze ḳadeḥ
4. Demidür buse-i cām-i mey-i mey-gūnıñ ile
Eyleye neşve-i zevķ-i dilini tāze ḳadeḥ
5. Meclis-i ‘işveyi ḳursa nigeḥ-i çeşm-i **Fehīm**
Dil-i şūḥum şunar ol mest-i mey-i nāza ḳadeḥ

⁷⁴ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁷⁵ Üzgör, a.g.e., s.346-347.

7/ 1a ğamzesi: ğamze-i D.

[14b]

8⁷⁶

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Müşg için yazdum yañıldım zülfini kıldım haṭā
Ey ġazāl-i nāzenin yazmaz yañılmaz bir Hüdā
2. Rūzgār-ile olur pā-māl-i ḥüsnüñ ‘ākıbet
Dīde-i ḥurşide kuḥl ü çeşm-i mäh-ı tütüyā

9⁷⁷

“Nazm”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Hemīşe maḳşadım sizden nigāhuñ iltifātıdır
Hemān bu kūşe-i ḳalbimle gönüm şād-mān olsun
2. Saña benden efendim tuḥfe-i cānım selām olsun
Ḳabül eyle ne var bu yādigārimız tamām olsun

⁷⁶ Mustafa Sefa Çakır, **Yahyâ Nâzım Dîvânı**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, s.42.

8/ 2b kuḥl ü çeşm-i mäh-ı tütüyā: kuḥl ü çeşm-i māha tütüyā D.

⁷⁷ Erol Başara vd., “XVIII. Yüzyıla Ait Bir Güfte Mecmuası İncelemesi”, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 38, 2010, s. 137-172.

76/ Bu şiir üstte künyesi verilen çalışmada Burusevî Tâlib Efendi’ye ait olarak gösterilmiştir. Ancak yapılan incelemede Burusevî Tâlib Efendi Divânı’ndan bu şiir tespit edilememiştir. Dolayısıyla tablolar içerisinde Burusevî Tâlib (?) şeklinde gösterilmiştir.

“Şarkî-i Molla”⁷⁸

“Muhammes”

“Mef’ûlu/fâilâtü/mefâilü/fâilün”

_ _ ./ _ . _ . / . _ _ ./ _ . _ /

I

Ey hüsn-i şu’le-süz-ı cihân māh-peykerüm
 H̱asret nazāra rüyuna mīhr mūnevverüm
 Derd-i firāķ cānıma geçdi yetiş yetiş
 Sermāye-i sūrūr-ı [dilüm]⁷⁹ nāz-perverüm
 Cānum benim efendiciğüm şūh dilberüm

[15a]

11⁸⁰

“Gazel”

“Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Nedür cān kim anı sen nāzenīn cānāna virmezler
Saña ‘āşık olanlar yoluña cānā ne virmezler
2. Lebi sevdāsı göñlümde yaraşur zāhidā yāruñ
Bu bir la’l-i muşaffādur bunı her kâne virmezler
3. H̱arābat erleri bir sengi bālīn etseler anı
Serīr-i devlet üzre mesned-i sulṭāna virmezler
4. Züleyhāsın şu kim tuğyān-ı nefsinden cüdā kıldı
Anuñ Mışr-ı vücūdı Yūsufın zindāna virmezler
5. H̱ayālī ‘aşķ-ı Leylāya heves kılduñ velī anı
Belā deştinde her Mecnūn-ı ser-gerdāna virmezler

⁷⁸ Kılıç, a.g.e., s.820.⁷⁹ Kılıç, a.g.e., s.820.⁸⁰ Ali Nihat Tarlan, **Hayālî Bey Dîvânı**, Bühraneddin Erenler Matbaası, İstanbul, 1945, s.152.

11/ 2b kâne: kâna D.

12⁸¹

“Gazel”

“Mef’ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ülün”

— . / . — — / . — — / . — —

1. Düzdide-nigehle dili al nāza tıyurma
Esrārımızı ğamze-i ğammāza tıyurma
2. Pür-zaḥm u fiġār it dil-i ğamzeñle nihāñi
Çeşmüñ gibi bir āfet-i mümtāza tıyurma
3. Şayd itmege cānı yeter āsar-ı teġāfūl
Bir murġ-ı za’ ifi iki şeh-bāza tıyurma
4. ‘Uşşāka ne siḥr itdüġin efsün-ı kirişmeñ
Luṭf it nigeh-i mu’cize-perdāza tıyurma
5. Āzār [u]’ itābında olan neşve-i zevķi
Mestāne **Fehīm** ol şeh-i ṭannāza tıyurma

[15b]

13⁸²

“Gazel”

“Mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün/mefā’ ilün”

. — — / . — — / . — — / . — —

1. Yıkılmam zūr-ı keyf-i meyle tā ḥayrānuñam sāķi
Ḥarāb-ender-ḥarāb-ı nergis-i fettānuñam sāķi

⁸¹ Üzgör, a.g.e., s.632-634.

12/ 2a zaḥm u fiġār: zaḥm-ı fiġār D.

2a dil-i ğamzeñle: dili gamzeñle D.

3b şe-bāz: şāhbāz D.

5a āzār[u]’ itāb: āzār-ı ‘itāb D.

⁸² Üzgör, a.g.e., s.670-671.

13/ 1a tā: kim D.

9a: ḥālī: fāriġ D.

2. Müfferih bāde-i yāqūt-reng itmez beni hayrān
Senūñ mest-i mey-i la‘l-i leb-i handānuñam sākī
3. O deñlü neşveye āmādeyem-kim mey degil lazım
Hemān mevķūf-ı lutf-ı ğamze-i pinhānuñam sākī
4. Görüp ‘arz-ı niyāzum çeşmüñe bildüñ-k[i] maħmūram
Bir iki cām şundi bende-i ‘irfānuñam sākī
5. Mey-i gül-gün ile mānend-i lāle-surķ-rūy itdüñ
Zihī ħüsn-i kerem şermende-i iħsānuñam sākī
6. Ayağ-ı māh-ı gerdūna baş egmem tā sebū-āsā
Perestiş-kār-ı mihr-i sāğār-ı gerdānuñam sākī
7. Cünūn-ı ‘aşķ [u] mestī-i mey-i zencirdür gerdün
Ĥarābāt içre ben ser-ĥalka-i mestānuñam sākī
8. Şürāḫī gibi derdüñle pür it peymāne-i ‘ömrüm
Helāk-i çeşm-i sermestüñ olan ķurbānuñam sākī
9. **Fehīm**’em ben mey [ü] dlberden olmam tā-ebed ḫālī
Benem kim rüz-ı maḥşer dest-der-dāmānuñam sākī

14⁸³

“Gazel”

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün”

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. Ruḥşat-ı şadr virüp ğamze-i pür-kīnesine
Ķondı şeh-bāz-ı müje murğ-ı dilüñ sīnesine

⁸³ Üzgör, a.g.e., s.654-656.

14/ 1a ruḥşat-ı şadr: ruḥşat-ı şayd D.

1b şeh-bāz: şāhbāz D.

3a ḫüsnīñ: ḫüsnin

5a ālūda: ālūdı D.

2. Görmege eyledi cellād-ı nigāhıñ irsāl
Merḥamet kıldı o şeh ḥaste-i dīrīnesine
3. ‘Arz idüp hüsniñ o cādū-nigehüm ḥ’übāna
Eyledi cem‘ perī-rūları āyīnesine
4. Tāc-ı la‘ line gül-i ḡonca-i kūtāh-ḥayāt
Reşk ider bülbülinüñ ḥırķa-i peşmīnesine
5. Kāviş it ḥāk-i ḥarābāt-ı mey-ālūda **Fehīm**
Ḥusrev’üñ itme ḥased keşret-i gencīnesine

15⁸⁴

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Tā-be-key sīneñde cā itmek cefā’ vü kīneye
Ḳādir iseñ ‘āşık-ı bī-kīne[ni]⁸⁵ çek sīneye
2. Kendüñ itmezsin taḥammül hicrüne ‘āşık degül
Gör nice bī-tāb olursın baķmasañ āyīneye
3. Vāj-gün kııl ‘ömrümi yā Rab ḥalāş it şübheden
Eyle bir kez daḥı vāşıl vuşlat-ı düşīneye
4. Şarf iderdim kıymet-ı būs-i leb-i cānāna hep
Mālik olsam la‘ l-ile pür bir nice gencīneye
5. Şanma kim fāriḡ ola gül-pīrehenlerden ḡöñül
‘Andelīb-āsā girersem ḥırķa-i peşmīneye

⁸⁴ Üzgör, a.g.e., s.658-660.

15/ 5:-M.

⁸⁵ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

15/ 4a sarf iderdim: sarf iderem D.

5a ola: olam D.

6. Ben **Fehîm**-i köhne-sermest-i elestem tâzeler
Hiç iderler mi tegâfûl ‘aşık-ı dîrîneye

[16a]

16⁸⁶

“Gazel”

“Mef‘ülü/mefâ‘ilü/mefâ‘ilü/fe‘ülün”

— / . — / . — / . —

1. Dilber olıcağ ol meh-i tâbân gibi olsa
Reng-i güli hürşîd-i dırağşân gibi olsa
2. Sâyeñde olurduğ senüñ âsûde-dil ey meh
Sâyeñ dağ ol zülf-i perîşân gibi olsa
3. Çokdan [anı]⁸⁷ bâzâr-ı maḥabbetde şatardum
Cânānum eger Yūsuf-ı Ken‘ân gibi olsa
4. Ol gonca virüp ḥançer-i ḥün-rîzine ruḥşat
Sînem gül-i şad-berg-i girîbân gibi olsa
5. Ey çarḥ şehîd olmaduğ âdem mi kalurdı
Tiğ-i sitemüñ gamze-i cânân gibi olsa
6. Teşbîh ider cûşîşini eşküme ‘ummân
Kim ağlar idi dîde-i giryân gibi olsa
7. Hürşîd-i cihân olsa **Fehîm** eylemezem meyl
Dilber olıcağ ol meh-i tâbân gibi olsa

⁸⁶ Üzgör, a.g.e., s.638.

16/ 2a meh: mihr D.

4b girîbân: gülistân D.

⁸⁷ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Bahār irse gine sākī mey-i mu‘ ciz-nümün olsa
“Şarāb-ı şu‘ le-reng ü cām-ı şāf-ı āb-gün olsa
2. Yeter pervānelik itdüm çerāğ-ı tīre-i ‘ aqla
Dil-i sevdā-perestüm bülbul-i bāğ-ı cünün olsa
3. Derūnum rīş rīş itmekde nīş-i ğamze-i dilber
Gine elmās-ı rīze merhem-i zaḥm-ı derūn olsa
4. Kāsem i‘ cāz-ı ‘ aşka ola istiğnā-fürüşam kim
Ne çeşm-i sihr-kār u ne nigāh-ı pūr-füsün olsa
5. Belā-ender-belā olsa **Fehīm** āzāde-i ‘ aşka
Ne endüh-ı mübārek b’syār ne ‘ ayş-ı bī-sükün

---

⁸⁸ Üzgör, a.g.e., s.638-640.

17/ 1a bahār irse: bahār olsa D.

1b gine: yine D.

3a ğamze-i dilber: ğamze-i ser-tiz D.

3b gine: yine D.

4a ola: öyle D.

5a belā-ender-belā olsa: belā-ender-belādur D.

[16b]

18⁸⁹

“Gazel”

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün”

.. _ _ / . _ _ _ / . _ _ / . . _

1. Baña ol şem‘ virüb ruḥşat-ı şohbet bu gice
İtdi pervānesin āteşle ziyāfet bu gice
2. Ya‘ nî kim şu‘ le-i mey gāhî şunardı la‘ lin
Germ-şevk oldu idüb zevk-ile ‘ işret bu [gice]
3. Pāsbān ol ḥarem-i firḳat[e]⁹⁰ k’ itdi ḥalvet
Şāhed-i ḥüsn[i]⁹¹ şehensāh-ı maḥabbet bu gice
4. Şevḳ-ile pîrehen-i cismi çıkardum cāndan
Cāme-ḥāba beni çün eyledi da‘ vet bu [gice]
5. Girmişem pîreheni içre şanub cāme-i ḥāb
Özge mest itdi beni bāde-i vuşlāt bu [gice]
6. Sīneye çekdi beni mişl-i sipend-i āteş
Piç ü tābum görüp ol māye-i şefḳat bu [gice]
8. Ābda māh gibi sīne-i şāfum virdi
İztırāb-ile o meh-pāreye zaḥmet bu gice

⁸⁹ Üzgör, a.g.e., s.640-642.

18/ Bu gazelin redif kelimesi olan “gice” mecmuuda yazılmadığı için FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

18/ 2a kim: geh D.

2a gāhî: gāh D.

8a hāle: lāle D.

10a veya: ya D.

11a luṭf itdi: luṭf eyledi D.

⁹⁰ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁹¹ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

9. Hāle oldu semen-i buseden illā ki [sürin]⁹²
Virmedi ruḥṣat aña ğayret-i ‘işmet bu [gice]
10. Sīne-ber-sīne [vü]⁹³leb-ber-leb ü hem-āğuşız
Ḥasret-ile nigh itsün bize ḥasret bu [gice]
11. Bilmezem rüz mı ya şeb mi veyā ḥāb u ḥayāl
Ol kadar cāna hücüm eyledi ḥayret bu gice
12. Baña bir mertebe luṭf itdi ki ol māh **Fehīm**
Ḥābdan ğayrıya hep var idi ruḥṣat bu gice

[17a]

19⁹⁴

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Varur zāhid ‘ibādet-ğāhına meyḥāneden şöra
Gelür mestāne başı secdeye ammā neden şöra
2. Benem ol rūḥ-meşreb nuṭḫ-ı sākīdür ğidā cāna
Baña lāzım degül şunmak meze peymāneden şöra
3. Yüritdi fitne-ğāh-ı ‘aşk içinde ḥāce-i evvel
Perestār-ı kazāyı ğamze-i cānāneden şöra
4. Ölürdüm ḥasret-i zencir-i zülfiyle budur ḥavfum
Yet(i)m olur cünün [fevt]⁹⁵-i dil-i divāneden şöra

⁹² FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁹³ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

⁹⁴ Üzgör, a.g.e., s.634-636.

19/ 2a ruḥ: şuḥ D.

⁹⁵ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

19/ 7a: Bu mısranın vezni kusurludur.

7a: serverüm: servüm D.

5. Kalan hākisteridür ehl-i sūz-ı māteme mīrās
Benem şem‘ -i mezārumda yanan pervāneden şöra
6. Dürüg-ālūde ‘ahd-ile helāk itdi beni āhir
Olur mağlūb-ı h‘āb elbette çeşm efsāneden [şöra]
7. Şerer-veş tıfl iken ol serverüm oldı şu‘ le-i ser-keş
Belī lābūd olur hāşıl nihālān dāneden şöra
8. Nedür şimdi bu pinhān āşināyī bendeñ olsun dil
O eṭvār-ı ġarīb ol cünbiş-i bīgāneden şöra
9. Bu bezm-i dehre gelmez bir dāhi mey-nüş-ı feyz-i ‘aql
Fehīm-i şā‘ ir-i mestāne-i ferzāneden şöra

20⁹⁶

“Gazel”

“Mef‘ ūlū/mefā‘ ilū/mefā‘ ilū/fe‘ ūlūn”

— . / . — . / . — . / . — .

1. Bir fitneyi ihyā için ey şeh nighüñle
Dünyāyı helāk eyleme çeşm-i siyehüñle
2. Ser-leşker-i hūbān-ı cihānsın gine ey māh
Hurşīdi nihān it yürü gerd-i siyehüñle
3. Üftādelerüñ olmağ-ile pā-māl-i siyāhuñ
Ālūde iderler tenini hak-i rehüñle
4. Cibrīl gibi olsa da şad tā‘ir-i kudsī
Pervāz idemez heybet-i perr-i külehüñle
5. Gel berhemenā itme cefā cān-ı **Fehīme**
Teklīf-i perestişle büt-i secde-gehü

⁹⁶ Üzgör, a.g.e., s.650.

20/ 4b heybet-i perr-i küleh: heybet-i perr ü küleh D.

[17b]

21⁹⁷

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Rehne vir esbābı rind ol geçme zāhid bādeden
Ol sebeble hem ḫalāş ol sıkket-i seccadeden
2. Kayd-ı teşviş-i ridā vü şübḫadan bulub rehā
Himmet-āmūz-ı ferāğ ol bu dil-i āzādeden
3. Ārzū-yı kevşer eyle geçme meyden zāhidā
‘ Ārif iseñ geç ümīd-i baḫşış-i nādānedan
4. Sāde-ḳalb ol kim ḳaḫa bī-reng-i naḫş-ı feyz ider
Her şikeste pāre-i mir’āt-ı ḳalb-i sadeden
5. İstimā‘ it n’iydügin sāmān-ı rind-i şūfiyā
Gel **Fehīm**-i mest-i ‘ aşḳ-i bī-dil-i üftādeden

22⁹⁸

“Gazel”

“Mef‘ ülü/mefā‘ ilü/mefā‘ ilü/fe‘ ülün”

— . /. — . /. — . /. —

1. Mecliste gice dilbere mestāne şarılsam
Şundukça baña nāz-ile peymāne şarılsam

⁹⁷ Üzgör, a.g.e., s.612-614.

21/ 4a ḳaḫa: yine D.

4b her şikeste: ser-şikeste D.

⁹⁸ Üzgör, a.g.e., s.566.

22/2a bñy-veş: cñy-veş D.

4a: Bu mısranın vezni kusurludur.

4a mecnūnlarını: mecnūnların D.

5b: Bu mısranın vezni kusurludur.

5b tek āfet-i āfet devrana şarılsam: tek ben hemen ol āfet-i devrāna şarılsam D.

6a teklif-i nāzar-ile: teklif-i naḫireyle D.

2. Germ-ile idüp bŷy-veş ol servi der-āġuř
Pāyına dūřŷp ġuře-i dāmāna řarılsam
3. Pehlŷya çekŷp rŷh-veş ol māh-ı felekde
‘İsā gibi ġurřid-i dıraġřāna şarılsam
4. Mecnŷnlarını itse o perī beste-i zencir
Ben bende daġı zŷlf-i perīřāna şarılsam
5. Mānend-i kemer devri ne ġam çekse çevŷrse
Tek āfet-i āfet devrāna şarılsam
6. Teklif-i naşar-ile beni eyledi memnŷn
Kāġıd gibi ol řāhid-i ‘unvāna şarılsam
7. Pīrāhenŷm olursa kefen ġam mı **Fehimā**
‘Ųryān-ten olub bir gice cānāna řarılsam

[18a]

23⁹⁹

“Gazel”

“Fe‘ ilātŷn/fe‘ ilātŷn/fe‘ ilātŷn/fe‘ ilŷn”

.. _ _ / . . _ _ / . . _ _

1. Rind-i ‘ařķam baņa bir rind-i cihān olsa ġŷzel
ġamze-i mesti gibi nādire-dān olsa ġŷzel
2. ġamze[ler]¹⁰⁰ eyler iken itse tebessŷm ġāhī
Bā‘ iş-i fitne vŷ hem fitne-niřān olsa [ġŷzel]
3. Ĥŷn-ı ‘uřřāķa daġı tıfl iken olsa mā’il
Perveriş-yāfte-i şire-i cān olsa [ġŷzel]

⁹⁹ Ųzgŷr, a.g.e., s.550.

¹⁰⁰ FKTŲ’den yararlanılarak tamamlanmıřtır.

23/ 3b mā‘ il: mu‘ tād D.

4b: Bu mısranın vezni kusurludur.

4. Şāfam āyīne-şifāt naķş [u] nigāri sevemem
Sāde-i levḥem baña başdan başa ān olsa [güzel]
5. Ehl-i dil olmayıcaķ dilbere mā ’il olamam
Ben **Fehīm**’em baña göñlümce cüvān olsa güzel

24¹⁰¹

“Gazel”

“Mef’ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ülün”

— — ./ — — ./ — — ./ . — —

1. Dil şanma şehīd olmamadan cānına kıymaz
Cānına kıyar ḥançer-i cānāneye kıymaz
2. Ey şem’ -i ḥüs(ü)n eyleme pervāneñi sūzān
Gör luṭf-ı güli bülbul-i nālānına kıymaz
3. Ey çarḥ-ı siyeh-kāse-i dūn-perver-i bī-raḥm
Cellād da olsa kişi miḥmānına kıymaz
4. Bismil-geh-i ferzend-i Ḥalīl’i yūri seyr it
Gör merḥamet-i ‘ aşķı ki kurbānına kıymaz
5. Ümīd ki ol şaf-şiken-i fitne **Fehīmā**
Cem’ iyyet-i ‘ uşşāk-ı perīşānına kıymaz

---

¹⁰¹ Üzgör, a.g.e., s.458.

24/ 2a şem’: şu’ le D.

4a bismil: takdim-tehirli yazılmıştır.

[18b]

25¹⁰²

“Gazel”

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün”

.. _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Şehsüvārum ki kaçan raḥş-ile meydāna girer
Çeşm-i bed-dēvr ‘aceb şāh-levendāna girer
2. Köhne cellād-ı felek çıkmaz ol mehle başa
Tıfl iken bir nigehiyle nice biñ kana girer
3. Zülfi āşüfte olupitse şabā-ile cedel
Dil-i dīvāne girer arasına şāne girer
4. Şadef-i dide-i giryānda ider ‘aksi şināh
O dūr-i pāk-güher gāhi ki ‘ummāna girer
5. Gice ger ḥalvetüme girse o meh mest ü ḥarāb
Mən‘ kılma ne çıkar saña raḳībā ne girer
6. Ğayretüm yok mı benüm dūzaḥa girsem ne ‘aceb
Göre pervāneyi kim āteş-i sūzāna girer
7. Dāḥil-i muğbeçegān oldu **Fehīm**-i sālūs
Ḥavfum oldur giderek şūret-i ruhbāna girer

---

¹⁰² Üzgör, a.g.e., s.382.

25/ 2a: ol: o D.

2a: Bu mısranın vezni kusurludur.

4b ki: de D.

5a gice ger: giceler D.

26¹⁰³

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Dem-i güftārda la’li ki leb-rîz-i tebessümdür
Açılmış feyz-i luṭfindan gül-i baġ-ı tekellümdür
2. Fünün-i fitnede çeşmi sipihri eyledi mülzem
Neler eyler daġı seyr it nev-āmüz-ı ta‘ allümdür
3. Ya şekl-i güldür ol mest-i sitem-kāruñ ‘inānında
Ya kalmış anda hūnīn pençe-i dest-i tazallumdur
4. Bilür bîdādına ṭāḳat getürmez kimse ‘ālemde
O şāhuñ ḳatlı-i ‘uşşāḳ itmesi maḥz-ı teraḥḥumdur
5. **Fehīmā** sīnem içre özge gülşendür ḥayāl-i ḥüsn
O gül-zār içre ṭāb‘um bülbul-i rengīn-terennümdür

[19a]

27¹⁰⁴

“Gazel”

“Mef‘ ūlū/mefā‘ ilū/mefā‘ ilū/fe‘ ūlūn”

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Deyr içre ki ol büt heves-i encümen eyler
Çok zāhid-i ṭā‘at-menişi berhemen eyler
2. İtdükçe gülistāna güzēr ‘aks-i cemālūñ
Gül-gūn-zen-i çihre-i berg-i semen eyler
3. Āmāde durur ġonca k’ide çāk-i girībān
Beñzer ki o gül-ruh yine ‘azm-i çemen eyler

¹⁰³ Üzgör, a.g.e., s.444.

26/ 2a –āmüz-ı: -āġāz-ı D.

3a mest-i sitem-kār: şāh-ı sitem-kār D.

¹⁰⁴ Üzgör, a.g.e., s.376.

4. Hün-râzdür o şâh o kadar kim gül-i surhı
Âşâr-i nigâh-ı gâzabı yâsemen eyler
5. ‘Aks itse lebi dîde-i giryâna **Fehîmâ**
Te’sîrde mânend-i Süheyl-i Yemen eyler

28¹⁰⁵

“Gazel”

“Fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/fe‘ ilün”

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

1. Böyle gūyâ lebūñi ey yüzi gül mül mi ider
Feyz-i keyfiyyet-i mül goncayı bûlbûl mi ider
2. Nice yüz biñ dili bir ğamzeñ iderken küşte
Nigeh-i ‘arbede-cû kaçd-i tegâfûl mi ider
3. Nazar-ı luţfuña tākāt yoğ-iken ‘âşıkda
Şıklet-i ta‘ne-i aġyârı taḥammûl mi ider
4. Dîn [ü] mezḥeb hep o sevdâ-ile dilden gitdi
Bir daḡi dil heves-i ṭurra-i kākûl mi ider
5. ‘Âşıkā ḥüsn-i ḥaḳîḳat mi olur hiç **Fehîm**
Ḥizmet-i ‘aşk-ı mecâzide tekâsûl mi ider

---

¹⁰⁵ Üzgör, a.g.e., s.370-372.

28/ 2a ğamzeñ: ğamze D.

3b aġyârı: aġyâra D.

4a dilden: elden D.

5a ‘aşıkā ḥüsn-i ḥaḳîḳat mi olur: ‘aşık-ı ḥüsn-i ḥaḳîḳî mi olur D.

[19b]

29¹⁰⁶

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Tābiş-i mey kim ‘ izāruñ surḥ u reng [āmīz]¹⁰⁷ ider
‘ Aks-i rūyın sāğarın deryā-yı āteş-ḥīz ider
2. Çeşmüñi ḥāb-ı tegāfūl şöyle bīmār eylemiş
Kim nigāh-ı ‘ işve vü nāz itmeden perhiz ider
3. Her ne dem gelse kazā-yı nāgehānī çarḥdan
Zaḥm-i şemşīr-i nigāhuñ cāna dest-āvīz ider
4. Yād-ı müjgānuñla āh eylerse diller rūzgār
Ḥırmen-ı cān üzre anı ebr-i ḥançer-rīz ider
5. Eylese bir dem hīrām-ı kāmētūñ fikrin **Fehīm**
Nālesi dünyāyı pūr-ğavğā-yı rustā-ḥīz ider

30¹⁰⁸

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Meclis-i ‘ uşşāḳda ol meh ki sāğar nūş ider
Çeşm-i ğamze bāde-i [nāzı]¹⁰⁹ ber-ā-ber nūş ider
2. Cām-ı leb-rīz-i eceldür şunduğı ‘ uşşāḳa hep
Bāde-i nāzı-ki ol çeşm-i sitem-ger nūş ider

¹⁰⁶ Üzgör, a.g.e., s.374.

29/ 1a surḥ u reng: surḥ-reng D.

1b sāğarın: sāğar D.

2a şöyle: ṭurfā D.

¹⁰⁷ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹⁰⁸ Üzgör, a.g.e., s.372.

¹⁰⁹ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

3. Çeşm-i mest-i ‘işvedür bilmez nedür hūn-āb-ı dil
Ol şarab[ı] ğamze-i hūn-rīz-i dilber nūş ider
4. Künc-i hayretde mey-i hūn-āb-ı çeşm-i ‘āşıkı
Muttaşıl geh āstīn ü gāh bister nūş ider
5. Maḥrem-i bezm-i vişāl-i yār olmazsa **Fehīm**
Cām-ı zehr-i firḳati tā rüz-ı maḥşer nūş ider

[20a]

31¹¹⁰

“Gazel”

“Fā‘ ilātūn/fā‘ ilātūn/fā‘ ilātūn/fā‘ ilūn”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Olmazam pejmürde-dil tā hem-nişinüm tazedür
Tıfl-ı nevres şūḥ-meşreb nāzeninüm tazedür
2. Lāle-i māh u gül-i mihr olsa pejmürde n’ola
“Ḥamdülillāh” āfītāb-ı meh-cebinüm tazedür
3. ‘Ālem-i ‘aşḳ içre ben şaḥib-kırān-ı köhneyem
Cān u başa qalmazam yār ü qarīnüm tazedür
4. Gerçi ḥāk oldum vücudumdan eşer qalmadı līk
Tā kıyāmet çarḥ-ı bed-evzā‘ a kīnüm tazedür
5. Oldı ṭab‘um nūşā-i āy[ī]ne-i feyz-i ezel
Ol sebebdan şūret-i şī‘ir-i metinüm tazedür
6. Gülbün-i lafz-ı gül-i ma‘nā ṭarāvet-yāb ise
Ey **Fehīm** itme ta‘accüb kim zemīnüm tazedür

¹¹⁰ Üzgör, a.g.e., s.430.

31/ 6a gülbün-i lafz-ı gül-i ma‘nā: gülbün-i lafza degül ma‘nā D.

“Gazel”

“Mef’ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ülün”

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

1. Ey dil yine bu girye ne dīvāne mi olduñ
Keyf-i nigh-i yār-ile mestāne mi olduñ
2. Hürşid[i] tavāf itmede şad reşk_ile māhuñ
Ol mihr-i kamer-çehreye hem-hāne mi olduñ
3. Ey şuh nedür ‘aşıkuña böyle tecāhül
Kurbānuñ olam gayrıya cānāne mi olduñ
4. Ne ğamze vü ne ‘işve vü ne luṭf-ı tebessüm
Tekrār meger bendeñe bīgāne mi olduñ
5. Hākistere dönmüşsin eyā çarḥ-ı kebūdī
Bir māl-ruḥuñ şem‘ine pervāne mi olduñ
6. Biñ çeşm-i kevākible felek şayduña nāzır
Bu dāma ey tā’ir-i dil dāne mi olduñ
7. Mecnūn gibi efsūn-ı nigāhıyla ‘ademsin
Dīvāne **Fehīm** āh ki efsāne mi olduñ

---

¹¹¹ Üzgör, a.g.e., s538.

32/ 6:-M.

5a dönmüşsin: düşmüşsin D.

6a şayduña: şaydına D.

6b dāma: dāmda D.

[20b]

33¹¹²

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Oldı táb-efgen dile ruhsāresi bir kimsenüñ
Cānı bī-tāb eyledi nezzāresi bir kimsenüñ
2. Eylemem mecnūn da olsam fāṣ rāz-ı ‘aşkıñı
Şimdi ‘ālemde benem āvāresi bir kimsenüñ
3. Çeşm-i bīmārından özge kimse bilmez derdümi
Nice demdür olmışam bī-çāresi bir kimsenüñ
4. Gāh lutf u geh ğazab gāhī tegāfül geh nigh
Gönlüm egler ğamze-i mekkāresi bir kimsenüñ
5. Dil bilür ğamze gerek sihr ü gerek remz eylesün
Tercemānumdur iki sehḥāresi bir kimsenüñ
6. Bī-amān ḥançer be-dest ālüfte-sermest olmasun
Böyle zālīm dilber-i ḥun-ḥāresi bir kimsenüñ
7. Var mıdur āyā felekde dilberüm gibi **Fehīm**
Fitne-perdāz-ı cihān meh-pāresi bir kimsenüñ

---

¹¹² Üzgör, a.g.e., s544.

33/ 2a ‘aşkıñı: ‘aşkıñı D.

“Gazel”

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün”

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / . . _

1. Raḥm kıl ey ğaḏab-ālūd[e]¹¹⁴ şeh-i kişver-i nāz
Çāk çāk itdi yiter cān u dili ḥaṇçer-i nāz
2. Ḥāk-ı zilletde gōñül her gice āğuşte-be-ḥūn
Çeşm-i sermestüñ ise ḥokka-i gül-bister-i nāz
3. Yād kıl mest-i mey-i ḥūn-ı ciger olduğumuz
Çeşm ü ğamzeñ ki şuna birbirine sāğar-ı nāz
4. Nev-niyāz itme kemān-muḏṭarib itse beni ‘aşk
Köhne meftūnuñam ey [tıfl]¹¹⁵-ı neğam-perver-i nāz
5. Seyr iden rüy-ı ‘araḫ-nāk-ı ḥayā-perverini
Fehm ider baḥr-ı melāḥatda nedür gevher-i nāz
6. Şatduğūñ ‘işveleri ‘āşıḫına eyle ḥisāb
İşte ḥaṭṭuñdadur ey şūḥ-ı cihān defter-i nāz
7. Kişver-i cān-ı **Fehīm** olmaz idi böyle ḥarāb
Ġamzeñe itmese imdādı eger leşker-i nāz

---

¹¹³ Üzgör, a.g.e., s458-460.

¹¹⁴ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

34/ 3b olduğumuz: olduğımı D.

5a perverini: perverüñi D.

¹¹⁵ FKTÜ’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

“Taḥmīs-i Na‘t-ı Cāmī”¹¹⁶

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün”

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

1. İdüp ihsân u kerem kıllara Mevlâ-yı Ğanî
Eylemiş ‘âleme rahmet seni ey mâh seni
Şād kıl rûz-ı ceza luṭf u şefâ‘ atle beni
ای رسول قرشی شاهسوار مدنی
بلبل مکہ و بطحا سپیل یمنی
2. Ḥil‘at-i faẓl [u] kemālâtı Hüdâ bî-kem ü kâst
Eyledi ḥikmetle kâmet-i zî-şānuña rāst
Sidre itse ne ‘aceb sāye-i luṭfuñ der-ḥ‘āst
ای کہ درباغ رسالت چقدت سر و نحات
سر و باغ ملکوتی کلی هر چمنی
3. Zātuñı kudret-i Ḥaḳ eyledi bir dürr-i şemîn
Ki ‘adîl olmaz aña cümle semavât u zemîn
Şāhlar der-geh-i zî-şānuña bir ‘abd-ı kemîn
پرده دار حرم حاص تو جبریل امین
کمترین بندۀ درگاه تو و بس القرنی
4. Āl u aşḥābı olup cān u dilüñ mültemesi
Anlarıñ medḥine şarf eyle dem-â-dem nefesi
Ṭut sözüm ‘aşıḳ isen eyleme ğayre hevesi
بحریم حرم کعبۀ وصلش نرسی
دست در دامن اولای علی تانزنی
5. Ey **Nahîfî** nice bir zāyi‘ idüp eyyāmı
Eyledüñ şarf-ı hevâ mâye-i şubḥ u şāmı
Çün fenâ olsa gerekdür felegüñ encāmı
رودران دوضه وان خاک ردش شو جامی
روز شب چند کر قنارتن خوبشتنی

¹¹⁶ A. İrfan Aypay, *Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divânı’nın Tenkitli Metni)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992, 1, s.316.

[21b]

36¹¹⁷

“Terci-i Bend”

“Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün”

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

I

1. Dünyādan ider ‘ākil olan terk-i ‘alākı
Bu pîre-zen-i dehre virür nice talākı
2. Gel ma‘rifetüñ tahtına sulţān ola-gör kim
Bir çupçe degül salţānā-ı Şam u ‘Irākı
3. Şimdi saña āsān gelür ahvāl-i kıyāmet
Ol gün bilesin kim kıya başuña tarākı

¹¹⁷Hüseyin Süzen, **Dükakinzade Ahmed Beg Dîvanı (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994, s.32.

36/I 2a çupçe: çöpçe D.

3b kıya: kıya D.

3a başuña: başıña

4a ‘āleme: ‘ālem D.

4a dîrsen: idersin D.

4b kesretüñ: kısrānuñ D.

5a idinürsen: idinürseñ D.

36/ II 1b dutasar: tütisar D.

2b çıkar: çıka D.

3a sırrını: sırrımı D.

3b: Bu mısranın vezni kusurludur.

3b ādemī olur: elde degül D.

6b olı-gör: olagör D.

36/III 1a peyāmı: kelāmı D.

3a olup: kalup D.

6b olı-gör: ola-gör D.

36/IV 2b kandağı: kında ki D.

5a ma‘ārifden: haḥāyıkdan D.

6b olı-gör: olagör D.

36/V 2b ḥār-ile: kıan ile D.

2b dolmuş: tölmiş D.

5b belā miḥnetüni: belā vü miḥenüñ D.

6b olı-gör: ola-gör D.

4. Mağrūr oluben saltānāt-ı ‘āleme dırsen
Kesret ki ‘aceb virdi yile taḥt u ṭāḫı
5. Bu ḳālī eger anlayuben ḥāl idinürsen
Menzīle irüp terk idesin bunda [burāḳı]¹¹⁸
6. Gel ‘ıyş-ı müdām ister-isen soḥbet-i bāḳī
Dervīş olı-gör kim saña sulṭān ola sākī

II

1. Ger vāḳıf olup saklar-iseñ sırr-ı nihānı
Enfās-ı nesīmūñ dutasar cümle cihānı
2. Ya‘ḳūb-ı dil ol demde bulur nūr-ı başar kim
Bu ḳāh-ı bedenden çıkar ol Yūsuf-ı şānī
3. ‘Ayb eylemeñüz sırrını fāş eylese āhum
‘Āşık olanuñ ādemī olur şabr u ‘inānı
4. Cehd eyle ki nūş eyleyesin cām-ı visālī
Fūrḳatde nice bir dökesin yaş-ile ḳāmı
5. Ma‘şūḳa cemālī ide her demde tecellī
Pāk eyler-iseñ ğayriden āyīne-i cānı
6. Gel ‘ıyş-ı müdām ister iseñ soḥbet-i bāḳī
Dervīş olı-gör kim saña sulṭān ola sākī

III

1. Nā-ehl olana dime şaḳın gizli peyāmı
Sır işini hiç şaḳlaya mı degme bir ‘āmī
2. Vā‘iz yūri efsāne-ile ḥalk[ı] üşütme
Serd olsa hevā ‘ārif olan nūş ide cāmı

¹¹⁸ DADH’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

3. Şermende olup ola nigû[n]¹¹⁹-sâr çemende
Ger tûbâ-yı cennet göre bu kıyâmı
4. Zâhid yûri sen müşkilümüz hâll idemezsin
Dilberden alur ‘ârif olan gizli peyâmı
5. Nâsih özüne eyle eger var ise pendûñ
Nefsini bilen hiç [vara iblîse]¹²⁰ uya mı
6. Gel ‘ıyş-ı müdâm ister iseñ soĥbet-i baķı
Dervîş olı-gör kim saña sultân ola sâķı

IV

1. Ey şubĥ-ı sa‘âdet ki cebînünde hüveydâ
Toĥrusı zihî ĥüsn ü taķaddüs ü Te‘âlâ
2. Dünyâda eger ferd olasın merd-i Ĥüdâ’sın
Ferdâ hevesin itme şaķın ķandaĥı ferdâ
3. Günden güne arturdu n’idem âh-ı figânı
Uslanmadı dîvâne gönül n’eyleyem aşlâ
4. Gülzâr-ı cemâlünde bu cân bülbülü ey dost
Vaĥdet gülünü buldu odur olduĥı [güyâ]¹²¹
5. Esrâr-ı ma‘ârifden eger duyduñ ise sır
Şâd ol yûri ‘âlemde sen ey ‘âşık-ı [şeydâ]¹²²
6. Gel ‘ıyş-ı müdâm ister iseñ soĥbet-i baķı
Dervîş olı-gör kim saña sultân ola sâķı

¹¹⁹ DADH’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹²⁰ Bu kısım mecnua metninde boş bırakıldığından DADH’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹²¹ DADH’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹²² DADH’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

[22a]

V

1. Gel bāğ-ı cihānuñ naẓar it yāsemenüñ gör
Hep vahdete şāhid mi degüldür çemenüñ gör
2. Gülşende gülüñ güldüğine gırra olursun
Gül goncasınuñ hār-ile dolmuş dehenüñ gör
3. Dağ-ı ğam (i)le öldi dirildi yine lāle
Egninde anuñ kıana boyanmış kefenüñ gör
4. Bī-çün-ı çirā ister isen vuslat-ı yārı
Mūsā gibi cān ol yūri Tūr-ı bedenüñ gör
5. **Ahmed** yūri dervīş iseñ aldanma cihāna
Dünyā sevenüñ anda belā miḥnetüni gör
6. Gel ‘ıyş-ı müdām ister iseñ soḥbet-i baķı
Dervīş olı-gör kim saña sultān ola sāķı

[22b]

37

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Nasihat diñle ey dervīş tutarsañ bitirirsin iş
Riyāzet bula sende pīş eger dervīş iseñ dervīş
2. Tıutup dāmān-ı şeyḫi berk yerini bekleyüp dur teg
Dile toḫm-ı ma‘ ārif ek eger dervīş iseñ dervīş
3. Riyāset da‘ vāsın terk it ziyān aşşı yolun fark it
Tarīķ-i evliyāya ğit eger dervīş iseñ dervīş
4. Yerüñ saff u ni‘ āl eyle vücūduñ pāy-māl eyle
Kārīnüñ ehl-i ḫāl eyle eger dervīş iseñ dervīş

5. Teşaddür da‘ vāsından geç tarīk-i zey’-i hākdan geç
Derūnuñ pasını sil aç eger dervīş iseñ dervīş
6. Kō hırş olmağıl tāmī‘ şafāña olmasun mānī‘
Ola gör rūz [u] şeb kāmī‘ eger dervīş iseñ dervīş
7. Ğıdāyı nevmi kıl taklīl gelā şamta kıl tebdil
Sūrūrı hūzne kıl tahvīl eger dervīş iseñ dervīş
8. Başiretle nazar eyle tefekkürle güzereyle
Tedenniden hāzer eyle eger dervīş iseñ dervīş
9. Sükūt-ı fikre ol lāzım derūnuñ ğayzını kāzım
Cem‘-i aḥvālīñi nāzım eger dervīş iseñ dervīş
10. Şeri’at olsun āşāruñ tarīkat olsun eṭvāruñ
Ḥaḳīkat eyle her-kārun eger dervīş iseñ dervīş
11. İşüñ zār [u] fiğān olsun yaşuñ Ceyḥūn-ı ḥūn olsun
Derūnuñ dertle ṭolsun eger dervīş iseñ dervīş
12. Rızā-i ḥaḳḳa bel bağla dem-ā-dem cürmüne ağla
Nedāmetle ciger dağla eger dervīş iseñ dervīş
13. Ḥaḳ’uñ emrini her yerde eger zāhir eger sırda
Gözet kim ḳalmaya yerde eger dervīş iseñ dervīş
14. Tarīk ādābını gözle ḥaḳīkat menzilin izle
Derūnuñ sırrını gizle eger dervīş iseñ dervīş
15. Nedür bu şöhet [ü] zīnet nedür bu ‘ādet [ü] bid‘at
Var etme ḳorı germiyyet eger dervīş iseñ dervīş
16. Nedür bu baḥş u ğirūdār nedür bu cübbe vü destar
Buları terk it eyle ‘ā[r] eger dervīş iseñ dervīş
17. Şaḳın münkirle ḳāl itme reh-i ḥaḳda cidāl itme
Derūnuñ pür-melāl itme eger dervīş iseñ dervīş

[23a]

18. Şalāh-ı nefse aldanma müselmān eyledim şanma
‘İbādet zevkine kıanma eger dervīş iseñ dervīş
19. Riyāyı terk it ihlās al haķīkat baħrına gel dal
Göñül şehbāzın ‘aşķa şal eger dervīş iseñ dervīş
20. Düşüp ayaklara pest ol şarāb-ı ‘aşķ(ı)la mest ol
Şafā ehliyle hem dest ol eger dervīş iseñ dervīş
21. Eger dirseñ nedir tedbīr gider şekki yakīne ir
Sarāy-ı kıurb-ı haķķa gir eger dervīş iseñ dervīş
22. İderseñ nefsinı kıurbān bulursın derdine dermān
Olursun vāşıl-ı cānān eger dervīş iseñ dervīş
23. Şafā vü şevkle her ān ‘ibādetlerde yakıl yan
Zülāl-i vaşl-ı haķķa kıan eger dervīş iseñ dervīş
24. Cihānı terkiye şalma gel anı bir pula alma
Şolağına davul çalma eger dervīş iseñ dervīş
25. Bu ebyātı okut añla tarīkat-nāmedür diñle
İşitsin cān kulağıñla eger dervīş iseñ dervīş

[23b-24a]¹²³

[24b]

38

“Gazel”

“Fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ulün”

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

1. Tıut zimāmım yed[i] kez meygedemi eyle tıavāf
Her sene eyle ziyāret beni kıalbūñ kııl şāf
2. Sırrımuñ sırrıdır esrar-ı haķāyık cümle
Ka‘ be-i rāħatım ‘uşşāķa mey-āşāme muţāf

¹²³ Nüşanın bu sayfaları eksiktir.

3. ‘İlmimüñ şuglimüñ âşārıdurur ders-i ‘ulūm
Benüm ol şeyh-i kūrā hūkmüme rāmdur eṭrāf
4. Taḥt-ı hūkmümde durur kūtḡ-ı cihān ġavṡ-ı zamān
Hḥkes eyliyemez emrime ‘ālemde ḥilāf
5. Evliyā cümle bana kūtḡ-ı cihān sensin dir
Cilve-ġāh olsa n’ola baña behiṡt [ü] a‘rāf
6. Benüm ol ġavṡ-ı cihān emrime fermān-berdür
Kūtḡ-ı aḡṡāb-ı cihān cümle enām u eṡrāf
7. Sa‘y idüp Ka‘be ṡavāfına hemīṡe aḡṡāb
Ḥarem-i ‘izzetimi da’im ider Ka‘be ṡavāf
8. Naẓarum ‘arṡ-ı muallāya irer bir demde
Ḥādīmüm cümle melek ḡavlimi ṡanmañ (...) ¹²⁴lāf
9. Cümle esrār-ı Ḥüdā çeṡmüme mekṡūf oldu
Ḳıldı sulṡān-ı ezel baña hezārān elṡāf
10. Ḳıldı estār-ı ser-ā-perde-i ‘ucbın çün maḥv
Oldı ‘anḡā-ı dile ‘arṡ-ı ḥüdā ṡıla-ı ḡāf
11. Ḥalel-i fāḥire-i ‘azabı düṡ itdim
Ġam [u] endūh-ı belādan beni ḡaḡ itdi mu‘āf
12. Zeyn-i ‘izzetle müzeyyen olalı ‘ālemde
Dest-i ḡaḡ eṡheb-i ‘izzet beni itdi irdāf
13. Evliyā zümresinüñ ṡimdi benem ṡeh-bāzı
Ḥüsrev-i mülket-i ‘aṡḡam beni bilmez ‘arrāf
14. Destime alsam eger ḡavs-ı ḡazā vü ḡaderi
Hḥ-kes baña muḡābil olımaṡ rüz meṡḡāf (?)

¹²⁴ Bu kelime okunamamıştır.

15. Bir kademde irem mağrîbe vü maşrîka [ben]
Hâl-i ekvân[1] olur kalb-i münîrim keşşâf
16. Berr ü baħr içre fiğân itse mürîdim bir kez
İderem düşmeninüñ naķd-i vücūdın itlâf
17. İrerim tîr-i kazâ gibi vücūd-ı haşma
İntikâmum kılıcıñ men‘ ide mi bend-i ğilâf
18. ‘Abd-i kâdir ki benem ħayr-ı resul ceddimdür
Destime beste durur silsile-i ‘Abd-ı Menâf

[25a-27a]¹²⁵

[27b]

39¹²⁶

“Tahmis”

“Fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/fe‘ ilâtün/fe‘ ulün”

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

I

Ne _‘ aceb devlet imiş devlet-i bî-minnet-i Şeyh
Güm güm ötdürmede tās-ı felegi şöhet-i Şeyh
Cümle hep işidilen söylenilen midħat-ı Şeyh

¹²⁵ Mecmuanın bu sayfaları boştur.

¹²⁶ Ali Fuat Bilkın, *Nâbî’nin Türkçe Dîvân’ı (Karşılaştırmalı Metin)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993, s.135.

39/ Üzerine tahmis yapılan şiir Nâbî’ye aittir.

39/I 2/Bu mısranın vezni kusurludur.

II 1/Bu mısranın vezni kusurludur.

III 3/İtdiler nāmını çün tesmiye: nāmını eylediler tesmiye D.

3/ ħudret-i şeyh: ħazret-i şeyh D.

IV 5/eyler imdād-ı taşarruf eşer-i himmet-i Şeyh: ider imdād taşarruf felegi ħazret-i şeyh D.

V 4/ ider: irer D.

5/ evliyā: kümmelîn D.

VI 1/ Bu mısranın vezni kusurludur.

4/ ism-ile: ismiyle D.

4/ mürde-i beden: müy-ı beden D.

VIII 5/ ħutbiyyet ü ħavşıyyet ü ferdiyyet: ħutbiyyet ü ferdiyyet ü ħavşıyyet D.

IX 2/ Bu mısranın vezni kusurludur.

“Ser-i bāmında sipihrüñ çalınur nevbet-i şeyh”
“Çerhe güncide degül dā’ire-i devlet-i Şeyh”

II

Āsitānene yüzüñ sür rād-ı felek dergāhuñ
Ribkakeş bendesi ol ol şeh-i ‘ālī-cāhuñ
Mihr ile oldı mübāhāt-ı nücüm u māhuñ
“Faḥrdur gerdenine cümle-i ehlullāhuñ”
“Kādem-i meymenet-endühte-i ‘izzet-i Şeyh”

III

Nuṭḡ-ı pākinden anuñ her ne ki ola şadır
‘Ālem-i kevnde elbette oludı zāhir
Şanma medḥinde bu tavşifüm anuñ bī-cādur
“İtdiler nāmını çün tesmiye ‘Abdülkādir”
“Eyledi zīr-i taşarruf felegi kudret-i Şeyh”

IV

Çeşme-i feyz-i ezel menba‘ ı zātında gibi
Feyz ü baş-ı men‘ ‘aṭā cümle şifātında gibi
Fark yok hāç ḥayātıyle memātında
“Ḥāl-i mevtinde daḥi ḥāl-i ḥayātında gibi”
“Eyler imdād-ı taşarruf eşer-i himmet-i Şeyh”

V

Eyleyüp ḥüsn-i teveccüh getürürsüñ yāde
Anı her şekl işikiñ ḥalli olur āmāde
İztırābında derūnī olub iste ‘āde
“İstiğāşe idicek lā-büd ider imdāde”
“Evliyā içre budur şöhret-i ḥaşıyyet-i Şeyh”

VI

Ekseler kalb-i efsürdeye nāmı bi’z-zāt
Dirilür cünbişe āgāz idüp eyler ḥarekāt
Zikri her demde mesīhā-veş olur bahş-i necāt
“Yād-ı ism-ile bulur mürde-i beden tāze ḥayāt”
“Beñzemez āḥare şān u şeref [ü] şevket-i Şeyh”

VII

Bulup ol ‘ārif-i billāhi rumūzātında
Vākıf olmuş bu ḥafī sırra künūzātında
Eyleyüp keşf-ile taḥkīk-i sünūḥātında
“Şeyḥ İbn’ül-Arābī yazdı fütūḥātında”
“Muşḥaf içre “*ve hüvel kâhır*” imiş āyet-i Şeyḥ”

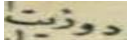
VIII

Mazhar-ı sırr-ı rubūbiyyet ulūhiyyet ile
‘Azm-i şān-ile bu mertebe-i ḳurbiyyet ile
Bu ḳadar ḳuvvet [ü] ḳudretle bu (...) ¹²⁷ ile
“Cem‘-i ḳuṭbiyyet ü ḡavṣiyyet ü ferdiyyet ile”
“Se sūtūn üzre ṭurur bār-geh-i rif‘at-ı Şeyḥ”

IX

Olmaḳ isterseñ eger zāhir ü bāṭında bekām
Anuñ işrinde **Vahid** olmaḡ<1>a eyle iḳdām
Her merām ola suhūletle pezīrā-yı ḥitām
“Dünyevī uhrevī āmālūñ olur cümle tamām”
“Nābiyā yek naḳar eylemse eger Ḥazret-i Şeyḥ”

¹²⁷ Bu kelime okunamamıştır.

[28a-29a]¹²⁸

[29b]

40¹²⁹

İlāhī

“Gazel”

“8+8=16”lı Hece Ölçüsü”

1. Ey hocam seni seveli gözüme cihān görünmez
Ben saña göñül vireli ne cihān bu cān görünmez
2. Yandurdi beni celālūñ cān müştāk ister cemālūñ
Gitmez gözümden hayālūñ arada hicrān görünmez
3. Aşkıñ baña eş oldı bu hasta göñlüm hoş oldu
Cümleden elim boş oldı arada pinhān görünmez
4. **Yūnus** istedi meydānı başda tōp elde çevgānı
‘Arş üstünde seyrānı arada rıdvān görünmez

¹²⁸ Mecmuanın bu sayfaları boştur.

¹²⁹ Tatçı, **Âşık Yunus...**, s.64.

40/ 3: M-

3: D-

40/1a hocam: ẖācem D.

2b arada hicrān görünmez: hūrī vu ğılmān görünmez D.

3a Bu mısra bir hece eksiktir.

3a çün: -M.

4b Bu mısra bir hece eksiktir.

4b ‘arş üstünde : ‘arş üzre düzer D.

40/3a: Bu mısrada bir hece eksiktir.

4b: Bu mısrada bir hece eksiktir.

41¹³⁰

İlāhī

“Gazel”

“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”

1. Baħr içinde ƙaṭreyem baħr oldu ħayrān baña
[Ferş]¹³¹ içinde [zerreyem]¹³² arş [oldı seyrān]¹³³ baña
2. Dost görüñdi çün ‘ayān ƙalmadı bir şey nihān
Ṭūfān olursa cihān bir ƙaṭre ṭūfān baña
3. Şüretde nem var benüm sîrettedür ma‘denüm
[Ƙopsa]¹³⁴ ƙıyāmet bu gün gelmez perişān baña
4. Ƙāf-ı dil ‘anƙāsıyam sırıuñ āşināsıyam
Endişeler ħāşıyam ad oldı insān baña
5. Niyāzī’nüñ dilinde Yūnus durur söyleyen
Herkese bir cān gerek Yūnusdandur cān baña

42¹³⁵

İlāhī

“Gazel”

“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”

1. Ey gönül gel ağılama zārī zārī inleme
Pîrden aldın ħaberi ol bî-nişān sendedür

---

¹³⁰ Erdoğan, a.g.e., s.15.

¹³¹ NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹³² NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹³³ NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹³⁴ NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹³⁵ Erdoğan, a.g.e., s.52.

42/1b aldın: aldum D.

3b ider: iden D.

4b ğayra varma: ğayrı ne var

5b bî-nişān: bî-mekān D.

2. Sendedür dostuñ ili sende açılur gülü
Söyler bu cān bülbüli gül-i ḥandān sendedür
3. Gezme gel baḥr u beri kendüñde iste sırrı
Cism [ü] cāna ḥükm ider gizli sulṭān sendedür
4. Anladuñsa sen seni bildüñse cān u teni
Ġayra varma ey gönül cāna cānān sendedür
5. Ten taḥtudur bu cānuñ cān taḥtudur cānānuñ
Ey **Niyāzī** şübhesiz ol bī-nişān sendedür

43¹³⁶

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Nūr-ı faḥr-ı ‘āleme bir zerre olmaz āftāb
La‘l-i nābuñdan nümüne gevher-i yektāda tāb
2. Pāyine yüz sürmege müştāk ola ‘arş-i berīn
Var kıyās it kimdir ol peygamber-i ‘ālī-cenāb
3. Nūrdan bir tāze sünböldür siyeh kāküllerin
Ġamze-i şemşirine virmiş dilā āteşden āb
4. Āstān-ı rif atüñ dā’im melekler ḥıfz ider
Sidreden teşrīfine peyk-i Celīl eyler şitāb
5. Mazḥar-ı nūr-ı tecellī ey Hudāvend-i ‘azīm
Şāhid-i didār-ı Ḥaḳ şāhib-ḥiṭāb-ı müsteṭāb
6. “Ḥamdulillāh” ravzā-i pāküñ ziyāret ideli
Oldı ey **Nakşı** derūnum mülküne çok feth-i (...)¹³⁷

¹³⁶ Abdullah Aydın, “Hanyalı Nuri Divanı’ndan Hareketle Giritle Şairlere Ek”, **TÜBAR=Türklük Bilimi Araştırmaları**, 26, 2009, s.53.

¹³⁷ Bu kelimenin bir kısmı silinmiş olduğundan okunamamıştır.

[30a]

44¹³⁸

“Murabba”
“11’li Hece Ölçüsü”

I

Cevre gelür dervîşleri derilür
Erkân-ile ihyâları sürilür
Kudretinden naşîbleri virilür
‘Abdü’l-kâdir gibi bir er bulunmaz

II

Hayâlidür karşımuzda şalınan
Ne mürvettir kaçârından bulunan
Kayırmassun senden kisve urunan
‘Abdü’l-kâdir gibi sultân bulunmaz

III

Hak yeri gögi yaradub düzeli
Hōş nazar eylemiş aña ezeli
Evliyānuñ ser-çeşmesin görelî
‘Abdü’l-kâdir gibi sultân bulunmaz

¹³⁸ Tatçı, **Âşık Yunus...**, s.61-62.

44/ Bu şiir divan metninde 7 bend olarak erilmiştir. Mecmuada yer alan V. Bend divan metninde matla bendidir.

44/ I: VI D.

II: -D.

III: II D.

IV: VII D.

V: I D.

VI: -D.

VII: IV D.

VIII: -D.

IX: -D.

44/ III/2 görelî: güzeli D.

IV/1 Yunus eydür çekelin ğayreti: Dervîş Yunus çekerssem bu ğayreti D.

VII/1 iterler: giderler

IV

Yūnus eydür çekelin ğayreti
Üstümize hāzır ola himmeti
Oğlum dimiş aña resūl hāzreti
‘Abdü’l-kādir gibi sulṭān bulunmaz

V

Seyyāh olup şol ‘ālemi ararsañ
‘Abdü’l-kādir gibi bir er bulunmaz
Ceddi Muḥammed’dır eger şorarsañ
‘Abdü’l-kādir gibi bir er bulunmaz

VI

Geylān illerinde sūkūn eyleyen
‘Abdü’l-kādir gibi bir er bulunmaz
Gelūben Bağdad’da mekān eyleyen
‘Abdü’l-kādir gibi bir er bulunmaz

VII

İterler ğazāya çalarlar şatır
Dā’imā yaparlar hōş göñül ḥatır
Bağdad’da türbesi nūr olmuş yatır
‘Abdü’l-kādir gibi bir er bulunmaz

VIII

Şeker olsun kaçārına uyalı
‘Ālem başımda yok sırrın duyalı
Yüce dağdan aşup gelir ḥayālī
‘Abdü’l-kādir gibi bir er bulunmaz

IX

Mevlām yüce devlet virmiş başına
Meşğūl olmuş yaradanın işine
Allāh eyle resūlüne āşinā
‘Abdü’l-kādir gibi bir er bulunmaz

1. Dermān arardum derdime derdüm baña dermān imiş
Bürhān arardum aşluma aşlum baña bürhān imiş
2. Mürşid gerekdür bildüre haqq’ı saña “*haqqe’l-yaqîn*”
Mürşidi olmayanların bildükleri gümān imiş
3. Añla hemān bir söz durur yokuş degül dümdüz durur
‘ Ālem kamu bir yüz durur gören anı hayrān imiş
4. İşit Niyāzî’nün sözün bir nesne örtmez Haq yüzün
Haqdan ‘ ayān bir nesne yok gözsüzlere pinhān imiş

---

¹³⁹ Erdoğan, a.g.e., s.98.

45/ Bu gazel NMDK’de 9 beyitten oluşmaktadır.

2:-M.

3:-M.

4:-M.

5:-M.

7:-M.

[30b]

46¹⁴⁰

“Murabba”
“11’li Hece Ölçüsü”

I

Tevfîk eyle bizi vuşlat iline
Efendüm meded âh sulţānum meded
Keremüñden ırgür vaḥdet iline
Efendüm meded âh sulţānum meded

II

Yardım eyle bize işbu yolda
Tâ ki kalmayavuz yüce bellerde
Ayrılık güç imiş ğurbet illerde
Efendüm meded âh sulţānum meded

III

Kimüñ kapısına yüzüm süreyüm
Kimüñ dîvânına el kavşurayım
Efendümi koyup kande varayım
Efendüm meded âh sulţānum meded

IV

Zerrece luţfuñla günāhlr gider
Raḥmetüñ deryāsı zenbi maḥv ider
Sen kabûl itmezseñ kim kabûl ider
Efendüm meded âh sulţānum meded

¹⁴⁰ Mustafa Tatcı ve Musa Yıldız, *Dîvân-ı İlâhiyât*, Üsküdar Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2005, s.59-61.

46/ I/1 iline: yoluna D.

I/2 âh:hey D.

I/4 âh:hey D.

II/4 âh:hey D.

III/1 süreyim: urayım D.

III/4 âh:hey D.

IV/4 âh:hey D.

V/3 luţfuñ: fazlın D.

V/4 âh:hey D.

V

Ḳuluñ saña lâyıḳ işi yoğ-imiş
Yokdan şüdür iden zîrâ yoğ-imiş
Hüdâyi'ye seniñ luṭfuñ çoğ-imiş
Efendüm meded âh sulṭânüm meded

47¹⁴¹

“Gazel”

“Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün”

. _ _ / . _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. İlâhî yâr[ı] ḳıl baña ki senden ğayrı yârüm yok
Ne yüz ile varam saña günâhdan ğayrı kârum yok
2. Ne dervişem ferâğatde ne tâc [u] taḥt [u] devletde
Bu dâr-ı dehr-i ğurbetde ğarîb oldum añarum yok
3. Yine bir menzile irdüm nedâmet baḥrına ṭaldum
Ḥayâl-i ‘aşḳa düş oldum şabâ gibi ḳarârüm yok
4. Göñül yâd itdi sübhânı gözüm yaşı ciger ḳanı
Ḳomışam baş-ile câmı bu yolda ihtiyârüm yok
5. Benem ‘âşî yüzi ḳara ğarîb **Üftâde** bî-çâre
Ṭutuşmuşam ki bir nâra yanumca bir yanarum yok

¹⁴¹ Derda İlhan, **Üftâde Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020, s.129-130.

47/ 1b yüz ile varam: yüzle varayum D.

5a benem: menem D.

5b ṭutuşmuşam: ṭutulmuşam D.

1. Ey tarīkat erleri ey ḥaḳīkat pīrleri
Bir nişān virūn baña ol bī-nişān ḳandedür
2. Ḳandedür dostuñ ili ḳande açılur güli
Dost bağçesi bülbüli gül-i ḥandān ḳandedür
3. Aradum berr ü baḥrı bulamadum ben bu sırrı
Cism [ü] cāndan içeri gizli sulṭān ḳandedür
4. Bildüm ki cān tendedür ten cān-ile zindedür
Ammā n’idem bilmedüm cāna cānān ḳandedür
5. **Niyāzi**’ye yār olan sırrında sulṭān olan
Dīn [ü] hem īmān olan ol bī-mekān ḳandedür

---

¹⁴² Erdoğan, a.g.e., s.50.

48/ 1b nişān: ḥaber D.

3a berr ü baḥr: baḥr u berr D

5a yār: cān

[31a]

49¹⁴³

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

-. - - / -. - - / -. - / -. -

1. Devr idüp geldüm cihāna yine bir devrān ola
Ben gidem bu ten sarāyı yıkılup vīrān ola
2. Cūş idüp ‘ummān-ı cān cismüm gemisün dağda
Yerler altında bu tenüm hāk-ile yeksān ola
3. Bu vücūdum dağı kılka atıla yünler gibi
Şeş cihātum açıla bir hadd[i] yok meydān ola
4. Dağ-ıla terkībüm otuz iki harf ola tamām
Nokta-i sırrum kamunuñ cevherine kān ola
5. Yevm-i tüblādur o gün her ma‘ nā bir şüret giyer
Kimi nebāt kimi insān kimisi hayvān ola
6. Dört yanumdan nār [u] bād [u] āb [u] hāk ide hücum
Benligüm anlar alup bu varlığum tālān ola
7. Kabrime dostlar gelüp fikr ideler aḥvālūmi
Her biri bilmekde hālüm vālih ü hayrān ola
8. Her kim isterse bu **Mısrī** dard-mendi ol zamān
Sözlerini okusun kim sırrına mihmān ola

¹⁴³ Erdoğan, a.g.e., s.211.

49/ Bu gazel divan metninde 9 beyit olarak verilmektedir.

49/ 6:-M.

49/ 2a hāk-ile: toprağıla D.

3a yünler: yühler D.

4a dağ-ıla:tağıla D.

5a kimi: kim D.

8a Mısrī: Niyāzī D.

“Gazel”

“Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün”

_ _ ./ _ _ ./ _ _ ./ _ _

1. Maḥbüb-ı hüdā zāt-ı şerīf yār-ı Muḥammed
Maḥbül-i ilāhīdür eṭvār-ı Muḥammed
2. Hep ‘ālem [ü] ādem anuñ-içün yaradıldı
Pes ‘illet-i ġāiyyedür ızhār-ı Muḥammed
3. ‘Älemlere rahmet olıcaḡ zāt-ı şerīfi
Bu ümmete ḥōd mahz-ı kerem-kār-ı Muḥammed
4. Bir bende-i maḥbül ilāhīsin saña müjde
Ger dise ele ser-rişte āşār-ı Muḥammed
5. A‘ mālūñi aḥvālūñi düstūr-ı ‘amel it
Tā keşf ola **Nazmî** saña esrār-ı Muḥammed

¹⁴⁴ Bu şiir, Güler Doğan tarafından hazırlanan “Edirneli Nazmi Divanı (Transkripsiyonlu metin-İnceleme)” ve Sibel Üst tarafından hazırlanan “Edirneli Nazmî Dîvânı” adlı çalışmalarda bulunamamıştır.

50/ 1b Bu mısranın vezni kusurludur.

51¹⁴⁵
“Gazel”
“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”

1. ‘Aşk ile ol ‘âşıkı sıdık-ile ol şādıkı
Maḥbūbudur ḥālīkī Sulṭān ‘Abdülkādir’ün
2. İnkār eyleyen anı mürşid ider şeyṭanı
Aşlı durur Geylānī Sulṭān ‘Abdülkādir’ün
3. Devlet isterseñ devlet ‘izzet isterseñ ‘izzet
İşigünde kıl hizmet Sulṭān ‘Abdülkādir’ün
4. Eyler iseñ hizmeti ider saña himmeti
Şoñ nefesde nuşreti Sulṭān ‘Abdülkādir’ün
5. Ol cānlaruñ cānānı hem derdleruñ dermānı
Evliyālar sulṭānı Sulṭān ‘Abdülkādir’ün
6. Āşık olan üftāde ırak dimez Bağdād’a
Ḳadrin bileñ ziyāde Sulṭān ‘Abdülkādir’ün
7. **Eşrefoğlu** olur dem-i dervişleriñ mücrimi
Dervişleriñ sulṭān[ı] Sulṭān ‘Abdülkādir’ün

¹⁴⁵ Mustafa Güneş, **Eşrefoğlu Rûmî ve Divânı (İnceleme-Metin)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994, s.295.

51/ 3: Bu beyit ERMG’de 1. Beyit olarak verilmiştir.

51/ 1:-D.

4:-D.

5:-D.

7:-D.

51/ 2a eyleyen: idenler D.

2a ider: tanur D.

2b aşlı durur geylānī: var seyl eyle sulṭānı D.

6a ırak dimez: тұрмаз gider D.

6b bileñ: bilür D.

51/ 7a Bu mısra bir hece fazladır.

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/f ā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ / _ . _ / _ . _

1. İbn-i vaktüm ben ebu’l-vakt olmazam
‘ Abd-i maḥzum ben taşarruf bilmezem
2. Ān-ı dā’ imdür ḥaḳīkat güneşi
Āneyüm ben gitmezem ben gelmezem
3. Meryem içre ben doğurdum bir gulām
Hem bik(i)r hem bir gülüm ki şolmazam
4. Ben doğurdum atasuz ‘ ĩsā’[yı]¹⁴⁷ hem
İttişālüm var aña yañılmazam
5. Şanma kim Mehdī benem Mehdī odur
Adı Yahyā’dur anuñ yañılmazam
6. Vaşfidur esmā-i ḥüsnā [cümleten]¹⁴⁸
Bu sözi işbāta ‘ āciz qalmazam
7. Sırr ile baña içümnden söglenür
Mısr(i)yā ben doğmazam ben ölmezem

---

¹⁴⁶ Erdoğan, a.g.e., s.152.

¹⁴⁷ NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

¹⁴⁸ NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

52/ 4b yañılmazam: ayrılmazam D.

7a söglenür: söylenir

[31b]

53¹⁴⁹

“Gazel”

“Mef’ ūlū/mefā’ ilūn/mef’ ūlū/mefā’ ilūn”

— / . — / — / . — —

1. Sulṭān-ı ‘ālī-şānum iḥsān [u] ‘ināyet it
Al elimi sulṭānum iḥsān [u] ‘ināyet it
2. Kaldum şeb-i fırkatde mest-i ğam u ḥayretde
Koma beni ḥasretde iḥsān [u] ‘ināyet it
3. Resm oldı dilā nāsūd şān yazdı anı yāķūt
Pāy ola dilā lāhūd iḥsān [u] ‘ināyet it
4. Vir bāde-i vuşlatdan içsün cem-i vaḥdetden
Kurtar anı kesretten iḥsān [u] ‘ināyet it
5. **Fethî** kuluñuñ cānı vaşla ola erzānı
Kande bula cānānı iḥsān [u] ‘ināyet it

54

“Murabba”

“11’li Hece Ölçüsü”

I

Gel nazar kıl bu dünyānuñ kārına <āh >
Niçelerin yaķdı firkat nārına
Derde düşen bakmaz dünyā varına
Meded Allāh meded dertliye dermān

II

‘Āķil olan bakmaz dünyā varına
Aldanur mı ķiline bu ķāline
Bir nazar kıl derd-mendin ḥāline
Meded Allāh meded dertliye dermān

¹⁴⁹ Bu şiir Asaf Gökbel tarafından hazırlanan “Son Asır Türk Şairlerinden Bozdoğanlı Fethî Hayatı, Eserleri ve Divanı” adlı çalışma ve Yeliz Yasak Peran tarafından hazırlanan “Fethî Hüdâyî Divanı” adlı çalışmalarda bulunamamıştır.

III

Hasret cigerimi gāyet tağladı
Yaş yerine gözlerim kan ağladı
‘Abdülazîz kullukda bel bağladı
Meded Allāh meded dertliye derman

55¹⁵⁰

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ‘İl(i)m baḥrī vücūd aşdāfinuñ dürdānesiyüm ben
Ma‘ ārif kenz-i dil vaşşāfinuñ vīrānesiyüm ben
2. Benüm ‘ilmüm kaçında müctehidler ‘āciz oldılar
Velī ilm-i ilāhīnūñ deli dīvānesiyüm ben
3. Birer ḥāle cihānuñ ḥalkı rāzı oldılar bir bir
Benüm bir ḥāle meylüm yok Ḥaḳ’uñ bilmem nesiyüm ben
4. Be-küllī ‘ālemūñ ḥalkı bilürler bende bir derd var
Bilinmez sevdiğüm kimdür kimūñ mestānesiyüm ben
5. Egerçi şüretā āḫirde geldüm ‘ālem-i mülke
Ne māzīyüm ne müstakbel her ānuñ ānesiyüm ben
6. Ne **Mıṣrī**’yüm ne Mehdī’yüm ne ‘İsā’yum ne insānum
Bu yanan dā’imā şem‘ūñ velī pervānesiyüm ben

¹⁵⁰ Erdoğan, a.g.e., s.179.

55/ 6:-M.

1a baḥrī vücūd: baḥr u vücūd D.

1a aşdāfinuñ: aşdāf anuñ D.

1b kenz-i dil: kenz ü dil D.

1b vaşşāfinuñ: vaşşāf anuñ D.

3a rāzı oldular bir bir: bir bir rāzı olmuşlar D.

4b kimūñ: nenūñ D.

6b dā’ imā: dā’ imī D.

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ / _ . _

1. Gel vücūduñ perdesin qaldur cemāl-i yāri gör
Cān gözinden sil ğubārı çehre-i dildārı gör
2. Oyalanma aldanup ārāyişine ‘ ālemüñ
Menzil-i maqşūdına bir gün öñürdi varı-gör
3. Murğ-ı cānuñ rūhı qudsilerle seyrān eylesün
Çık bu zulmānī kafesden ‘ ālem-i envārı gör
4. Dāmenüñ elden koma hergiz harābāt ehlinüñ
Şūret-i inkār ide maḥfī olan ikrār[1] gör
5. Beyt-i ma‘ mūr oldu **Yahyā**’nuñ bu beyt-i dil-keşi
‘ Ayn-ı ‘ ibretde yine ma‘ mūre ben mi‘ mār[1] gör

¹⁵¹ Esra Bozyiğit, **Taşlıcalı Yahya Bey Dīvânı (İnceleme-Tenkıtlı Metin-Nesre Çeviri-Sözlük)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2021, s.496.

56/ Bu şiir TYEB’de 7 beyit olarak verilmiştir.

56/ 5:-M.

6:-M.

2b maqşūdına: maqşūduña D.

3b seyrān: pervāz D.

4a dāmenüñ: dāmenin D.

4b inkār ide: inkārda D.

5a beyt-i dil-keş: şi‘ ir-i dil-keş D.

[32a]

57¹⁵²

“Gazel”

“Müfte‘ ilün/fā‘ ilün/müfte‘ ilün/fā‘ ilün”

_ . . _ / _ . _ / _ . . _ / _ . _

1. Dervîş olan kişinüñ sözleri ‘umrân olur
Sâlik-i Hâḵ olanuñ rāhına bürhân olur
2. ‘İlm-i ledün dersini ‘ârif olan kişiler
Haste-dil olanlaruñ derdine Loḳmân olur
3. Şem‘ -i cemāle döner pervāne-i ‘âşıkūn
Zann ider ol cāhilūñ derd-ile ‘ işyān olur
4. Her seher feryād ider bülbüli ḫayrān ider
Dīdesi giryān olup sīnesi pūryān olur
5. Beyt-i dil[i] pāk olur zikr-i Hâḳ’ ı gūş iden
Şabr u ḫarārı gider işleri devrān olur
6. Şanma ey **Mıṣrī** özüñ dervîş olupdur senüñ
Dervîş olan kişiler şöylece ‘uryān olur

¹⁵² Erdoğan, a.g.e., s.70.

57/ Bu şiir NMDK’de 7 beyit olarak verilmiştir. Mecmuaya alınmayan beyit NMDK’de vezni bozuk olarak kaydedilmiştir.

57/ 6:-M.

4a Bu mısranın vezni kusurludur.

3a pervāne-i ‘âşıkūn: pervānedür ‘âşıkūn D.

3b derd-ile: devr ile D

4a feryād eḫḡān D.

4a ider: idüp D.

4b dīdesi: dideyi D.

4b olup: idüp D.

4b pūryān: biryān D.

5a gūş iden: işiden D.

6a ey Mıṣrī: Niyāzi D.

6b: ‘uryān: sulṭān D.

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. İlāhī neylesün n’itsün gönül sensiz karar itmez
Eger tursun eger gitsün gönül sensiz karar itmez
2. Cihān bāğında bir sâ‘at ne mümkündür ola rāḥat
Olursa ravza-i cennet gönül sensiz karar itmez
3. N’ider ol bāğ [u] bostānı n’ider ol hūr [u] ğılmānı
Firākuñla yanar cānı gönül sensiz karar itmez
4. Murādı sensin ey mevlā dilinde ğayrı yok aṣlā
Olursa meskeni Tübā gönül sensiz karar itmez
5. Çü sensin **Nūrī**’nün yārı n’ider ğayrı efkārı
Sevindür señ ol nā-çārı gönül sensiz karar itmez

¹⁵³ Nilüfer Çelik, **Abdulahad Nûri ve Divanının Tenkitli Metni**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999, s.96.

58/ 3a ol: - D.

3a hūr [u] ğılmān: hūrī vü ğılmān D.

“Gazel”

“Müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün”

_ _ . / _ _ . / _ _ . / _ _ . _

1. Kaşşāb elinde koyunam ya o beni ya ben onı
Cellād önünde boyunam ya o beni ya ben onı
2. ‘Irz [u] vakār [u] māl menāl yağma olundı cümlesi
Şoyunmuşam bu yolda ben ya o beni ya ben onı
3. Hābsum bu gün kırk erba‘in oldı tamām Deccāl la‘in
Kıldı beni dā’im emīn ya o beni ya ben onı
4. Vallāhi senden korkmazam da‘vā-yı bātıl kılmazam
Hakḳ’dan yolum yorulmazam ya o beni ya ben onı
5. Vardı çıkālı göklere biñ altıyüz doksan bire
İndüm senünçün ben yere ya o beni ya ben onı
6. Mehdī benüm ‘adlüm-durur ‘İsā benüm fażlum-durur
Aḥsen ‘amel katlüm-durur ya o beni ya ben onı
7. Meydāna çık gel ey kabā ‘avrat gibi geyme kabā
Ben Mısrı’yem geydüm ‘abā ya o beni ya ben onı

---

¹⁵⁴ Erdoğan, a.g.e., s216.

59/ 2a olundı: olupdur D.

3b dā’im: rabbüm D.

3b ya o beni ya ben onı: ya sen beni ya ben seni D.

4b hakḳ’dan: ḥakdur D.

4b yorulmazam: yañılmamaz

4b ya o beni ya ben onı: ya sen beni ya ben seni D.

5b ya o beni ya ben onı: ya sen beni ya ben seni D.

6b aḥsen:āḥir D.

6b ya o beni ya ben onı: ya sen beni ya ben seni D.

7b ya o beni ya ben onı: ya sen ben ya ben seni D.

[32b]

60¹⁵⁵

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

-. - - / -. - - / -. - - / -. -

1. Ey cemāl-i şem‘ine ‘āşıqları sūzān iden
Ey vişāl-i şevkine şādıqları nālān iden
2. Zerre-i nūr-ı tecelliden tesellî baḡş idüp
‘Ārifinüñ ḡalbini ilhāmına miḡmān iden
3. Aḡsen-i taḡvīm ile bir ḡaṭreye sūret virüp
Nuṭfe-i nā-ḡiz iken ḡalḡ eyleyüp insān iden
4. Kimini bend-i vücūd ile muḡayyed eyleyen
Kimini dil mıṡrına Yūsuf gibi sulṭān iden
5. ḡalb-ı vīrānene **Hāfız** ‘**Abdī**’nuñ idüp naḡar
“*Künt-i kenz*”ın dem-be-dem esrārını iḡsān iden

¹⁵⁵ Bu şiir Rabia Derya Tuyan tarafından hazırlanan ‘Ayıntablı Hāfız ve Divānı (İnceleme-Metin-Dizin)’ adlı çalışma ve Mehmet Beşir Ataç tarafından hazırlanan ‘Ayıntablı Hafız Abdülmecidzade ve Divanı, İnceleme-Metin’ adlı çalışmalarda bulunamamıştır.

“Gazel”

“Mef’ülü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ülün”

_ _ . / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. ‘Āriflere esrār-ı Hüdā’dan haberüm var
‘Āşıklara dīdār-ı beḳādan haberüm var
2. Ey fāḳat odında yanup baḡrı köyinen
Gel kim yārene dürlü devādan haberüm var
3. Ādem yüzi ol yüze muḳābil dedi Aḥmed
Bu sözde olan remz [ü] ānādan haberüm var
4. Vechinde yedi fātiḥa āyāt[ı] yazılmış
Ādemdeki āyāt-ı Hüdā’dan haberüm var
5. Gir mekteb-i ‘irfānda oḳu ādemüñ ‘ilmin
‘Ālimlere bu ‘ilm-i kūnādan haberüm var
6. Ādemde bulup vaşf-ı ilāhīyi Niyāzī
Ol mecma’ -ı evşāf-ı ‘umāndan haberüm var

---

¹⁵⁶ Erdoğan, a.g.e., s.46.

61/ Bu şiir NMDK’de 7 beyit olarak verilmiştir.

61/ 3:-M.

1b dīdār: dildār D.

2a yanup: yanuben

4b ḥūdā: hūdā

5a ‘irfānda: ‘irfāna D.

5a ādemüñ: ādemün D.

6b ‘umān: ‘amā D.

[33a]

62¹⁵⁷

“Gazel”

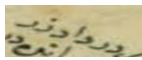
“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Her neye baksa gözüñ bil sırr-ı Sübhān andadur
Her ne işide kulağıñ mağz-ı Qur’ān andadur
2. Her şeye maḥlūk göziyle baksañ ol maḥlūk olur
Haḡ göziyle bak ki bī-şek nūr-ı Yezdān andadur
3. Keşret-i emvāca bakma cümle bir (...) ¹⁵⁸
Her ne mevci kim görürsün baḡr-ı ‘ummān andadur
4. Vaḥdeti kesretde bulmak keşreti vaḥdetde hem
Bir ‘ameldür ol ki ḡamu ‘ilm [ü] ‘irfān andadur
5. ‘İbret-ile şeş cihetden görinen eşyāya bak”
Cümle bir āyinedür kim vech-i Raḡmān andadur
6. Söyleyen ol söylenen ol görinen ol gören ol
Her ne var a‘lā vü esfel bil ki cānān andadur
7. Mazhar-ı ṭāmm[ı] velī ādem yüzidür şübhesiz
Kūnh-i zātı hem şıfātı cümle yeksān andadur
8. Haşr [u] neşr ile sırāṭ [u] dūzaḡ u mālik ‘azāb
Hem daḡı rıdvān [u] cennet ḡūr [u] ḡılmān andadur
9. Görinen şanma **Niyāzī**’nūñ hemān sen mülküñi
Göñli bir vīrānedür kim genc-i pinhān andadur

¹⁵⁷ Erdoğan, a.g.e., s.48.

¹⁵⁸ Bu kelime okunamamıştır.

62/ 4b ‘ameldür: ‘ilümdür D.

6a görinen ol gören ol: gören ol görinen ol D.

1. ‘ Aceb hayrān oldum ‘ aşka uyaldan
Yanup püryān oldum ‘ aşka uyaldan
2. Ne aşşı fark iderem ne ziyānı
Küllī vīrān oldum ‘ aşka uyaldan
3. Şabr ideyim dirsem durmaz bu dilim
Söyler ozan oldum ‘ aşka uyaldan
4. Uçdı rahāt kuşu miḥnet uyandı
Derde dükkān oldum ‘ aşka uyaldan
5. Kimi eydür uşlu kimi derdli
Ḥalka seyrān oldum ‘ aşka uyaldan
6. ‘ İlm-i ḥikmet ile doldı vücūdum
‘ Ayn-ı ‘ irfān oldum ‘ aşka uyaldan
7. **Sinān-ı Ümmī** eydür kalmadı bir ğam
Özge sultān oldum ‘ aşka uyaldan

¹⁵⁹ Azmi Bilgin, **Ümmî Sinan Divanı**, 2017, s.122-123. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55913,ummi-sinan-divanipdf.pdf?0> (21.04.2022).

63/ Bu şiir ÜSAB’de 9 beyit olarak verilmiştir.

63/ 4:-M.

8:-M.

3a ideyim dirsem: ideyin direm D.

5a kimi eydür uşlu kimi dertli: kim eydür uşludur kim eydür delü D.

6a doldı: tıldı D.

7a Sinān-ı Ümmī: Ümmī Sinān D.

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Kim ki dost yolunda terk-i cān ider
Dost aña dīdārını ihsān ider
2. Kim bu fānī dünyāyı terk eylese
Dost ebed mülke anı sulṭān ider
3. Dost için nefse murād virmevene
Dost sekiz uçmağını erzān ider
4. Dost elinden cām-i ‘ aşkı nūş iden
Sırr-ı ma‘ şūkı nice pinhān ider
5. ‘ Ākıbet Maṣṣūr gibi esrūk delü
Ol “ene’l-ḥaḳ” dārını seyrān ider
6. Cān virenler ḳan-behā dīdār olur
Şanma bu bāzārı her bī-cān ider
7. **Eşrefoğlu Rūmī** cān terk ideli
Her nefes dost iline cevḻān ider

---

¹⁶⁰ Güneş, a.g.e., s.217.

64/ 4b nice: nite D.

5a Maṣṣūr gibi: Maṣṣūrlayın D.

6a olur: delü D.

[33b]

65¹⁶¹

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Baña sen cān yetersin cān gerekmez
Seni gerek seni kevneyn gerekmez
2. Senüñ fikrüh-ile tıdum temāmet
Yeter derdüh daḥi dermān gerekmez
3. Murādım sensin ey dost senden özge
Sekiz uçmağ ḥūr [u] ḡilmān gerekmez
4. Yönüm saña vü kıblem ma‘ būdum sen
‘Ayān gördüm seni gümān gerekmez
5. Beni küllī yitirdüm seni buldum
Bu ben sensin ben öldüm ben gerekmez
6. “Ene’l-ḥak” sırrını fāş eylerem fāş
Melāmet oluram pinhān gerekmez
7. Saña dost ‘aşk[ı] **Eşrefoğlu Rūmī**
Yeter imān daḥi imān gerekmez

---

¹⁶¹ Güneş, a.g.e., s.257.

65/ 3b sekiz uçmağ ḥūr [u] ḡilmān: sekiz uçmağ ḥūrī ḡilmān D.

“Gazel”

“Mef’ ūlū/mefā’ ilūn/mef’ ūlū/mefā’ ilūn”

_ _ . / . _ _ _ / _ _ . / . _ _ _

1. Ahvāl-i serencāmum bu sâ’ ate irince
Diyem saña icmālin tā gāyete irince
2. Biz beş er [i]dük çıkdık bir günde yola girdük
Kırk yılda ere irdük bu şöhbete irince
3. Her yañaya çalındık çok adları taķındık
Dört tekbîr[i] bir kıldık tā kāmete irince
4. Çün kāmēt olup tırdık dīvāna el kavşurduk
Vechüñi ‘ayān gördük bu hayrete irince
5. Keşret idi bir oldu şüret idi sır oldu
Zulmet idi nūr oldu bu āyete gelince
6. Çün cān ile bir olduk ebdān ile tağıldık
Āhîr bu deme irdük bu vaḥdete irince
7. Tā’ at bu imiş el-ḥaḳ rāḥat bu imiş el-ḥaḳ
‘İzzet bu imiş el-ḥaḳ bu hizmete irince
8. Biñdörtüyüz kanat açdum altıyüz daḥi koşdum
Tā onbeşe dek uçdum bu ḥālete irince

¹⁶² Erdoğan, a.g.e., s.203.

66/ 4a Bu mısranın vezni kusurludur.

8a Bu mısranın vezni kusurludur.

4a el kavşurduk:el bağılu D.

4b vechüñi: vechini

6a bir olduk: bir idük D.

6b bu: ki D.

7a bu imiş: buyimiş D.

8a daḥi: dañi D.

9. Dünyâyı n'ider 'âşık 'uqbâyı n'ider şâdık
Mısrî ola-gör ayık sen vuşlata ırince

[34a]

67¹⁶³

“Gazel”

“Mef'ülü/mefâ' ilü/mefâ' ilü/fe'ülün”

__ ./ __ ./ __ ./ __

1. Ey gâfil uyan rıhlet-i nâ-gâh[1] unutma
Yol kırıklıdır kırıklı çok rāh[1] unutma
2. Mağrūr oluben devlet-i dünyāya dayanma
Şaķın yitirüp dīnūñi İlāh'ı unutma
3. Ey çeşm-i hākāretle baķan merd-i fakīre
Ol fakr ile fahr eyleyen ol şāh[1] unutma
4. Hālīķdan utan rızkuñı hālķdan şaķın umma
Bil rabbūñi “e'r-rızķ[u] 'alellāh'[1]” unutma
5. Bu bāğ-ı cihān içre hevā yolları çokdur
Şemsī yūri sen Hākķ'a giden rāh[1] unutma

¹⁶³ Fatih Ramazan Süer, *Şemseddīn Sivāsī Dīvānı (İnceleme-Metin)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015, s.273-274.

67/ Bu şiir ŞSDF'de 11 beyit olarak verilmiştir.

67/ 3:-M.

4:-M.

5:-M.

6:-M.

7:-M.

8:-M.

1b kırıklıdır: kırıklıdır D.

1b kırıklı:kırıklı D.

2a dünyāya dayanma: dünyā-yı denīye D.

3b eyleyen: iden D.

3b ol: ulı D.

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Cemī‘ -i enbiyâlardan Muḥammed cümleñ şāhı
Yüzi nūrından almışlar felekler şems-ile māhı
2. Yedi kat gökleri geçdi ḳadem ‘arş üstine başdı
İrişdi “*Ḳāb-ı Kavseyne*” tavāf eyledi dergāhı
3. Añun seyr-i sülūkundan melekler ‘āciz oldılar
Ki biñ yıl varı-bilmezler o bir demde varan rāhı
4. Ḳıluram cānumı ḳurbān señün yoluñda ey Aḥmed
N’ola görsem yüzüñ bir kez seḫer vakti seḫer-gāhı
5. Bu **Eşrefoğlu Rūmī**’nüñ günāhı çok-durur ğāyet
Şefā‘ at ḳıl yā Muḥammed yüzüñ şems ü ḳamer māhı

---

¹⁶⁴ Güneş, a.g.e., s.429.

68/ Bu şiir ERMG’de 6 beyit olarak verilmiştir.

68/ 5:-M.

3a seyr-i sülūk: seyr u sülūk D.

3a ‘āciz oldılar: oldılar ḫayrān D.

3b o: ol D.

3b varan: alur D.

4a ḳıluram: iderdüm D.

4a yoluñda: yolına D.

4b n’ola görsem yüzüñ bir kez: n’ola bir kez yüzüñ görsem D.

[34b]

69¹⁶⁵

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

--.---/-.---/-.--

1. Şöyle kim ben dil [ü] bî-cân olmuşam
Kendü ahvālūme ḥayrân olmuşam
2. Gāh beni ben bilmezem ki ḳandeyem
Gāh[i] cem‘ ü gāh perîşân olmuşam
3. Gāh[i] oldum bî-nişân gāh bā-nişân
Gāh nişānsız mülke sulṭān olmuşam
4. Gāh ferîşteh olmuşam gāh[i] perî
Gāh[i] dīv [ü] gāh[i] sulṭān olmuşam
5. Gāh[i] oldum Şeyḥ-i Şan‘ ān-ı zamān
Gāh[i] tersā gāh müselmān olmuşam
6. Gāh buluṭ olup hevāya ağmışam
Gāh[i] ḳaṭre gāh[i] ‘ummān olmuşam
7. Gāh hevādan yağmur olup yağmışam
Gāh nebāt [u] gāh[i] ḥayvān olmuşam

¹⁶⁵ Güneş, a.g.e., s.307-309.

69/ 1a ben: bî- D.

3a oldum: oluram D.

8a od şu yel ü toprak: od şuyıla toprak D.

9a şoğuk: şovuk D.

11b dīvāne: deyr ü D.

15a çeşm: cism D.

25b birle beş gün: bir biş on gün D.

26a şāhum bugün şikāra gelmişem: şahinem şāhum şikāra gelmişem D.

27 a şeha: şāha D.

27b: şeh-bāz:şāhbāz D.

8. Gāh[i] od şu yel ü toprak ferd [ü] ferd
Gāh[i] t̄in gāh t̄inde pinhān olmuşam
9. Gāh[i] ıssı gāh soğuk gāh i‘tidāl
Gāh tamarlarda girüp kan olmuşam
10. Söyleyen hem söyleden her nātıkı
Nite cān u cāna cānān olmuşam
11. Gāh[i] mescid gāh[i] sācid gāh sücūd
Gāh d̄vāne gāh[i] ruhbān olmuşam
12. Gāh[i] sākī gāh[i] şāgar gāh[i] mey
Gāh[i] esrük gāh[i] mestān olmuşam
13. Gāh[i] Türk gāh[i] ‘Arab gāh[i] ‘Acem
Gāh[i] Hindī gāh[i] Yūnān olmuşam
14. Gāh[i] kış u gāh[i] yaz gāh[i] bahār
Gāh[i] bülbül gāh gülistān olmuşam
15. Gāh[i] çeşm gāh[i] cevāhir gāh ‘araz
Gāh ma‘āline girüp kān olmuşam
16. Gāh[i] berr ü gāh[i] baḥr u gāh serāb
Gāh ‘imāret gāh[i] vīrān olmuşam
17. Gāh zemīn [ü] gāh zamān gāh āsmān
Gāh zamānı döndüren ben olmuşam
18. Gāh[i] Tūr gāh[i] münācāt gāh Mīzā
Gāh[i] fir‘avn gāhi Hāmān olmuşam
19. Gāh irādet gāh[i] mürīd gāh murād
Gāh[i] küfr [ü] gāh[i] imān olmuşam
20. Gāh[i] düzaḥ gāh mu‘azzeb gāh ‘azāb
Gāh[i] cennet gāh[i] rıdvān olmuşam

21. Gāh[i] renc [ü] gāh[i] rencūr gāh ṭabīb
Gāh[i] nāle gāh[i] efġān olmuşam
22. Gāh bu cümlesinden oluram berī
Ne melek ne cin ne insān olmuşam
23. **Eşrefoğlu Rūm**⁷ yem ben-kim bugün
Keşret ü vaḥdetde yeksān olmuşam
24. Ben Süleymān-ı zamānam kuş dilin
Söylerem ‘ālemde destān olmuşam
25. Nisbetüm yok māsivallāh[a] benüm
Birle beş gün bunda mihmān olmuşam
26. Şāhum bugün şikāra gelmişem
Bu māşede gör ne arslan olmuşam
27. Şaydumı aldum yine döndüm şeha
Varı-ben şeh-bāz-ı şāhān olmuşam

70¹⁶⁶

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Görelden gözünü yārūñ belā baña şikār oldı
İñildüm artdı gün günden gözüm yaşı bıñar oldı

¹⁶⁶ Güneş, a.g.e., s.428

70/1a güzünü: yüzünü D.

1a yārūñ: derd ü D.

2a diñmez: turmaz D.

3a uyğu: uyku D.

3b –yāre: –yārān D.

6b umar: ister D.

8a baña: hemān D.

9b zehri: zehrin D.

2. Gözüm deyyârı hîç görmez aķar ķanlı yaŗum dîñmez
Bu derd [ü] bu fîrāk-ile içüm taşum biķār¹⁶⁷ oldu
3. ‘ Aceb yā Rab ne-dertdür bu getürmez gözüme uyķu
İçimdeki yanan od ķōd-yārelerim yaķar oldu
4. Gōñül fikrindedür ķayrān bu cān āvāre ser-gerdān
Bu sevdāya düşeliden dü ‘ ālem baña țar oldu
5. İñildüm ‘ āleme țoldı gören eydür buña n’oldı
Esirgeyüp bu ķalk derdüm girü baña șorar oldu
6. Benüm derdüm hemān ol yār baña ne il gerek ne șār
Bu cān ancaķ anı umar ķamusından bî-zār oldu
7. Yüregüm yāresine hem gözüm yaşı yeter merhem
Giceler subķa-dek bu ğam baña mūnis-i yār oldu
8. Ğamı yāruñ baña yārdur sa‘ ādet kimde ğam vardur
Șular kim gerķek erlerdür ğamı yükün ķeker oldu
9. Var **Eșrefoĝlı Rūmî** var bu derdi ķılma āşikār
Saña ķün dūrd-i zehri yār țolı țolı șuñar oldu

---

¹⁶⁷ Mürettib “ķ” ve “ķ” harflerini karışık olarak kullanmaktadır. Dolayısıyla anlam için daha uygun olduğunu düşündüğümüz “biķār” kelimesini tercih ettik.

[35a]

71¹⁶⁸

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Zühdüñi ƙo ‘aşƙa düş ehl-i cenān itsün seni
Pîr-i ‘aşƙa ƙulluk it cānāne cān itsün seni
2. Bir zamān bûlbûl gibi efgānuñ ağıdur göklere
Şol ƙadar ƙıl nāleyi kim gül-sitān itsün seni
3. ‘Ār [u] nāmûsuñ bıraƙ şöhret ƙabāsından şoyuñ
Giy melāmet ƙırƙasın-kim ol nihān itsün seni
4. Yüzi yirler gibi ayaklar altında ƙo kim
Ĥaƙ te‘ālā başlar üzre āsmān itsün seni
5. Virme rāĥat nefsiñe dā’im ġazā-yı ekber it
Ka’be-i dil fetĥ olup dārü’l-emān itsün seni
6. Gel Niyāzi’nüñ elinden bir ƙadeĥ nüş eyle kim
Maĥv idüp nām [u] nişānuñ bî-nişān itsün seni

---

¹⁶⁸ Erdoğan, a.g.e., s.234.

71/1b seni: señi D.

2b itsün: itsüñ D.

3b itsün: itsüñ D.

4a: Bu mısranın vezni kusurludur.

4a yüzi: yüziñi D.

4b itsün: itsüñ D.

5a nefsiñe: nefsiñe D.

5b itsün: itsüñ D.

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ben şanurdum baña ‘ âlem içre hîç yâr kalmadı
Ben beni terk eyledüm bildüm ki ağıyâr kalmadı
2. Cümle eşyâda görürdüm hâr var gülzâr yok
Hep gülistân oldu ‘ âlem şimdi hîç hâr kalmadı
3. Gice gündüz âh [u] efğân eyleyüp ağılardı dil
Bilmezem n’oldı kesildi âh ile zâr kalmadı
4. Gitdi keşret gitdi vaḥdet oldu vaḥdet dost-ile
Hep Hâk oldu cümle ‘ âlem şehr [ü] bâzâr kalmadı
5. Dîn [ü] dünyâ ‘ âdet [ü] şöhrat kamu vardı yile
Ey Niyâzî n’oldı sende kayd-ı dîdâr kalmadı

---

¹⁶⁹ Erdoğan, a.g.e., s.222.

72/ 1a baña ‘ âlem içre: ‘ âlem içre baña D.

1b bildüm: gördüm D.

3a âh [u] efğân: zâr u efğân D.

4a gitdi vaḥdet: geldi vaḥdet D.

4a vaḥdet:ḥalvet D.

4b şehr [ü] bâzâr: çarşı bâzâr D.

5a dîn [ü] dünyâ: dîn diyânet D.

5b kayd-ı dîdâr: kayd-ı dîndâr D.

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Göñül dostuñ cemāl āyīnesidür
Göñül kim pas ola dostuñ nesidür
2. Hayâtıdur kulūbuñ zıkr-i maḥbūb
Hayāl-i dost göñüller mūnisidür
3. Hayāl-i ğayr[1]dan göñlüñ şafā kı1
Ki şāfī göñüle dost ḳonasıdur
4. Göñüldedür göñülde pertev-i dost
Bu göñüller añun genc-ḥānesidür
5. Göñülde buldı dostu āşınālar
O ṭaşra isteyen bīgānesidür
6. Göñül esrārın disem ‘aḳla şıgmaz
Ḥāşü’l- ḥāş tevḥīdinüñ ḥaznesidür
7. Göñül ‘arşdan yücedür nice biñ ‘arş
Göñül zerresinüñ bir dānesidür
8. Bu kemter **Eşrefoğlu Rūmī** göñli
Şınıḳ mecrūḥ [u] hem vīrānesidür

---

¹⁷⁰ Güneş, a.g.e., s.214-215.

73/6a Bu mısranın vezni kusurludur.

6b esrārın: esrārı D.

6b disem: düzsem D.

6b ḥāşü’l-ḥāş tevḥīdinüñ ḥaznesidür: ḥuşūşā ḥāş tevḥīdinüñ ḥazīnesidür D.

7a yücedür: uludur D.

[35b]

74¹⁷¹

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Señün ‘aşkuñ beni dīvāne kıldı
İçürdi cür‘ āyı mestāne kıldı
2. Ki sīnem yandı hep ‘aşkuñ odına
Dādāruñ şem‘ ine pervāne kıldı
3. Ayırdı haşm kav(i)m karındaşımdan
Beni yād eyledi bīgāne kıldı
4. Ğarīb başımı ğurbete düşürdi
Nice yādlar ile baña ne kıldı
5. Bırakdı beni ‘aşkuñ deñizine
Bu kıatre yaşımı dürdāne kıldı
6. Tağıtdı ‘aqlımı aldı elimden
Ki gönül evini vīrāne kıldı
7. Beni Mecnūn gibi tağlara şaldı
Ki Leylā sihrini bahāne kıldı
8. Melālet tönini geydirdi baña
Yerimi her gice meyḥāne kıldı
9. Ki **Muḥyiddīn Abdāl**’um içdüm elinden
Leb-i cān baḡşını peymāne kıldı

¹⁷¹ MADB’de ve BMHM’de tespit edilememiştir.

74/ 9a Bu mısranın vezni kusurludur.

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. ____ / . ____ / . ____ / . ____

1. Gözinden ehl-i inkāruñ nihān-ender-nihānsın sen
Muvahhıd kande kim baksa ‘ayān-ender-‘ayānsın sen
2. Çü sensin evvel ü āhır daḥi hem bāṭın [u] zāhır
Mekāñun lā-mekān bī-şek kamu kevn [ü] mekānsın sen
3. ‘Acāyib baḥr-ı vaḥdetsin ki her dü ‘ālem emvācuñ
Kenār [u] ka‘ rı yok baḥr-ı ‘amīk-i bī-kerānsın sen
4. Gözümdaki gören sensin dilümde söyleyen sensin
Semī‘ imsin semā‘ ımsın benüm cānumda cānsın sen
5. Bu yanmaḳdan yakılmaḳdan murāduñ Ḥaḳḳ ise şūfī
Vücūduñ aradan maḥv it nazār kıl gör ne kānsın sen

¹⁷² Canan Özdemir, *Seyyid Nizamoğlu Divanı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996, s.144.

75/ 1a gözünden: gözüñ D.

1b ‘ayānsın sen: ‘ıyān sensin D.

2a evvel [ü] āhır D.

2a daḥi: - D.

2a bāṭın [u] zāhır: bāṭını zāhır D.

2b kevn [ü] mekānsın sen: günü mekān sensin D.

3a vaḥdetsin: vaḥdetin D.

3a her dü ‘ālem emvācuñ: her du‘ alim elü açıla D.

3b bī-kerānsın sen: bī-girān sensin D.

4a gözümdaki gören sensin dilümde söyleyen sensin: gözüñ ki görmesi sensin dilinde söyleyen sensin D.

4b cānumda: cānuma D.

4b cānsın sen: cān sensin D.

5a Bu yanmaḳdan: bayanmaḳdan D.

5a yakılmaktan: yıkılmaktan D.

5b kānsın sen: kasın sen D.

6a vücūd u varlığıñ: vücūdu varlığın D.

6b cāvidānsın sen: cāvidān sensin D.

6. Vücūd u varlığıñ **Seyyid Nizāmoghı**’nuñ al gitsün
Ulaşdur aşlına anı hayāt-ı cāvidānsın sen

76¹⁷³

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Cūş idüp gösterdi keşret mevcini deryā-yı cūd
Lücce-i vaḥdetde eyle ey gönül maḥv-ı vücūd
2. İtmek istersen cemāl-i şāhid ğayb-ı şühūd
Cān gözün eyle münevver nūr-ı “*zikru ’llāh*” ile
3. Tutmıyan gevher gibi dilde muḥabbet āteşin
Kār-ı beyhūde şanur erbāb-ı ‘aşkuñ cünbāşin
4. Gel temāşā idelüm çarḥ-ı sivānuñ gerdişin
Cān gözin eyle münevver nūr-ı “*zikru ’llāh*” ile
5. Nūr-ı Hāḡ bir ‘aşıkuñ kim ḡalbini tenvīr ider
Sırr-ı ‘uşşāḡı sivādan gör nice taṭhīr ider
6. Cānına derd-i muḥabbet āteşi te ‘şīr ider
Cān gözün eyle münevver nūr-ı “*zikru ’llāh*” ile
7. Ey **Ġafūrī** perdedür dīdār-ı Hāḡ’a cān [u] ten
Dest-i himmetle çalış ref it ḡicābı aradan
8. Āfītāb-ı vaḥdeti seyr eyle her bir zerreden
Cān gözün eyle münevver nūr-ı *zikru ’llāh* ile

¹⁷³ Bu şiir Hüseyin Sulu tarafından 1972 yılında İstanbul Üniversitesi’de bitime tezi olarak yürütülen “**Ġafūrī Dīvānı (Transkripsiyonu)**” adlı çalışmada tespit edilmiştir. Bk. <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/10166.pdf> (24.06. 2022)

[36a]

77¹⁷⁴

“Murabba”

“Mef’ülü/mefā’ilün”

. _ _ _ / . _ _ _

I

Cān terkini urmadan
Cānān eline girmez
Zünnārını kırmadan
İmān eline girmez

II

Ey lāf urucu nā-merd
Āhen dögilür mi serd
Olmadan esir-i derd”
Dermān eline girmez

III

Şu gibi arınmazsañ
Yerlere sürünmezseñ
Taşlarla dögünmezseñ
‘Ummān eline girmez

¹⁷⁴ Tatçı ve Yıldız, a.g.e., s.27-28.

77/ III/1 arınmazsañ: arınmazsan D.

III/2 sürünmezseñ: sürünmezsen D.

III/3 dögünmezseñ: urunmazsan D.

IV/1 hūbuñ: hūbun D.

IV/2 maḥbūbuñ: maḥbūnun D.

IV/3 maṭlūbuñ: maṭlubūn D.

V/1 bilmedin: bilmeden D.

V/2: Bu mısranın vezni kusurludur.

V/2 edep erkān: erkān edep D.

V/2 almadın: almadan D.

V/3 olmadın: olmadan D.

IV

Nāz olur işi hūbuñ
Çokdur gamı maḥbūbuñ
Şarpdur yolu maṭlūbuñ
Āsān eline girmez

V

Sen bu yolu bilmedin
Edep erkān almadın
Şıdḳ-ile ḳul olmadın
Sulṭān eline girmez

78¹⁷⁵

“Gazel”

“Mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Bugün meydān-ı ‘aşḳ içre bize Ḳādirler dirler
Şafā vü zevḳ ü şevḳ içre bize Ḳādirler dirler
2. Celālinden cemālinden tecellī ḳılmaḳ istersen
Bu silke gir sülūk eyle bize Ḳādirler dirler
3. Gelūñ gülbank-ı zıkr ile diyelūm “yā hū yā men hū”
K’ire sem‘imize yā hū bize Ḳādirler dirler
4. Semā‘-ı şavt-ı yā hū’dan olaldan mest-i “lā-ya’ḳıl”
Melekler fevk-i a’lāda bile Ḳādirler dirler
5. Yüzün gören olur ḥayrān mülk-i’ aşḳında ser-gerdān
Selāṭin eyledi subḥān anıñçün Ḳādirī dirler

¹⁷⁵ ATDE’de tespit edilememiştir.

78/5a Bu mısranın vezni kusurludur.

7a Bu mısranın vezini kusurludur.

8 Bu beyitin vezni kusurludur.

6. Dilinde nuṭḡ-ı ḥikmetler başında tāc-ı ‘izzetler
Gözükdi çok kerāmetler bize Qādirler dirler
7. ‘Abdülkādir-i Geylānī urur ‘arş üzre cevlanı
İder dertlere dermānı bize Qādirler dirler
8. Bu ‘**Abdü’r-rahim-i Tırsī** şeyḥ Eşref-zāde bendesi
‘Abdülkādir eksüklüsi(?) bize Qādiriler dirler

79¹⁷⁶

“Gazel”

“Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün”

— . / — . / — . / — . —

1. Ey çarḡ-ı dūn n’ettüm saña ḥiç virmedün rāḡat baña
Güldürmedün öñden şöña āḥ veyletā vāḥ veyletā
2. Bendünden āzād itmedün feryāduma dād itmedün
Bir dem beni şād itmedün āḥ miḡnetā vāḥ miḡnetā
3. Kārum durur derd ile ġam gitmez başumdan ḥiç elem
Gülden cüdā bir bülbülem āḥ ġurbetā vāḥ ġurbetā
4. İrişmedi dostā elüm Raḡmān’a varmadı yolum
Çıkmadı başa menzilüm āḥ firḡatā vāḥ firḡatā
5. Mecnūn-veş āḥ ideyüm Ferḡād-veş vāḥ ideyüm
Bu virdi her-ġāḥ ideyüm āḥ ḡasretā vāḥ ḡasretā

¹⁷⁶ Erdoğan, a.g.e., s.13.

79/ 1a virmedün: virmedün D.

1b āḥ veyletā vāḥ veyletā: āḥ mihnetā vah mihnetā D.

2b āḥ miḡnetā vah miḡnetā: āḥ veyletā vāḥ veyletā D.

3b āḥ ġurbetā vāḥ ġurbetā: āḥ firḡatā vāḥ firḡatā D.

4b āḥ firḡatā vāḥ firḡatā: āḥ ġurbetā vāḥ ġurbetā D.

5a mecnūnī-veş: mecnūn-veş D.

7a bu: - D.

7a Mısrī:Niyāzī D.

7b idüp girdüm: olup girdi D.

6. Varmazsa yolum şeyhüme şarmazsa merhem yâreme
Olmazsa çâre derdime âh hayretâ vâh hayretâ
7. Yanar bu **Mısrî** derd-ile hîç kimse yok hâlin bile
Nālân idüp girdüm yola âh rıhletâ vâh rıhletâ

[36b]

80¹⁷⁷

“Gazel”

“8+8=16’lı Hece Ölçüsü”

1. Evliyānuñ nazarında yanmayınca durılır mı
‘Aşk ‘âşıkı esrük ider dönmeyince durılır mı
2. ‘Aşk yaçar kuruyı yaşı egildür dağ-ıla taş
Hak’a ‘âşık olan kişi uşanur mı yorılır mı
3. Ğurāb gibi ötmek ile el hakkını yutmak ile
Hayvān gibi yatmak ile hōd dīdār görilür mi
4. Zıkr ile açılır yiller zıkr ile keşf olur yollar
Tevhīd ile varan kullar dergāhdan sürilür mi
5. Ehl-i tevḥīdūñ (...) ¹⁷⁸ haqdan ğayrıñun şun‘ına
Ehl-i zıkrūñ men‘ine emr ü fetvā virilür mi
6. Emr-i Hak’uñ virilürse çâre nedür şorılursa
Ḥamdī bu yolda ölürse şorı su’âl şorılır mı

¹⁷⁷ HDAE ve AH DY’de tespit edilememiştir.

¹⁷⁸ Bu kelime okunamamıştır:

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. “Eyā sen şanma kim senden bu güftarı dehān söyler
“Ve tā terkīb olan ‘ unşur y aḡūd laḥm-ı zebān söyler
2. Seni ol saña bildürmek murādın ıaşd idüp Mevlā
‘ Anāşırdan giyüp bir ıon yüzünden tercemān söyler
3. Şular kim bilmedi nefsün ‘ arefden almayı dersün
Degüldür böyle ‘ ārifler özüñ bilmez yalan söyler
4. Kimüñdür bunca cünbüşler kimüñdür nuṭṭ iden gevher
Özinden olmada ‘ ārif ki senden özge kân söyler
5. Ḥayāl-i zıl yeter ‘ ibret görinen ḥayme yüzünden
Degüldür nuṭṭ iden şüret derünunda devrān söyler
6. “*Seḫāhum Rabbihüm*” ḥamrın içen ‘ āşıḳlar ey **Nakşî**
İrer ma ’şūḳuna anlar mekāndan lā-mekān söyler

¹⁷⁹ Hikmet Atık, **Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı(İnceleme-Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003, s.202.

81/ Bu şiir divan metninde 7 beyit olarak verilmiştir.

81/ 3:-M.

1b ve tā: veyā D.

3a şular kim: olar kim D.

3a almayı: almayup D.

3a dersün: dersin D.

3b böyle:ḥaḳḳ’a D.

4b özinden: özüñden D.

4b olmada: olmaduñ D.

5a ḥayme yüzünden: ḥayme-i tende D.

5b Bu mısranın vezni kusurludur.

6b irer ma ’şūḳuna: olurlar bî-mekān D.

[37a]

82¹⁸⁰

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Zāt-ı Hâk’dan maḥrem-i ‘irfân olan aḥlar bizi
‘İlm-i sırdan baḥr-ı bî-pâyân olan aḥlar bizi
2. Bu fenâ gülzârına tâlib olanlar anlamaz
Vech-i bâkî ḥüsnine ḥayrân olan aḥlar bizi
3. Dünyâ vü ‘uḳbâyı ta‘mîr eylemekden geḥmişüz
Her taraḑdan yıḑılıp vîrân olan aḥlar bizi
4. Biz şol abdâluz bıraḑduk egnimüzden şâlimuz
Varlıḑından şoyınup ‘üryân olan aḥlar bizi
5. Ey Niyâzî ḑatreümüz deryâyâ şalduk biz bu gün
Ḓatre nice aḥlasun ‘ummân olan aḥlar bizi

¹⁸⁰ Erdoğan, a.g.e., s.221.

82/ Bu şiir divan metninde 9 beyit olarak verilmiştir. Şiirin makta beyiti divanda şu şekildedir:

“Halkı koyup lâ-mekân ilinde menzil tutalı

Mışriyâ şol cānlara cānân olan aḥlar bizi”

82/ 5:-M.

6:-M.

7:-M.

9:-M.

1a zāt-ı Hâk’dan:zāt-ı Hâk’da D.

1b ‘ilm-i sırdan:‘ilm-i sırda D.

3a dünyâ:dünye D.

“Gazel”

“Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün”

_ _ . / _ _ . / _ _ . / _ _ . _

1. “*Allāhu ekber*”ey şanem hüsnuñe hayrān olmuşam
Kavs-ı kuzeḥdur kaşlaruñ çeşmuñ görüp ḥāl olmuşam
2. Yüzüñ durur cennet güli boyun ḥaḳīḳat serveri
‘Aşkuñdan bülbül-leyin ‘ālemde destān olmuşam
3. Kevn [ü] mekāndan geçmişem ma‘ nā şarābuñ içmişem
Cānān gözüni görmüşem ben küllī cānān olmuşam
4. ‘Ālem benem zāhid benem zālīm benem mazlūm benem
Dānā iken nādān benem ben küllī yeksān olmuşam
5. Da‘ vā benem ḳāḍī benem münkir benem vāşī benem
Ṭağla hem yazıtı benem ben küllī devrān olmuşam

¹⁸¹ Hüseyin Ayan, **Nesimî Divanı**, Akçay Yayınları, Ankara, 1990, s.231.

83/ Bu şiir NDHA’da 9 beyit olarak verilmiştir.

83/ 5:-M.

6:-M.

4:-D.

1a hüsnuñe: hüsnuñde D.

1b çeşmuñ görüp ḥāl olmuşam: yāyına kurbān olmuşum D.

2a serveri: servidir D.

2b Bu mısranın vezni kusurludur.

2b ‘aşkuñdan bülbül-leyin: aşkıñda ben bülbül kimi D.

3b cānān gözüni görmüşem ben küllī cānān olmuşam: cānāne yüzün görmüşem baştan ayağa cān olmuşam D.

5a vāşī: rāzī D.

5b ṭağla hem yazıtı benem: dağı benim yazı benim D.

6a uçmak benem rıdvān benem mi‘ yān(?) benem şu‘ lān benem: uçmak ile rıdvān benim tamu ile nīrān benim D.

6b Bu mısranın vezni kusurludur.

6b: eyn hem benem ān hem benem eyn hem ān olmuşam: dāna ile nādān benim hem in ü ān hem ān olmuşum D.

7a Bu mısranın vezni kusurludur.

7a: bir dem varup ‘İsā gibi ‘arş üste oturmuşam: geh çıkmışım İsā kimi çarḥ üstüne oturmuşum D.

7b: bir dem varup Mūsā gibi ‘ālemde sultān olmuşam: geh varmışım Yūsuf kimi Mısırdā sultān olmuşum D.

8a: şāḥib-kırān-ı vaḥdetüm Ya‘ ḳüb-ı Ken‘ ān ḳudretüm: sarrāf-ı bahr-ı kudretim yāḳūt-ı kān-ı vaḥdetim D.

6. Uçmak benem rıdvān benem mi‘yān(?) benem şu‘lān benem
Eyn hem benem ān hem benem eyn hem ān olmuşam
7. Bir dem varup ‘īsā gibi ‘arş üste oturmuşam
Bir dem varup Mūsā gibi ‘ālemde sulṭān olmuşam
8. Şāhib-kırān-ı vaḥdetüm Ya‘kūb-ı Ken‘ān ḳudretüm
Şimdi gelüp Nesīm⁷ yem ḥāk-ile yeksān olmuşam

[37b]

84¹⁸²

“Gazel”

“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”

1. İlḥām ile dün gice seyr itdüm Muḥammed’i
Āyīne-i ḳalbümde seyr itdüm Muḥammed’i
2. ‘İmāmesi başında yeşil ḥülle egninde
Dört yāri de yanında seyr itdüm Muḥammed’i
3. Cür‘a şundı Muḥammed mest itti beni ḡāyet
Ḥaḳ’dan oldı ‘ināyet seyr itdüm Muḥammed’i
4. Ḳaṭreyem ‘ummān oldum derdime dermān buldum
Dün gice ḳadre irdüm seyr itdüm Muḥammed’i
5. Melekler şaf ṭurdılar yeşil ḥayme ḳurdılar
Yā Muḥammed didiler seyr itdüm Muḥammed’i

---

¹⁸² Tatcı, *Âşık Yunus...*, s.198-199.

84/ 3: 6 D.

4: 5 D.

5: 3 D.

6: 4 D.

84/ 4a oldum: buldum D.

5a ṭurdılar: oldılar D.

6a şeyḫem: pirem D.

6. Pervāneyem şem‘ine şeyhem ‘azîzem bile
Cümle ‘aşıklar ile seyr itdüm Muḥammed’i
7. **Yūnus** murāda irdi zevk-ile şafā sürdi
‘Aşık ma‘şūkuñ buldı seyr itdüm Muḥammed’i

85¹⁸³

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Bezm-i ‘aşkuñ sāḳiyā peymānesidür bu gönül
“*Lî-ma‘ Allāh*”ḥamrınuñ ḥum-ḥānesidür bu gönül
2. Onsekizbiñ ‘ālemi ma’nāda olmuşken muḥîṭ
(...) ¹⁸⁴ görsüñ şanur bir dānesidür bu gönül
3. Āsmān-āsā kurulmuş bu vücūdum mülküne
Şāh-ı ‘aşkuñ ḥayme-i cānānesidür bu gönül
4. Gerçi ey şālik “*cemālullāha*” ‘aşığın velī
Bilmedin ol zāt-i pākin ḥānesidür bu gönül

¹⁸³ Çelik, a.g.e., s.120-121.

85/ Bu şiir divan metninde 8 beyit olarak verilmiştir.

5:-M.

6:-M.

7:-M.

85/ 2a ‘ālem-i ma’nāda: ‘ālemi ma’nide D.

2b : şüretā D.

85/3a kurulmuş:kurulmuşdur D.

3a vücūdum: vücūduñ D.

3b cānāne: ḥāḳāne D.

4a ‘aşığın:‘aşıksın D.

4b pākin: pākūñ D.

5a nūr zātı: nūr-ı zātı D.

5a yakılmış: yakmış D.

¹⁸⁴ Bu kelime okunamamıştır.

5. Nūr zāı zulmet-i ‘unşurda yakılmış bir çerāğ
Ol çerāğūñ Nūriyā pervānesidür bu gönül

< Ğaffār ğafūr kerīm ihdā
Raḥmān raḥīm ḥalīm (...) ¹⁸⁵ >

[38a]

86¹⁸⁶

“Gazel”

“Müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün”

— . / — . / — . / — . —

1. Dā’im Ene’l-Haḫ söylerem Haḫ’dan çü Mañşūr olmuşam
Kimdür beni ber-dār iden ‘ālemde Mañşūr olmuşam
2. Kıblesiyem şādıqlaruñ ma’ şūkıyam ‘aşıklaruñ
Maḫşūduyam lāyıqlaruñ çün beyt-i ma’ mūr olmuşam
3. Mūsā benem ki ḫaḫ-ile dā’im münācāt eylerem
Göñlüm tecellī nūrıdur anıñçün ben Tūr olmuşam

¹⁸⁵ Bu kelime okunamamıştır.

¹⁸⁶ Ayan, a.g.e., s.228-229.

86/ Bu şiir NDHA’da 11 beyit olarak verilmiştir.

86/ 6:-M.

10:-M.

1b mañşūr olmuşam: ben sūr olmuşum D.

2b maḫşūduyam: mansürüyum D.

3a ki: kim D.

5b cūr’ adur: cūr’ ādan D.

6a dönsem: döner D.

6b ğamdan: gamından D.

6b ḫurrem: mesrūr D.

7a şāhid-i ‘aynī: şāhid-i gaybī D.

8b raḥmānīyem: rahman kim D.

8b dilde mezkūr: halka mestūr D.

9a sırr-ı sözüm: gencim size D.

9b vīrāneyem dīvāneyem gör nice ma’ mūr olmuşam: ben bu deli divāneyi gör kim ne ma’ mūr olmuşum D.

4. İrdüm aşuñ mihrābına kim āb-ı avseyn ol-durur
Vuşlat şebinde gör beni ser tā adem nūr olmuşam
5. Bezm-i ezelden içmişem vaḥdet meyinüñ cür‘ asın
Şol cür‘ adur kim tā ebed sermest [ü] maḥmūr olmuşam
6. Her yaña kim dönsem yüzüm dostı görür anda gözüm
Çün ben bu ğamdan ğam yedüm şādān [u] ḥurrem olmuşam
7. Ol şāhid-i ‘aynī benem kim kā’ inātuñ ‘aynıyam
Ol nuṭṭ-ı Rabbānī benem kim dilde mezkūr olmuşam
8. Çün on sekiz biñ ‘āleme oldu vücūdum āyāne
Ol şūret-i Raḥmānāyem kim dilde mezkūr olmuşam
9. Çün ben **Nesīmī** gevherem sırr-ı sözüm fāş eylerem
Virāneyem dīvāneyem gör nice ma‘ mūr olmuşam

[38b]

87¹⁸⁷

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ / . _ _

I

Göñül senden peyām özler
Ḥaber vir ey şabā dost illerinden
Uyumaz her seḥer yolları gözler
Ḥaber vir ey şabā dost illerinden

¹⁸⁷ Çelik, a.g.e., s.27-28.

87/ Bu şiir ANDN’de 6 bend olarak verilmiştir.

87/ V:-M.

I/1 Bu mısranın vezni kusurludur.

I/1 peyām özler: peyām-ı yāri özler D.

IV/2 saçulup:saçılısun D.

IV/3 ol kılsun:kılsun ol D.

V/2 benüm: anuñ D.

V/2 fehmi: fehmi D.

II

Gelürsin cānib-i Hāḳdan cihāna
Açarsın anda sırlar yana yana
Kerem kıl eyleme ‘öḳr ü bahāne
Haber vir ey şabā dost illerinden

III

Seherlerde eşüb feth-i dehān
Gel ey ‘İsā-nefes ihyā-yı cān it
Bize dost illerin bildür beyān it
Haber vir ey şabā dost illerinden

IV

Teneffüs eyle vir Hāḳdan haberler
Dehānuñdan saçılup bŷy-ı ‘anber
Meşām-ı cānı ol kılsun mu‘aṭṭar
Haber vir ey şabā dost illerinden

V

Naḳar it Nŷrŷe ehl-i naḳarsın
Benüm derd-i derūnum fehḡ idersin
Firāḳuñ āteşin dilden kesersin
Haber vir ey şabā dost illerinden

“Müseddes”

“Mef’ ülü/mefā’ ilün/mef’ ülü/mefā’ ilün”

_ _ . / . _ _ _ / _ _ . / . _ _ _

I

1. Ey dil-zen-i dünyānuñ çün āline aldandun
Pervāne gibi her dem şem’ -i ruḥına yandun
2. Kardaş o yalancınuñ rengine mi boyanduñ
‘Ahdine mi inandun va’ dine mi dayanduñ
3. Bilmem saña bu dünyā bākī mi ḳalur şanduñ
Bu meclis-i fānide sākī mi ḳalur şanduñ

II

1. Dünyāya nazar ḳılsañ biñ başlı bir erkāmdur
Her başda dehānı biñ her loḳması ādemdür
2. Tiryākı anuñ semdür her bir demi mātemdür
Fikr ile bu ma’ nāyı fehm eyle ne ‘ālemdür
3. [Bilmem saña bu dünyā bākī mi ḳalur şanduñ]
[Bu meclis-i fānide sākī mi ḳalur şanduñ]

III

1. Māt oldu o şehler vaşfını güyā özler
Vaşfını berāt etsüñ şerh eyliyemez sözler

¹⁸⁸ Çelik, a.g.e., s.46-48.

88/Bu şiir divan metnide musammatlar başlığı altında verilmiştir. Divan metninde 1. bendin son iki mısrası her bendin sonunda tekrar etmektedir. Mecmua metninde ise tekrar eden bu mısralara 1. bend dışında yer verilmemiştir. Verilmeyen bu mısralar ANDN’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

88/ I 1b şem’ -i ruḥına: şem’ i riḥte D.

III/1a: Bu mısranın vezni kusurludur.

III/1a şehler: şehler kim D.

IV/1a: Bu mısranın vezni kusurludur.

IV/1a şaḳın: şaḳın ki D.

2. “Kanı o kalem kaşlar kanı o güzel gözler
“Hāk oldu o sīm-tenler şu oldu siyāh gözler

3. [Bilmem saña bu dünyā bākī mi kalur şanduñ]
[Bu meclis-i fānide sākī mi kalur şanduñ]

IV

1. Ey **Nūrī** uyar cānı şaķın geçer fırsat
Şu gibi aķar ‘ömrüñ yel gibi ider sür‘at

2. Biñ yıl yaşasan āķir gelmez saña bir sa‘at
Ey göz niçe bir uyķu ey dil niçe bir ğaflet

3. [Bilmem saña bu dünyā bākī mi kalur şanduñ]
[Bu meclis-i fānide sākī mi kalur şanduñ]

[39a]

89¹⁸⁹

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Elā ey mürşid-i ‘ālem ħaber vir ‘ilm-i Mevlādan
Elā ey ma‘ nā-yı Ādem ħaber vir remz-i esmādan

2. Ne sırdur Ādem ü Ĥavvā ne sırdur “*allemü’l-esmā*”
Ne sırdur sidre vü tūbā ħaber vir ‘arş-ı a‘lādan

3. Kimiñdür feyz ü hem iķyā ne sırdur hem dem-i ‘īsā
Nedür Meryem’deki deryā ħaber vir dürr-i yektādan

¹⁸⁹Erdogan, a.g.e., s.165.

89/ 4a yā nedür: nedür yā D.

4b dürr-i kübrā:devre-i kübrā D.

5a ne yerdür mecma’ul-baķreyn: nedür hem remz-i zülķarneyn D.

5b nedür remz-i zülķarneyn: ne yerdür mecma’ul-baķreyn D.

6a eķvār:envār D.

6b envār:eķvār D.

4. Ne yerdür merkez-i ednā yā nedür halka-i vuştā
Bilinmez dürre-i kübrā haber vir sen bu şuğrādan
5. Nedür dillerdeki ‘ilmeyn ne yerdür “*mecma’ul-baḥreyn*”
Nedür remz-i Zülkarneyn haber vir Hızır [u] Mūsā’dan
6. Nedür Qur’ān’uñ esrārı nedür esrāruñ eṭvārı
Nedür Mehdī’nüñ envārı haber vir sırr-ı esrādan
7. Nedür **Mısrı** nedür Ken‘ān Selīm kimdür ya kimdür Ān
Haber virdi bunı Qur’ān haber vir seb‘-i kurrādan

90¹⁹⁰

“Gazel”

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Göñül imān getürsün “*hel etā*”ya
Şük(ü)r kıl secde eyle hem Hüdāya
2. ‘Alī ḥaqqında “*lā-fetā*” buyurdu
Didi (...) ¹⁹¹ Muştafāya
3. Muḥammed Muştafā Ḥaḳ’uñ resūli
‘Alī yād oldı ol seḥāya
4. Ḥadīce Faṭımā’nuñ anasıdur
Diyem fazlın olaruñ bī-nihāya

¹⁹⁰ Bu şiir Bayram Durbilmez tarafından hazırlanan “Muhyiddin Abdal Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)” adlı çalışmada ve Hafsa Mutlu tarafından hazırlanan “Bezciẓāde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı” adlı çalışmalarda bulunamamıştır.

¹⁹¹ Bu kelime okunamamıştır.

90/3b Bu mısranın vezni kusurludur.

5a Bu mısranın vezni kusurludur.

10a Bu mısranın vezni kusurludur

13b Bu mısranın vezni kusurludur.

5. Hem h s( )nd r cennet-i   adn  n g li
Nid  geldi H seyn-i Kerbel ya
6. H sey(i)n o lı ki Zeyne'l-  ab dur
Ki t lib ol im m Zeyne'l-  ab ya
7. Mu ammed B kır u Ca  fer   ş dık
 m m K zım   Al  M s  Riz 'ya
8. Ta   ta   H sene'l-  Asker den
Mu ammed mehd -i ş hib liv ya
9. Ki tesl m ol rız  vir ha  yoluna
Ta amm l derde it  atlan cef ya
10. Derde ş br eyle erlige niş ndur
 ren andan irer ehl-i ş f ya
11. Tevekk l p yına h k it  z  n i
K l h mı eks k olur bu  az ya
12. Ki d ny  ş  lini terk eyle dilden
A ıla c n g zi   ayn-i li  ya
13. Y ri h r y ri hey **Mu yidd n Abd l**
Ş kın aldanma hergiz b y-ı vef ya

[39b]

91¹⁹²

“Gazel”

“Mef‘ ūlū/mefā‘ ilün/mef‘ ūlū/mefā‘ ilün”

---./.----/---./.----

1. Hâk ‘ ilminde bu ‘ âlem bir nüshâ imiş ancak
Ol nüshâda bu âdem bir nokta imiş ancak
2. O noktânı içinde gizlû nice biñ deryâ
Bu ‘ âlem ol deryâdan bir kıatre imiş ancak
3. Âdem demini her kim buldıysa odur âdem
Yohsa görinen şüret bir gölge imiş ancak
4. Bu zevke yiler herkes bulmaz dil-i nâ-kes
İren âdemde ana bir fırka imiş ancak
5. Kim ol deme buldı yol vaşl oldu Niyâzî ol
Nâcî dinilen fırka bu zümre imiş ancak

¹⁹² Erdoğan, a.g.e., s.113.

91/Bu şiir divan metninde 6 beyit olarak verilmiştir.

91/ 6:-M.

1a Bu mısranın vezni kusurludur.

1a ‘ ilminde:‘ ilmine D.

2b Bu mısranın vezni kusurludur.

2b ol: o D.

4a Bu mısranın vezni kusurludur.

4a bulmaz dil-i nâ-kes: bulmaz velî her nâ-kes D.

4b Bu mısranın vezni kusurludur.

4b iren âdemde ana: iren ana âdemde D.

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Tecellî şevk-i didāruñ beni mest eyledi hayrān
“*Ene’l-haḳ*” sırrını cān anuñ-çün kılmadı pinhān
2. ‘Acep hayrān [u] mestem ki bilişden bilmezem yāri
Gözüm her ḳande kim baḳsa görüneñ sūret-i raḥmān
3. Yüzin görelden ol yārūñ ḳamu maḥv oldı hep varum
Fenā oldum beḳā buldum beḳāda olmuşam sulṭān
4. Benem her dertlere dermān benem her ma‘ denüñ kānı
Benem ol dürr-i bî-hemtā benem ol baḥr-ı bî-pāyān
5. Semā‘ seyr ider sırrum cihānı tıtdı envārum
Muḳaddesler cemī‘ isi benüm sırrumda ser-gerdān
6. Benüm ‘ilm-i ledünnümden hezārān Hızır olur ‘āciz
Benüm her bir tecellîmden nice biñ Mūsālar hayrān

¹⁹³Güneş, a.g.e., s.334-336.

92/ Bu şiiri divan metninde 19 beyit olarak verilmiştir.

92/ 7: -M, 13: -M., 14: -M., 15: -M., 16: -M., 17: -M., 18: -M.

1b Bu mısranın vezni kusurludur.

1b cān anuñ-çün: cānum anuñ-çün D.

4a her dertlere dermān: ol dertlü dermānı D.

5a Bu mısranın vezni kusurludur.

5a semā‘: semā‘ da D.

6a ledünnümden: ledünnümde D.

6b tecellîmden: tecellümde D.

6b nice biñ Mūsālar hayrān: niçe Mūsā olur hayrān D.

7b yaz u ḳış u güzler: yaylar ḳışlar u güzler D.

8a der-isem ben: eger dirsem D.

8b duralar: turalar D.

8b cümleten: ḳamusı D.

11b Benem dār[ı] dār iden görinen hem gören[i] her ān: benem her varı var iden benem giden benem tūran D.

12b dā‘imā bāḳī: dā‘im ü bāḳī D.

7. Bu ay u gün yıldızlar bu giceler bu gündüzler
Bu yaz u kış u güzler benüm emrümmedür yeksân
8. Çürimiş tenlere bir kez der-isem ben “*bî-izn-i kum*”
Yalın ayak başı açık duralar cümleten ‘üryân
9. Cihân tılsımının bendi benüm elimdedür şimdi
Benem bu gün bu meydânda benümdür top-ile çevgân
10. Benem şâhı bu meydânuñ benem devri bu devrânüñ
Benem cânı bu cânlaruñ benümle diridür her cân
11. Benem Manşûrı dâr iden benem ağıyar[ı] yâr iden
Benem dâr[ı] dâr iden görinen hem gören[i] her ân
12. Şanursız **Eşrefoğlu**’yam ne Rûmî’yem ne İznîkî
Benem ol dâ’imâ bâkî göründüm şûretâ insân

[40a]

93¹⁹⁴

“Murabba”

“Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilün”

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

I

El-meded ey fahr-ı ‘âlem hem “*şefîü’l-müznibîn*”

Nâzil oldu haqqıña hem “*rahmeten li’l-‘âlemîn*”

“*İşidelden vasfını budur lisânında hemîn*”¹⁹⁵

“*Eş-şalât u ve’s-selâm yâ şâdıka’l-va‘de’l-emîn*”

II

Çağlayup her dem aklar bu çeşm-i giryānum benüm

Fıkr idüp nâr-ı cahîmi havf ider cânım benüm

Umaram rûz-ı cezâda ola hem-râhum benüm

“*Eş-şalât u ve’s-selâm yâ şâdıka’l-va‘de’l-emîn*”

¹⁹⁴ Mustafa İsen ve Tuba Işinsu Durmuş, “**Kılıcın ve Kalemin Sultanları**”, Muhit Kitap, İstanbul, 2021, s.212-213.

¹⁹⁵ İsen ve Işinsu Durmuş, a.g.e., s.212.

III

Ṭalmışam baḥr-i şeqāvet içre kārūm seyyi'āt
Yā İlāhī sen hidāyet eyle bir dem vir necāt
Sen şefā'at kııl ġarībe ey Resūl-i kā'ināt
“Eş-şalāt u ve's-selām yā şādıka'l-va'de'l-emīn”

IV

Ey raḥīm-i lā-yezāl itme ḥesābı bendeñe”
Cān u dilden özlerem ol cism-i pāki görmege”
Yā Ḥabīb-i Kibriyā cem' it livā'-i ḥamdiñe”
“Eş-şalāt u ve's-selām yā şādıka'l-va'de'l-emīn”¹⁹⁶

V

“Ümmetiñden eñ ḥaķır [ü] bī-kesem ben yā Resūl”
“Ḥazretiñe ittügüm vird ü şalātı it ḳabūl”
“Āciz [ü] **Meftūn**’yi Cennet-i ‘Adn’e it vuşūl”
“Eş-şalāt u ve's-selām yā şādıka'l-va'di'l-emīn”

94¹⁹⁷

“Gazel”

“Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Benüm maḳşūdum ‘ālemde degildür lākin illā hū
Bu benüm derdüme dermān degildür lākin illā hū
2. Anuñ naḳş-i ḥayālinden cihān bir zerre olmuşdur
Nazar itsem o zerre hīç görünmez lākin illā hū
3. Degöldür ḥır u ġilmān ne cennetdür ne ḥōd rıdvān
Bu benüm göñlümi alan degöldür lākin illā hū
4. Ey **Hüdāyī** eger idr[a]k iderseñ fānī dünyāyı
Bu sözün sırrına kimse irişmez lākin illā hū

¹⁹⁶ İsen ve Işinsu Durmuş, a.g.e., s.213.

¹⁹⁷ Bu şiir Mustafa Tatcı ve Musa Yıldız tarafından hazırlanan “Dîvân-ı İlâhiyât” adlı çalışmada bulunamamıştır.

94/ 4a Bu mısranın vezni kusurludur.

[40b]

95¹⁹⁸

“Gazel”

“Mef‘ülün/müstef‘ilün/müstef‘ilün/fā‘ilün”

---./---./---./---.

1. Deryā vü ‘ummān benem gevher-i kân bendedür
Gözüñi aç añla baķ iki cihān bendedür
2. Cism ü şüret-i cān benem delil ü burhān bendedür
Sūd benem ziyān benem uşda dükān bendedür
3. Maķşūd-ı insān benem gerdiş-i devrān benem
Mektüb-ı ‘furķān benem uşda nişān bendedür
4. Baġdād-ı aġyār benem cümleye serdār benem
Burhān-ı esrār benem sırr-ı nihān bendedür
5. Evvel [ü] āhır benem taķdīr [ü] tedbīr menem
Ġanī vü faķīr benem küfr [ü] āmān bendedür

¹⁹⁸ Güzel, a.g.e., s.461-463.

95/1b gözüñi: gözüñ D.

1b añla: añlayu D.

2a benem: menem D.

2a bendedür: benem D.

2b Bu mısranın vezni kusurludur.

3a maķşūd: maksād D.

3b mektüb-ı furķān: mekteb-i ‘irfān D.

4a aġyār:ayyār D.

5a taķdīr [ü] tedbīr: ganiyy vü fakīr D.

5b ġanī vü fāķīr: zāhir ü bātın D.

6b şüret: maksūd D.

6b uşda: işte D.

7a Bu mısranın vezni kusurludur.

7a gizlü benem fāş benem: gizli vü fāş benem D.

7b cāne cānān: cān u cānān D.

8a menem: benem D.

8a ķāl:hāl D.

8b: cümle şey’-i hāl menem künc-i nihān bendedür: o fāş u ricāl benem ol bī-nişān bendedür D.

6. Cümleye ma‘būd benem Ka‘be benem pūt benem
Âdeme şüret benem uşda filān bendedür
7. Zerre benem güneş benem gizlū benem fāş benem
Her ne ki var uş benem cāne cānān bendedür
8. **Ḳaygusuz Abdāl** menem cümleye ḳāl menem
Cümle şey’-i ḥāl menem künc-i nihān bendedür

96¹⁹⁹

“Gazel”

““Mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ‘Aşḳ-ıla dilerem senden tecellī eyle yā Allāh
Geçerem cān-ile tenden tecellī eyle yā Allāh
2. Bizi ḳıl ‘āşıḳ āvāre daḥi miskin-i bī-çāre
Ḳamu varlık gider yāre tecellī eyle yā Allāh
3. Bizi ölmezden öñ öldür ledün deryāsına ṭaldur
Yüzinden bürḳa‘ ı ḳaldur tecellī eyle yā Allāh
4. Bizi bizden nihān eyle gizli sırlar ‘ayān eyle
Vücūd şehruñ vīrān eyle tecellī eyle yā Allāh
5. Bu **Maḥzūn** bendedür meczūb yüzüñ göster eyā maḥbūb
Yine sensin saña maṭlūb tecellī eyle yā Allāh

---

¹⁹⁹ 96/ 1a: Bu mısranın vezni kusurludur.

“Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Hemîşe ‘aşk-ile ‘âlemde şeydâ Kâdirîyüz biz
Bizi pür âteş eyler cezb-i mevlâ Kâdirîyüz biz
2. Hâbîbullâh’a ‘âşıklar reh-i ‘aşkında şâdıklar
Müdâmî kalb[i] yanıklar muşaffa Kâdirîyüz biz
3. Cemî-i âl [ü] aşhâbuñ yolunda cân fedâ eyler
Muhabbet ‘arşasında bî-mühâbâ Kâdirîyüz biz
4. Giribân-çāk ider dīvāneyüz meydān-ı ‘aşk içre
Derūn-ı şıdk-ı pāk-ile ehibbâ Kâdirîyüz biz
5. N’ola Ūmni fiğān [u] zārımızla gülşen-i ‘âlem
Olursa rüz [u] şeb pür bülbul-āsâ Kâdirîyüz biz

[41a]

“Fâ‘ ilātün/fâ‘ ilātün/fâ‘ ilātün/fâ‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ey bu göñlüm şehrini biñ kahr-ile vîrān iden
Bî-duḡān odlar yakup bu sînemi külhān iden
2. Ehl-i ‘âlem derdinüñ mişlün bulup rāḡat olur
Cins [ü] mişli olmayan derde beni dükkān iden

²⁰⁰ Sadeddin Nüzhet Ergun, *Türk Musiki Antolojisi*, Rıza Koşkun Matbaası, İstanbul, 1942, 1., s.183.

²⁰¹ Erdoğan, a.g.e., s.157.

98/ 1a biñ: bin D.

3b fecrūñ: fecrin D.

3. Bir bah(ı)rdur sâhili yok mevcı olmaz münkesir
Leylâ'nun fecrûn getürmez gökdeki cevân iden
4. 'Aql [u] fikrüm zevrakı yollarda oldı ser-nigün
Bil ki cümle 'aql [u] fikri bende ser-gerdân iden
5. Kimine meydân idüp bu 'âlemün her kûşesin
Mısrı'ye ucdan uca her kûşesin zindân iden

99²⁰²

“Gazel”

“Fâ' ilātün/fâ' ilātün/fâ' ilün”

— . — — / — . — — / — . —

1. Yüzünü görelî hayrân olmuşam
Bilmezem ben ben mi yâ sen olmuşam
2. Düşmüşem 'aşk baırına ğavvâş olup
Baır içinde gevherr-i kân olmuşam
3. Zâhir egerçi faķirem nâtüvân
Bâtına kevneyne sulţân olmuşam
4. Kâf-ber-kâf hâkimem hükm eylerem
Mühr elümdedür Süleymân olmuşam
5. Ğulgulemle yerler ü gökler tolu
Ben enîn dillerde dâstân olmuşam
6. Mü'mine ikrâr u şıdk-ile şafâ
Münkire inkâr u tuğyân olmuşam

---

²⁰² Güneş, a.g.e., s.310-311.

99/3b bâtına: bâtinen D.

4a eylerem: iderim D.

5a yerler ü gökler tolu: yerler gökler tolodur D.

5b enîn: inen D.

5b dâstân: destân D.

7a beri: beru D.

7. Eydũn ol dertlũlere gelsũn beri
Kim bugũn her derde dermān olmuşam
8. Sırrımı bilmez benũm ins ũ melek
Sırr içinde şoye pinhān olmuşam
9. Gerçi-kim ben **Eşrefoğlı Rũm** yem
Cũmlenũn isteduğı ben olmuşam

100²⁰³

“Gazel”

“Mefā‘ ilũn/mefā‘ ilũn/mefā‘ ilũn/mefā‘ ilũn”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Seni sen yavı kıl kũllĩ dilerseñ bulasın anı
Muḥāl ola anı bulmaḳ yitũrmeyince sen seni
2. Be-kũllĩ varını terk it gidersen aña sensiz git
Bu yolun pās-bānı çoḳ geḳũrmez sen ben olanı
3. Aña irmege cān virmeḳ gerek iki cihān olmaz
Ezelden bũyle ḳalmıřdur yoluñ āyĩn-i erkānı
4. Anı gũrmeḳ dilerseñ var ūle-gũr ūlmeden zinhār
Ecelsiz ūlmeyince bil kimesne bulmaz ol cānı

²⁰³ Gũneř, a.g.e., s.397.

100/ Bu şiir divan metninde 8 beyit olarak verilmiştir.

7:-M.

100/2a varını: varuñı D.

2a gidersen: giderseñ D.

3b yoluñ āyĩn-i erkānı: bu yoluñ ayin erkānı D.

4a gũrmeḳ: bulmaḳ D.

4a ūle-gũr: ūli gũr D.

5a bu: yıḳ D.

5a maḳāmıñı: maḳāmını D.

6b bulasın: bilesin D.

6b cānı:ḣānı D.

5. arāb it bu maāmıñı deġiř aduñı řanuñı
Saña bir gōz aıla kim gōresin řāh [u] sultanı
6. Egeri senden ol ‘ālī anuñ senden gider yolu
Seni bil sen seni bil tā bulasın ol yūce cānı
7. Var **Eřrefoġlı Rūmī** sen seni o dosta git dosta
Bu varlıdan fenā olġıl dilerseñ bulasın anı

[41b]

101²⁰⁴

“Gazel”

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ulün

. ____ / . ____ / . __

1. Eyā ğāfil bu ğafletden uyana
Bu ğaflet uyhusuna sende kana
2. ‘Ömür gün gün geçersin hōş ferāġat
Virürsin aşşıyı her dem ziyāna

---

²⁰⁴ Güneş, a.g.e., s.358-362.

101/ Bu şiir ERMG’de 39 beyit olarak verilmiştir.

101/ 11:-M.

1b uyhu:uyku D.

5a naqşın: naqşı D.

6b: kaldın:kalduñ D.

7b: durugel: turugel D.

7b kārābāna:kārībāna D.

10a becerürsin: bicerürsün D.

11a gidersin: giderseñ D.

14a yıķarsın: yıķarsuñ D.

14b dün ü gün: düni gün D.

15b sen yā: yāhūd D.

16b bir sevmek: sevmek bir D.

18b ne şor:şor ne D.

19a göre kimdür: gör ki kimdür D.

19b şu: şol D.

20a geldi vü gitdi: kim geldi gitti D.

21a öldür: ölüpdür D.

21b irişdi: girdi D.

23a ön ölgil: öñdin öl D.

26b şarābı: serābı D.

26b düşdün: düşdüñ D.

27a şarāba: serāba D.

29a sebālin: sebelin D.

29b –M.: bu D.

32a oluben: olasın D.

37a vireni: virene D.

38a Bu mısranın vezni kusurludur.

3. Nice bir nice bu nefsüñ murādı
Bu ‘ aşk rengine gele bir boyana
4. Şular kim ‘ aşk-ıla hem-reng olupdur
Oları aldamaz bu naķş-ḥāne
5. Senüñ göñlün bu ‘ ālem naķşın almış
Kılamazsın [taleb ol]²⁰⁵ bī-niṣāna
6. Öñi kâfilenüñ menzile irdi
Yabanda kaldın [uş sen şanu şana]²⁰⁶
7. Giceler ğaflet-ile yatma zinhār
Durugel irişi-gör kārḃāna
8. İşüñi bitir erken kendüñe gel
Saña köymezi ahī şāhum zamāne
9. Hevāsına bu nefsüñ uyma zinhār
Ḥabīb raḥm eylemez nefse uyana
10. Bezersin teni nefsi becerürsin
Ḥecālet getürürsin ‘ aķla cāna
11. Gidersin ol uzaķ yollara bir gün
Azıķ binid gerek anda gidene
12. Anuñ menzilleri yavlaķ uzaķdur
Azıķsız yayalar [doymaz inana]²⁰⁷
13. Resül didi vaṭan sevmek ānāndan
Niçün senüñ hevesüñ yok vaṭāna
14. Varacaķ ol bekā yurdun yıķarsın
Dürişürsin dün ü gün bu vārāne

²⁰⁵ Metin silinmiş olduğundan dolayı kelime okunamamıştır. Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

²⁰⁶ Metin silinmiş olduğundan dolayı kelime okunamamıştır. Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

²⁰⁷ Metin silinmiş olduğundan dolayı kelime okunamamıştır. Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

15. ‘Ömür sermāyesini yıl[e]²⁰⁸ virdüñ
‘Aceb esrük misün sen yâ dāwāne

16. Bu dünyā fānī lezzetleri fānī
Bu ziştı nice bir sevmek uşana

17. Bu sahrādur gelenler bunda yitti
Ne pīr eğlendi bunda ne civāne

[42a]

18. Gelen geçer konan göçer dölenmez
Bu gelmekden murād ne şor gelene

19. Geleni gör tūranı göre kimdür
Şora varduğı kimdür şu gidene

20. Cihān zīrekleri geldi vü gitdi
Bu sırdan virmediler bir nişāne

21. Velī şunlar ki diriyken ölidür
Olar irişdi bu rāz-ı nihāne

22. Bu deryā[dan]²⁰⁹ [bu]²¹⁰lar çıkardı dūrri
Olar girdi bu baħr-ı bī-pāyāna

23. Gel [imdi]²¹¹ sende ölmezden ön ölgil
İriş tahķīķe düşmegil gümāna

24. Gümān ile ānān bir yerde tūrmaz
Gümānı ķo ānāna gel ānāna

²⁰⁸ Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

²⁰⁹ Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

²¹⁰ Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

²¹¹ Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

25. Hākīkat iş bilinmez ölmeyince
Bulunmaz yol seni bunda şalana
26. Nice elfāz-ı ma‘ nā baḥs idersin
Şarābı şu şanup düşdün yabāna
27. Eger yüz yıl şarāba sen segirtseñ
Kılasın şöyle teşne yana yana
28. ‘Amel kııl ‘ilm-ile kıo kııl [ü] kıālī
Geç aldanma bu kıurı ad u şana
29. Enāniyyet sebālin sil gözünden
Hākīkat gözi ile baķ cihāna
30. Göresin şemsi her zerrede zāhir
Her eşyāda görine Hākķ ‘ayāne
31. Saña sen ben demekden utanasın
Olasın sen daḫi gele lisāna
32. Özünden ol sā at fānī oluben
‘Urūc eylesin heft āsmāne
33. Fenādan bir beķāya iresin kim
Niteligi anuñ gelmez beyāna
34. Eger ḫāşıl olursa bu maķāmāt
Varup seyrüñ irişe lā-mekāna

[42b]

35. Çaķırup Eşrefoğlı Rūmī eydür
Şalā-dur gelsin ol cāna kıyana
36. Gözinden götürem benlik ḫicābın
Göre kim āşinā kimdür bigāne

37. Bize cān vireni gerek budur söz
Sözümüz yok bizim cāna kalana

38. Şular kim öldi yolda ecelsiz
Olar irişdi ‘ömr-i cāvidāna

102²¹²

“Gazel”

“11’li Hece Ölçüsü”

1. Düşeli bu ‘aşkuñ cānum iline
Beni düşürdi bu halkuñ diline
2. Akıtdı çeşmümden kanlı yaşları
İllā yaşum diyemirem siline
3. Hoş yaraşur ‘āşıqlara gözyaşı
Kim ki ‘āşıksa gözinden biline
4. Zirā aķduķca gözinden kanlı yaş
Hoş teselliler gelür ben kılına
5. İsm ü resmi **Eşrefoğlu Rūmī**’nüñ
Kül olup şavruıldı ‘aşkun yeline

---

²¹² Güneş, a.g.e., s.384-385.

102/ Bu şiir ERMG’de 8 beyit olarak verilmiştir.

102/ Şiirin makta’ beyiti şu şekildedir:

“Zātumı femh itmege‘ilm-i ledün bilmek gerek”

“Gerçi zāta mazhar oldum bî-nişānum andadur”

102/ 5:-M.

6:-M.

1a bu ‘aşkuñ: ‘ışkıñ bu D.

2a akıtdı çeşmimden kanlı yaşları: gözülerümden yaşıla kan akıdur D.

2b diyemirem: dilemezem D.

3a ‘āşıqlara:‘āşıka D.

3b gözyaşı: gözi yaşı D.

4a gözinden: gözümünden D.

6b Bu mısra bir hece eksiktir.

6b olup: virdi D.

6. Kalmadı nām [u] nişānı zerrece
Ėarķ olup gitdi ‘aşķuñ seline

103²¹³

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Baħr-ı ‘ummān ķuşıyam yerim mekānum andadur
Bunda avum süre geldüm dü cihānum andadur
2. Mecv urup ol baħr-ı ‘ummān bunda bıraķdı bizi
Dürr-i bî-hemţā benem ma‘den [ü] kānum andadur
3. Çağa çıplaķ baş açuķ yalın ayak geldüm Ėarîb
Tāc u taħtum māl u mülküm Ėān-mānum andadur
4. Bunda tızağa tıtuldum ben de düşdüm nāgehān
Bülbülem zārîligüm ol gül-sitānum andadur
5. Bunda geldüm **Eşrefoğlı Rümî** didiler baña
Dağı bundan özge benüm ad [u] şanum andadur

²¹³ Güneş, a.g.e., s.242.

103/ Bu şiir ERMG’de 6 beyit olarak verilmiştir. Şiirin makta’ beyiti mecmuada yoktur.

103/ 6:-M.

2a bizi: beni D.

4b gülsitānum: gülistānum

[43a]

104²¹⁴

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

-. - - / -. - - / -. - - / -. -

1. Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidür
Gel qarış bir çatreye kim anda ‘ummân gizlidür
2. Terk idüp nām [u] nişānı giy melāmet hırkasın
Ol melāmet hırkasında sırr-ı sulṭān gizlidür
3. Degme bir dervīş faķīre hūr görüp kılma nazār
Gönlünün her kūşesinde ‘Arş-ı Raḥmān gizlidür
4. Nuṭka gelse [cān u dil]²¹⁵ bulur ḥayāt-ı cāvidān
‘Ārifūñ her bir sözinde āb-ı ḥayvān gizlidür
5. Gör bu **Eşrefoğlu Rūmī** baḥr-ı ‘aşḫda n’eyledi
Baş [u] cānın terk idüp cānında cānān gizlidür

²¹⁴ Güneş, a.g.e., s.223.

104/ 2a nām [u] nişānı: ‘ārī nāmı D.

2a melāmet: ferāḡat D.

2b ol melāmet: bu ferāḡat D.

3a faķīre: faķīri D.

3a kılma nazār: hūr bakma kim D.

4a nuṭka gelse: muḥib ise D.

4b ‘ārifūñ: dervīşūñ D.

5b baş [u] cānın: cān u başından D.

²¹⁵ Metin silinmiş olduğundan dolayı kelime okunamamıştır. Bu kelime ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

“Gazel”

“Müstef ilün/Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün”

-- . -- / -- . -- / -- . -- / -- . --

1. Ey dervişem diyen kişi gayra gönül virme şağın
Cānıñı ‘aşk odı şanup nefs odına urma şağın
2. ‘Aşk odı ‘āşıklar cānın yaçar dostu ulaştırur
At cānıñı ‘aşk odına iki şanup durma şağın
3. ‘Aşk deñizi derin olur nice üzgeçler boğulur
Kenārı yok bu deñizüñ çıkam diyü üzme şağın
4. Bu deñizüñ üzgüçleri cānsuz olur baħrileri
Cān terkini u[r]²¹⁷ mayınca bu deñize girme şağın
5. Baħrī iseñ bu deñizde ey **Eşrefoğlu Rūmī** sen
Az az çıkar ‘aşk gevherin kend’özünü yorma şağın

---

²¹⁶ Güneş, a.g.e., s.339.

105/ 1b urma: atma D.

2b durma: turma D.

3a nice üzgeçler: yüzbiñ yüzgeçler D.

3b üzme: şorma D.

4a üzgüçleri: yüzgeçleri D.

5a baħrī isen: baħriysen D.

5a ey: - D.

5a sen: eger D.

5b gevherin: gevlerlerin D.

5b yorma: şorma D.

²¹⁷ ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

[43b]

106²¹⁸

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

1. Şol ki cān virmez bu yolda pes n’içün cānān diler
Müdde‘ idür ço anı kim dostı ol yalan diler
2. Dost yolunda ‘āşıkā elbette cān virmek gerek
Zīrā ol dost ‘āşıkını bī-dil ü cān diler
3. Varını vir dost derdinden alı-gör zerrece
Tā ki saña da diyeler derdi var dermān diler
4. ‘Āşıkūñ ‘aşkdan nişānı var-durur çünki ‘āyān
Fāriğ-i kevneyn olur ne aşşı-yı(?) hicrān diler
5. Kibr ü kīn oldığı yerde ‘aşk gelüp dutmaz qarār
‘Aşk harāblıklar sever ma‘ mūrları vīrān ider
6. Her kimūñ gönölünde kim dost derdi yok ādem degül
Düşmüş ol hayvān ‘ıyşe dün [ü] gün hüsrān diler
7. **Eşrefoğlu Rūmī** ‘aşka vireli hep varını
Bī-murād olup yürür ne vaşl u ne hicrān diler

²¹⁸ Güneş, a.g.e., s.207.

106/ 2a elbette cān virmek gerek: cān virmek elbette gerek D.

4a çünki ‘āyan: bellü beyān D.

4b ne aşşı-yı(?) hicrān: ne aşşı ne ziyān D.

5a yerde: cānda D.

5a dutmaz:kılmaz D.

5b ider: diler D.

6b dün [ü] gün: düni gün D.

7b u: - D.

107²¹⁹

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün “

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

I

Eyā rehber olan rāh-ı vişāle
Muḥammed Mustafā Sultān-ı Kevneyn
Senüñle irdiler nūr-i cemāle
Muḥammed Mustafā Sultān-ı Kevneyn

II

Ki ol taht-ı r isālet şāhı sensin
Göñül iklīminüñ çün māhı sensin
Şefā‘ at cāhınüñ dergāhı sensin
Muḥammed Mustafā Sultān-ı Kevneyn

III

Ḥabīb-i Ḥazret-i Yezdān Muḥammed
Yoluñda sālīkūñ bu **Dervāş Ahmed**
Ne var ‘afv it kuşurun eyleme der
Muḥammed Mustafā Sultān-ı Kevneyn

---

²¹⁹ Ergun, a.g.e., s.299.

107/ Bu şiir TMAS’de Köseç Ahmed adıyla kaydedilmiştir.

[44a]

108²²⁰

“Gazel”

“Mef’ ūlū/mefā’ ilün/mef’ ūlū/mefā’ ilün”

— . / . — — — / — — . / . — — —

1. Derdün odına yanmış pervānelerüz Hakk’a
‘Aşkuñ meyine kanmış mestānelerüz Hakk’a
2. Seyyāre-i rāḥ olmuş sālār-ı sipāh olmuş
Dil-tahtına şāh olmuş şāhānelerüz Hakk’a
3. Ol ‘ālem-ı vaḥdetde kāşāne-i vuşlatda
Meydān -i ḥaḳīkatde merdānelerüz Hakk’a
4. Şevķūñ ile sālīkler sevdān-ile hālīkler
Cān mülküne mālīkler cānānelerüz Hakk’a
5. Dil doldı mey-i vaḥdet virdi bize keyfiyyet
Döndürdi yed-i ḳudret peymālerüz Hakk’a
6. Dāniş bu deme yitmez zāhid bu yola gitmez
Vā’ ız bunı farḳ itmez bilmez nelerüz Hakk’a
7. Nār üzre ḥüdā bulmuş nūr-ile zıyālanmış
Vārını fenā ḳılmış vīrānelerüz Hakk’a

²²⁰ Çelik,a.g.e., s.64-65.

108/ 2a sālār-ı sipāh: sālāra sipāh D.

3b merdāne: berdāne D.

6a yitmez: irmez D.

6b bunı: bizi D.

6b bilmez: bilmem D.

7a ḥüdā: hazā D.

7a nūr-ile zıyālanmış: Nūrīde ziyān olmuş D.

8a almış: olmuş D.

8b dalmış: talmış D.

8. Çün **Nūrî**'yi nūr almış nefsinî şuya şalmış
Deryâ dibine dalmış dürdânelerüz Hakk'a

109²²¹

“Murabba”

“Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

I

Ṭarîkat sırrını ‘ayna ‘ayân it
Kerem [it]²²² kullara yâ Hayy [u] Qayyûm
Haḳîkat-i hâlini keşf [ü] beyân it
Kerem it kullara yâ Hayy [u] Qayyûm

II

Göñüllerden gidüp ğaflet hicâbı
Oğunsun dâ‘imâ vuşlat kitâbı
İşitsün güş-ı cân senden hitâbı
Kerem it kullara yâ Hayy [u] Qayyûm

III

Saňa lâyıḳ efendi ḳul ne itsün
Ḳoyup ḳulluĝını ya ḳanda gitsün
‘Înâyet eyle aĝyârı unutsun
Kerem it kullara yâ Hayy [u] Qayyûm

IV

Yed-i luṭfuñla şun anlara cāmı
Ki fark itmez olalar subḥ u şāmı
Ḳoyalar baş u cânı ‘âr u nāmı
Kerem it kullara yâ Hayy [u] Qayyûm

²²¹ Çelik, a.g.e., s.23-24.

²²² ANDN’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

109/ I/3 keşf [ü] beyân:keşf-i beyân D.

II/1 gidüp ğaflet hicâbı: ḳamu ref‘ it hicâbı D.

II/2 vuşlat: vaşluñ D.

II/3 senden: andan D.

V

Esirge **Nūr**7 miskini ilāhā
Anuñ göñlini yap luṭfuñla ṣāhā
Faḳīr gider ḳapuñda pādiṣāhā
Kerem it ḳullara yā Ḥayy [u] Ḳayyūm

[44b]

110²²³

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

I

Ḳurı du‘ ā ile mevlā bulunmaz
Ḥulūs [u] ṣıdḳ [u] a‘ māl olmayınca
Bu ḳıl [ü] ḳāl-le ma‘ nā bulunmaz
Ḥaḳīḳat sende bir ḥāl olmayınca

II

‘İbādetden kişi lezzet alır mı
İkilükden geçüp birlük bulur mı
Küdūret selb olup ḳalb açılır mı
Riyāzetle beden ḳāl olmayınca

III

Olursañ ziynet-i dünyāya mā’ il
Bu yolda eylemezsın nesne ḥāşıl
Murīd olan olur mı Ḥaḳḳ’a vāşıl
Ġarīb ü ḥōr pā-māl olmayınca

IV

Vücūduñ eyleyüp nā-būd pinhān
Seḫerde etmek feryād [u] efḡān
Muḳarrerdür bulunmaz ḳurb-ı raḥmān
Begim sende bu ef‘ āl olmayınca

²²³ Bu şiir hazırlanan çalışmalarda tespit edilememiştir.

110/ IV/2 Bu mısranın vezni kusurludur.

V/1 Bu mısranın vezni kusurludur.

V

Sülûk[î] bu hicâb-ı nefis geçilmez
Haķâyık keşf olup ma‘ nâ açılmaz
Ne sırdır sırr-ı esmâ hiç seçilmez
Bükülüp bellerüñ dâl olmayınca

111

“Gazel”

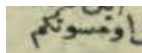
“Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Xanı bir ‘ aşık-ı şâdık ki diye dâ’imâ Allâh
Xanı bir tâlib-i fâ’ik ki diye dâ’imâ Allâh
2. Xanı bir merd-i merdâne mey-i ‘ aşk-ıla mestâne
Vişâl-i yâre şükr ana ki diye dâ’imâ Allâh
3. Xanı bir sâlik-i şeydâ xanı bir mâlik-i sevdâ
Derûnunda olup peydâ ki diye dâ’imâ Allâh
4. Xanı bir cân ki yâd ide dil ü cânını şâd ide
Efendisin murâd ide ki diye dâ’imâ Allâh
5. Xanı bir hâlet-ı meymûn ki anuñla olur mecnûn
Olasın menzil-i hâmûn ki diye dâ’imâ Allâh
6. Xanı bir şüh-ı sevdâyî ğam-ı ‘ aşk-ıla rüsvâyî
Añup her demde mevlâyı ki diye dâ’imâ Allâh
7. **Mecîdî**²²⁴ vaşl-ı dildârı ol (...) ²²⁵ ide zârî
Dilinde hem olup cârî ki diye dâ’imâ Allâh

²²⁴ Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunamamıştır.

²²⁵ Bu kelime okunamamıştır.

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Gel ey ‘ aşık di merdāne ki “lā-ma‘ būda illā hū”
Şafālar irişe cāne ki “lā-ma‘ būda illā hū”
2. Gülistān içre bülbüller sümbüller serviler güller
Gice gündüz bunı dirler ki “lā-ma‘ būda illā hū”
3. Eger huşyār eger nā’im eger kâ‘id eger kâ’im
Budur bil sözleri dā’im ki “lā-ma‘ būda illā hū”
4. Eger a‘ lā eger ednā eger dānā eger bīnā
Budur bil sözleri cānā ki “lā-ma‘ būda illā hū”
5. Vişālin dā’imā yād it derūnuñ ‘ aşk-ıla nār it
Dilinde bunı tekrār it ki “lā-ma‘ būda illā hū”
6. Gözüñ ‘ aşk-ıla pür-gām kıl özün derd-ile pür-gām kıl
Velākin bunı muhkem kıl ki “lā-ma‘ būda illā hū”
7. **Mecidi**²²⁶ ger diseñ yā hū daḥi yāhūd yā men hū
Derūnuñ nūr ide hū hū ki “lā-ma‘ būda illā hū”

“Gazel”

“8+8=16’lı Hece Ölçüsü”

1. Zıkr idüp Ḥakkı ey ‘ aziz gülşeniyüz yā hū dirüz
Gice gündüz ‘ aşk isterüz gülşeniyüz yā hū dirüz
2. Şabaḥ aḥşam derd-i izkār ‘ ādet-durur leyl [ü] nehār
Şavm-ı şalāt-ile hemvār gülşeniyüz yā hū dirüz

²²⁶ Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunamamıştır.

²²⁷ Bu şiir Sevgi Yavuz tarafından hazırlanan “Cemaleddin Mahmud Hulvî (Metin-İnceleme)” adlı çalışmada bulunamamıştır.

3. Ser-çeşmemizdür Murtaẓā birisi de İmām Rızā
Mürşid bize Seyyid Yaḥyā gülşenîyüz yā hū dirüz
4. Gülşenî ism-i hū çeker nefy-ile işbât-ı seçer
Esmā-yı müsemmayı açar gülşenîyüz yā hū dirüz
5. Añlatmağa çekme rumüz tevḥîd gerek her şeb [ü] rüz
Feth olmağa **Hulvî** künüz gülşenîyüz yā hū dirüz

[45a]

114²²⁸

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Yüregime dōst derdi urdu dürlü yāreler
Hiç ṭabībler aña kılmaz ne devā ne çāreler
2. İllā ki olur dost vaşlı aña dermān [u] ṭabīb
Bundan özge her ne kılsam yüregimi pāreler

²²⁸ Güneş,a.g.e., s.243-244.

114/ Bu şiir ERMG’de 10 beyit olarak verilmiştir.

114/ 6: 10 D.

3:-M.

6:-M.

7:-M.

1b hiç:kim D.

1b kılmaz: bilmez D.

2a Bu mısranın vezni kusurludur.

2a ki: - D.

2a dermān [u] ṭabīb: dermān-ı ṭabīb D.

2b bundan: andan D.

3a tutuşup: ṭutuşup D.

3b bunda bizi: bizi bunda D.

3b ağ [u] çareler: aklar çaralar D.

7a şorar iseñ: şararısan D.

7b kürsî: kürs D.

7b doptolu: toptolu D.

3. El tutuşup gidelüm dostdan yaña ive ive
Bunda bizi aldamasun işbu ağ [u] kıareler
4. ‘İlmine mağrūr olanlar kıaldı ‘aşkıdan bī-naşīb
‘Aşıkun bir lem‘asına irmez ol bī-çäreler
5. Dost derdiyle hemişe teşne-dil olanları
Dost vaşlı şerbetiyle dā’imā şuvareler
6. İllā görmez anı bu ten gözi cān gözi gerek
Cān gözün açmağa bir mürşid kıatına vareler
7. **Eşrefoğlu Rūmī**’ye şorar iseñ dost kıandedür
Diye yir gök ‘arş [u] kürsī doptolu hep areler

115²²⁹

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Münevver olalı ‘ālem cemālün mā/tābından
Uyardı cümle ‘uşşākı bu gaflet haş [u] ‘āmundan
2. Zihī maħbūb-ı ‘ālemin ki yokdur ħüsnüne hemtā
Seni seven ħalāş oldu iki cihān ‘azābından
3. Cemālüne senün müştāk olupdur bu kıamu ‘ālem
Vişāle ir görüp kıurtar beni fırkıat ‘itābından
4. Şular kim geçdi keşretten daħi nefsānī lezzetden
Ĥaber-dār oldu vaħdetden içüp vuşlat şarābından

²²⁹ Bu şiir Nihal Nomer Karaman tarafından hazırlanan “Cemālî Dîvânı” adlı çalışma, İ.Çetin Derdiyok tarafından hazırlanan “Cemālî Dîvânı (İnceleme-Metin)” adlı çalışmalarda bulunamamıştır.

115/ Bu şiir Kamil Ali Gıynaş tarafından hazırlanan “Pervane Beg Mecmuası” adlı çalışmada ve Faruk Kadri Demirtaş tarafından hazırlanan “Fatih Devri Şairlerinden Cemālî ve Hayatı” adlı çalışmada tespit edilmiştir. Şiir “Pervane Beg Mecmuası” adlı çalışmada 5636 numaralı “Nazire-i Cemālî” adı ile verilmiştir. Bk. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832.pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0> (14.05.2023).

5. **Cemālī** gerçi ümmīdür müyesser eyle yā rabbī
Ki itmām eyleyüp irsün senün hüsün kitābından

116²³⁰

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Tarīḫat kurb-ı rahmāndur bu meydān özge meydāndur
Ḥaḫīkat sırr-ı sübhāndur bu meydān özge meydāndur
2. Bu yol cāndan ferāğ ister yürekden nice ṭāğ ister
Buña bir ḳalb-i ṣağ ister bu meydān özge meydāndur
3. Bu meydānda şatılur cān bu meydānda şorulmaz ḳan
Olur bir demde biñ kurbān bu meydān özge meydāndur
4. Gelür meydāna ‘āşıḳlar vücūdı ‘aşḳa yanıklar
‘Aceb münkir ne şayıḳlar bu meydān özge meydāndur
5. Bu yolda **Nūrī** serden geç bu erkān içre sırlar aç
Bu meydān içre kânlar aç bu meydān özge meydāndur

---

²³⁰ Çelik, a.g.e., s.90-91.

116/ 2a yürekden: cigerde D.

2a ṭāğ:dāğ D.

2b ḳalb-i ṣağ: ḳalbi sāğ D.

5b kân:ḳan D.

[45b]

117²³¹

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Şāh-ı iklim-i velāyetdür gürüh-ı Kādirī
Rāh-ı ‘ aşkda zū’l-kerāmetdür gürüh-ı Kādirī
2. Cümle erbāb-ı tarīkat bülbül-i şūrīdedür
Anlara bağ-ı leṭāfetdür gürüh-ı Kādirī
3. Dāmenin tutmuş bular Sulṭān ‘ Abdülkādirün
Mefar-ı ehl-i sa‘ ādetdür gürüh-ı Kādirī
4. Bāde-i ‘ aşk-ı ilāhi ile mest olmuş bular
Mazhār-ı feyz [ü] hidāyetdür gürüh-ı Kādirī
5. Zīr-i mühr-i pāk-ı şeyḥde bir Süleymān her biri
Nā’ il-i ‘ avn [ü] ‘ ināyetdür gürüh-ı Kādirī
6. Āsitān-ı Kādirī’ye sür yüzün anlardan ol
‘ İzziyā şāhib-selāmetdür gürüh-ı Kādirī

118²³²

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Sāyesi düşmez yere bir böyle naḥl-ı Tūr’sın
Mıhr-i ‘ ālem-gīrsin baştan ayağa nūr’sın

²³¹ Abdullah Kara, *İzzî Dîvânı (Tenkitli Metin-İnceleme)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s.343.

117/ 3a dāmenin: damenün D.

3a ‘ Abdülkādirün: ‘ Abdülkādirin D.

6b şāhib-selāmetdür: sāhib-i selāmetdür D.

²³² Ergun, a.g.e., s.175

2. Tārik-i gülzār-i ‘ālem mālīk-i mülk-i ‘adem
Münkirīne maḥẓ-ı mātem mü’minīne sūr̄sın
3. Sensin ol şeh kim Süleymān’lar apunda mūr̄dur
On sekiz biñ ‘āleme ḥükm itmege me’mūr̄sın
4. El benüm dāmen senüñ ey “*rahmeten li’l-ālemīn*”
Şöhretüm ‘iṣyān benüm sen ‘afv ile meṣḥūr̄sın
5. Pādiṣāh-ı evvelin [ü] kıble-gāh-ı āḥirīn
Evvel ü āḥir ĩmāmü’l-enbiyā mezkūr̄sın
6. Yā Resūlallāḥ umarum diyesin rüz-ı cezā
Gerçi cürmüñ çokdur ammā ‘İṣṣāyā maḡfūr̄sın

119²³³

“Murabba”
“8’li Hece Ölçüsü”

I

Her açan añarsam seni
arārūm almaz Allāḥ’um
Senden ġayrı gözüüm yaşın
Kimseler silmez Allāḥ’um

---

²³³ Tatcı, *Âşık Yûnus...*, s.86-87.

119/ Bu şiir divan metninde 7 bend olarak verilmiştir.

119/ III: M-.

VI: M-.

119/ I/3 ġayrı: ayruk D.

II/1 baınan: bāī olan D.

II/3 dounan: tutulan D.

IV/1 dalmayan: talmayan D.

IV/2 fedā: kurbān D.

II

Sensüñ ism-ile baķınan
Sensüñ dillerde okınan
Senüñ ‘aşķına doķunan
Kendini bilmez Allāh’um

III

Oķunur dilde destānuñ
Aķıldı bāġ [u] bostānuñ
Sen baķduguñ gülistānuñ
Gülleri şolmaz Allāh’um

IV

‘Aşķuñ baķrine dalmayan
Cānını fedā ķılmayan
Senüñ cemālüñ görmeyen
Meydāna gelmez Allāh’um

‘**Āşık Yūnus** seni ister
Luţf eyle cemālüñ göster
Cemālüñ göreñ ‘āşıkķlar
Ebedī ölmez Allāh’um

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. “Müselmān[ān] çü tedbîr est ki men ħod-rā ne-mi-dānem”
“Ne-tersā vü yahūdîyem ne-gebrem ne-müselmānem”
2. “Ne-şarkîyem ne-ğarbîyem ne-baĥrîyem ne-berriyem”
“Ne-ez-kān-ı tabî iyem ne-ez-mülk-i ‘Irākîyem”
3. “Ne-ez-bādem ne-ez-āteş ne-ez-‘arşem ne-[ez]-ferşem”
“Ne-ez-kūtem ne-ez-ekvānem ne-ez- ne-ez-ħāk-i Horāsānem”
4. “Ne-ez-dünyā ne-ez-‘ukbā ne-ez-Ādem ne-ez-Ĥavvā”
“Ne-ez-dūzeĥ ne-ez-me’ vā ne-ez-[firdevs]-i Rıdvānem”
5. “Mekānem lā-mekān bāşed nişānem bî-nişān bāşed”
“Ne-ten bāşed ne-cān bāşed ki men ez-cān-ı cānānem”
6. “Hüve’l-evvel hüve’l-âĥir hüve’l-zāhir hüve’l-bāṭın”
“Be-ğayr yā hū ve yā men hüve dîġer çizî ne-mî-dānem”
7. “Eger der-‘ömr-i ħod rûz[î] demî bā-tû ber-āverdem”
“Ez-ān-vaĥt ez-ān-sā‘at yeşîmānem perîşānem”

²³⁴ 120/ 2b Bu mısra bulunan “ne-ez-ħāk-i Horāsānem” ifadesi fazladır.

3b Bu mısra mecmuada eksiktir. Mısra 2b mısrasında yer alan “ne-ez-ħāk-i Horāsānem” ifadesi ile tamamlanmıştır.

6b Bu mısranın vezni kusurludur.

120/ “Ey müslümanlar! Bu işin tedbiri nedir, nasıl alınır? Zira kendimi bilmiyorum. Ne hristyanım, ne yahudi, ne mecusi ne de müslümanım. Ne doğudan, ne batıdan, ne denizden ne de karadanım. Ne bir doğal kaynaktan çıkmışım ne de Irak mülkünden gelmişim. Ne rüzgardan, ne ateşten, ne gökten ne de yerdenim. Ne kaledenim ne Rütüm’in şeytanındanım ne de Horasan toprağındanım. Ne dünyadan, ne ukbadan, ne Adem’den ne de Havva’danım. Ne cehennemden, ne Meva cennetinden, ne Rıdvan bahçesindenim. Mekânım, mekânsızlıktır, nişanım, nişansızlıktır. Ne benim vardır, ne canım. Zira, ben sevgilinin canından gelmeyim. “O, ilk ve sondur. Zâhir ve Bâtın’dır.” (Hadid Suresi, 3.ayet). Yâ hū ve men hüve (o kimdir?) den başka bir şey bilmiyorum. Eğer, ömrüm boyunca bir an seninle olabilirim. O andan ve o saatten itibaren duacıyım, perişanım. Ey Şems-i Tebrizî! Dünyada senin öyle mestinim ki rintlik ve hilecilikten başka bir şey bilmem.”

8. “Elā ey *Şems-i Tebrîzî* çünān mestî tū der- ‘ālem”
“Be-[cüz rindî vü] kallāşî diger çîzî ne-mî-dānem”

121²³⁵

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Cümle ‘ālem bir hicābdur bildüñ ise sen anı
Ol hicābdan geçdüñ ise kande bakşañ andadur
2. Şeş-cihet yok bî-mekāndur añladuñsa sen anı
Betligi terk itdüñ-ise bil ki taḥkîk sendedür
3. Zevk-i Ḥaḳḳ’a irdüñ-ise terk idersin betligi
Zevk içinde bakduñ ise bî-gümān gör sendedür
4. Bî-mekāndur bî-mekāndur bî-nişāndur bî-nişān
Bî-nişānı ister iseñ bî-nişān ol sendedür
5. Betligi terk idüp **Muhyî** yoğ olıgör er iseñ
Yoğ içinde var olursın cümle varlık sendedür

²³⁵ Bu şiir Mustafa Arslan tarafından hazırlanan “Muhyî Dîvânı” adlı çalışmada, Önder Yaşar tarafından hazırlanan “Muhyî-i Gülşenî [Ö.1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)” adlı çalışmada ve Hafsa Mutlu tarafından hazırlanan “Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı” adlı çalışmalarda bulunamamıştır.

121/ 5a Bu mısranın vezni kusurludur.

[46b]

122²³⁶

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Tā ezelden biz bu ‘aşk içinde rüsvā olmuşuz
İsmimüzdür söylenen ma‘ nāda ‘anķā olmuşuz
2. Gerçi şüret ‘āleminde şandılar keşretdeyüz
Keşret içre bilmediler ferd ü tenhā olmuşuz
3. Şol izāfāt [u] ta‘ ayyün şofların giysek ne var
Çünkü andan şoyınup ma‘ nen mu‘ arrā olmuşuz
4. Mantıku’t-Ṭayr’uñ luġātüñ muġlaķından söylerüz
Herkes anlamaz bizi bizler mu‘ ammā olmuşuz
5. Lafz u şüret cism-ile añlamak isterler bizi
Biz ne elfāz u ne şüret cümle ma‘ nā olmuşuz
6. Ten göziyle Mısrı’yi şüretde gördüm dime kim
Zira biz ol ķāf-ı şüret içre ‘anķā olmuşuz

123²³⁷

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. — — / . — — / . — — / . — —

1. Senüñ ‘āşıķların ķılmaz nażar Firdevs-i a‘ lāya
Ne ħūrīden ħaber söyler ne meyl eyler Muştafa’ya

²³⁶ Erdoğan, a.g.e., s.95-96.

122/ Bu şiir NMDK’de 12 beyit olarak verilmiştir.

122/ 6: -M., 7: -M., 8: -M, 9: -M., 10: -M., 11 :-M.

4a luġātüñ muġlaķından: lügāt-i muġlaķından D.

5b elfāz u ne şüret: elfāzuz ne şüret D.

²³⁷ Bu şiir Orhan Kemal Tavukçu tarafından hazırlanan “Yûnus Emre ve Dîvân’ı” adlı çalışmada bulunamamıştır. Şiir Sadeddin Nüzhet Ergun’un “Türk Musiki Antolojisi” adlı çalışmasının birinci cildinde Aşık Paşa’ya ait olarak gösterilmektedir.

2. *Ene'l-ḥaḳ*”kıblesin bulmuş yüzini ‘aşḳa döndürmüş
Şarāb-ı lem-yezel içmiş baḳ ol Maṣṣūr-ı şeydāya
3. Rumūz-ı ḳābe kavseynūñ ne rūḥānī me‘ānīdür
Ki “*subḥānellezi esrā*”beyān düşdi bu araya
4. Eger sen ‘āşıḳuñ zāhid şorarsañ vaşf-ı ḥālinden
Fenā baḥrına ğarḳ olmuş oluşmuş ḳatre deryāya
5. Eger sen ‘āşıḳuñ ḥālīn şorarsañ kendüden şorma
Şorarsın ḥāl-i Mecnūn’ı şor ol ruḥsār-ı Leylā’ya
6. Gel ey **Yūnus** göziñi yum cemāl-i māsivallāhdan
Ki bunda göresin Ḥaḳḳ’ı ne ḥācet va‘de-i ferdāya

[47a]

124²³⁸

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

1. Gel bugün ‘aşḳuñ şarābuñ içüben mestāne ol
Gel nāmūs [u] ‘ār[ı] terk idüp dīvāne ol
2. Geçüben cān u cihāndan varlığından göz yumup
Şal vücūduñ baḥr-ı vaḥdet içre bir dürdāne ol
3. Gel bugün meydān-ı ‘aşḳ içre bahādırlıḳ idüp
Cümle (...) ²³⁹nefsüñ çeriseñ sen daḥi merdāne ol
4. Gel semender gibi āteş içre cevllān eyleyüp
Ur vücūduñ şem‘-i ‘aşḳa yanmaḡa pervāne ol
5. **Şeyḥ Muḥammed** cem‘ idüp özün perişān itmesün
Keşret-i a‘dāde baḳma bir baḳup bir dāne ol

²³⁸ Hazırlanan kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunamamıştır.

²³⁹ Bu kelime okunamamıştır.

“Murabba”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

I

Bula tevḥīd ile esmādan göñüller inbisāt
 Nūr-ı zikrūñle gele ‘ uşşāka yā Rabbim neşāt
 Dostlar gele ideler her demde zevḳ ü iḥtilāt
 Nūr-ı zikrūñle [gele ‘ uşşāka yā Rabbim]²⁴¹ neşāt

II

Cem‘ ola ‘ aşıkıların her dem vişālūñ bezmine”
 Cümle eczādan şadā-yı hū gele cān sem‘ ine”
 Cān o bezmūñ muttaşıl ḥayrān ola envārına”
 Nūr-ı zikrūñle [gele ‘ uşşāka yā rabbim] neşāt”

III

Dā‘ imā gülzār-ı şevḳüñden ḥaber virsün nesim
 Cezbesinden irişe ‘ ālemlere luṭf-ı ‘ amīm
 Muttaşıl eyle du‘ āmız ey ḥüdāvend-i ‘ aẓīm
 Nūr-ı zikrūñle [gele ‘ uşşāka yā rabbim] neşāt

²⁴⁰ Emrah Ayhan, **Nakşî Divânı**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000, s.213.

125/Bu şiir NİED’de “İlahiler” başlığı altında verilmiştir. NİED’de 2.bend mecmuada 4., 3.bend 2.ve 4.bend 3.sırayı almıştır.

²⁴¹ Şiirde tekrar eden bu kısım mecmua metninde yazılmadığı için NİED’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

125/ I/2 yā Rabbim: yā rabb[i] D.

I/4 yā rabbim: yā rabb[i] D.

II/4 yā rabbim: yā rabb[i] D.

III/2 cezbesinden: cānibūñden D.

III/3 muttaşıl: müstecāb D.

III/4 yā rabbim: yā rabb[i] D.

IV/1 idüp: irüp D.

IV/4 yā rabbim: yā rabb[i] D.

V/2 yā ilāhī dilerem ki eyle: dilerüm-kim yā ilāhī eyle D.

V/4 yā rabbim: yā rabb[i] D.

IV

Keşf ola ‘āşıklara himmet idüp rāz-ı nihān
Tola envār-ı tecellî ile hep kevn ü mekân
Ol şafâdan mest olup girsün semâ‘a ‘āşıkân
Nūr-ı zikrûñle [gele ‘uşşāka yâ rabbim] neşât

V

Nakşî-i bî-çāre ki feyzüñle eyle ber-murād
Yâ ilāhî dilerem ki eyle ihsānuñ ziyād
Ola her demde iki ‘ālemde ol luţfuñla şād
Nūr-ı zikrûñle [gele ‘uşşāka yâ rabbim] neşât

[47b]

126

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ‘Uyün-ı albi ihyā it kerem kı l zü’l-celālullāh
Cümle hicābları ref‘ it kerem kı l zü’l-celālullāh
2. Göñül āyīnesin bulsun vişālin ‘ıydine irsün
Yoluñda baş [u] cān virsün kerem kı l zü’l-kemālullāh
3. Murādum senden ey mevlā beni kı l ‘āşık-ı şeydā
Ki zikr-i alb ola peydā kerem kı l lā-yezālullāh
4. Vücūdum haşrını mahv it ‘aşkuñ baħrına ğavvāş it
Ma‘ārif kenzini feth it kerem kı l bî-zevālullāh
5. Bu **Miskīn** ‘abd-ı bî-çāre hem eli boş yüzi ara
apuñdan kı lma āvāre kerem kı l bî-mişālullāh

127²⁴²

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

-. - - / -. - - / -. -

1. Halk içinde gerçi biz dīvāneyüz
Hakḳ’a biliş halk-ıla bîgāneyüz
2. Duymuşuz dīvānelügüñ qadrini
Şanmañuz kim bir daḥi uşlanayuz
3. Şem‘ -i ruḥsārın görüp cān atmışuz
Dostlar pervāneyüz biz yaneyüz

---

²⁴² Cemal Kurnaz ve Mustafa Tatcı , “İstanbul’da Buharalı Bir Nakşi Şeyhi: Seyyid Emir Buhari ve Türkçe Şiirleri”, Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 1, 1996, s.250-265.

4. “*Ḥamdulillāh*” genc-i ma‘ nā bizdedür
Şûretâ gerçi ki bir dīvāneyüz
5. Hakk’a virdük biz **Buḥārî** gönümüz
Hiç ola mı gayr-ile aldanayuz

128²⁴³

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Gönül şem‘-i ruḥuñ pervānesidür
Düşüp ol şem‘e bir gün yanasıdur
2. Ben andan berlü şād oldum ki gönüm
Senüñ ‘aşkuñ ğamınuñ ḥānesidür
3. Senüñ ‘aşkuñ-durur bu genc-i maḥfî
Benüm sînem anuñ vîrānesidür
4. Ezelden nüş iden ‘aşkuñ meyinden
Henüz ol cür‘ anuñ mestānesidür
5. Bu pesdür **Rüşenî**-çün kim diyeler
Bu ol gül yüzlünüñ dīvānesidür

²⁴³ Orhan Kemal Tavukçu, **Dede Ömer Ruşeni-Dîvân (Tenkitli Metin)**, 2020, s.82,
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73031.dede-omer-ruseni-divanipdf.pdf?0> (09.07.2023)

128/ 2a ben: men D.

3b benüm: menüm D.

5a pesdür: besdür D.

5b yüzlünüñ: yüzlinüñ D.

[48a]

129²⁴⁴

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Göñül hayrân olupdur ‘aşk elinden
Ciger büryân olupdur ‘aşk elinden
2. Eridi karlı tağlar zerre zerre
Deñiz ‘ummân olupdur ‘aşk elinden
3. Özümüñ kalmadı şabr u qarârı
Gözüm giryân olupdur ‘aşk elinden
4. Niceler māl [u] mülki tāt [u] tahtı
Koyup ‘üryân olupdur ‘aşk elinden
5. Koyup İbrāhīm Edhem tāt [u] tahtı
Yeri külhān olupdur ‘aşk elinden
6. Ne gördi Yūsuf yüzünde Züleyhā
İşi efgān olupdur ‘aşk elinden
7. Ne gördü Leylā’nuñ yüzünde Mecnūn
Ki ser-gerdān olupdur ‘aşk elinden
8. **Yūnus Emre**’m bu hasretle bu zāra
‘Acep mihmān olupdur ‘aşk elinden

²⁴⁴ Tavukçu, “Yunus Emre...”, s.368.

129/ Bu şiir YDOK’de 7 beyit olarak verilmiştir.

2:-D.

3:-D.

3 D. :-M.

129/ 6a Bu mısranın vezni kusurludur.

6a ne gördi Yūsuf yüzünde Zelihā: Yūsuf yüzünde ne gördi Zeliha D.

8a Yūnus Emre’ m bu hasretle bu zāra: Yūnus Emre idüp hasrāt u zārı D.

8b mihmān: mehmān D.

130²⁴⁵

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. ‘Āşık oldum bugün meydān benümdür
Benem key pehlivān meydān benümdür
2. Topı kim alısar çevgān benümdür
Bugün meydānda tōp çevgān benümdür
3. Hārāmīden benüm kōrhum kuyum(?) yok
Bu cümle vāridāt Hāk’dan benümdür
4. Ebūbekir ‘Ömer dīn uluları
‘Alīyy’[ül] Murtażā Oşmān benümdür
5. **Yūnus** eydür bugün iki cihānda
Benem sulţān kıl [u] sulţān benimdür

131²⁴⁶

“Gazel”

“5+5=10’lu Hece Ölçüsü”

1. Yüce sulţānum derde dermānum
Bedende cānum hū dimek ister

²⁴⁵Tatçı, **Yūnus Emre...**, s.816.

130/ Bu şiir YDMT’de 8 beyit olarak verilmiştir. Şiirin redif kelimesi “meydān içinde” şeklinde kaydedilmiştir.

130/ 2: -D.

3: -D.

4: -D.

5: -D.

²⁴⁶Tatçı, **Āşık Yūnus...**, s.128.

131/ hū dimek ister: hū dimek ister hū D.

131/ 3: -D.

4:- D.

3: -M.

4. -M.

2. ‘Ālimsin ‘ālim doğrudur yolum
Ağzumda dilüm hū demek ister
3. Şu gibi aksam bağrumı yaksam
Her kande baksam hū demek ister
4. Dağıla taşda kurıda yaşda
Her müşkil işde hū demek ister
5. **Yūnus** postunda gönül dostunda
Şırāt üstünde hū demek ister

[48b]

132²⁴⁷

“Murabba”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — — / — . — — / — . —

I

‘Āşık oldum bende-i cānāneyem
Baħra düşmüş tālīb-i dūrdāneyem
Bāl [u] perden geçmişem dīvāne-vār
Yaneyem ey şem‘ -i rūşen yaneyem

II

Āteş-i ‘aşkında gönlüm çüş ider
‘Aql-ile uymaz bu gönül hoş ider
Āb-ı vuşlatdan meger kim nüş ider
Yaneyem ey şem‘ -i rūşen yaneyem

III

Düşmüşem çün ‘aşkuñ odına ezel
Kendü düşen ağlamaz vardur meşel
Tā ebed yanmak baña oldu muħal
Yaneyem ey şem‘ -i rūşen yaneyem

²⁴⁷ Bu şiirde mahlas tespit edilememiştir.

IV

‘Aşkınıñ dīvānesiyem pes n’idem
Sen şehüñ bezmüñ koyup kande gidem
Şevkuñ ile tutuşup ser-tā-ka-dem
Yaneyem ey şem‘-i rüşen yaneyem

V

Cümle ‘uşşāka vefā maṭlūbduru[r]
Ehl-i ‘aşk olmak şafā-yı hūbduru[r]
Çünkü yanmak ‘ādet-ı maḥbūbduru[r]
Yaneyem ey şem‘-i rüşen yaneyem

133²⁴⁸

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

I

Gel ey bād-ı şabā luṭf eyle bir dem
Ḥaber vir bize cānān illerinden
Beşāretle bizi kı l şād u ḥurrem
Ḥaber vir bize cānān illerinden

II

Aradum niçe yıl kevn ü mekānı
Bulımadum anuñ nām [u] nişānı
‘Acep niçe bulur isteyen anı
Ḥaber vir bize cānān illerinden

III

Seḥerde açılan güllerde midür
Yāḥūd efgān iden dillerde midür
Aқан şuda esen yellerde midür
Ḥaber vir bize cānān illerinden

²⁴⁸ Erdoğan, a.g.e., s.166-167.

133/ II/2 bulımadum: bulunmadı D.

IV/2 uğrasañ: ugrasan D.

IV

Ol ilden ‘azm idince bu cihāna
Tamuya uğrasañ döner cināna
Tesellī vir ḵulūb-ı ‘āşıkāna
Haber vir bize cānān illerinden

V

Harīm-i ḵuds-i lāhūta varursañ
Sarāy-ı hās-ı cānānı görürseñ
Yine ‘azm eyleyüp bunda gelürseñ
Haber vir bize cānān illerinden

VI

Nesīm-i feyz-i aḳdes baḫr-ı cūduñ
Havādişden muḳaddesdür vücūduñ
Cemāl-i zāt-ı a‘lādur şuhūduñ
Haber vir bize cānān illerinden

VII

Eger cān ise ḫüsninüñ behāsı
Niçe biñ cān anuñ olsun fedāsı
Niyāzī’nüñ ḳadīmī āşināsı
Haber vir bize cānān illerinden

[49a]

134²⁴⁹

“Murabba”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . —

I

‘Aşk-ı yār-ile olan şeydā gönül
Eylemezsın kimseden pervā gönül
N’ideyüm uşlanmadun aşlā gönül
Āh gönül şeydā gönül rüsvā gönül

II

Gāh ‘ākilsin gehī dīvānesin
Gāh ayıksın gehī mestānesin
Çāre yoğdur kim saña uşlanasın
Āh gönül şeydā [gönül] rüsvā gönül

III

Şevk-ile ‘ālemlere dolduñ yine
Teg dururken bilmezem n’olduñ yine
Varısa sen ‘aşka düş oldun yine
Āh gönül şeydā [gönül] rüsvā gönül

IV

Yile virdüñ bu hevāda varumuz
Yire çalduğ nāk-nām u ‘ārımız
‘Āleme fāş eyledüñ esrārımız
Āh [gönül] şeydā [gönül] rüsvā gönül

V

Eyledüñ bizi melāmet illere
Hırmen-i nāmūsı saçduñ yollara
Oluben dīvāne düşdüñ dillere
Āh [gönül] şeydā [gönül] rüsvā gönül

²⁴⁹Kurnaz ve Tatçı, a.g.m., s.259-260.

134/ Bu şiirin ilk bendi LÇDH’de tespit edilmiştir. Bk. Hamit Bilen Burmaoğlu, **Lâmi’i Çelebi Dîvânı (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı’nın Tenkitli Metni)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 1983, s.166.

VI

Ehl-i hāl ol nice bir bu kāl ü kāl
Kālde kim digem saña böyle kāl
Şi'ir-i elfāzı ko var kesb eyle hāl
Āh [göñül] şeydā [göñül] rüsvā göñül

VII

Māşivādan var içün şāf eylegil
Böyle mi olur tālīb inşāf eylegil
Hak'a meşgūl ol yeter lāf eylegil
Āh [göñül] şeydā [göñül] rüsvā göñül

VIII

Niceye dek bu hevā ile heves
Şimdiden girü utan vakt oldu pes
Bu **Buḥārī**'yi esirge bir nefes
Āh göñül şeydā göñül rüsvā göñül

[49b]

135²⁵⁰

“Gazel”

“Müstef’ ilün/Müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün”

---·---/---·---/---·---/---·---

1. Bir sāk̄iden içdüm şarāb ‘arşdan yüce meyḥānesi
Ol sāk̄ñüñ mestleriyüz cānlar anuñ peymānesi
2. Ol meclis kim bizde olur anda ciger kebāb olur
Ol şem‘e kim bizde yanar ay [u] güneş pervānesi
3. Bizüm meclis mestlerinüñ demleri “ene’l-ḥaḳ” olur
Yüz Ḥallāc-ı Manşūr gibi eñ kemāne dīvānesi
4. Ol meclisüñ bekrīleri İbrāhim Edhem’dür biri
Belḡ şehrinde yüz biñ ola her kūşede vīrānesi
5. ‘Aşḳ oduna yananlaruñ küllī vücūdu maḥv olur
Ol od bu oda beñzemez hīç belürmez zebānesi
6. **Yūnus** bu gūne sözleri şaḳın ḡāfillere dime
Bilmez misin nice geçer ḡāfillerüñ ziyānesi

²⁵⁰ Tavukçu, **Yunus Emre...**, s.484.

135/ 2: 4 YDOK.

4: 5 YDOK.

5: 2 YKOK.

135/ 2a Bu mısranın vezni kusurludur.

2a bizde olur: bizüm vardır D.

2b şem‘e kim: şem ki D.

3a Bu mısranın vezni kusurludur.

4a ol meclisüñ bekrīleri İbrāhim Edhem’dür biri: bizüm meclis bekrīleri şol şāh-ı Edhem gibidür D.

4b Bu mısranın vezni kusurludur.

5a maḥv: nūr D.

5b Bu mısranın vezni kusurludur.

6a bu gūne sözleri şaḳın ḡāfillere dime: bu cezbe sözlerin cāhillere söylemegil D.

6b nice geçer ḡāfillerüñ ziyānesi: cāhillerün nice geçer zemānesi D.

“Gazel”

“Mef’ ūlū/mefā’ ilūn/mef’ ūlū/mefā’ ilūn”

_ _ . / . _ _ _ / _ _ . / . _ _ _

1. Ey hūsn ilinūñ şāhı dīdārına müştāķam
Ey her güzelūñ māhı dīdārına müştāķam
2. Ey şāhid-i hōş-manzar şīrīn dudaġuñ kevşer
Ey hūb olana sürūr dīdārına müştāķam
3. Ey cānuma cānānum hem derdime dermānum
Mısr-ı dile sulţānum dīdārına müştāķam
4. Ey cānuma cān şūret ma’ nā-ı yürekdür hıķmet
Ey kıble-i her millet dīdārına müştāķam

²⁵¹ Mehmet Avcın, **İbrahim Gülşenî Dīvânı**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021, s.1119-1121.

136/ Bu şiir İGDM’de 18 beyit olarak verilmiştir.

136/ 4a:- İGDM.

5b: 4b İGDM.

7b: 4b M.

5: 4 İGDM.

6: 11 İGDM.

5: -M.

6:-M.

7:-İGDM.

7: -M., 8: -M., 9: -M., 10: -M., 12: -M., 13: -M., 14: -M., 15: -M., 16: -M., 17: -M.

135/ 4a Bu mısranın vezni kusurludur.

4a cānuma: cānıla D.

5a ciḥān:güzel D.

5a hem: her D.

5b ile: ili D.

7b Bu mısranın vezni kusurludur.

8a Bu mısranın vezni kusurludur.

8a: iķlīminūñ: iķlīmi D.

5. Ey cümle ciḥān ḥūbı hem sevgilü maḥbūbı
Ey ḥüsn ile maṭlūb-ı dīdāruna müştākam
6. Ey gicede gündüzüm hem ‘ıyd ile nevrūzum
Ey rūşen iden gözüm dīdāruna müştākam
7. Seyr eyledüm āfākı gördüm nice müştākı
Yā dā’im yā bākī dīdāruna müştākam
8. Ey Rūşenī’nün ḥānı ḥüsn ikliminün sultānı
Di **Gülşenī**’nün cānı dīdāruna müştākam

[50a]

137²⁵²

“Gazel”

“Müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün”

— · — / — · — / — · — / — · —

1. Yā Rabb[i] zātuñ ḥaqqı-çün göster bize dīdāruñı
Cümle şıfātuñ ḥaqqı-çün göster bize dīdāruñı
2. Mūsā’nuñ Tūr’ı ḥaqqı-çün İsrāfil sūrı ḥaqqı-çün
Muḥammed nūrı ḥaqqı-çün göster bize dīdāruñı

²⁵² Suat Donuk, Cemâleddin İshak El-Karamanî’nin Bilinmeyen Şiirleri, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 16, 2016, s.77-144.

137/ Bu şiir Cemâleddin İshak El-Karamanî’nin Bilinmeyen Şiirleri, adlı çalışmada 9 beyit olarak verilmiştir.

137/ 8:-M.

2: 6 CİEK.

4: 2 CİEK.

5: 4 CİEK.

6: 5 CİEK.

7: 9 CİEK.

137/ 2a Tūr’ı:Tūr CİEK.

2a İsrāfil sūrı: İsrāfil[ün] sūr CİEK.

3a nār-ı celālün ḥaqqı-çün nūr-ı cemālün: nūr-ı cemālün ḥaqqı-çün nār-ı celālün CİEK.

5b ‘ālī Qadr: ‘ālī mā’bed CİEK.

7a yanar Cemālī’nün özi kan-ıla yaş iki gözi: yā Rab Cemālī’nün özi kan yaşlar ağıdır gözi CİEK.

7b Evvel āḥir: öndiñ soña CİEK.

3. Nār-ı celālũñ haqqı-çün nūr-ı cemālũñ haqqı-çün
Sırr-ı vişālũñ haqqı-çün göster bize dīdāruñı
4. Münzel kelāmuñ haqqı-çün mürsel gulāmun haqqı-çün
“Dārũ’s-selāmuñ” haqqı-çün göster bize dīdāruñı
5. Hıbb-ı Muḥammed haqqı-çün ‘İrfān-ı Aḥmed haqqı-çün
Ol ‘ālī Qadr haqqı-çün göster bize dīdāruñı
6. Qurb-ı melekler haqqı-çün qadr-i felekler haqqı-çün
Gerçek dilekler haqqı-çün göster bize dīdāruñı
7. Yanar **Cemālī**’nũñ özi qan-ıla yaş iki gözi
Evvel āḥir budur sözi göster bize dīdāruñı

138²⁵³

“Murabba”
“8’li Hece Ölçüsü”

I

Ben yürürem yane yane
‘ Aşk boyadı beni kıane
Ne ‘ âkılem ne dīvāne
Gel gör beni ‘ aşk n’eyledi

II

Ben yürürem ilden ile
Dost şoraram dilden dile
Ġurbetde hālüm kim bile
Gel gör beni ‘ aşk n’eyledi

²⁵³ Tatcı, **Yûnus Emre...**, s.872-873.

138/ Bu şiir YDMT’de 9 bend olarak verilmiştir. Şiirin matla bendi mecmuada yer almamaktadır. Divanda yer alan matla beyti şu şekildedir:

“Göñlüm düşdi bir sevdāya

Gel gör beni ‘ ışk neyledi

Başımı virdim ġavgāya

Gel gör beni ‘ ışk neyledi”

138/ 1:-M.

8:-M.

138/ III/1 düşmeni: düşümde D.

III/2 uyanur: uyanup D.

IV/1 yāre: pāre D.

IV/1 ciğerüm: yüregüm D.

V/1 su gibi: sulayın D.

V/1 yüregüm: ciğerüm D.

V/2 dostı ańıcaķ:şeyhüm ańuban D.

VI/1 ġāh eserem yeller gibi ġāh ızaram yollar gibi: ġāh ızaram yirler gibi ġāh eserem yeller gibi D.

VI/2 taşkın aķan: ġāh çağlaram D.

VII/2 ilinden: ilinde D.

III

Ġurbet ilinde yürürem
Dostı düşmeni görürem
Uyanur Mecnûn oluram
Gel gör beni ‘aşk n’eyledi

IV

Beñzüm şaru gözlerüm yaş
Bağrum yâre cigerüm baş
Halüm bilen dertli kardaş
Gel gör beni ‘aşk n’eyledi

V

Akar şu gibi çağlaram
Dertli yüregim dağlaram
Dostı ańıcağ ađlaram
Gel gör beni ‘aşk n’eyledi

VI

Gāh eserem yeller gibi
Gāh tozaram yollar gibi
Taşkın akan seller gibi
Gel gör beni ‘aşk n’eyledi

VII

Ben **Yūnus**-ı bī-çāreyem
Başdan ayağa yāreyem
Dost ilinden āvāreyem
Gel gör beni ‘aşk n’eyledi

[50b]

139²⁵⁴

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Qarārum yoqdur ey dilber görelden sen dil-ārāyı
Cemālūñ görmek için ben açaram cāne yarayı
2. Şabā āgeh-i zülfüñle qoñılar getirür cāna
Yoluñda virürem yā Rab Semerqand [u] Buñārāyı
3. Yecüzi “lā-yecüz”inden geçürdi ‘ilm-i Rabbānī
Hayāl-ı hüsnine düşdüm gerekmez ağı u qarayı
4. Şarāb-ı “lā-yezālī”den şun ey sāķī mey-i bākī
Şafāsından olup mestān n’iderem cām-ı hamrāyı
5. Habībūñ haqqı-çün yā Rab kuluñ **Muhyī**’ye rahmet it
Nazardan irme it vuşlat görem dā’im o bedr ayı

140²⁵⁵

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Niyāz-ı ‘arz-ı hācāta ulu dergāhımız vardur
Cān [u] dilden münācāta bizüm Allāhımız vardur

²⁵⁴ Bu şiir Mustafa Arslan tarafından hazırlanan “Muhyî Dîvânı” adlı çalışmada, Önder Yaşar tarafından hazırlanan “Muhyî-i Gülşenî [Ö.1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)” ve Hafsa Mutlu tarafından hazırlanan “Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı” adlı çalışmalarda tespit edilememiştir.

²⁵⁵ Mutlu, a.g.e., s.15-16

140/ Bu şiir Mustafa Arslan tarafından hazırlanan “Muhyî Dîvânı” adlı çalışmada ve Önder Yaşar tarafından hazırlanan “Muhyî-i Gülşenî [Ö.1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)” adlı çalışmada bulunamamıştır. Mecmuada yer alan şiirin üç beyiti Hafsa Mutlu tarafından hazırlanan “Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı” adlı çalışmada tespit edilmiştir.

140/ 1b cān [u] dilden: dil ü cāndan

2b iltür: iletir

5b şefā‘ at-gāh: şefā‘ at-hāh

2. Kılağuzlar bizi hağa komaz rāh-ı delāletden
Kulı mevlāsına iltür Resūlullāhımız vardur
3. Tarīk-i Hakk’a her ‘āşık birer yoldan sülük eyler
Bizim semt-i haqīkatde bir özge rāhımız vardur
4. Tarikat ehliyüz şūfī bizi şanma kurı zāhid
Giceler girye vü zārī şehirde āhımız vardur
5. Günah-kāram diyü **Muhyī** ümīdün kesme rahmetden
Muhammed Muştafā gibi şefā‘ at-gāhımız vardur

141

Nevâ²⁵⁶

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Utan Hakk’dan eyā gāfil unutduñ ‘ahd-ı peymānı
Hoş uyduñ nefis-i şeytāna ki yakduñ odlara cānı
2. Şağın aldar seni şeytān şıgın Hakk’a di yā Raḥmān
Çıkar senligi aradan hicābsız göresin anı
3. Hicāb-ı tendurur zulmet yaka gör nār-ı tevhide
Bugün envār-ı qudsī ol tecellī ide sulṭanı
4. Eyā şüret-perest insān öziñi eyle gel insān
Haqīkatde odur insān ki bula cān [u] cānānı
5. Bu sırrı bilmege **Muhyī** fenā-ender-fenā olsun
Gider bu kıl ile kālī güzāf şanma bu meydānı

²⁵⁶ Fatih Ramazan Süer, Bezciẓāde Mehmed Muhyī Efendi’nin Gazellerine Ek, **Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, (2) 1, 2019, s.241.

141/ 1a ‘ahd-ı peymānı: ‘ahd u peymān

1b nefis-i şeytān: nefis ü şeytān

[51a]

142²⁵⁷

“Gazel”

Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Ezelden ‘aşk odına yana geldüm
İçüp derd-i şarābın kıana geldüm
2. Hābībinden cūdā düşmüş ğarībem
Vişālın isteyü hicrāna geldüm
3. Şu bülbulün ki gülden ayru düşdüm
Fırāk-ile bahāristāna geldüm
4. Qarārum yok cihānda tiz giderem
Bu şüret mülküne mihmāna geldüm
5. Benem Yūsuf bugün Ken‘ ān ilinde
Beden mısırındağı zindāna geldüm
6. Baña dūzağdur ansuz kamu cennet
Anuñ ğayrıya çün bī-gāne geldüm

²⁵⁷ Güneş, a.g.e., s.314-315.

142/ Bu şiir ERMG’de 12 beyit olarak verilmiştir.

142/ 11:- M.

142/ 1b derd-i şarābın: ‘ışkuñ şarābın D.

2a hābībinden cūdā düşmüş ğarībem: cūdā düşmüş yārinden bir ğarībem D.

3a bülbulün: bülbülem D.

3b fırāk-ile: fırākıyla D.

3b bahāristān: bu hāristān D.

4a cihānda: cihāndan D.

5b mısırındağı: mısırındaki D.

8b Hāq’uñ: o dōst D.

10b hūru: hūrī D.

11a bil: bul D.

11b peşimāne D.

7. Bu nefsün leşkerin kırmğa dā'im
Bahādur oluben meydāna geldüm
8. Ġazā itmek-ile bu nefs-i şūma
Ĥaḡ'uñ yolına cān ḡurbāna geldüm
9. Şikārum süre bu şaḡrāya çıḡdum
Avum almaḡa ol sultāna geldüm
10. Ĥaḡḡ'ı bilmeḡe geldüm bunda bellü
Ne cennet ḡūru ne rıdvāna geldüm
11. Bugün bil dostı **Eşrefoḡlı Rūmī**
Yarın dime-ki vāh peşimāne geldüm

143²⁵⁸

“Gazel”

“Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Vaṭanum özledüm bundan giderem
Ḳoyup bu varlığı andan giderem
2. Yuvamı özledüm şūrīde oldum
Aşarum bu ḡafes tenden giderem

---

²⁵⁸ Güneş, a.g.e., s.320-321.

143/ Bu şiir ERMG'de 12 beyit olarak verilmiştir.

143/ 3:-M.

8:-M.

143/ 1a özledüm: arzülādum D.

2b aşarum: uşadup D.

4b ṭılıs[m]: bu cism D.

5b ayılmadan: ayılmadum D.

7a doldı: ṭoldı D.

7b ḡoyup:ḡodı D.

8b coşdı: cūşı D.

10b ki: kim D.

3. Sefer kılmak için ol dost iline
Yıkup işbu beden seddin giderem
4. Bozaram bendini işbu tılsımuñ
Tıls[m] ayrılmadan cāndan giderem
5. Ezel vaşlı şarābuñ içmiş-idüm
Ayılmadan humārından giderem
6. O meclis zevki zā'il olmadı hīç
Şafā bulmadum ağıyardan giderem
7. Hayālî şöyle doldı gönlime kim
Beni bensüz koyup benden giderem
8. Yürek kaynar bu cān oynar bedenden
Gönül coşdı geçer haddenden giderem
9. Vişālî önime düşdi habībūñ
Nice ayru olam dostdan giderem
10. Dime bu sözi **Eşrefoğlu Rūmī**
Şulara ki dimez bundan giderem

“Gazel”

“Müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün”

_ _ . / _ _ . / _ _ . / _ _ . _

1. Dermān arardum derdime derdüm baña dermān imiş
Bürhān arardum ašluma ašlum baña bürhān imiş
2. Şağum u şolum gözler-idüm dost yüzünü görsem deyü
Ben taşrada _ arar idüm ol cān içinde cān imiş
3. Eyle şanurdum ayruyam dost ğayrıdur ben ğayrıyam
Benden görüp işideni bildüm ki ol cānān imiş
4. Şavm [u] şalāt [u] hacc ile şanma biter zāhid işüñ
İnsān-ı kāmīl olmağa lazım olan ‘ irfān imiş
5. Qandan gelür yolun senüñ yā qande varur menzilüñ
Nireden gelüp gitdüğini anlamayan hayvān imiş
6. Mürşid gerekdür bildüre Hakk’ı saña “*hakk’e’l-yaķın*”
Mürşidi olmayanlarıñ bildükleri gümān imiş
7. Her mürşide dil virme kim yolunı şarpa uğradur
Mürşidi kāmīl olanuñ yolu ğāyet āsān imiş

---

²⁵⁹ Erdoğan, a.g.e., s.98.

144/ 2a Bu mısranın vezni kusurludur.

2a şağum: sağ D.

3a eyle: öyle D.

5a yolun: yoluñ D.

5b Bu mısranın vezni kusurludur.

5b nireden: nirden D.

7a yolunı: yoluñı D.

7b yolu ğāyet: ğāyet yolu D.

8a diñle: añla D.

8a dümdüz durur: düz dürür D.

8. Diñle hemān bir söz durur yoķuş degül dümdüz durur
‘Ālem ķamu bir yüz durur gören anı ķayrān imiş
9. İşit Niyāzī’nün sözün bir nesne örtmez Hāķķ yüzüñ
Hāķ’dan ‘ayān bir nesne yoķ gözsüzlere pinhān imi

[51b]

145

“Gazel”

“LĀ İLĀHE İLLALLĀH MUĤEMMEDÜN RASŪLULLĀH”²⁶⁰

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Eyā Allāh ebed gönüm şarāb-ı lā-yezāl ister
Hicābın perdesin keş it cemāl-i bī-mişāl ister
2. Hārāret ğālib olmuşdur ben oldum teşne vü ‘ařsān
Leb-i la‘ lüñden ey sultān ķulun āb-ı zülāl ister
3. Cihānuñ naķř-ı ĥüsnine gönül meyl eylemez hergiz
Alıpdur gönümüz ‘ařķuñ gönül senden cemāl ister
4. Gönül murĝı idüp seyrān gezerken bāĝ-ı ĥüsnünde
Ĥubüb-ı ma‘ rifet yirken gönül dām-ı ĥayāl ister
5. Olupdur mübtelā cānum señün derdüñde yā Rabbī
Ṭabīb-i ĥāzık [u] fāyik ĥekīm [ü] zü’l-kemāl ister

²⁶⁰ Mutlu, a.g.e., s.95.

145/ 1b hicābun perdesin : ĥicāb u perde-i D.

2a leb-i la‘ lüñden: leb-i la‘ lünden D.

2a ķulun: ķuluñ D.

3a naķř-ı ĥüsnine: naķřı ĥüsnüne D.

3b gönümüz: gönümi D.

4b dām-ı: dā‘ im D.

5a derdüñde: derdüñe

5b ṭabīb-i ĥāzık: ṭabīb ü ĥāzık D.

6a vücūdum: vücūd D.

6b gevheri: cevheri D.

6. Hevā-yı nefis-i şeytāndan vücūdum kaçresin hıfz it
Bu kaçrem gevheri yā Rabb ebed baħr-ı vişāl ister
7. Nazar itdüm bu eşyāya göründi gözime lā-şey‘
Haķır ü hōr olup cümle bu **Muhyī**+ zū’l-celāl ister

146

“Gazel”

“Evc-i ‘Irāk”²⁶¹

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Rumūz-ı “*alleme’l-esmā*” beyānesi ki insāndur
Kim anı fehm iden ‘ārif haķikat ehl-i ‘irfāndur
2. Cihān halkını katl itseñ yazılmaz zerrece cürmi
Kirāmen Kātibin cānā ruħuñ naķşında hayrāndur
3. Baķup ma‘ şūķını ‘āşık temāşā itse her yüzden
Bu ma‘ nā yahşi ma‘ nādur bu seyrān özge seyrāndur
4. Bugün meydān-ı hüsñ içre çü gördüm ol dil-ārāyı
Ser-i ‘uşşāķı tōp etmiş mu‘ anber zūlf[i] çevgāndur
5. Ribāţ-ı köhnedür **Muhyī** gönül virme bu dünyāya
Niceler kondı vü göçdi cihānuñ halkı mihmāndur

²⁶¹ Süer, a.g.m., s.240.

146/ 3a ma‘ şūķını: ma‘ şūķına

3a itse: kılsa

4a çü: ki

4a ol di-ārāyı: kemān-ebrūyu

147²⁶²
“Gazel”
“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”

1. Bu ‘aşk benüm başuma yine geliser yine
Benüm cânım ‘aşka kırbân olısar yine
2. ‘Aşkıñ gitmez başumdan âvâreyem işümden
Akan kanlu yaşumdan ‘âlem dolısar yine
3. ‘Âlemlerüñ sulţanı halk eyledüñ insânı
Evvel ahır bu cânı sensin alısar yine
4. Sensin sulţanı halküñ ‘âlemler senüñ mülküñ
Bu lutf-ile bu hüsnüñ gönüm alısar yine
5. **Dervîş Yûnus** ağlama cigercigüñ dağlama
Bu ‘aşk senüñ derdine dermân olısar yine

---

²⁶² Tatcı, **Âşık Yûnus...**, s.134.

147/1b: Bu mısranın vezni kusurludur.

1b: benüm cânım ‘aşka: ‘aşkınla cânım benim D.

3b: sensin: yine D.

5a: Dervîş Yûnus ağlama: bu Yûnus’u ağlatma D.

5a: dağlama: dağlatma D.

[52a]

148²⁶³

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

– . – / – . – / – . – / – . –

1. Cān virür ‘āşık bu yolda kaçd-i cānān eylemez
Küfr-ile kılmaz ‘adāvet meyl-i imān eylemez
2. Dünyā aḥret küf(ü)r imān nisbeti yok ‘āşıkūñ
Korku düzaḥdan ümīdi ḥür [u] cinān eylemez
3. Yaz [u] kış leyl ü nehār cümle bahār olur baña
Her çiçek gül yok diken ‘azm-i gülistān eylemez
4. Mescidi puthāneyi fark eylemez ‘āşık olan
Kānde olsa dost-iledür vaşl [u] hicrān eylemez
5. Bī-nişān olur nişānın kimse bilmez ‘āşıkūñ
Niteligi hiç belürmez rengin elvān eylemez
6. Bakdugı yerde görür dost yüzini bī-levn [ü] reng
İllā bu sırra melek maḥrem ya insān eylemez
7. Şems olur zerre iken hem kaçre-ken deryā olur
Çüş ider taşra atar ol dürr[i] pinhān eylemez
8. Tut dilūñ söyleme **Eşrefoğlu Rūmī** kıl sükūt
‘Arifūñ sözlerini çün fehmi-nādān eylemez

---

²⁶³ Güneş, a.g.e., s.258.

148/ 3a baña: aña D.

5: 6 D.

6: 5 D.

6b ya: yā D.

7a kaçre-ken: kaçre iken D.

7b dürr[i]: dürr-i D.

[52b]

149²⁶⁴

“Gazel”

“Müstef‘ ilün/müstef‘ ilün/müstef‘ ilün/müstef‘ ilün”

---. / ---. / ---. / ---.

1. Zāhid bize daħl eyleme bābın nice dönmeyeyüm
Biz ehl-i ‘aşkuz söyleme devrānıyuz devrānıyuz
2. Müftī fetvā virme baña cānum qurbān olsun saña
Bu ‘aşk komaz beni baña devrānıyuz devrānıyuz
3. Zıkrullāh ider dilimüz gökçekdür bizüm yolumuz
Her kişi bilmez hālimüz devrānıyuz devrānıyuz
4. Yandursalar küller gibi çignetseler yollar gibi
Taşkın akan seller gibi devrānıyuz devrānıyuz
5. **Seyyid Nizāmoğlu** tegdür münkirlerüñ işi meşkdür
Evvel āhır dönmek haqdur devrānıyuz devrānıyuz

²⁶⁴ Özdemir, a.g.e., s.111.

149/ Bu şiirin redif kelimesi SNDC’de “ ħalvetiyüz devranıyuz” şeklindedir.

149/ 1a daħl: ta’n D.

1a nice dönmeyeyüm: ħalvetiyüz devrānıyuz D.

1b devrānıyuz devrānıyuz: ħalvetiyüz devrānıyuz D.

2a Bu mısranın vezni kusurludur.

2a cānum: canım D.

2b saña: ana D.

2 b bu ‘aşk komaz beni: komaz bu ‘aşk beni D.

2b baña: bana D.

3a Bu mısranın vezni kusurludur.

3a gökçekdür: güzeldür D.

5 Bu beyitin vezni kusurludur.

5a tegdür münkirlerüñ işi meşkdür: gine mecnūn olmuş döne döne D.

5b tegdür münkirlerüñ işi meşkdür: girdi çün ‘ışk meydānı ki D.

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ / _ . _ / _ . _ / _ . _

1. Gün yüzünde zerreyi gör kim nice seyrân ider
Mest-i ‘ aşık olmuş ol cāndan geçüp cevln ider
2. Zerre şems içinde düşmüşden haber virmez‘ aceb
Key yakın olduğün ayru şanup gümân ider
3. Gice gündüz cehd ider ire vişālũn baħrine
Şol semek gibi şu içre durmayup cevln ider
4. ‘ Ārif olanlar bilür sözden murād maḳşūd nedür
İrmeyen bu ma‘ nāye bil nefslerin ruhbân ider
5. Bu Cemāl-i Ḥalveti şol ‘ ımmân eyleyene
Bildi anda her ne olsa ol ulu sulṭân ider

²⁶⁵ Bu şiirde geçen mahlas “Cemāl-i Ḥalveti” olarak okunmuştur. Mahlas farklılığı olmasına rağmen CDNK, CDÇD ve Faruk Kadri Demirtaş tarafından hazırlanan “Fatih Devri Şairlerinden Cemâlî ve Hayatı”adlı çalışmalar incelenmiş ve şiir tespit edilememiştir. “Cemâl-i Halveti” mahlaslı şairin yayımlanmış bir divanı bulunamamıştır.

[53a]

151²⁶⁶

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Muşaffā eyle dil levhin bugün nūr-ı tecellādan
Cemālūñ gösterür cānān çü mirāt-ı mücellādan
2. Naẓar-gāh-ı Hüdādur dil velī şanma cūdādur dil
Uçar mişl-i hümādur dil geçer ‘arş-ı mu‘ allādan
3. Bugün her kim görür yārūñ gören anlar-durur yarın
Ne bilsün anda dildārın olanlar bunda a‘ mādan
4. Nedendür “‘ilmü’l-esmā” ne sırdur “leyletü’l-esrā”
Mezāhirdür şamu eşyā haber virür müsem mādan
5. **Hayālī** terk-i cān itgil bu esrārı nihān itgil
Mekānuñ lā-mekān itgil cevāb alğıl mu‘ ammādan

²⁶⁶ Türkan Alvan Çınar, **Hayālī-i Gülşenī Dīvānı**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.229-230.

151/ Bu şiir HGDT’de 6 beyit olarak verilmiştir.

151/ 4:-M.

2: 3 D.

3: 2 D.

4: 5 D.

151/ 1b cemālūñ: cemālin D.

2a velī şanma: dili sanmañ D.

3a yārūñ: yārin D.

4b şamu: şamu D.

4b virür: vir bu D.

4b müsem mādan: mu‘ ammādan D.

5a terk-i cān: bes ‘ayān D.

5b alğıl: al kıt D.

5b mu‘ ammādan: müsem mādan D.

152²⁶⁷

“Gazel”

“Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün”

— . . / — . . / — . . / — . .

1. Etseñ nazār her zerreye ħurşid-i ekvān gizlidür
Derdine dā'im ‘āşık ol kim anda cānān gizlidür
2. Terk eyle cān [u] başıñı akıt dem-ā-dem yaşını
Gözden akan her kaçrede ol baħr-ı ‘ummān gizlidür
3. Kānı bu bağıñ gülleri bülbülleri sünbülleri
‘Aşk āteşine yan yūri anda gülistān gizlidür
4. Cānāne rāğıbsañ eger cān [u] cihānı terk idüp
Sırrında kıl anı taleb vaħdetde‘ irfān gizlidür
5. **Seyyid Muħammed Ĥalvetī** tevhīde şarf it himmeti
İki cihānuñ ‘izzeti devrān içinde gizlidür

[53b]

153²⁶⁸

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . . / — . . / — . . / — . .

1. Ol menem ki vākıf-ı esrār-ı ‘ilm-i Ādemem
Kāşif-i genc-i ħaķīķat hem ħayāt-ı ‘ālemem

²⁶⁷ Şiir, Özkan Cığa tarafından hazırlanan “Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 7978 Numarada Kayıtlı Olan İlâhî Mecmûa’sının MESTAP’a Göre Tasnifi” adlı çalışmada *Cemâl-i Halvetî*’ye ait olarak gösterilmiştir. Şiirin tam metni çalışmada mevcut değildir.

²⁶⁸ Erdoğan, a.g.e., s.146.

153/ 3b ārāya: merāyāya D.

4a küntü kenzen: küntü kenz D.

4a olmuşam: olmuş durur D.

5b şifātumla: şifāt ile D.

6a ki: kim D.

2. Bende maḥfī oldı ğaybu'l-ġaybuñ esrārı hemīn
Bendedür sırr-ı emānet aña kenz-i mübhemem
3. Ben cemāl-i Ḥaḳ'ı cümle şeyde zāhir görmüşem
Bu ārya anuñ-içün baḳduġumca ḥurremem
4. Her sözü miftāh-ı ḳufl-i “küntü kenzen” olmuşam
Hem dem-i İsa ile her bir nefesde maḥremem
5. Cümle mevcūdātı virdüm ben vücūd-ı vāhide
Zāt [u] esmā [vü] şıfātumla ki ḥālā yek-demem
6. Yirde gökde her ne ki var baġlıdur başı baña
Āşikāre vü nihāne ben ṭılsım-ı a' zamem
7. Ben o Mısrī'yem vücūdum mısrına şāh olmuşam
Ḥādişüm gerçi velī ma' nāda sırr-ı aḳdemem

154²⁶⁹

“Gazel”

“Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Kelām-ı sırr-ı mevlānuñ dilā taḳrīr[i] müşkildür
Ne mümkin eylemek işbāt anuñ tezvīr[i] müşkildür
2. Görenler gördi a' mālār ne görsün vaḳı' ā taḥḳīḳ
Diyen bilmez bilen dimez anuñ ta' bīr[i] müşkildür
3. Nedür hem aḥsen-i taḳvīm nedür hem “men 'aref” sırrı
Su'āl itsem behey vā' iz saña tebşīr[i] müşkildür
4. Ledün 'ilmüñ bilürem deyü zan itme gel ey zāhid
Oḳur yok nüshası yazılmamış taḥrīr[i] müşkildür
5. Ara ir Mısrī' alemdede haḳīḳat añlayam dırsen
Bulunmaz 'aḳlla bir şeyde zārā tefsīr[i] müşkildür

²⁶⁹ Bu şiir NMDK'de tespit edilememiştir.

[54a]

155²⁷⁰

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. ‘ Aşk beni yağma kılıpdur sen beni şorma baña
Ben beni bulamazam nice haber virem saña
2. Nüş idelden ol harābāt-ı muğānuñ cāmını
‘ Aqlum esrük cānum esrük ne sorarsın esrüge
3. Ol şarābı kim ben içdüm fāriğ-i peymāneden
Sāķāşī ol bāk[ī]²⁷¹ yüzdür cehd idüp iriş aña
4. Bu vücūdum kaçresin bahre irirdüm mest olup
Bu kımıldum mecv-i deryādur direm öñden şoña
5. Şüretüm ‘ āşık velī içim tolu ma‘ şük benüm
‘ Āşık [u] ma‘ şük [u] ‘ aşk birdür hemān kalma taña
6. Gel bu birlik şerbetinden bir kadeh nüş eyle kim
Bir bakup bir göresin tağılmayasın dört yaña
7. Ben bu birlik didüğüm yokluğdur añlarsañ sözi
İkilik bu varlıguñ kıomaz varasın aşlıña
8. Sen bu yokluğdan kaçarsın bir işit yokluğ nedür
Bir mücellā āyānedür dost yüzün görmeklige
9. **Eşrefoğlu** ikilik defterini yaqdı oda
Bir olup birlik bulup berkitdi birle birlige

²⁷⁰ Güneş, a.g.e., s.198-199.

²⁷¹ ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

155/ 1a bulamazam: bilemezem D.

1b nice: nite D.

9a Eşrefoğlu: Eşrefoğlu Rūmī D.

[54b]

156²⁷²

“Gazel”

“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”

1. Ol dostı ben sevdigüm bu cānumdan ilerü
Ol dostı ben gördigüm bu gözümnden ilerü
2. Ezel ebed olmazdan şöhetüm anuñla idi
İşiddürdi sözini bu gūşumdan ilerü
3. Ben kul idüm ol sulṭān olmamışdı ins [ü] cān
Okur idüm medḥini bu dilümnden ilerü
4. Sevdı beni yād itdi ‘aşkuñ odına itdi
Aldı göñlümi gitdi bu göñlümnden ilerü
5. Ben erden ‘āşık idüm ‘aşқа ulaşır idüm
Sevişirdüm anuñla ilerümnden ilerü
6. Levḥ [ü] qalem yoğ-idi ben anda pinhān idüm
Ki anuñla qande idüm benligümnden ilerü

---

²⁷² Güneş, a.g.e., s.352-353.

156/ Bu şiir ERMG’de 12 beyit olarak verilmiştir.

156/ 4:-M.

156/ 2a Bu mısra bir hece fazladır.

2a anuñla idi: anuñlaydı. D.

4a yād itdi: yaratdı D.

5a erden: irden D.

5a ulaşır idüm: ulaşıkıdum D.

5b sevişirdüm: sevişürdük D.

6a añunla qande idüm: añla qandayıdum D.

6b Bu mısra bir hece fazladır.

9a inildüm ile: inledigümle D.

10a virdi: didi D.

10b biri nişān virmedi: bu nişānı dimedüñ D.

11a söylerem: bilürem D.

11b bir ḥaber daḥi yoḡdur: biri ḥaber virmedi D.

7. Andan kaynadum taşdum geldüm ğurbete düşdüm
Anca göz yaşın saçdum bu yaşumdan ilerü
8. Hālüm derdüm bilinmez derdime em bulunmaz
‘Ālemde bir derd yokdur bu derdümnden ilerü
9. Derdüm dinmez dil ile āhum inildüm ile
Hiç kimse āh itmedi bu āhumdan ilerü
10. Her bir ‘āşık bu ‘aşkıdan bir dürlü nişān virdi
Biri nişān virmedi nişānumdan ilerü
11. **Eşrefoğlu Rūmī**’yem söylerem dost haberin
Bir haber daḡi yokdur haberümnden ilerü

157²⁷³

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Ezelden ‘aşk-ıla çün yane geldüm
Bu ‘aşkuñ şem‘ ine pervāne geldüm
2. Hamīrüm derd-ile yoğrulmuş anda
Anuñçün bunda yane yane geldüm
3. Degül göz dost-içün ağlamayan göz
Deñiz aḡar yaşum hicrāna geldüm
4. ‘Āşıklar dārını gördüm dikilmiş
Karārum ḡalmadı meydāna geldüm
5. Beni ḡoñ(?) olayum şeyḡ ışiginde
Bu dertlü cānuma dermāna geldüm
6. Düzenler bu z̄ci hey fānī dünyā
Öñi ma‘ mūr soñı vīrāne geldüm

²⁷³ Bu şiir KABK’de tespit edilememiştir.

7. Bu dünyā fānīdūr **Ḳayḡusuz Abdāl**
Fenādan bākīye göçmege geldüm

[55a]

158²⁷⁴

“Gazel”

“Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün”

— . / — . / — . / — . —

1. Ben dost hevāsına düşdüm özge hevā neme gerek
Başumda dost hevāsı var daḡi sevdā neme gerek
2. Ey zāhid-i dünyā-perest var zühdüñi ‘arz eyleme
Ben ‘āşık-ı şūrīdeyem zerk ü riyā neme gerek
3. Ben dost yolunda naḡdimi hep oynayup ütürmişem
Çün gitdi küllī varlıḡum ḡavf [u] recā neme gerek
4. Ben lā‘ubālī giderem iki cihānı n’iderem
Meylüm yok sekiz uçmaḡa bes māsivā neme gerek
5. Ben mest-i ezel gelmişem ben tā ebed mest giderem
Hiç ayılmaz esrüklüğüm zühd ü taḡvā neme gerek

²⁷⁴ Güneş, a.g.e., s.280-281.

158/ 1a: Bu mısranın vezni kusurludur.

4b: Bu mısranın vezni kusurludur.

5b: Bu mısranın vezni kusurludur.

7a: Bu mısranın vezni kusurludur.

8b: Bu mısranın vezni kusurludur.

9b: Bu mısranın vezni kusurludur.

2a zühdüñi: zühdüñi D.

3a naḡdimi hep oynayup ütürmişem: naḡdi hep oynayuben yitdürmişem D.

3b recā: riyā D.

4b meylüm yok sekiz uçmaḡa bep: meylüm sekiz uçmaḡa yok pes D.

6a almışam: berkitmişem D.

7a uyḡumı: uyḡuyı D.

6. Ben dost ile peymānumı elestden öñden almışam
Ben dostı ‘ayān görmüşem hayāl rū ‘yā neme gerek
7. Ben uyğumı fikr itmezem düş görüp ta‘ bīr itmezem
Ben gelmezem ben gitmezem beķā fenā neme gerek
8. Gerçi şūretde insānam ben sulṭān-ı ins [ü] cānam
Ben fāriğ-i dü-cihānam işbu ğavgā neme gerek
9. Ben **Eşrefoğlu Rūmī** yem ben bākāyem kādīmāyem
Ben ol murğ-ı Lāhūtī yem arz [u] semā neme gerek

159²⁷⁵

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Saña gönül viren ‘āşık ne kıalsun baş ile cāne
Cemālūñ gözliyen gözler ne baqsun hūr-ı rıdvāne
2. Aķar gözleriñün yaşı onulmaz bağrınıñ başı
Budur ‘āşıkıların işi ki dā ‘im derd-ile yane
3. Taleb kılmaz mı cān anı ki bula vaşl-ı cānānı
(...) ²⁷⁶hōşdur ‘āşıkūñ cānı kabūl olursa kıurbāne
4. Yolunda her ki cān vire fenāsuz dirlige ire
Beķāda hem liķā göre ne meyl etsün bu vīrāne
5. Tıyan ‘aşkıñ hayālinden geçer dünyā vişālūñden
İçer ‘aşkıñ şarābından uşanmaz āb-ı hayvāne

²⁷⁵ Bu şiirde mahlas tespit edilememiştir.

²⁷⁶ Bu kelime okunamamıştır.

[55b]

160²⁷⁷

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Senüñ ‘aşkuñ kime kim düşdi ey cān
Ne mezheb qodı ne dīn ile imān
2. Ne dünyā ne āḫiret ne zühd ü taqvā
Ne ğayret ‘ār u nāmūsı ne ād u şān
3. Ne ‘ilm ü ne ‘amel ne ‘aql u tedbīr
Ne ḥavf u ne recā ne şer‘ [ü] erkān
4. Qamu yağmaladı ‘aşkuñ ey dost hāy
Aña ta‘n ider oldı [dost u düşmānı]²⁷⁸

²⁷⁷ Güneş, a.g.e., s.330-331.

160/ Bu şiir ERMG’de 18 beyit olarak verilmiştir.

160/ 4b:-M

5a:-M

4: 4a D. ve 5b D. birleştirilerek oluşturulmuştur.

160/ 2: Bu beyitin vezni kusurludur.

2a ne: -D.

2b nāmūsı: nāmūs D.

4a Bu mısranın vezni kusurludur.

5a anı: iyü D.

5b eyledi ‘āleme: ‘āleme eyledi D.

6a oynuna: oynına D.

7a kim-ki: çünkim D.

9a anuñ: şunuñ D.

9b Ka‘be-i dil: deyr ü Ka‘be D.

10a kim: kim ki D.

10a ‘aşkuñ: ‘ışk D.

11a kimüñ: kimin D.

11a oldı: odı D.

15a bu dili cānlular: bu cānlular D.

16b bunu insān: benī-insān D.

²⁷⁸ Mürekkebe silindiğinden ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

5. Bırakdı halk diline anı yavuz
Temāmet eyledi ‘āleme destān
6. Bu ‘aşkuñ oynuna hîç kimse doymaz
Kapularda kul oldu nice sulţān
7. Bu ‘aşk zencirine kim-ki çekildi
Koyundan dağı yavaş oldu arslan
8. İşitdün ‘āşık oldu Şāh Edhem
Giyüp bir çul cihānda itdi seyrān
9. Anuñ kim ‘aşk olupdur kamu varın
O olupdur Ka‘ be-i dil aña yeksān
10. Ezelden içdi kim ‘aşkuñ şarābın
Ebed şöyle gider ol mest [ü] hayrān
11. Kimüñ kim cānına ‘aşk oldu düşdi
O dem kaynadı taşdı hem-çü ‘ummān
12. Bu ‘aşk gevherlerin taşra bıraktı
Eger tālīb isen [dir anı]²⁷⁹ [r]āygān
13. Bu gevheri ne bilsün degme şarrāf
Ne aňlasun bu remzi degme nādān
14. Bu hikmete ne Eflātūn irişdi
Bunu ne Cālinūs bildi [ne]²⁸⁰ Loqmān
15. Bu dili cānlular bilmedi hergiz
O bildi bu dili kim oldu bī-cān
16. Bu ‘aşk esrārın **Eşrefođı Rūmī**
Ko söyleme ki bilmez bunu insān

²⁷⁹ Mürekkebi silindiğinden ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

²⁸⁰ Mürekkebi silindiğinden ERMG’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

17. Bu āb u gil libāsından çıkarısañ
Ola bu ma‘ nālar saña da āşān

[56a]

161²⁸¹

“Gazel”

“Mef‘ ūlū/mefā‘ ilū/mefā‘ ilū/fe‘ ūlūn”

__./.__./.__./.__.

1. Şunlar ki görüp yüzüñi bir dāra gelürler
Ol ‘ahde vefā eyleyüp ikrāra gelürler
2. Anlar ki ezel gözleri şaçunda alupdur
Bunda seni h  bilmey p ink ra gel rler
3. [Çeşm ñ]²⁸² adeh ñ n ş id p abd l-ı il h 
Ol ‘aş -ile bu ‘ lem-i devv ra gel rler
4. Z lf ñ teline anda kim ñ g ñli olaşdı
Manş r gibi meyd na gel p d ra gel rler
5. Şol d neleri g r biter eşc r olur evvel
Sırr-ile i inde yine eşm ra gel rler
6. Şol to mı neden alduñ-ise dikseñ anı bil
Her cinsi yine bitd gi eşc ra gel rler
7. Her biri izinden ık p  her yola gitmez
Her birisi bir yol-ile b z ra gel rler

²⁸¹ Erdoğan, a.g.e., s.61.

161/ 3a adeh ñ: adeh n D.

3a id p: iden D.

3b gel p: gir p D.

6a şol: her D.

7a her biri: hi biri D.

8a ire: ayru D.

²⁸² M rekke  silindiğinden NMDK’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

8. Yolları [ne]²⁸³ ire ise hep saña ‘āşık
Cümle seni ister saña dīdāra gelürler
9. Elbette [bu]²⁸⁴ bāğ içre kim girse **Niyāzī**
Hārın gezüp evvel şonı gülzāra gelürler

162²⁸⁵

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Sivā efkārınūñ cündi gönül mülkūñ hārāb itdi
Elim al düşmüşem qaldur meded Mevlā-yı Raḥmān’um
Emel arzūsınūñ odı yaqup baḡrum kebāb itdi
Eyzān
2. Elest-i rūh-ı insānı çün aldı ‘ahd-i peymānı
Nuzūl itdükce dünyāya tuta ol emr ü fermānı
Gelince ‘ālem-i mülke unuttum ḥük-m-i yezdānı
Eyzān
3. Hūlūş üzre ‘ibādetle teveccüh eylesem saña
Gelür qalbe sivā fikri qomaz bir dem beni baña
Dilümde qudretüm yoqdur cevābı mūs-kite(?) aña
Eyzān
4. İlāhī cümleñūñ qaşd-ı rızāña olalar nā’ıl
‘İnāyet senden olmazsa ya kimdür maṭlaba vāşıl
Kerem bābından devr olan biridür **Maḥvī**-i sâ’il
Elim al düşmüşem qaldur meded mevlā-yı Raḥmān’um

²⁸³ Mürekkebe silindiğinden NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

²⁸⁴ Mürekkebe silindiğinden NMDK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

²⁸⁵ Ergun, a.g.e., s.269.

162/ Bu şiirin 1. bendi ve 4. bendi TMSA’de bulunmaktadır. Şiir *İsâ Mahvî*’ye ait olarak gösterilmiştir.

162/ IV/3 Bu mısranın vezni kusurludur.

[56b]

163²⁸⁶

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _

I

Tecellî-i cemāl ister
Göñül eglenmez eglenmez
Tesellî-i vişāl ister
Göñül eglenmez eglenmez

II

N’ider ‘aşık bu dünyâyı
Dilemez çünkü ‘uqbâyı
Diler her dem tecellîyi
Göñül eglenmez eglenmez

III

Olupdur gözlerüm giryân
Dağı hem cigerüm püryân
Olaldan ‘aşk-ile hayrân
Göñül eglenmez eglenmez

IV

Girüp gülzâr-ı ‘aşk içre
Gözün(?) kâr-ı ‘aşk içre
Düşelden kâr-ı ‘aşk içre
Göñül eglenmez eglenmez

V

Budur çün (...) ²⁸⁷ kârı
Kılur efgân-ile zârı
Görelen rûy-ı dildârı
Göñül eglenmez eglenmez

²⁸⁶ Bu şiirdeki mahlas okunamamıştır. Ancak şiirin 1. bendi AMHD’de tespit edilmiştir. Şiir AMHD’de 9 bend olarak verilmiştir. Şiirin diğer bendleri divan metni ile tamamen farklıdır. Bk. Tatcı ve Yıldız, a.g.e., s.129-131.

²⁸⁷ Bu kelime okunamamıştır.

“Gazel”

“Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün”

_ _ . / _ _ . / _ _ . / _ _ . _

1. Ben bu ‘aşkı bilmez idüm bu bir ‘aceb sevdâ imiş
Bir zerresi ay [u] güneş bir kaçresi deryâ-yımış
2. Bu ‘aşk imiş varlık kamu ay [u] güneş uçmak tamu
Girü kalanı ey ‘amû bes bir kuru ğavġâ imiş
3. Bir günü doğmuş ‘âleme subh-ı ezelden tâ ebed
Bir gicesinüñ her demi biñ “*leyletû’l-ğadî*” imiş
4. Hem gösterenmiş hem gören hem bildirenmiş hem bilen
Hem çarh urup hōş hōş dönen hem nây hem (...) ²⁸⁹ imiş
5. Bir sāğarınüñ cür‘ası Maşûr-ı ber-dâr imiş
Bir zerresinüñ şemesi ‘âlemlere sevdâ imiş”
6. Yokdur beğâsı ‘âlemüñ hem ‘âlem içre ‘âlimüñ(?)
Âdemi(?) bu cümle ħalefûñ istediği mevlâ imiş
7. Ey **Şemseddin** adı hüdhüd tâ bilesin ‘aşk ne imiş
Ol lâ-mekân fânide bir bî-nişân-ı ‘anķâ imiş

²⁸⁸ Kemal Eraslan, Akşemdeddin’in Dini-Tasavvufi Şiirleri, **Türk Dili: Aylık Dil Dergisi**, 394, s.414.

164/ Şiirin yalnızca 1. ve 2. Beyiti Kemal Eraslan tarafından hazırlanan “Akşemdeddin’in Dini-Tasavvufi Şiirleri” adlı çalışmada tespit edilebilmiştir. Bu sebeple yalnızca 1.ve 2. Beyitlerin tenkidi yapılmıştır.

164/ 2: 3

1a Bu mısranın vezni kusurludur.

1a ben bu ‘aşkı: bu ‘ışkı ben

1a sevdâ imiş: sevdâyımı

2a ay: eyü

2a güneş: yavûz

2b bes: dek

6b Bu mısranın vezni kusurludur.

7a Bu mısranın vezni kusurludur.

²⁸⁹ Bu kelime okunamamıştır.

[57a]

165

“Gazel”

“Gazel-i Hunden-i Baribed Münāsib”²⁹⁰

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ‘ Aceb-midür güzer kılsa nazar firdevs-i a‘ lādan
Ki oldı cān gözi rüşen bugün nūr-ı tecelliden
2. Çü didārından irmişdür başuma sāye-i devlet
Göyünsem şevk-i tabında gerekmez gölge Tūbā’dan
3. Nice tākāt getürmişdür bu envār-ı tecelliye
Meger kim berk imiş yā Rab gönüller Tūr-ı Mūsā’dan
4. Deniyyü’n-nefs olı virsem cihāna hāk-pāyuñı
Bilür dānā ki yegdür dost be-küllī dīn-i dünyādan
5. Zihī dem ki irenūñ ‘ ömri Hızr-veş cāvidān oldı
Hemān bir lahızadur dirler virilen nefh-i Īsā’dan
6. Getür sākī mey-i bākī fenā olmazdan öñ bir dem
Budur cennetde de hāşıl şalāh [u] zühhd [ü] taqvādan

166

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Varanlar kūyuna yārūñ n’iderler seyr-i sahrāyı
Görenler rüy-ı cānānı n’ider gayrı temāşāyı

²⁹⁰ Funda Şan, *Şeyhî’nin Husrev u Şirîn’i (İnceleme-Metin-Çeviri-Dizin/Sözlük)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017, s.291-292.

165/ 2a didār: dīzār HŞFŞ.

4a olı: olup HŞFŞ.

4a hāk-pāy: hāk-i pāy HŞFŞ.

4b dost be-küllī: bu dost milki HŞRŞ.

5b hemān: hemīn HŞFŞ.

2. Geçürdi zühhd [ü] taq̣vādan ferāḡat virdi fetvādan
Sevād-ı zülfi[i] ol yārūñ virelden baña sevdāy
3. Gelür bir baḡr-i bī-pāyān göricek oluram ḡayrān
Fenā içre fenā bulan görür her dem bu deryāy
4. Ferāḡatdür viren dā ’im fūrūḡ[ı] ḡil’at-ı ḡalbe
Sarāy-ı vaḡdetin seyrin iden ḡor ḡayr[ı] ḡavḡāy
5. Çü hercā ’ī olanlardan vefā gelmez dimiş ol yār
Ḥarām olsun ger idersem daḡi ḡayrī temāṣāy
6. Ḥaber vir baña vuṣlatdan bu günki zevḡ [ü] vaḡdetden
Ṣaḡın bundaḡı firḡatden ḡo zāhid ḡāl-i ferdāy
7. Maḡām-i ehl-i ’irfāna ḡadem baṣdıñsa **Firdevsī**
Viṣāle irmeḡe sa’y it ḡo sen firdevs-i a’lāy

[57b]

167²⁹¹

“Gazel”

“Mefā’ ilün/mefā’ ilün/fe’ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Göñül virme cihāna bī-vefādur
Göñül virme aña ’ayn-ı ḡaṭādur

²⁹¹ M. Fatih Köksal, “Vesiletü’n-Necāt’ın En Eski Nüshası ve Süleyman Çelebi’nin Bilinmeyen Şiirleri”, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 28, 2022, s.427-428.

167/ 1b virme: viren

2a buña: baña

3a var imişse: varımissa

3b ḡala-idi bākī ol: ḡalaydı bākī ol-kim

4a bulmadılar: bilmediler

5a sükkerleri: şekerleri

5b: 6b M.

7b: dünyā ile: dünya-y-ıla

8a ancaḡ: olan

9: 8 M.

2. Buña cān gözi-ile añlayu-bağ
Fenādur bu fenā şanma beğādur
3. Beğāsı var imişse hōd cihānuñ
Kala-idi bākī ol Muştafā'dur
4. Bunuñ hergiz beğāsın bulmadılar
Şular kim enbiyā vü evliyādur
5. Bunuñ sükkerleri ağudan acı
Bu rāhatları renc [ü] ‘anā’dur
6. Bunuñ zevk-i şafāsı hep küdüret
Bunuñ gülmekleri cümle bükā’dur
7. Kāmu ser-māyeyi virdi ziyāna
Kişi kim dünyā ile āşinādur
8. Bilūñ kim bākī vü pāyende ancak
Bizi yokdan var iden ol Hüdā’dur
9. Cihānuñ çün beğāsı yok **Süleymān**
Anı koyup Hāk’a dönmek revādur

168²⁹²

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Zāhidā şüret gözetme içerü gel cāna bağ
Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmān’a bağ

---

²⁹² Erdoğan, a.g.e., s.111.

168/ 2a yazmışdur “hüvāllah”: yazmış “kul hüvāllah” D.

3b cāna: cān D.

3b iden: eylecen D.

5b metnūñ: metnin D.

2. Muşhaf-ı hüsnünde yazmışdur “*hüvallah*” âyeti
Ger inanmazsañ gir oğu mekteb-i ‘irfāna bak
3. Çeşmüñi gösterdigince ‘aşıkūñ cānuñ alur
Leblerūñ açdukca cāna nefh iden cānāna bak
4. Zülfünūñ her bir telinde bağılu biñ Mecnūn’ı gör
Haṭṭınuñ leylindeki yüzbiñ meh-i tābāna bak
5. Āteş-i ruḥsār ile yanmış qararmış çehresi
Harf libāsından şoyunan nokṭa-i ‘üryāna bak
6. Hep mülāzım kulluğunda bu cihānuñ şāhları
Pādişāhlar kapusunda kıl olan sulṭāna bak
7. ‘Ālem anuñ hüsnüñün şerhinde olmuş bir kitāb
Metnūñ isterseñ **Niyāzī** şüret-i insāna bak

169²⁹³

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Semādan sırr-ı tevḥīdi duyan gelsün bu meydāna
Derūñice bugün Allāh diyen gelsün bu meydāna
2. Görenler nūr-ı Ğaffār’ı tıyanlar sırr-ı Settār’ı
Cihānda şīşe-i ‘ārı sıyan gelsün bu meydāna
3. Şalādur ehl-i ‘irfāna getürsün cānı kurbāna
Bugün başını meydāna koyan gelsün bu meydāna
4. Geçüp bu ayla yıldan daḥi cümle heyā[kil]²⁹⁴den
Bu dünyā naḫşını dilden yuyan gelsün bu meydāne

²⁹³ Çelik, a.g.e., s.146-147.

169/ 4a ayla yıldan: āb ile gilden D.

²⁹⁴ ANDN’den yararlanılarak tamamlanmıştır.

5. Göñül maqşūdunı buldı cihān envār ile taldı
Bugün **Nūrī** imām oldı uyan gelsün bu meydāne

[58a]

170²⁹⁵

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Bugün bize vefāludur şafā-yı Muştafa geldi
Zihī zevk ü şafāludur şafā-yı Muştafa geldi
2. İrişdün yāre ‘ıyd oldu sivādan dil ba‘id oldı
Bugün yevmü’l-mezid oldı şafā-yı Muştafa geldi
3. Dolaşup rakş ider eflāk kıılır gökler yaqalar çāk
Şafālar kesb ider ‘uşşāk şafā-yı Muştafa geldi
4. İrişdi cāna eşerler toğrandı cānlar cigerler
Getürdi dōstdan haberler şafā-yı Muştafa geldi
5. Esen bād-ı şabā ile muqaddem müctebā ile
Muhammed Muştafa ile hezārān merhabā geldi
6. **Mürıdoğlı** ne hāletdür derūnuñ pür-melāletdür
Gelen hatm-i risāletdür şafā-yı Muştafa geldi

²⁹⁵ Ergun, a.g.e., s.371

170/ Bu şiirin yalnızca 4 beyiti TMAS’de bulunmaktadır. Mecmuada yer alan 3.ve 4. beyitler TMAS’de yer almaz.

170/ 4b bu mısranın vezni kusurludur.

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

I

Mecnūn’a şordılar Leylā nice_oldı
 Leylā gidüp adı dillerde ƙaldı
 Benüm gönül ğayrı mevlāyı buldı
 Yürı Leylā ki ben mevlāyı buldum

II

Bugün mevlā gören Leylā’ya bakmaz
 Güni seyrān idenler aya bakmaz
 Olur sulţān gören ednāya bakmaz
 Eyżan

III

Saňa yalvarır iken nāz iderdüñ
 Semā’ı kendüñe āġāz iderdüñ
 Cefāyı çok vefāyı az iderdüñ
 Eyżan

IV

Mecnūn ārzūlayup Kā‘be’ye vardı
 Halkaya yapışup çok zārı kıldı
 Mecnūn maşşūdunı ol bābda buldı
 Eyżan

V

Ne_deñlü cevır ider isen devādur
 Eger cevruñ eger ƙahruñ şafādur
 Yürekde cür‘ ası derdüñ devādur
 Eyżan

²⁹⁶ YDOK ve YDMT’de tespit edilememiştir.

171/ Şiirin I. ve IV. Bendlerinin ilk üç mısrasının vezni kusurludur.

VI

Saňa yalvarur idüm yüzime baķ
ĖulaĖuň tıtmaz idüň baňa el-Ėaķķ
Senüň ‘aşķuňdan iriřdi baňa Ėaķķ
Eyzan

VII

‘Ėşık Yünus bu sırlarda açılma
Ėaķ’uň luťfuň görüp Ėayra saçılma
‘İnāyet Ėaķ olan yirden kaçınma
Eyzan

[58b]

172²⁹⁷

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Merātib seyrin istersen gel esmādan Ėaberdār ol
İre gör “*Ėābe Ėavseyri ev edna*”dan Ėaberdār ol
2. Gider bu Ėafleti dilden ayırır cānuñı tenden
Saňa yakın-durur senden bu vuşlatdan Ėaberdār ol
3. Bu mir’āt-i mücellādan ‘ayān oldu cemālullāh
İçüp āb-ı zülālinden müsemmādan Ėaberdār ol
4. Maķām-ı zühd [ü] taķvādan Ėaber şorma bize zāhid
Tecellî-i ‘aşıķuň kārı teselliden Ėaberdār ol
5. **Dehānî**²⁹⁸ cāmını ‘aşķuň içelden derd ile Ėayrān
Bu söz bir kenz-i mağfidür mu‘ ammādan Ėaberdār ol

²⁹⁷ Cavit Sunar, **Melāmîlik ve Bektaşîlik**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1975, s.97.

172/ Bu şiirin ilk 4 beyiti belirtilen kaynakta bulunmaktadır. Çalışmada şairin kimliğine dair bir bilgi bulunamamıştır.

²⁹⁸ Sadeddin Nüzhet Ergun “Türk Şairleri” adlı çalışmasının 3.cildinde *Dehānî* mahlaslı bir şairden bahsetmektedir. Ergun, şairin 16. asrın ilk nıfısında yaşadığını tahmin ettiğini belirtmiştir.

Bk. Sadeddin Nüzhet Ergun, *Türk Şairleri*, C.3, s.1148-1149.

“Gazel”

“Mefā‘ ıllün/Mefā‘ ılün/mefā‘ ılün/mefā‘ ılün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Şu dem-kim mürşide irdüm uyur idüm uyandurdu
Yüregim bir oda şaldı beni yakdı vü yandurdu
2. Didi miskîn ne yatarsın kul iseñ kani(?) sulţānuñ
Haber virdi çün ol dostdan beni cāndan uşandurdu
3. Dil [ü] cān mürşide virdüm hem ‘ aşkı oduna yandum
Duḡānlar çıkdı uş benden bu gökleri boyatdurdu
4. Yakın bildüm ki Hakk fażl-ı ezelden baña hem-demdür
N’idem bu nefis elinden pes beni Hakk’dan utandurdu
5. Tecellî ehli olanlar tesellî buldu vaşl-ile
“Bi-ḡamdillāh”ki ey Şabrî seni ol dost uyandurdu

---

²⁹⁹ SDÖU ve SDHB’de tespit edilememiştir.

[59a]

174³⁰⁰

“Murabba”

“Müstef ilün/müstef ilün”

--· / --·-

I

‘Aşkuñ aldı benden beni
Baña seni gerek seni
Ben yazaram dün[i] günü
Baña seni gerek seni

II

Eger beni yandursalar
Külüm göge şavursalar
Zerrelerüm çağırsalar
Baña seni gerek seni

III

‘Aşkuñ zencîrini şîşem
Mecnûn olup tağa düşem

³⁰⁰ Tavukçu, **Yunus Emre...**, s.496-497.

174/ Bu şiir YDOK’de 7 bend olarak verilmiştir.

174/ II: VI D.

V: VII D.

III: IV D.

IV: -D.

II: -M.

III:-M.

V: -M.

174/ I/3 yazaram: yanaram D.

II/1 yandursalar: öldüreler D.

II/2 şavursalar: savurular D.

II/3 zerrelerüm çağırsalar: topragum anda çağıra D.

III/2 zencîrini şîşem: şarâbından içem D.

IV/1 Bu mısranın vezni kusurludur.

V/2 Bu mısranın vezni kusurludur.

V/2 gördükce: geldükçe D.

Sensin dün [ü] gün endîşem
Baña seni gerek seni

IV

Cennet cennet didükleri
Bir ev ile birkaç h̄āī
İsteyene vir sen anı
Baña seni gerek seni

V

Yūnus-durur benüm adum
Gün gördükce artar odum
İki cihānda maḫşūdum
Baña seni gerek seni

175³⁰¹

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _

I

Elā ey maṭlab-ı ‘āşık
Seni ister dil [ü] cānum
Yoluñda şādıḫam şādıḫ
Seni ister dil [ü] cānum

II

Şanubdur şîşe-i ‘āram
Dem-ā-dem nāledür kārūm
Uyutmaz ‘ālemi zārūm
Seni ister dil [ü] cānum

III

N’idemde kim añam seni
İderüm nāle efġānı
Behey ḫüsn ili sulṭānı
Seni ister dil [ü] cānum

³⁰¹ Bu şiirde mahlas tespit edilememiştir.

IV

‘ Aceb el vire mi vuşlat
Tamām ola mı bu firkat
Eger keşret eger vaḥdet
Seni ister dil [ü] cānum

V

Ḳamu ‘ālemlerüñ varı
Beni uş yaḳdı ğam nārı
Şorarsañ şeyḫ ben[i] zārı
Seni ister dil [ü] cānum

[59b]

176³⁰²

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Zāhidā derd iste dermān isteme
Küfrüñi terk eyle imān isteme
2. Geç taşarrufdan teferrüç ehli ol
Bir vilāyetde iki ḥan isteme
3. ‘ Āşık ol ma‘şūka yetiş ‘ aşkı gör
Şuretünden çıka-gör cān isteme
4. Mūsā-yı vaḳt ol ‘ aşāñı oda yaḳ
Gel “enallāh” diñle bürhān isteme
5. Ders-i fetvā-ile vird-i fāriğ ol
Defteri şal şuya dīvān isteme
6. Gir vücūduñ mışırına Ya‘ ḳūb-vār
Yūsufi gör özge sulṭān isteme

³⁰² Kaynaklarda bu şiire rastlanmamıştır.

7. Ey **Şirāzī** da‘ vā-yı ma‘ nāya gel
Āşikāre Hāḡ’ı nihān isteme

177³⁰³

“Gazel”

“Müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün”

— . . / — . . / — . . / — . . —

1. Düşüben ‘aşkuñ baħrine ġavvāş olayum bir zamān
İsteyem dā’im seni seyyāh olayum bir zamān
2. Aқıdup gözüm yaşunı arturup bağrum başını
Tā bulunca naққāşumı giryān olayum bir zamān
3. Ol dost baňa benden yaқın hıket ilen bildi Hāḡ’ın
Oқuyuben hıket ‘ilmin Loқmān olayum bir zamān
4. ‘Aşḡ-ile Mañşūr olayum “ene’l-Hāḡ”dan dem urayum
Aşılup vaşluñ dārına ber-dār olayum bir zamān

³⁰³ Tatcı, **Yūnus Emre...**, s.734.

177/ Bu şiir YDMT’de 9 beyit olarak verilmiştir.

177/ 2:-M, 4:-M., 6:-M., 7:-M., 2: 5 D., 3: 8 D., 4: 3 D., 5: 9 D., 5a: -D.

177/ olayum: olayın D.

1a düşüben: ıalayın D.

1b Bu mısranın vezni kusurludur.

1b isteyem: isteyeyin D.

2 Bu beyitin vezni kusurludur.

2a aқıdup gözüm yaşunı: aқıdayım ıanlu yaşım D.

2a arturup: arturayım D.

2b tā: tā ki D.

2b giryān olayum: seyrān ideyin D.

3a ilen bildi: bilen bulur D.

3b Bu mısranın vezni kusurludur.

3b oқuyuben: oқuyup D.

3b ‘ilmin: ‘ilmini D.

4 Bu beyitin vezni kusurludur.

4a ‘aşḡ-ile Mañşūr olayum “ene’l-Hāḡ”dan dem urayum: yolunda Mañşūr olayın Ene’l-Hāḡ demin urayın D.

5a Bu mısranın vezni kusurludur.

5b insān-ı kāmīl olana: mürşīd-i kāmīl yoluna D.

5. **Yūnus** dostuñ perdelerin keşf idüp olma bî-edeb
İnsân-ı kâmil olana qurbân olayum bir zamân

178

“Gazel”

“Min-Kelām-ı Ḥalīlī vü Redīf-i Diger”³⁰⁴

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — — / — . — — / — . — —

1. Yārini yarın görendür kim bugün yarın görür”
Görmeyen yarın bugün yarın kaçan yarın görür”
2. Kim ki keşretten geçüp oldı ‘ alāyıkdan beri
Vaḥdetüñ bildi tarīkūñ Ḥaḫ’uñ envāruñ görür
3. Kā‘ be-i ma‘ nāyī ‘ ārif dem-be-dem eyler tavāf
Ḥāc-ī şūret hemānā Mekke dīvārın görür
4. Aşılan dār-ı fenāda dünyāda Maṣṣūr-vār
Nice dil-şād olmasun ki rüy-ı dildārın görür
5. Ey Ḥalīlī şol hümā-himmet faḫīr ol kim müdām
Ārzū-yı cennet itmez dost dīdārın görür

³⁰⁴ Ahmet Kavaklıyazı, “15.Yüzyıl Şairlerinden Diyarbekirli Halīlī’ni Şiirleri”, **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (SEFAD)**, 34, 2015, s.33.

178/ Bu şiir 9 beyit olarak verilmiştir.

178/ 3:-M

5:-M

178/ 2b bildi: buldu

4a dār-ı fenāda: dār-ı belāya

4a dünyā: dünya

4b ki: kim

5b Bu mısranın vezni kusurludur.

[60a]

179³⁰⁵

“Gazel”

“Mef’ülü/mefā’ ilün/mef’ ülü/mefā’ ilün”

— . / . — — / — . / . — —

1. Şol göz ki seni gördi ol neye nazar etsün
Şol cān ki seni duydu ne tende qarār etsün
2. ‘Aşkuña düşen ‘aşık derdüñle yanar dün gün
Vaşluñdur aña dermān hekīm ne tāmār etsün
3. ‘Aşkuñ ezeli hocam yoklukda komuş varı
Bu remzi duyan ‘arīf yokluğu şikār etsün
4. Sen bir ġanī sulṭānsın bī-ḥadd [ü] bī-ġāyetsin
Vaşfuñ gelmez qaleme dil qande şümār etsün
5. N’itsün bu **Yūnus** n’itsün bu yola nice gitsün
‘Aşkıñı saña viren göñlini ḥumār etsün

³⁰⁵ Tatçı, **Yūnus Emre...**, s.738-739.

179/ Bu şiir YDMT’de 10 beyit olarak verilmiştir.

179/5:-M.

6:-M.

7:-M.

8:-M.

9:-M.

179/1a şol: ol D.

1a neye: niye D.

1b duydu: tıydı D.

2a dün gün: her dem D.

3a hocam: şāhum D.

4a –ġāyetsin: pāyānsın D.

4b Bu mısranın vezni kusurludur.

4b gelmez qaleme: qaleme siğmaz D.

4b qande: niçe D.

5b ‘aşkıñı saña viren: göñlüni saña virüp D.

180³⁰⁶

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Sözüüm diñle behey qardaş unutma hālet-i nez‘ i
Gidersin bu yola yoldaş unutma hālet-i nez‘ i
2. Vedā‘ idüp ehibbāya gidersin dār-ı ‘uqbāya
İgen meyl itme dünyāya unutma hālet-i nez‘ i
3. Qanı ābā vü ecdāduñ qanı aşhāb [u] evlāduñ
Senüñ de qalısar aduñ unutma hālet-i nez‘ i
4. “Bu fānī dāra aldanma vefāsız yāre aldanma
“Qatı mekkāre aldanma unutma hālet-i nez‘ i
5. Gider **Zeynī** hevā fikrin düşür qalbe Hüdā zikrin
Bu derde qıl devā fikrin unutma hālet-i nez‘ i

[60b]

181³⁰⁷

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. Gör nedür uçmağ u hūrī hem-dağı ğılmān eyār
Kim senüñle biledür ol ğayr(i)de itmez qarār

³⁰⁶ Ramazan Ekinci, **Vefeyât-ı Ayvansarâyî (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011, s.107-108.

180/1a behey: benüm

2b igen: şağın

³⁰⁷ Atik, a.g.e., s.219-220.

181/ Bu şiir NADH’de 13 beyit olarak verilmiştir.

181/6:-M., 7:-M., 8:-M., 9:-M., 10:-M., 11:-M., 12:-M.

181/1a u: ve D.

2a ya‘ nī:ma‘ na D.

6b ğayre: ğayri D.

2. Hem burāk [u] ƙaʃr-ı ya‘ nī kevşer [ü] tūbā ile
İdrāṣ ü Rıdṽān [u] cennet daḡi ġayri her ne var
3. Hem nedür gör çār ırmağ kim biri şudur anuñ
Biri ḡamr [u] biri süddür biri baldur yoğla var
4. Gir ezel şehrinde bağ gör her biri bunlar nedür
İtmeye tā kim ebedde cümlesi senden firār
5. Diñle imdi bu kelāmum ger özüñse “rāsiḡūn”
Kim anı te’vile çekdi remz-ile Perverd-gār
6. Pes-durur bu naẓm-ı pākin ‘ārifāna **Nakş(i)**yā
Ġayre fāş itme kerem ƙıl eyle gel bunda ƙarār

182³⁰⁸

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. İlāhī nefis-ı emmārem yağarsuñ āteş-i lādan
Dolar bu ḡāne-i ƙalbüm benüm envār-ı illā’dan

³⁰⁸ Özdemir, a.g.e., s.213-214.

182/ 1a lādan: ladin D.

1b: dolar: tola D.

1b: ḡāne-i ƙalbüm: cāna ƙalbim D.

1b: benüm. –D.

2a mevlā’yı: mevlā’ya D.

2a cāna a’ lāyı: cā-yı cilāiō D.

3a ḡelāğı: ḡalkı D.

3b ḡazr: ḡazır D.

3b iğen: iğin D.

4a şerri veyāḡūd sehv-ile ḡayrı: ḡayri veyahud söyle şerri D.

4b rüyā’: zāviyā D.

5a Allāh’ı: Mevlā’yı D.

5b ölürsün: olursun D.

5b fikr ile: fikr eyle D.

2. İdenler zıkr Mevlā'yı bulurlar cāna a' lāyı
Komayan dār-ı dünyāyı naşibi olmaz ' uqbādan
3. Eger bildünse helākı idersin ' ömrüni bākī
Olurmuş hazır aña sākī içen bu cām-ı şahbādan
4. Kaçan kim eylese şerri veyāhūd sehv-ile hayrı
Görür maḥşülünü qurı bilen ta' bîr-i rüyā 'dan
5. Yüri Allāh'ı zıkr eyle ne ise Haḫ'a şükr eyle
Ölürsün **Seyfî** fikr ile ferāgat eyle dünyādan

[61a]

183³⁰⁹

“Gazel”

“Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Yā Rab bu ne derddür dermān bulunmaz
Pes bu ne yāredür zaḥmı belürmez
2. Kamu dertrlülere dermān bulundı
Benüm şol göñlüme dermān bulunmaz

³⁰⁹ Tavukçu, **Yunus Emre...**, s.212-213.

183/ Bu şiir YDOK'de 11 beyit olarak verilmiştir.

183/ 2:-D., 2: -M., 3:-M., 4:-M., 5:-M., 10:-M.

183/ 1 Bu beyitin vezni kusurludur.

1a yā rab bu ne derddür: bu ne derddür aceb D.

1a bulunmaz: belürmez D.

1b pes: ya

3a ' aşıklar meydānı' arşdan yücedür: yücedür aşıkun meydānı arşdan D.

3b çalarlar topı çevgānı: çelerler çeygānı topı belürmez D.

4b –durur: olur D.

5a yüri zāhid yüri var git yolına: begüm ārif-isen var sen yolunca D.

5b Bu mısranın vezni kusurludur.

6a Bu mısranın vezni kusurludur.

6a çün: bu D.

6a olup: oldu D.

3. ‘Āşık lar meydānı ‘arşdan yücedür”
Çalarlar topı çevgānı belürmez”
4. ‘Āşık öldi diyü şalā virürler
Ölen hayvān-durur ‘āşık lar ölmez
5. Yüri zāhid yüri var git yolına
Bunda başlar yiter kanı sorulmaz
6. **Yūnus** çün tevhide ğarķ olup gitdi
Girü gelmeklige ‘aķlı dirilmez

184³¹⁰

“Gazel”

“7+7=14’lü Hece Ölçüsü”

1. Cānlar fedā yolına bu cān қayusı degül
Sen cānı gerek baña cihān қayusı degül
2. ‘Aşķuñ oķı demreni kār itdi yüregime
Baña ‘aşķuñ қayusı demren қayusı degül
3. Yudum yāremi sildüm yārem kimdendür bildüm
Baña yārüm қayusı yārem қayusı degül

---

³¹⁰ Tavukçu, **Yunus Emre...**, s.268.

184/ 2a: -M.

2b: 4a M.

3: 2 M.

4:-M.

5:-M.

3:-D

4a: -D

5:-D.

184/ 2a kār itdi: dokundı D.

2b baña ‘aşķuñ қayusı: ben ışk içün öleyim D.

4b çün seni ‘ayān gördüm gümān: çün ayān gördüm seni pinhān D.

4. Sen bir ulu sulṭānsın cānlar içinde cānsın
Çün seni ‘ayān gördüm gümān kayusu degül
5. Dirler ‘āşık **Yūnus**’a ḳatlan bile gidelüm
Dost sevgisi düşüpdür (...) ³¹¹ kayusu degül

[61b]

185³¹²

“Murabba”

“Fā‘ ilātūn/fā‘ ilātūn/fā‘ ilūn”

— . — / — . — / — . —

I

‘Aşḳ elinden derd-mendem yā İlāh
Derd senüñ dertli senüñ dermān senüñ
Ḳullarına ra[h]met it ey pādīşāh
Derd senüñ dertli senüñ dermān senüñ

II

‘Āşık oldur ism-i zātuñ fark ider
Gice gündüz anuñ ile zevḳ ider
Raḥmetüñ yüz biñ günāhı ğarḳ ider
Eyzan

III

Küllī eşyā yoğ-iken var eyleyen
Kimüñ aġyār kimini yār eyleyen
Güller içre bülbüli zār eyleyen
Eyzan

IV

Kimini iḳlīme sulṭān eyledün
Kiminüñ yirini külḥan eyledün
Kimini ḥāk-ile yeksān eyledün
Eyzan

³¹¹ Bu kelime okunamamıştır.

³¹² Bu şiir, Fırat Sevinç tarafından hazırlanan “Edhemî Divanı ve Tahlili” adlı çalışmada bulunamamıştır.

V

Raḥmetüñ umar ġarīb āvāre kim
Yüregi vü sinesi pür-yāre kim
Maḥrūm itme **Edhemī** bī-çāre kim
Eyżan

186³¹³

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Başımı top eylemişem zülfinüñ çevgânına
Girmişem Mecnün sıfat ol Leyl(i)nüñ meydânına
2. Sınemi döndürmedüm tîr-i cefāsına anuñ
Ola kim bir kaçre ḡanum bulasa peykânına
3. Yok-durur bu ben gedānuñ Ḥaḡḡ’a lāyık nesnesi
Ger ḡabûl olursa cānum ḡomışam ḡurbânına
4. Gitdi elden ihtiyādum ḡalmadı şabr u ḡarār
Düşeli dīvāne göñlüm bağınıñ reyḡânına
5. Dil **Cemālī** işidelden cān vuşlat isteyüp
Gör nazār ḡılmaz daḡı dünyānuñ eyn ü ānına

[62a]

187³¹⁴

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. — — / . — — / . — — / . — —

1. Düşelden göñlüme ‘aşḡuñ dilüm tekrār ider hū hū
İrelden cānuma şevḡuñ dilüm tekrār ider hū hū

³¹³ Bu şiir CDNK ve CDÇD’de bulunamamıştır.

³¹⁴ Bu şiir MDMA, MGDÖ ve BMHM’de bulunamamıştır.

2. Fiğānum işidüp añlar baña demsāz olur diller
Münāsib zıkrine Hāḡ’uñ dilüm tekrār ider hū hū
3. Baña fırdevs-i a‘ lādan ḡaber şorma behey zāhid
Anuñ ‘ aşḡi kitābından dilüm tekrār ider hū hū
4. Ḥarābātī vū mest itdi beni şeydā-yı rüsvāyī
Muḡabbet ḡamrın içelden dilüm tekrār ider hū hū
5. Fenā sırrını duyaldan bu **Muḡyī** rūḡ-ı revāndan
Ḥayāt-ı cāvidān buldı dilüm tekrār ider hū hū

188³¹⁵

“Kaside”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Kākül-i faḡr-ı cihān naḡl-i ḡulistāndur baña
Ḥaṡṡ-ı ‘ anber-būları hem sünbūlistāndur baña
2. Bā‘ iş-i nūr-ı cilā olan ḡubār-ı maḡdemi
Tūtiyā-yı dīde-i kuḡl-i Şıfāḡhān’dur baña
3. Nūrı ser çekmiş o faḡr-ı ‘ ālemüñ eflāke dek
Ḳāmet-i dil-cūları serv-i ḡırāmāndur baña

³¹⁵ Ayhan, a.g.e., s.46-48.

188/ Bu şiir NİED’de 41 beyitlik bir kasidedir.

188/1: 1 D.

2: 8 D.

3: 11 D.

4: -D.

5: 25 D.

6: 38 D.

188/ 1a faḡr-ı cihān: maḡbūb-ı Hāḡ D.

3b dil-cūları: dil-cūyı bir D.

5a fikrūñ: fikri D.

4. N'eyleyem bağ-ı cihānı gülşen-i dünyāyı ben
‘Ālemüñ gülzārı sensiz künc vārānedür baña
5. Zıkr [ü] fikrūñ hem-demīdür bezm-gāh-ı rūḥumun
Ḳalbimüñ āyīnesi cām-ı firūzāndur baña
6. **Naḳṣıyā** na‘t-ı şerīfūñ okısam biñ şevk-ile
Āsmān-ı encüm ile güyā zer-efşāndur baña

[62b]

189³¹⁶

“Gazel”

“Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Vücūduñ şem‘-i pür-nūr-ı Hüdādur yā Resūlallāh
Zuhūruñla dü-‘ālem rūşenādur yā Resūlallāh
2. Cemālūñ ‘aşkıñı mevlā müyesser etse bir ‘abda
Vücūdı mülki hep cümle fedādur yā Resūlallāh
3. Senüñ ism-i şerīfūñ her kaçan yād olsa sulṭānum
Şafālar baḥş ider rūḥa ğıdādur yā Resūlallāh
4. Bizi ḥa‘n-ı şefā‘atden kerem kıl behre-yāb eyle
Dem-ā-dem kārımız cürm [ü] ḥaṭādur yā Resūlallāh
5. Kemāl üzre seni vaşf eylemek mümkün müdür ḥıfzı
Murād-ı intisāb[ı] ḥāk-i pādūr yā Resūlallāh
6. Kapuña intisāb idüp şefā‘at ilticā eyler
Faḳīrūñ **Hāfız**-ı şermende ḥālī yā Resūlallāh

³¹⁶ Bu şiirin son beyiti için Bk. Ergun, a.g.e., s.82-83.

189/ HMSD, AHRD, AHMB’de ve Nilgün Doğrusöz tarafından hazırlanan “**Hāfız Post Mecmûasında Türkçe Güfteler**” adlı çalışmalarda tespit edilememiştir.

190³¹⁷

“Gazel”

“Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün”

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. Mest-i ‘aşkuz şabrımız yok sineye çāk eylerüz
Derd-i ‘aşk-ile dem-ā-dem çeşmi nem-nāk eylerüz
2. Görmek için şāhid-i maşşūdı çeşm-i cān-ile
Māsivādan kılımaz āyīnesin pāk eylerüz
3. Neş’e-i cām-ı muḥabbet virdi bir ḥālet bize
Gözümüz yumup açınca seyr-i eflāk eylerüz
4. Bir ‘acep ḥālet virür keyfiyyet-i şahbā-yı ‘aşk
Gāh[i] ḥāki zer ider gāhi zeri ḥāk eylerüz
5. Cām-ı ‘aşkı dest-i sāķī-i ezelden içmişüz
Lütfiyā anuñ için güftār-ı bī-bāk eylerüz

[63a]

191³¹⁸

“Murabba”

“Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün”

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

I

Ḥabībullāh cihāna cān degül mi
Vücūdı ‘āleme sulṭān degül mi
Cihāna bā‘ iş oldı çünkü nūrı
Cemālī cümlede tābān degül mi

³¹⁷ Mehmet Arslan, Mecmua ‘-i Şuara ve Tezkire-i Üdeba”, 2018, s. 13. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58597,mecma-i-suara-ve-tezkire-i-udeba-pdf.pdf?0>, (20.07.2023)

190/ 4:- MŞTÜ.

³¹⁸ Çelik, a.g.e., s.31-32.

191/ Bu şiir ANDN’de 5 bend olarak verilmiştir. Şiirin V. bendi mecmuada yer almamaktadır.

V:-M.

191/ III/3 cenāb bize: cenābı bine D.

III/3 vesīldür: sübüldür D.

II

Varınca “*lī-ma‘allāh*” ‘ālemine
İrince sâ‘at ḥalvet demine
Kadem başınca ol ‘arş-ı berine
Cenāb-ı Ḥaẓrete mihmān degül mi

III

Nebīler serveri şāh-ı rusuldür
Gülistān-ı vişāl içinde güldür
Cenāb bize hādī-i vesīldür
Beyānı āyet-ı Qur‘ān degül mi

IV

Anuñ nūrı olupdur nūr-ı envār
Anuñ bûyından aldı bûy-ı ezhār
Meşāyihda anuñdur bunca eṭvār
Kamusı kaṭre-i ‘ummān degil mi

192³¹⁹

“Gazel”

“11’li Hece Ölçüsü”

1. Bu gönlüm şehrini seyrān iderken
Didi sırrım baña seyrān içinde
2. Derde düşdüñ niçün dermān ararsuñ
‘Āşıklar derd arar dermān içinde
3. Miḥneti rāḥat bil rāḥat isteme
Rāḥat mı bulunur zindān içinde

---

³¹⁹ Güneş, a.g.e., s.386.

192/ 3: 6 D.

192/ 2a derde: ‘ışka D.

3a isteme: arama D.

5a ‘aşkuñ şarābuñ iç: içüp ‘ışkuñ meyin D.

5b yārān: aḳrān D.

6a aç gözünü Eşref Ḥak’ı: Eşrefoğlu Rūmī Ḥaḳḳı D.

4. ‘Āşıqlara qarış ‘āşık olagör
Ne gevherler vardur ol kân içinde
5. ‘Aşkūñ şarābuñ iç şöyle mest ol kim
Dīvāne disünler yārān içinde
6. Aç gözüñi **Eşref** Hāk’ı zıkr eyle
“*Fezkurūnī*” didi qur’ān içinde

[63b]

193³²⁰

“Gazel”

“Mef’ ūlū/Mefā’ ilūn/mef’ ūlū/mefā’ ilūn”

— . / . — — / — . / . — —

1. “*Ez fırkat-i tū-cānā dīdem [şekf]³²¹-i gūyānem*”
Vuşlat ile luţf eyle kıl bendeñi ĥandāne
2. “*Derd-i tū me-rā ūftād ū-rā ne devā cūyem*”
Qādir mi bu derdime dermān ide bigāne
3. “*Dārem be-[tevekkül]³²²-i dil çün ‘āşık-ı tū geştem*”
Şabr ola mı ‘āşıkda ki olmaya nālāne
4. “*Çün zerre-i ‘aşkı tū-der kenz-i dil endāhtī*”
Vaşlın güline oldum bülbul gibi efgāne
5. “*Ez men tū-rubūdī dil çün zāt-ı tū-nemūdī*”
Virdüm saña göñlümi oldum deli dīvāne

³²⁰ Kara, a.g.e., s.319.

³²¹ İDAK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

³²² İDAK’dan yararlanılarak tamamlanmıştır.

193/ 3b ki: kim D.

5a tū: liķā D.

5a çün: çü D.

5a gonced: gonce D.

5b ki: kim D.

6. “Der-*hāne-i kalb-i men aḡyār çün ne-mī gonce*”
‘İzzī umaram ki yār teṣrīf ide seyrāne

[64a]³²³ [64b-66a]³²⁴ [66b-69a]³²⁵

[69b]

194³²⁶

“Muaşşer”

“Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün”

. _ _ / . _ _ / . _ _ / . _ _

I

Dilā bu dehr-i fānīnūn nesine böyle hurremsin
‘Acep bilsem ne maḡsūda irişdūn şöyle bī-ḡamsın
Cihānuñ Hüsrevi olduñ tūalum ṣāh-ı ‘ālemsin
Ḳāmer-ṭal‘ at melek-ḡaşlet ya bir sultān-ı a‘ zamsın
Ya Ḍaḡḡāk [u] Ferīdūn Behmen [ü] Dārā yaḡūd Cem’sin
Ya İskender ya Faḡfūr Ṣāh-ı Ḥākānī ya Rüstem’sin
Bilürsiñ “*küllī şey’in ḡālikun*” emrini añlarsın
Ne aşşı āfiyet dest-i ecel arduñda ebkemsin
Tekebbürlük ḡüdāya yaraşur sen nesl-i ādemsin
Vücūduñ añla ey ḡāfil ki bir ḡatre menidensin

II

Kime ḡaldı mü’ebbed mālīkāne milket-i dünyā
Nazar eyle mülūk-ı mālīkūn aḡvālīne cānā
Yaturlar ḡāk-ile yeksān olup her biri nā-peydā
Kimi Nūşirevān’dur Arduvān’dur kimisi Dārā
Nice benlik hevāsını ḡılanlar didiler ḡayfā
Nedür ya bu bir iki ḡünlük ‘ömre bu ḡadar ḡavḡā
Senūñ olmuş tūalum ser-te-ser dünyā vü māfihā
Dem-i nez‘ -i vefātında birinden çāre yoḡ aṣlā
Tekebbürlük ḡüdāya yaraşur sen nesl-i ādemsin
Vücūduñ añla ey ḡāfil ki bir ḡatre menidensin

³²³ Mecmuanın bu sayfası boştur.

³²⁴ Nüshanın bu sayfaları eksiktir.

³²⁵ Mecmuanın bu sayfaları boştur.

³²⁶ Sadık Yazar, “XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecmûası, *Turkish Studies*, 8(1), 2013, s.640-642.

[70a]

III

Gör ey gâfil tamâm iz'ân idüp aḥvâl-i dünyâyı
Beḳâsı yoḳ bilürsin dehr-i dūnuñ āḫiri fânî
Ser-âmed milket-i dünyānuñ olduñ dutalum ḥânı
Vuḫûş-ı tayra hükm etsün olup devr-i Süleymânî
Ḳapuñda bende olsa bu cihānuñ cümle sułtānı
Ecel irdükde irmez kimsenenün ḥāḫ dermānı
Gider ḳalbinden iḥrâc ile kibr 'aceb-i 'unvânı
Nice Sām [u] Nerīmānuñ bozulmadı mı eyvānı
Tekebbürlük ḥüdāya yaraşur sen nesl-i âdemsin
Vücüduñ aña ey gâfil ki bir ḳatre menîdensin

IV

Nesine ğırrsin devr-i zamānuñ ey dil-i nālân
Degüldür ber-ḳarār üzre degüldür gerdiş-i devrân
Aḳar şular gibi 'ömr-i 'azîzün geçmede her ân
Eger biñ yıl yaşarsañda şoñunda gelmeye bir ân
Cihāna mâlik olsañ nice yıllarla olup sułtân
Gerekse Risteḫâlis ol gerekse ḥazret-i Loḳmân
Ecel cāmı sunar bir gün saña bu sāk-î devrân
Cihân-ı bî-şabātuñ içi ṭolmuş āh-ile efġân
Tekebbürlük ḥüdāya yaraşur sen nesl-i âdemsin
Vücüduñ aña ey gâfil ki bir ḳatre menîdensin

[70b]

V

Serîrî³²⁷ ber-ḳarârı ber-ḳarār üzre geçer 'âlem
Yüzüñe ğülse bir ḳaç gün muḳarrerdür şoñunda ğam
Gelenler bizden evvel mücib-i 'ibret degül mi hem
Naẓar ḳıl bunca sułtānuñ güzeşte ḥāline bir dem
Yaturlar zîr-i ḥāk içre nice Dārā nice Rüstem
Tecerrüd irtikāb etmiş ḫusūsā Ḥazret-i Edhem
Ḳoyalum bunca sułtân [u] selāṭîn-i cihānı hem

³²⁷Haluk İpekten vd., **Heşt-Biḫişt**, 2017, s.154. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&_tag1=03EE5380B678F1063BF0A9ED54D2FA0DD771F0E5&crefer=31C1B2778A7E8F42D0D83C2A80B814A9AF105A9052ED0D4E493E2E2850F3A6DD (01.08.2023)

Qanı ecdād-ı pākūñ Hāzret-i Havvā ile Ādem
Tekebbürlük hüdāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Vücūduñ aña ey ġāfil ki bir qatre menidensin

[71a-78a]³²⁸

2.3. Mecmuanın MESTAP’a Göre Tasnifi

Mecmuanın “Şiir Mecmularının Sistematik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP)”³²⁹ göre hazırlanan tablosu şu şekildedir:

---

³²⁸ Yazmanın bu sayfaları boştur.

Nüşanın [78b-79a] varakların da mensur bir kıssa bulunmaktadır. Kıssa Ebu Eyûb El-Ensârî hakkındadır.

Yazmanın [79b-80a] varakları içerisinde mensur bir kısım bulunur.

[80b-81a] varakları içerisinde Arapça bir şiir parçası bulunmaktadır.

Nüşanın [81b-89a] varakları eksik olup [89b] varağı boştur.

[90a-90b] varaklarında ise mensur bir kısım bulunup [91a] varağı boştur.

Mecmuanın [91b-93] varaklarında çeşitli karalamalar ve hesaplamalar mevcut olup [93b-94a] varağı ise eksiktir.

[94b] varağında karalamalar bulunur.

[95a-96a] varakları arası boştur.

Nüşanın [96b-97a] varakları eksiktir.

[97b-98a] varakları boştur.

[98b] varağında macun tarifleri yer alır.

³²⁹ MESTAP hakkında ayrıntılı bilgi için bk. <https://mestap.com/> (23.08.2023).

Tablo 10: Mecmuaların Sistematik Tasnifi Porejesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
12a-12b	Fehîm	Ey nigâh-ı ғazabı mest-i mey-i naḥvet-i nâz Ġamzesi sâķi-i câm-ı ecel-i ehl-i niyâz Ey fûrûġ-ı ruḥ-ı [ḥuy] gerdesi ḥurşîd-[ġudâz] Ey leb-i nâdire gül-berg-i gül-i ġülşen-i râz Ġorġaram râzımı fâş ide o çeşm-i ġammâz Âşinâ oldu dile ġamze-i peykâne-nevâz [Şeb-i hicr] ü ġam-ı zülf ü dil-i sevdâ-perdâz İḥtiyârî degül âḥ eyler isem dūr u dırâz Âḥ idersem n'ola sevdâñ-ile dolmuş ġöñlüm Ḥaberüm yok ki senüñ ' âşıkun olmuş ġöñlüm	Ḥüsnüñi görse eger Yûsuf olur bende saña Ḥayl-i 'uşşâķ nice olmasun efgende saña ' Âşık olurduñ eger görse idüñ sen de saña Ba' dezin bendeyem ey şâḥ-ı cihân ben de saña Ḥande it aġlasa ḥâlin dil-i nâlen de saña Böyledür kısmet-i Ḥaķ girye baña ḥande saña Bir naşîḥatdūr ider ' âşık-ı şermende saña Ġorġaram yâr olur aġyâr [firibende] saña Ġirde-bâlin gül-âgende olub tûde-i ḥâr Derde ġayretle helâķ ola Fehîm -i bîmâr	Terkib-i Bend/7bend		.. _ / . . _ _ / . _ _ / . _	VI.bendin 3b ve 4b mısraları takdim-tehirli olarak yazılmıştır.
13a	Fehîm	Fâriġüz kayd-ı cihândan ' âşık-ı dîvâneyüz Âşinâya âşinâ bigâneye bigâneyeüz	Sâḥir-i mu'ciz-kelâmuz şâ'ir-i şûḥuz Fehîm Ne füsûna râġîbuz ne mâ'il-i efsâneyeüz	Gazel/5 Beyit		.. _ / _ _ _ _ / _ _ _ / _	
13a	Fehîm	Her kâküle şad-pâre ġöñül şânelüg eyler Her silsile-i ṭurraya dîvânelüg eyler	Âġûş-ı ḥayâlinde iken meskeni her şeb Ġördükce Fehîm 'i gine bigânelüg eyler	Gazel/7 Beyit		.. _ / . _ _ _ / . _ _ / _	
13b	Fehîm	Çeşm-i rindâne ki dilden mey-i gül-fâm ister Şîşe-i ġayret ü nâmûsı aña câm ister	Eyler aġyâra Fehîmâ nice düş-nâm ammâ Baña düş-nâma gelince nice ibrâm ister	Gazel/7 Beyit		.. _ / . . _ _ / . . _ / .	
13b	Fehîm	Germiyyet-i mey itse ruḥsârîñ tâb-âlûd Olur leb-i ḥüy-gerduñ bir aḥker-i âb-âlûd	Âlâyîş-i rindiden ne ġaldı Fehîmâ 'da Bir cân-ı hevâ-âmîz bir çeşm-i şarâb-âlûd	Gazel/6 Beyit		.. _ / _ _ _ / _ _ / .	
14a	Fehîm	Nergise çeşm-i nigâhıyla tebessüm öġredür Ġoncaya bülbül gibi la'li terennüm öġredür	Ol ġadar maġrûr-ı faķram kim Fehîmâ himmetüm Mesned-i devletde şâḥâne ta' azzum öġredür	Gazel/5 Beyit		.. _ / _ _ _ _ / _ _ _ / _ _	
14a	Fehîm	Luṭf idüp virmeñüz ol ġamzesi ġammâza ġadeḥ Belki vâķıf ola la'linde olan râza ġadeḥ	Meclis-i 'işveyi ķursa nîgeh-i çeşm-i Fehîm Dil-i şûḥum şunar ol mest-i mey-i nâza ġadeḥ	Gazel/5 Beyit		.. _ / . . _ _ / . . _ / . _	
14b	Nâzîm	Müşġ içün yazdum yañıldım zülfini ķıldım ḥaṭâ Ey ġazâl-i nâzenin yazmaz yañılmaz bir Ḥüdâ	Rûzgâr-ile olur pâ-mâl-i ḥüsnüñ ' âķîbet Dide-i ḥurşide kuḥl ü çeşm-i mâḥ-ı tûtiyâ	Gazel/2 Beyit		.. _ / _ _ _ _ / _ _ _ / _ _	Bu şiir YNDM'de gazel olarak kayıtlıdır.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
14b	Tâlib (?)	Saňa benden efendim tuhfe-i cânım selâm olsun Qabûl eyle ne var bu yâdigârımız tamâm olsun	Hemîşe maqşadım sizden nigâhuñ iltifâtıdır Hemân bu küşe-i qalbimle göñlüm şâdmân olsun	Nazm/2 Beyit	Na't	. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Yukarıda dipnotta belirtilen kaynaktaki şiir Burusevî Tâlib Efendi'ye ait olarak gösterilmiştir.
14b	Mollâ(?)	Ey hüsn-i şu'le-süz-ı cihân mâh-peykerüm Hasret nazâra rüyuna mîhr münevverüm Derd-i firâk cânıma geçdi yetiş yetiş Sermâye-i sürûr-ı [dilüm] ³³⁰ nâz-perverüm Cânım benim efendicigüm şûh dilberüm	---	Muhammes/ 1 Bend		. _ _ / . _ . _ / . _ _ . _ /	Yukarıda dipnotta belirtilen kaynaktaki şiir Şarkî-i Molla başlığıyla kayıtlıdır.
15a	Hayâlî	Nedür cân kim anı sen nâzenin cânâna virmezler Saňa 'aşık olanlar yoluña cânâ ne virmezler	Hayâlî 'aşk-ı Leylâya heves kılduñ velî anı Belâ deştinde her Mecnûn-ı ser-gerdâna virmezler	Gazel/5 Beyit		. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
15a	Fehîm	Yıkılmam zûr-ı keyf-i meyle tâ hayrânıñam sâkî Harâb-ender-harâb-ı nergis-i fettânuñam sâkî	Fehîm 'em ben mey [ü] dlberden olmam tâ-ebed hâlî Benem kim rûz-ı maşşer dest-der-dâmânuñam sâkî	Gazel/9 beyit		. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
15a	Fehîm	Düzdide-nigehle dili al nâza tıyurma Esrârımızı gamze-i gammâza tıyurma	Âzâr [u]' itâbında olan neşve-i zevkî Mestâne Fehîm ol şeh-i şannâza tıyurma	Gazel/5 Beyit		. _ _ / . _ _ _ / . _ _ . _ /	
15b	Fehîm	Ruḥşat-ı şadr virüp gamze-i pür-kînesine Qondı şeh-bâz-ı müje murğ-ı dilüñ sînesine	Kâviş it hâk-i harâbât-ı mey-âlûda Fehîm Ḥusrev'ün itme ḥased keşret-i gencînesine	Gazel/5 Beyit		. _ _ / . _ . _ / . _ _ . _	

³³⁰ Kılıç, a.g.e., s.820.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
15b	Fehîm	Tâ-be-key sîneñde câ itmek cefâ' vü kîneye Kâdir iseñ 'aşık-ı bî-kîne[ni] çek sîneye	Ben Fehîm -i köhne-sermest-i elestem tâzeler Hiç iderler mi tegâfûl 'aşık-ı dirîneye	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} - \cdot - / \cdot - \\ - / - \cdot - / \\ - \cdot - \end{array}$	FKTÜ'de 6 beyit olarak neşredilmiştir.
16a	Fehîm	Dilber olıcağ ol meh-i tâbân gibi olsa Reng-i güli hürşid-i dırağşân gibi olsa	Hürşid-i cihân olsa Fehîm eylemezem meyl Dilber olıcağ ol meh-i tâbân gibi olsa	Gazel/7 Beyit		$\begin{array}{c} - - / \cdot - - \\ - / - - - - / \\ - - \end{array}$	
16a	Fehîm	Bahâr irse gine sâkî mey-i mu' ciz-nümün olsa Şarâb-ı şu' le-reng ü câm-ı şâf-ı âb-gün olsa	Belâ-ender-belâ olsa Fehîm âzâde-i 'aşka Ne endüh-ı mübârek b'syâr ne 'ayş-ı bî-sükün	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \cdot - - - / \cdot - \\ - - / \cdot - - \\ - / - - - - \end{array}$	
16b	Fehîm	Baňa ol şem' virüb ruğşat-ı şohbet bu gice İtdi pervânesin âteşle ziyâfet bu gice	Baňa bir mertebe lutf itdi ki ol mâh Fehîm H'âbdan gayrıya hep var idi ruğşat bu gice	Gazel/11 Beyit		$\begin{array}{c} \cdot - - - / \cdot - \cdot - \\ - / \cdot - - - / \cdot - \end{array}$	
17a	Fehîm	Varur zâhid 'ibâdet-gâhına meyhâneden şöıra Gelür mestâne başı secdeye ammâ neden şöıra	Bu bezm-i dehre gelmez bir dâhi mey-nüş-ı feyz-i 'aql Fehîm -i şâ'ir-i mestâne-i ferzâneden şöıra	Gazel/9 Beyit		$\begin{array}{c} \cdot - - - / \cdot - \\ - - / \cdot - - \\ - / - - - - \end{array}$	
17a	Fehîm	Bir fitneyi ihyâ için ey şeh nigeññle Dünyâyı helâk eyleme çeşm-i siyehññle	Gel berhemenâ itme cefâ cân-ı Fehîme Teklif-i perestîşle büt-i secde-geññle	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} - - / \cdot - - \\ - / \cdot - - - / \cdot - \\ - - \end{array}$	
17b	Fehîm	Rehne vir esbâbı rind ol geçme zâhid bâdeden Ol sebeble hem hâlâş ol şiklet-i seccadeden	İstimâ' it n'iydüğün sâmân-ı rind-i şüfiyâ Gel Fehîm -i mest-i 'aşk-ı bî-dil-i üftâdeden	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} - \cdot - / \cdot - \cdot - \\ - / - \cdot - - / \\ - \cdot - \end{array}$	
17b	Fehîm	Mecliste gice dilbere mestâne şarılısam Şundukça baňa nâz-ile peymâne şarılısam	Pirâhenüm olursa kefen gam mı Fehîmâ 'Üryan-ten olub bir gice cânâna şarılısam	Gazel/7 Beyit		$\begin{array}{c} - - / \cdot - - \\ - / \cdot - - - / \cdot - \\ - - \end{array}$	
18a	Fehîm	Rind-i 'aşkam baňa bir rind-i cihân olsa güzel Çamze-i mesti gibi nâdire-dân olsa güzel	Ehl-i dil olmayıcağ dilbere mâ'il olamam Ben Fehîm 'em baňa gönölümce cüvân olsa güzel	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \cdot - - / \cdot - \cdot - \\ - / \cdot - - - / \cdot - \\ - \end{array}$	

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
18a	Fehîm	Dil şanma şehîd olmamadan cânına kıymaz Cânına kıyar hançer-i cânâneye kıymaz	Ümîd ki ol şaf-şiken-i fitne Fehîmâ Cem' iyyet-i 'uşşâk-ı perîşânına kıymaz	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
18b	Fehîm	Şehsüvârum ki kaçan rahş-ile meydâna girer Çeşm-i bed-dêvr 'aceb şâh-levendâna girer	Dâhil-i muğbeğegân oldu Fehîm -i sâlûs Havfûm oldur giderek şûret-i ruhbâna girer	Gazel/7 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
18b	Fehîm	Dem-i güftârda la'li ki leb-rîz-i tebessümdür Açılmış feyz-i lutfından gül-i bağı tekellümdür	Fehîmâ sinem içre özge gülşendür hayâl-i hüsn O gül-zâr içre tâb' um bülbül-i rengîn- terennümdür	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
19a	Fehîm	Deyr içre ki ol büt heves-i encümen eyler Çok zâhid-i tâ'at-menişi berhemem eyler	'Aks itse lebi dîde-i giryâna Fehîmâ Te'shîrde mânend-i Süheyl-i Yemen eyler	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
19a	Fehîm	Böyle gūyâ lebûnî ey yüzi gül mül mi ider Feyz-i keyfiyyet-i mül goncayı bülbül mi ider	'Âşîka hüsn-i haķîkat mi olur hiç Fehîm Hizmet-i 'aşk-ı mecâzîde tekâsül mi ider	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
19b	Fehîm	Tâbiş-i mey kim 'izâruñ surh u reng [âmîz] ider 'Aks-i rûyın sāğarın deryâ-yı âteş-hîz ider	Eylese bir dem hırâm-ı kâmetüñ fikrin Fehîm Nâlesi dünyâyı pür-gavgâ-yı rustâ-hîz ider	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
19b	Fehîm	Meclis-i 'uşşâkda ol meh ki sāğar nûş ider Çeşm-i gamze bâde-i [nâzı] ber-â-ber nûş ider	Maḥrem-i bezm-i vişâl-i yâr olmazsa Fehîm Câm-ı zehr-i firqatî tâ rûz-ı maḥşer nûş ider	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
20a	Fehîm	Olmazam pejmürde-dil tâ hem-nişînüm tâzedür Tıfl-ı nevres şûh-meşreb nâzenînüm tâzedür	Gülbün-i lafz-ı gül-i ma' nâ tarâvet-yâb ise Ey Fehîm itme ta' accüb kim zemînüm tâzedür	Gazel/6 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	
20a	Fehîm	Ey dil yine bu girye ne divâne mi olduñ Keyf-i nigh-i yâr-ile mestâne mi olduñ	Mecnûn gibi efsûn-ı nigâhıyla 'ademsin Divâne Fehîm şh ki efsâne mi olduñ	Gazel/7 Beyit		$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \end{array}$	FKTÜ'de 8 beyit olarak neşredilmiştir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
20b	Fehîm	Oldı táb-efgen dile ruhsâresi bir kimsenüñ Cânı bî-tâb eyledi nezzâresi bir kimsenüñ	Var mıdır âyâ felekde dilberüm gibi Fehîm Fitne-perdâz-ı cihân meh-pâresi bir kimsenüñ	Gazel/7Beyit		$\begin{array}{c} \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \end{array}$	
20b	Fehîm	Rahm kıl ey gâzab-âlüd[e] şeh-i kişver-i nâz Çâk çâk itdi yiter cân u dili hañçer-i nâz	Kişver-i cân-ı Fehîm olmaz idi böyle harâb Gamzeñe itnese imdâdı eger leşker-i nâz	Gazel/7Beyit		$\begin{array}{c} \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ - \end{array}$	
21a	Nañîfî	İdüp ihsân u kerem kullara Mevlâ-yı Ğanî Eylemiş ‘âleme rahmet seni ey mâh seni Şâd kıl rûz-ı ceza luğf u şefâ‘ atle beni ...	Ey Nañîfî nice bir zâyî‘ idüp eyyâmı Eyledüñ şarf-ı hevâ mâye-i şubh u şâmı Çün fenâ olsa gerekdür felegün encâmı ...	Tahmis/5 Bend	Na’t	$\begin{array}{c} \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ - \end{array}$	Molla Câmî’ye yapılan bir tahmistir.
21b -22a	Ahmed	Dünyâdan ider ‘âkıl olan terk-i ‘alâkı Bu pîre-zen-i dehre virür nice talâkı ... ... Gel ‘ıyş-ı müdâm ister-isen soñbet-i bâķi Dervîş olı-gör kim saña sultân ola sâķi	Gel bâğ-ı cihânüñ nazâr it yâsemenüñ gör Hep vañdete şâhid mi degüldür çemenüñ gör ... ... Gel ‘ıyş-ı müdâm ister iseñ soñbet-i baķi Dervîş olı-gör kim saña sultân ola sâķi	Terci-i Bend/5 Bend		$\begin{array}{c} \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ - \end{array}$	
22b -23a	---	Nasihat diñle ey dervîş tutarsañ bitirirsin iş Riyâzet bula sende piş eger dervîş iseñ dervîş	Bu ebyâtı okut añla tarikat-nâmedür diñle İşitsin cân kulağuña Eger dervîş iseñ dervîş	Gazel/ 25 Beyit	Nasihat	$\begin{array}{c} \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \end{array}$	Kaynaklarda tespit edilememiştir.
24b	---	Tut zimâmım yed[i] kez meygedemi eyle tavâf Her sene eyle ziyâret beni ğalbün kıl şâf	‘Abd-i ğâdir ki benem ğayr-ı resul ceddimdür Destime beste durur silsile-i ‘Abd-ı Menâf	Gazel/18 Beyit		$\begin{array}{c} \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \end{array}$	Kaynaklarda tespit edilememiştir.
27b	Vahid	Ne ‘aceb devlet imiş devlet-i bî-minnet-i Şeyh Güm güm ötdürmede tās-ı felegi şöret-i Şeyh Cümle hep işidilen söylenilen midhat-ı Şeyh “Ser-i bāmında sipihrün çalınur nevbet-i şeyh Çerñe güncide degül dâ’ire-i devlet-i Şeyh”	Olmak isterseñ eger zâhir ü bâtında bekâm Anuñ işrinde Vahid olmağ<l>a eyle iğdâm Her merâm ola suhûletle pezirâ-yı ğitâm “Dünyevî uñrevî âmâlün olur cümle tamâm Nabîyâ yek nazâr eyleirse eger Ğazret-i Şeyh”	Tahmis/9 Bend		$\begin{array}{c} \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \\ \cdot \cdot \cdot / \cdot \cdot \cdot \end{array}$	Nabî’ye yapılan bir tahmistir.
29b	‘Âşık Yûnus	Ey hocam seni seveli gözüme cihân görünmez Ben saña göñül vireli ne cihân bu cân görünmez	Yûnus istedi meydânı başda tûp elde çevgânı ‘Arş üstünde seyrânı arada rıdvân görünmez	Gazel/5 Bend	İlâhî	8+8=16 lı Hece Ölçüsü	Şiir Âşık Yûnus’a aittir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
29b	Niyāzī	Baħr içinde kaçreyem baħr oldu ħayrān baħa [Ferş] içinde [zerreyem] 'arş [oldı seyrān] baħa	Niyāzī 'nün dilinde Yūnus durur söyleyen Herkes bir cān gerek Yūnusdandır cān baħa	Gazel/5 Beyit	İlāhî	7+7=14'lü Hece Ölçüsü	Nüşhada "İlāhî" başlığı ile kaydedilmiş- tir.
29b	Niyāzī	Ey gönül gel ağlama zārī zārī inleme Pirden aldın ħaberi ol bī-niṣān sendedür	Ten tahtıdır bu cānuñ cān tahtıdır cānānuñ Ey Niyāzī şübhesiz ol bī-niṣān sendedür	Gazel/5 Beyit	İlāhî	7+7=14'lü Hece Ölçüsü	Nüşhada "İlāhî" başlığı ile kaydedilmiş- tir.
29b	Naķşī	Nūr-ı fāhr-ı 'āleme bir zerre olmaz āftāb La'l-i nābuñdan nümüne gevher-i yektāda tāb	<i>Hamdulillāh</i> "ravzā-i pākūñ ziyāret ideli Oldı ey Naķşī derünüm mülküne çok fetḥ-i (...)	Gazel/6 Beyit	Na't	— — — — — — — — — — — —	Şiir Naķşī, Çıkrıkçı Şeyh Mustafa Efendi'ye aittir.
30a	'Āşık Yūnus	Cevre gelür dervişleri derilür Erkān-ile ihyāları sürilür Ḳudretinden naşibleri virilür 'Abdülkādīr gibi bir er bulunmaz	Mevlām yüce devlet virmiş başına Meşğul olmış yaradaniñ işine Allāh eyle resülüne āşinā 'Abdülkādīr gibi bir er bulunmaz	Murabba/9 Bend	Medhiye	11'li Hece Ölçüsü	Bu şiir YDOK'de ve YDMT'de bulunamadı.
30a	Niyāzī	Dermān arardum derdime derdüm baħa dermān imiş Bürhān arardum aşluma aşlum baħa bürhān imiş	İşit Niyāzī nün sözün bir nesne örtmez Ḥaķ yüzün Ḥaķdan 'ayān bir nesne yok gözsüzlere pinhān imiş	Gazel/4 Beyit	İlāhî	— — — — — — — — — — — — — — —	Bu şiir mecmuada tekrar etmektedir. NMDK'de 9 beyittir.
30b	Hüdāyī	Tevfīķ eyle bizi vuşlat iline Efendüm meded āh sultānum meded Keremüñden irgür vaḥdet iline Efendüm meded āh sultānum meded	Ḳuluñ saħa lāyık işi yoğ-imiş Yokdan şüdü iden zirā yoğ-imiş Hüdāyī 'ye seniñ luṭfuñ çoğ-imiş Efendüm meded āh sultānum meded	Murabba/5 Bend	Münacāt	11'li Hece Ölçüsü	Bu murabbanın ilk bendi çapraz kafiyelidir.
30b	Üftāde	İlāhī yār[ı] kıl baħa ki senden ħayr yārüm yok Ne yüz ile varam saħa günāhdan ħayr kārüm yok	Benem 'āşī yüzi kara ħarib Üftāde bī-çāre Tutuşmuşam ki bir nāra yanumca bir yanarum yok	Gazel/5 Beyit		— — — — — — — — — — — — — — —	

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
30b	Niyāzī	Ey tarīkat erleri ey ḥaḳīkat pīrleri Bir nişān virūn baña ol bī-nişān ḳandedür	Niyāzī'ye yār olan sırında sulṭān olan Dīn [ü] hem īmān olan ol bī-mekān ḳandedür	Gazel/5 Beyit	İlāhī	7+7=14'lü Hece Ölçüsü	
31a	Niyāzī	Devr idüp geldüm cihāna yine bir devrān ola Ben gidem bu ten sarāyı yıkılıp vīrān ola	Her kim isterse bu Mıṣrī dērd-mendi ol zamān Sözlerini okusun kim sırrına miḥmān ola	Gazel/8 Beyit		$\begin{array}{c} - \cdot - / - \cdot - \\ - / - \cdot - / \\ - \cdot - \end{array}$	NMDK'de 9 beyit olarak neşredilmiştir
31a	Nazmī	Maḥbūb-ı hüdā zāt-ı şerīf-yār-ı Muḥammed Maḥbūl-i ilāhīdūr eṭvār-ı Muḥammed	A' mālūnī aḥvālūnī düstūr-ı 'amel it Tā keşf ola Nazmī saña esrār-ı Muḥammed	Gazel/5Beyit	Na't	$\begin{array}{c} - - / \cdot - - \\ / \cdot - - / \cdot \\ - - \end{array}$	ENDG'de ve ENDS'de bulunamamıştır.
31a	Eşrefoğlu	'Aşk ile ol 'āşıkı sıdḳ-ile ol şādıkı Maḥbūbudur ḥālīḳı Sulṭān 'Abdülḳādirūn	Eşrefoğlu olur dem-i dervīşleriñ mücrimi Dervīşleriñ sulṭān[ı] Sulṭān 'Abdülḳādirūn	Gazel/7 Beyit	Musammat	7+7=14'lü Hece Ölçüsü	
31a	Mıṣrī	İbn-i vaḳtüm ben ebu'l-vaḳt olmazam 'Abd-i maḥzum ben taşarruf bilmezem	Sırr ile baña içümnden söglenür Mıṣr(i)yā ben doğmazam ben ölmezem	Gazel/7 Beyit		$\begin{array}{c} - \cdot - / - \cdot - \\ - - / - \cdot - \end{array}$	
31b	Fethī	Sulṭān-ı 'ālī-şānum iḥsān 'ināyet it Al elimi sulṭānum iḥsān 'ināyet it	Fethī kuluñuñ cānı vaşla ola erzānı Ḳande bula cānānı iḥsān 'ināyet it	Gazel/5 Beyit	Na't	$\begin{array}{c} - - / \cdot - - \\ - / - - / \cdot - \\ - - \end{array}$	BFAG'de ve FHDY'de bulunamamıştır.
31b	'Abdül-azīz	Gel naḳar ḳıl bu dünyānuñ ḳārına <āh> Niçelerin yaḳdı firkat nārına Derde düşen baḳmaz dünyā varına Meded Allāh meded dertliye dermān	Hasret cigerimi ḡāyet taḡladı Yaş yerine gözlerim ḳan aḡladı 'Abdülazīz ḳulluḳda bel baḡladı Meded Allāh meded dertliye derman	Murabba/3 Bend	Münâcat	11'li Hece Ölçüsü	Kaynaklarda tespit edilememiştir.
31b	Mıṣrī	'İl(i)m baḥrī vücūd aşdāfınuñ dürdānesiyüm ben Ma'ārīf kenz-i dil vaşşāfınuñ vīrānesiyüm ben	Ne Mıṣrī'yüm ne Mehdī'yüm ne 'īsā'yüm ne insānum Bu yanan dā'imā şem'ūñ velī pervānesiyüm ben	Gazel/6 Beyit		$\begin{array}{c} \cdot - - / \cdot - \\ - / \cdot - - \\ - / \cdot - - \end{array}$	
31b	Yahyā	Gel vücūduñ perdesin ḳaldur cemāl-i yāri gör Cān gözinden sil ḡubārī çehre-i dildārı gör	Beyt-i ma'mūr oldı Yahyā'nuñ bu beyt-i dil-keşi 'Ayn-ı 'ibretde yine ma'müre ben mi'mār[ı] gör	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} - \cdot - / - \cdot - \\ - / - \cdot - / \\ - \cdot - \end{array}$	

235

235

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
34a	Eşrefoğlu Rûmî	Cemî'-i enbiyâlardan Muhammed cümleñüñ şâhı Yüzi nûrından almışlar felekler şems-ile mâhı	Bu Eşrefoğlu Rûmî 'nün günâhı çok-durur gâyet Şefâ' at kıl yâ Muhammed yüzün şems ü kamer mâhı	Gazel/5 beyit	Na't	. _ _ _ / . _ _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
34b	Eşrefoğlu Rûmî	Şöyle kim ben dil [ü] bî-cân olmuşam Kendü ahvâlüme hayrân olmuşam	Şaydımı aldum yine döndüm şeha Varı-ben şeh-bâz-ı şâhân olmuşam	Gazel/27 Beyit	Mutavvel	_ _ _ _ / _ _ _ _ _ / _ _ _ _ _ _	
34b	Eşrefoğlu Rûmî	Göreldeñ gözünü yârünü belâ baña şikâr oldı İñildüm artı gün günden gözüm yaşı bîñâr oldı	Var Eşrefoğlu Rûmî var bu derdi kılma âşikâr Saña çün dürd-i zehri yâr tolı tolı şunâr oldı	Gazel/9beyit		. _ _ _ _ / . _ _ _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
35a	Niyâzi	Zühdünü ko 'aşka düş ehl-i cenân itsün seni Pîr-i 'aşka kulluk it cânâne cân itsün seni	Gel Niyâzi nün elinden bir kadeh nüş eyle kim Mağv idüp nâm [u] nişânuñ bî-nişân itsün seni	Gazel/6 Beyit	İlâhî	_ _ _ _ / . _ _ _ / _ _ _ _ _ _ _	
35a	Niyâzi	Ben şanurdum baña 'âlem içre hiç yâr kalmadı Ben beni terk eyledüm bildüm ki ağıyar kalmadı	Dîn [ü] dünyâ 'âdet [ü] şöhet kamu vardı yile Ey Niyâzi n'oldı sende kayd-ı didâr kalmadı	Gazel/5 Beyit	İlâhî	_ _ _ _ / . _ _ _ / _ _ _ _ _ _ _	
35a	Eşrefoğlu Rûmî	Gönül dostuñ cemâl âyînesidür Gönül kim pas ola dostuñ nesidür	Bu kemter Eşrefoğlu Rûmî gönüli Şınık mecrûh [u] hem vîrânesidür	Gazel/8 Beyit	İlâhî	. _ _ _ _ / . _ _ _ _ _ _ / . _ _ _ _ _ _	
35b	Muhyid- dîn Abdâl	Señün 'aşkuñ beni divâne kıldı İçürdi cür'âyı mestâne kıldı	Ki Muhyiddîn Abdâl 'um içdüm elinden Leb-i cân bahşını peymâne kıldı	Gazel/9 Beyit		. _ _ _ _ / . _ _ _ _ _ _ / . _ _ _ _ _ _	MADB'de bulunamamış- tır.
35b	Seyyid Nizâmoğ -lu	Gözinden ehl-i inkârüñ nihân-ender-nihânsın sen Muvahhid kânde kim baksa 'ayân-ender-'ayânsın sen	Vücüd u varlıguñ Seyyid Nizâmoğlu 'nuñ al gitsün Ulaşdur aşlına anı hayât-ı câvidânsın sen	Gazel/5 Beyit		. _ _ _ _ / . _ _ _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
35b	Ğafûrî	Cüş idüp gösterdi keşret mevcini deryâ-yı cüd Lücce-i vahdetde eyle ey gönül mağv-ı vücüd	Âfitâb-ı vahdeti seyr eyle her bir zerreden Cân gözün eyle münevver nûr-ı <i>zıkrı 'İlâh</i> ile	Gazel/8 Beyit		_ _ _ _ / . _ _ _ / _ _ _ _ _ _ _	
36a	Hüdâyî	Cân terkini urmadan Cânân eline girmez Zünnârını kırmadan İmân eline girmez	Sen bu yolu bilmedin Edep erkân almadın Sıdk-ile kul olmadın Sulţân eline girmez	Murabba/5 bend	İlâhî	_ _ _ _ / . _ _ _ _ _ _ _	AMHD'de tespit edilmiştir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
36a	‘Abdü’r-rahim-i Tırsî	Bugün meydân-ı ‘aşk içre bize Kâdiriler dirler Şafâ vü zevk ü şevk içre bize Kâdiriler dirler	Bu ‘ Abdü’r-rahim-i Tırsî şeyh Eşref-zâde bendesi ‘Abdülkâdir eksüklüsü bize Kâdiriler dirler	Gazel/8 Beyit	Musam- mat	. _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	ATDE’de bulunamamış- tır.
26b	Mışrî	Ey çarh-ı dün n’ettüm saña hiç virmedün rāhat baña Güldürmedün önden soña āh veyletā vāh veyletā	Yanar bu Mışrî derd-ile hiç kimse yok hâlin bile Nālân idüp girdüm yola āh rihletā vāh rihletā	Gazel/7 Beyit	Musam- mat	_ _ . / _ _ _ / _ _ _ / .	
36b	Hamdî	Evliyānuñ nazarında yanmayınca durılır mı ‘Aşk ‘âşıkı esrük ider dönmeyince durılır mı	Emr-i Hak’uñ virilürse çäre nedür sorılursa Hamdî bu yolda ölürse şori su’âl sorılır mı	Gazel/6 Beyit		8+8=16’lı Hece Ölçüsü	HDAE’de ve AHDY’de bulunamamış- tır.
36b	Nakşî	Eyā sen şanma kim senden bu güftârı dehân söyler Ve tā terkib olan ‘unşur yāhūd lahm-ı zebân söyler	“ <i>Seḳāhum Rabbihüm</i> ” hamrın içen ‘âşıklar ey Nakşî İrer ma’şûkuna anlar mekândan lâ-mekân söyler	Gazel/6 Beyit		. _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Şiir Nakşı Ali Akkirmani’ye ait bir gazeldir.
37a	Niyâzî	Zât-ı Hak’dan mahrem-i ‘irfân olan añlar bizi ‘İlm-i sırdan bañr-ı bî-pâyân olan añlar bizi	Ey Niyâzî kaṭremüz deryāya şalduk biz bu gün Kaṭre nice añlasun ‘ummân olan añlar bizi	Gazel/5 Beyit	İlâhî	_ . _ / . _ _ / _ . _ / .	Makta’ beyiti mecmuada yoktur.
37a	Nesîmî	“ <i>Allāhu ekber</i> ”ey şanem hüsnuñe hayrân olmuşam Kavs-ı kuzehdûr kaşlaruñ çeşmüñ görüp hâl olmuşam	Şāhib-kırân-ı vahdetüm Ya’küb-ı Ken‘ân kudretüm Şimdi gelüp Nesîmî yem hāk-ile yeksân olmuşam	Gazel/8 Beyit		_ _ . / _ / _ _ _ / .	NSDH’de 9 beyit olarak neşredilmiştir.
37b	‘Âşık Yûnus	İlhām ile dün gice seyr itdüm Muḥammed’i Āyîne-i kalbümde seyr itdüm Muḥammed’i	Yûnus murâda irdi zevk-ile şafâ sürdi ‘Âşık ma’şûkuñ buldı seyr itdüm Muḥammed’i	Gazel/7 Beyit	Na’t	7+7=14’lü Hece Ölçüsü	YDOK ve YDMT’de bulunamamış- tır.
37b	Nürî	Bezm-i ‘aşkuñ sākiyâ peymānesidür bu gönül “ <i>Lî-ma’Allāh</i> ”hamrınıñ ḥum-ḥānesidür bu gönül	Nür zâi zulmet-i ‘unşurda yakılmış bir çerāğ Ol çerāguñ Nürîyâ pervānesidür bu gönül	Gazel/5 beyit	İlâhî	_ . _ / . _ _ / _ . _ / .	
38a	Nesîmî	Dā’im Ene’l-Hāk söylerem Hāk’dan çü Manşûr olmuşam Kimdür beni ber-dâr iden ‘âlemdede Manşûr olmuşam	Çün ben Nesîmî gevherem sırr-ı sözüm fâş eylerem Virāneyem divāneyem gör nice ma’mur olmuşam	Gazel/9 Beyit		_ _ . / _ / _ _ _ / .	NSDH’de 11 beyit olarak neşredilmiştir.
38b	Nürî	Gönül senden peyām özler Ḥaber vir ey şabâ dost illerinden Uyumaz her şehir yolları gözler Ḥaber vir ey şabâ dost illerinden	Nazar it Nürî ye ehl-i nazarsın Benüm derd-i derünüm fehmi idersin Fırākuñ âteşin dilden kesersin Ḥaber vir ey şabâ dost illerinden	Murabba/5 Bend	İlâhî	. _ _ / . _ _ _ / . _ _	Bu murabbanın ilk bendi çapraz kafiyelidir.

		Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua					
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
38b	Nürî	Ey dil zen-i dünyānuñ çün āline aldandun Pervāne gibi her dem şem'-i ruḥına yandun Ḳardaş o yalancınuñ rengine mi boyanduñ ‘Ahdine mi inandun va‘dine mi dayanduñ Bilmem saña bu dünyā bâkî mi ḳalur şanduñ Bu meclis-i fānide sâkî mi ḳalur şanduñ	Ey Nürî uyar cānı şaḳın geḫer fırşat Şu gibi aḳar ‘ömrüñ yel gibi ider sür‘at Biñ yıl yaşasan āḫir gelmez saña bir sa‘at Ey göz niḫe bir uyḫu ey dil niḫe bir ḡaflet [Bilmem saña bu dünyā bâkî mi ḳalur şanduñ Bu meclis-i fānide sâkî mi ḳalur şanduñ]	Müseddes-i Mütekerrir/5 Bend		$\begin{array}{c} \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \end{array}$	
39a	Mıṣrî	Elā ey mürşid-i ‘ālem ḫaber vir ‘ilm-i Mevlādan Elā ey ma‘nā-yı Ādem ḫaber vir remz-i esmādan	Nedür Mıṣrî nedür Ken‘ān Selim kimdür ya kimdür Ān Ḥaber virdi bunı Ḳur‘ān ḫaber vir seb‘-i ḳurrādan	Gazel/7 Beyit	Musam- mat	$\begin{array}{c} \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ \end{array}$	
39a	Muḫyid- dîn Abdāl	Gönül imān getürsün “ <i>hel etā</i> ”ya Şük(ür) ḳıl secde eyle hem Ḥüdāya	Yüri hār yüri hey Muḫyiddîn Abdāl Şaḳın aldanma hergiz bü-yı vefāya	Gazel/13 Beyit	Na’t	$\begin{array}{c} \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \end{array}$	MADB’de ve BMHM’de bulunamamış- tır.
39b	Niyāzî	Ḥaḳ ‘ilminde bu ‘ālem bir nüṣḫa imiş ancaḳ Ol nüṣḫada bu ādem bir nokta imiş ancaḳ	Kim ol deme buldı yol vaşl oldı Niyāzî ol Nācî dinilen fırḳa bu zümre imiş ancaḳ	Gazel/5 Beyit	İlâhî	$\begin{array}{c} \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ / \_ \_ \end{array}$	
39b	EşrefoḒlı	Tecellî şevk-i didāruñ beni mest eyledi ḫayrān “ <i>Ene’l-ḫaḳ</i> ”sırrını cān anuñ-çün ḳılmadı pinḫān	Şanursız EşrefoḒlı ’yam ne Rūmî’yem ne İznîḳî Benem ol dā’imā bâkî göründüm şüretā insān	Gazel/11 Beyit	İlâhî	$\begin{array}{c} \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ \end{array}$	ERMG’de 19 beyitlik mutavvel gazeldir.
40a	Meftūnî’	El-meded ey fāḫr-ı ‘ālem hem “ <i>şefiü’l-müzniḫîn</i> ” Nāzil oldı ḫaḳḳıña hem “ <i>raḫmeten li’l-‘ālemîn</i> ” “ <i>İşidelden vasfını budur lisānında hemîn</i> ” “ <i>Eş-şalāt u ve’s-selām yā şāḫḫa’l-va‘de’l-emîn</i> ”	Ümmetiñden eñ ḫaḳîr [ü] bî-kesem ben yā Resûl Ḥazretiñe ittügüm vird ü şalātı it ḳabûl ‘Āciz [ü] Meftūnî ’yi Cennet-i ‘Adn’e it vuşûl “ <i>Eş-şalāt u ve’s-selām yā şāḫḫa’l-va‘di’l-emîn</i> ”	Murabba/5 Bend	Na’t	$\begin{array}{c} \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \_ \_ \\ \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \_ \_ \\ \_ \_ \end{array}$	İlk bendin son mısrası diğér bendlerde tekrar etmektedir.
40a	Hüdāyî	Benüm maḳşûdum ‘ālemde degildür lâkin illā hû Bu benüm derdüme dermān degildür lâkin illā hû	Ey Hüdāyî eger idr[a]ḳ iderseñ fānî dünyāyı Bu sözün sırrına kimse irişmez lâkin illā hû	Gazel/4 Beyit	İlâhî	$\begin{array}{c} \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ / \_ \_ \\ \_ \_ \_ \end{array}$	AMHD’de bulunamamış- tır.
40b	ḲayḒu- suz Abdāl	Deryā vü ‘ummān benem gevher-i kân bendedür Gözünü aç aña baḳ iki cihān bendedür	ḲayḒusuz Abdāl menem cümleye ḳāl menem Cümle şey’-i ḫāl menem künc-i nihān bendedür	Kıta / 8 Beyit	Medhiye	$\begin{array}{c} \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \_ \_ \\ \_ \_ \_ \_ / \_ \_ \_ \_ \\ \_ \_ \end{array}$	
40b	Maḫzûn	‘Aşḳ-ıla dilerem senden tecellî eyle yā Allāḫ Geçerem cān-ile tenden tecellî eyle yā Allāḫ	Bu Maḫzûn bendedür meczûb yüzün göster eyā maḫbûb Yine sensin saña matlûb tecellî eyle yā Allāḫ	Gazel/5 Beyit	Münâcat	8+8=16’lı Hece Ölçüsü	Kaynaklarda tespit edilememiştir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
40b	Emnî	Hemîşe 'aşk-ile 'âlemde şeydâ Kâdiriyüz biz Bizi pür âteş eyler cezb-i mevlâ Kâdiriyüz biz	N'ola Emnî figân [u] zârımızla gülşen-i 'âlem Olursa rûz [u] şeb pür bülbül-âsâ Kâdiriyüz biz	Gazel/5 Beyit	İlâhî	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	Yukarıda dipnotta belirtilen kaynakta “Sabâ İlâhî” olarak kaydedilmişti- ir
41a	Mısrî	Ey bu gönlüm şehrini biñ kahr-ile vîrân iden Bî-duhân odlar yakup bu sînemi külhân iden	Kimine meydân idüp bu 'âlemüñ her küşesin Mısrî ye ucdan uca her küşesin zindân iden	Gazel/5 Beyit	İlâhî	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ _	
41a	Eşrefoğlu Rûmî	Yüzünü görelî hayrân olmuşam Bilmezem ben ben mi yâ sen olmuşam	Gerçi-kim ben Eşrefoğlu Rûmî yem Cümleñüñ istediği ben olmuşam	Gazel/9 Beyit	İlâhî	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	
41a	Eşrefoğlu Rûmî	Seni sen yavı kıl küllî dilerseñ bulasın anı Muhal ola anı bulmak yitürmeyince sen seni	Var Eşrefoğlu Rûmî sen seni ço dosta git dosta Bu varlıktan fenâ olgıl dilerseñ bulasın anı	Gazel/7 Beyit	İlâhî	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	
41b - 42b	Eşrefoğlu Rûmî	Eyâ gâfil bu gâfletden uyana Bu gâflet uyhusuna sende çana	Şular kim öldi yolda ecelsiz Olar irişdi 'ömr-i câvidâna	Gazel/38 Beyit	İlâhî	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	
42b	Eşrefoğlu Rûmî	Düşeli bu 'aşkuñ cânım iline Beni düşürdi bu halkuñ diline	Çalmadı nâm [u] nişânı zerrece Çarç olup gitdi 'aşkuñ seline	Gazel/6 beyit	İlâhî	11'li Hece Ölçüsü	
42b	Eşrefoğlu Rûmî	Bağır-ı 'ummân kuşıyam yerim mekânım andadur Bunda avum süre geldüm dü cihânım andadur	Bunda geldüm Eşrefoğlu Rûmî didiler baña Dağı bundan özge benim ad [u] şanım andadur	Gazel/5 Beyit	İlâhî	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ _	Şiirin makta' beyiti mecmuada bulunmamaktadır.
43a	Eşrefoğlu Rûmî	Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidür Gel çarış bir çatıya kim anda 'ummân gizlidür	Gör bu Eşrefoğlu Rûmî bağır-ı 'aşkda n'eyledi Baş [u] cânın terk idüp cânında cânân gizlidür	Gazel/5 Beyit	İlâhî	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ _	

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
43a	Eşrefoğlu Rûmî	Ey dervîşem diyen kişi gayra gönül virme şakın Cânını 'aşk odı şanup nefis odına urma şakın	Bahrî iseñ bu deñizde ey Eşrefoğlu Rûmî sen Az az çıkar 'aşk gevherin kend'özünü yorma şakın	Gazel/5 Beyit	İlâhî	---/--- ·/--- /---	
43b	Eşrefoğlu Rûmî	Şol ki cân virmez bu yolda pes n'îçün cânân diler Müdde' idür ço anı kim dostı ol yalan diler	Eşrefoğlu Rûmî 'aşka vireli hep varını Bî-murâd olup yürür ne vaşl u ne hicrân diler	Gazel/7 Beyit	İlâhî	---/--- -/--- -·-	
43b	Dervîş Ahmed	Eyâ rehber olan râh-ı vişâle Muhammed Mustafâ Sultân-ı Kevneyn Senüñle irdiler nûr-i cemâle Muhammed Mustafâ Sultân-ı Kevneyn	Hâbîb-i Hâzret-i Yezdân Muhammed Yoluñda sâlikûñ bu Dervîş Ahmed Ne var 'afv it kuşurun eyleme der Muhammed Mustafâ Sultân-ı Kevneyn	Murabba/3 Bend	Na't	---/·- -/---	Bu murabbanın ilk bendi çapraz kafiyelidir.
44a	Nûrî	Derdüñ odına yanmış pervânelerüz Hâkka 'Aşkuñ meyine çanmış mestânelerüz Hâkka	Çün Nûrî 'yi nûr almış nefsinı suya şalmış Deryâ dibine dalmış dürdânelerüz Hâkka	Gazel/8 Beyit	İlâhî	---/--- -/--- -·-	
44a	Nûrî	Tarîkat sırrını 'ayna 'ayân it Kerem [it] kullara yâ Hayy [u] Qayyûm Hâkikat-i hâlini keşf [ü] beyân it Kerem it kullara yâ Hayy [u] Qayyûm	Esirge Nûrî miskini ilâhâ Anuñ gönlini yap lûtfuñla şâhâ Faķir gider kapuñda pâdişâhâ Kerem it kullara yâ Hayy [u] Qayyûm	Murabba/5 Bend	Münâcat	---/·- -/---	Bu murabbanın ilk bendi çapraz kafiyelidir.
44b	Sülûk(i)	Qırı du'â ile mevlâ bulunmaz Hulûs [u] şıdķ [u] a' māl olmayınca Bu ķil [ü] ķāl-le ma' nâ bulunmaz Hâkikat sende bir hâl olmayınca	Sülûk(i) bu hicâb-ı nefis geçilmez Hâkâyık keşf olup ma' nâ açılmaz Ne sırdır sırr-ı esmâ hiç seçilmez Bükülüp bellerüñ dâl olmayınca	Murabba/5 Bend		---/·- -/---	Kaynaklarda tespit edilememiştir.
44b	Mecîdî	Qanı bir 'âşık-ı şadıķ ki diye dâ'imâ Allâh Qanı bir tâlib-i fâ'ik ki diye dâ'imâ Allâh	Mecîdî vaşl-ı dildârı ol (...) ide zârî Dilinde hem olup cârî ki diye dâ'imâ Allâh	Gazel/7 Beyit	Musam-mat	---/·- -/--- -/---	Kaynaklarda tespit edilememiştir.
44b	Mecîdî	Gel ey 'âşık di merdâne ki " <i>lâ-ma'bûda illâ hû</i> " Şafâlar iriše câne ki " <i>lâ-ma'bûda illâ hû</i> "	Mecîdî ger diseñ yâ hû daķı yâhüd yâ men hû Derünüñ nûr ide hû hû ki " <i>lâ-ma'bûda illâ hû</i> "	Gazel/7 Beyit	Musam-mat	---/·- -/--- -/---	Kaynaklarda tespit edilememiştir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
44b	Hulvî	Zıkr idüp Hakkı ey 'azîz Gülşenîyüz yâ hû dirüz Gice gündüz 'aşk isterüz Gülşenîyüz yâ hû dirüz	Añlatmağa çekme rumûz tevhid gerek her şeb [ü] rûz Feth olmağa Hulvî künüz Gülşenîyüz yâ hû dirüz	Gazel/5 Beyit	İlâhî	8+8=16'lı Hece Ölçüsü	Kaynaklarda tespit edilememiştir.
45a	Eşrefoğlu Rûmî	Yüregime dost derdi urdu dürlü yâreler Hiç şabibler aña kılmaz ne devâ ne çâreler	Eşrefoğlu Rûmî 'ye şorar iseñ dost kandedür Diye yir gök 'arş [u] kürsî doptolu hep areler	Gazel/7 Beyit	İlâhî	$\begin{array}{c} - \cdot - / - \cdot - \\ - / - \cdot - / \\ - \cdot - \end{array}$	ERMG'de 10 beyit olarak neşredilmiştir.
45a	Cemâlî	Münevver olalı 'âlem cemâlûñ mâ/tâbından Uyardı cümle 'uşşâkı bu gaflet haş [u] 'âmundan	Cemâlî gerçi ümmidür müyesser eyle yâ rabbî Ki itmâm eyleyüp irsün senûñ hûsnûñ kitâbından	Gazel/5 Beyit		$\begin{array}{c} \cdot - - - / \cdot - \\ - - - / \cdot - \\ - / \cdot - - - \end{array}$	CDNK'de CDÇD'de bulunamamıştır. Pervane Bey Mecmuası'nda "Nazire-i Cemâlî" başlığıyla kayıtlıdır.
45a	Nürî	Tarîkat kurb-ı rahmândur bu meydân özge meydândur Haqîkat sırr-ı sübhândur bu meydân özge meydândur	Bu yolda Nürî serden geç bu erkân içre sırlar aç Bu meydân içre kânlar aç bu meydân özge meydândur	Gazel/5 Beyit	İlâhî	$\begin{array}{c} \cdot - - - / \cdot - \\ - - - / \cdot - \\ - / \cdot - - - \end{array}$	
45b	'İzzî	Şâh-ı iklim-i velâyetdür gürûh-ı Kâdirî Râh-ı 'aşkda zû'l-kerâmetdür gürûh-ı Kâdirî	Âsitân-ı Kâdirî'ye sür yüzûñ anlardan ol ' İzziyâ şâhib-selâmetdür gürûh-ı Kâdirî	Gazel/5 Beyit	İlâhî	$\begin{array}{c} - \cdot - / - \cdot - \\ - / - \cdot - / \\ - \cdot - \end{array}$	
45b	'İtrî	Sâyesi düşmez yere bir böyle nağl-ı Tîr'sın Mihr-i 'âlem-gî'sin baştan ayağa nûr'sın	Yâ Resûlallâh umarum diyesin rûz-ı cezâ Gerçi cürmûñ çokdur ammâ ' İtrîyâ mağfûr'sın	Gazel/ 6 Beyit	Na't	$\begin{array}{c} - \cdot - / - \cdot - \\ - / - \cdot - / \\ - \cdot - \end{array}$	
45b	'Âşık Yûnus	Her kaçan añarsam seni Qarârum qalmaz Allâh'um Senden gayrı gözüm yaşın Kimseler silmez Allâh'um	' Âşık Yûnus seni ister Luğf eyle cemâlûñ göster Cemâlûñ göreñ 'âşıqlar Ebedî ölmez Allâh'um	Murabba/5 Bend	Münâcat	8'li Hece Ölçüsü	

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
46a	Şems-i Tebrizî	“Müselmân[ân] çü tedbîr est ki men ĥod-râ ne-mi-dânem” “Ne-tersâ vü yahûdîyem ne-gebrem ne-müselmânem”	“Elâ ey Şems-i Tebrizî çünân mestî tû der-‘âlem” “Be-[cüz rindî vü] qallâşî diger çizî ne-mî-dânem”	Gazel/ 8 Beyit		. _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Farsça bir gazeldir.
46a	Muhyî	Cümle ‘âlem bir ĥicâbdur bildüñ ise sen anı Ol ĥicâbdan geçdüñ ise kânde bakşañ andadur	Betligi terk idüp Muhyî yoğ olıgör er iseñ Yoğ içinde var olursın cümle varlık sendedür	Gazel/5 Beyit		. _ _ / . _ _ / . _ _ _ _	MDMA’de, MGDÖ’de ve BMHM’de bulunamamıştır.
46b	Mısrî	Tâ ezelden biz bu ‘aşk içinde rüsvâ olmuşuz İsmimüzdür söylenen ma‘ nâda ‘anķa olmuşuz	Ten göziyle Mısrî ’yi şüretde gördüm dime kim Zira biz ol kâf-ı şüret içre ‘anķa olmuşuz	Gazel/6 Beyit	İlâhî	. _ _ / . _ _ / . _ _ _ _	NMDK’de 12 beyit olarak neşredilmiştir.
46b	Yûnus	Senüñ ‘âşıkların kılmaz nâzar Firdevs-i a‘ lâya Ne ĥüriden ĥaber söyler ne meyl eyler Muştafa’ya	Gel ey Yûnus göziñi yum cemâl-i mâsivallâhdan Kî bunda göresin Ĥakķ’ı ne ĥâcet va‘ de-i ferdâya	Gazel/6 Beyit		. _ _ / . _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	YDOK’de ve YDMT’de bulunamamıştır. TMAS’da Âşık Paşa’ya ait olarak gösterilmiştir.
47a	Şeyh Muḥammed	Gel bugün ‘aşķuñ şarâbuñ içüben mestâne ol Gel nâmûs [u] ‘âr[1] terk idüp dîvâne ol	Şeyh Muḥammed cem‘ idüp özüñ perîşân itmesüñ Keşret-i a‘ dâde bakma bir bakup bir dâne ol	Gazel/5 Beyit		. _ _ / . _ _ / . _ _ _ _	
47a	Nakşî	Bula tevḥîd ile esmâdan gönüller inbisât Nûr-ı zikrûñle gele ‘uşşâķa yâ Rabbim neşât Dostlar gele ideler her demde zevķ ü iḥtilât Nûr-ı zikrûñle [gele ‘uşşâķa yâ Rabbim] neşât”	Nakşî -i bî-çâre ki feyzüñle eyle ber-murâd Yâ ilâhî dilerem ki eyle iḥsânüñ ziyâd Ola her demde iki ‘âlemde ol luṭfuñla şâd” Nûr-ı zikrûñle [gele ‘uşşâķa yâ rabbim] neşât	Murabba/5 Bend	İlâhî	. _ _ / . _ _ / . _ _ _ _	Şiir Nakşî İbrahim Efendi Divânında “İlâhîler” başlığı altında verilmiştir.
47b	Miskîn	‘Uyûn-ı kalbi iḥyâ it kerem kıl zû’l-celâlullâh Cümle ĥicâbları ref‘ it kerem kıl zû’l-celâlullâh	Bu Miskîn ‘abd-ı bî-çâre hem eli boş yüzi kâra Ĥapuñdan kılma âvâre kerem kıl bî-mişâllullâh	Gazel/5 Beyit	Münâcat	. _ _ / . _ / . _ _ _ / . _ _ _	

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
47b	Buḥārī	Ḥalk içinde gerçi biz dīvāneyüz Ḥaḳḳ'a biliş ḥalk-ıla bīgāneyüz	Ḥaḳḳ'a virdük biz Buḥārī gönlümüz Hiç ola mı gayr-ile aldanayuz	Gazel/5 Beyit	İlâhî	— · — / — · — — / — —	Şiir Emir Buḥārî'ye aittir.
47b	Rûşenî	Göñül şem'-i ruḥuñ pervānesidür Düşüp ol şem'e bir gün yanasıdur	Bu pesdür Rûşenî -çün kim diyeler Bu ol gül yüzlünüñ dīvānesidür	Gazel/5 Beyit		· — — / · — — — / — —	Şiir Dede Ömer Rûşenî'ye aittir.
48a	Yûnus	Göñül ḥayrân olupdur 'aşḳ elinden Ciger büryân olupdur 'aşḳ elinden	Yûnus Emre 'm bu ḥasretle bu zâra 'Acep miḥmân olupdur 'aşḳ elinden	Gazel/8 Beyit		· — — / · — — — / — —	
48a	Yûnus	'Āşık oldum bugün meydân benümdür Benem key pehlivân meydân benümdür	Yûnus eydür bugün iki cihānda Benem sulṭân ḳul [u] sulṭân benimdür	Gazel/5 Beyit	İlâhî	· — — / · — — — / — —	YDMT'de 8 beyit olarak neşredilmiştir.
48a	'Āşık Yûnus	Yüce sulṭānum derde dermānum Bedende cānum hū demek ister	Yûnus postunda göñül dostunda Şirât üstünde hū demek ister	Gazel/5 Beyit	İlâhî	5+5=10'lu Hece Ölçüsü	YDOK'de ve YDMT'de bulunamamış- tır.
48b	---	'Āşık oldum bende-i cānāneyem Baḥra düşmüş ṭālib-i dürdāneyem Bāl [u] perden geçmişem dīvāne-vār Yaneyem ey şem'-i rûşen yaneyem	Cümle 'uşşāḳa vefā maṭlûbduru[r] Ehl-i 'aşḳ olmak şafā-yı ḥûbduru[r] Çünkü yanmak 'âdet-ı maḥbûbduru[r] Yaneyem ey şem'-i rûşen yaneyem	Murabba/5 Bend	İlâhî	— · — / — · — — / — —	Son mısra mütekerrirdir.
48b	Niyāzî	Gel ey bād-ı şabā luṭf eyile bir dem Ḥaber vir bize cānān illerinden Beşâretle bizi ḳıl şād u ḥurrem Ḥaber vir bize cānān illerinden	Eger cān ise ḥûsninüñ behâsı Niçe biñ cān anuñ olsun fedâsı Niyāzî 'nüñ ḳadimî âşinâsı Ḥaber vir bize cānān illerinden	Murabba/7 bend	İlâhî	· — — / · — — — / — —	Bu murabbanın ilk bendi çapraz kafiyelidir.
49a	Buḥārī	'Aşḳ-ı yār-ile olan şeydā göñül Eylemezsin kimseden pervā göñül N'ideyüm uşlanmadun aşlā göñül Āḥ göñül şeydā göñül rûsvā göñül	Niceye dek bu hevā ile heves Şimdiden girü utan vaḳt oldı pes Bu Buḥārī 'yi esirge bir nefes Āḥ göñül şeydā göñül rûsvā göñül	Murabba/8 Bend		— · — / — · — — / — — — — / — —	Son mısra mütekerrirdir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
49b	Yünus	Bir sâķāden içdüm şarāb 'arşdan yüce meyhānesi Ol sâķānūn mestleriyüz cānlar anuñ peymānesi	Yünus bu güne sözleri şaķın ġāfillere dime Bilmez misin nice geçer ġāfillerūn ziyānesi	Gazel/6 Beyit	İlāhî	-- . -- / -- -- . -- / -- . -- / -- . -- --	
49b	Gülşenî	Ey hūsn ilinūn şāhî dīdārına müştāķam Ey her güzelūn māhî dīdārına müştāķam	Ey Rūşenî'nūn hānî hūsn iķliminūn sulţānî Di Gülşenî 'nūn cānî dīdārına müştāķam	Gazel/8 Beyit	Na't	-- . / . -- -- / -- . / . -- -- --	İGDM'de 18 beyit olarak neşredilmiştir.
50a	Cemālî	Yā Rabb[i] zātūn ḥaķķı-çün göster bize dīdārūnî Cümle şifātūn ḥaķķı-çün göster bize dīdārūnî	Yanar Cemālî 'nūn özi ķan-ıla yaş iki gözi Evvel āķir budur sözi göster bize dīdārūnî	Gazel/7 Beyit	Münâcat	-- . -- / -- -- . -- / -- . -- / -- . -- --	CDNK'de ve CDÇD'de bulunamamış- tır.
50a	Yünus	Ben yürürem yane yane 'Aşķ boyadı beni ķane Ne 'āķilem ne dīvāne Gel gör beni 'aşķ n'eyledi	Ben Yünus -ı bî-çāreyem Başdan ayaġa yāreyem Dost ilinden āvāreyem Gel gör beni 'aşķ n'eyledi	Murabba/7 Bend	Münâcat	8'li Hece Ölçüsü	YDMT'de gazel formunda verilmiştir.
50b	Muhyî	Ķarārūm yokdur ey dilber göreliden sen dil-ārāyı Cemālūn görmek içün ben açaram cāne yarayı	Ḥabībūn ḥaķķı-çün yā Rab ķuluñ Muhyî 'ye rahmet it Nazardan irme it vuşlat görem dā'im o bedr ayı	Gazel/5 Beyit		. -- -- / . -- -- -- / . -- -- / . -- --	MDMA'da, MADB'de ve BMHM'de bulunamamış- tır.
50b	Muhyî	Niyāz-ı 'arz-ı ḥācāta ulu dergāhımız vardır Cān [u] dilden münācāta bizüm Allāhımız vardır	Günah-kāram diyü Muhyî ümidün kesme rahmetden Muḥammed Muştafā gibi şefā'at-gāhımız vardır	Gazel/5 Beyit	İlāhî	. -- -- / . -- -- -- / . -- -- / . -- --	MDMA'da ve MADB'de tespit edilememiştir.
50b	Muhyî	Utan Ḥaķ'dan eyā ġāfil unutduñ 'ahd-ı peymānı Ḥoş uyduñ nefis-i şeyţāna ki yaķduñ odlara cānı	Bu sırrı bilmege Muhyî fenā-ender-fenā olsun Gider bu ķıl ile ķālî ġüzāf şanma bu meydānı	Gazel/5 Beyit	Nasīhat	. -- -- / . -- -- -- / . -- -- / . -- --	Şiir Bezcizāde Muhyiddin'e aittir.
51a	Eşrefoġlı Rūmî	Ezelden 'aşķ odına yana geldüm İçüp derd-i şarābın ķana geldüm	Bugün bil dostı Eşrefoġlı Rūmî Yarın dime-ki vāh peşimāne geldüm	Gazel/11 Beyit	İlāhî	. -- -- / . -- -- -- / . --	ERMG'de 12 beyit olarak neşredilmiştir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
51a	Eşrefoğlu Rûmî	Vaţanum özledüm bundan giderem Koyup bu varlığı andan giderem	Dime bu sözi Eşrefoğlu Rûmî Şulara ki dimez bundan giderem	Gazel/10 Beyit		. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	ERMG'de 12 beyit olarak neşredilmiştir.
51a	Niyâzî	Dermân arardum derdime derdüm baña dermân imiş Bürhân arardum aşluma aşlum baña bürhân imiş	İşit Niyâzî 'nün sözün bir nesne örtmez Hakk yüzün Hakk'dan 'ayân bir nesne yok gözsüzlere pinhân imiş	Gazel/9 Beyit	İlâhî	. _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _	
51b	Muhyî	Eyâ Allâh ebed gönlüm şarâb-ı lâ-yezâl ister Hicâbın perdesin keşf it cemâl-i bî-mişâl ister	Nazar itdüm bu eşyâya göründi gözime lâ-şey' Hakkîr ü hîr olup cümle bu Muhyî zü'l-celâl ister	Gazel/7 Beyit	Münâcat	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Şiir Bezcizâde Mehmed Muhyiddin'e aittir.
51b	Muhyî	Rumûz-ı “ <i>alleme'l-esmâ</i> ” beyânesi ki insândur Kim anı fehmi iden 'ârif hâkîkat ehl-i 'irfândur	Ribât-ı köhnedür Muhyî gönül virme bu dünyâya Niceler kondı vü göçdi cihânun halkı mihmândur	Gazel/5 Beyit		. _ _ _ / . _ _ / . _ / . _ _ _	Şiir Bezcizâde Mehmed Muhyiddin'e aittir.
51b	'Âşık Yûnus	Bu 'aşk benüm başuma yine geliser yine Benüm cânım 'aşka kurbân olısar yine	Derviş Yûnus ağlama cigercigün dağlama Bu 'aşk senün derdine dermân olısar yine	Gazel/5 Bend		7+7=14'lü Hece Ölçüsü	YDOK'de ve YDMT'de tespit edilememiştir.
52a	Eşrefoğlu Rûmî	Cân virür 'âşık bu yolda kaşd-i cânân eylemez Küfr-ile kılmaz 'adâvet meyl-i imân eylemez	Tut dilün söyleme Eşrefoğlu Rûmî kıl sükût 'Ârifün sözlerini çün fehmi-i nâdân eylemez	Gazel/8 Beyit	İlâhî	. _ _ _ / _ _ / _ / . _ _	
52b	Seyyid Nizâm-oğlu	Zâhid bize dağl eyleme bâbın nice dönmeyeyüm Biz ehl-i 'aşkuz söyleme devrânıyuz devrânıyuz	Seyyid Nizâm-oğlu tegdür münkirlerün işi meşkdür Evvel âhîr dönmek hakkı devrânıyuz devrânıyuz	Gazel/5 Beyit	İlâhî	. _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ / _ _	
52b	Cemâl-i Halvetî	Gün yüzünde zerreyi gör kim nice seyrân ider Mest-i 'âşık olmuş ol cândan geçüp cevân ider	Bu Cemâl-i Halvetî şol 'ınnmân eyleyene Bildi anda her ne olsa ol ulu sulţân ider	Gazel/5 Beyit		. _ _ _ / _ _ / _ / . _ _	CDNK'de ve CDÇD'de bulunamamıştır.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
53a	Hayālî	Muşaffâ eyle dil levhın bugün nūr-ı tecellâdan Cemâlûn gösterür cânân çü mirât-ı mücellâdan	Hayālî terk-i cân itgil bu esrârı nihân itgil Mekânûn lâ-mekân itgil cevâb alğıl mu'ammâdan	Gazel/5 Beyit	Musam- mat	. _ _ / . _ _ _ / . _ _ / . _ _	HGDT 6 beyit olarak neşredilmiştir.
53a	Cemâl-i Halvetî	Etseñ nazar her zerreye hırşid-i ekvân gizlidür Derdine dâ'im 'âşık ol kim anda cânân gizlidür	Seyyid Muhammed Halvetî tevhîde şarf it himmeti İki cihânûn 'izzeti devrân içinde gizlidür	Gazel/5 Beyit	Nasîhat	. _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _	Şiir Cemâl-i Halvetî'ye aittir.
53b	Mısrî	Ol menem ki vâkıf-ı esrâr-ı 'ilm-i Âdemem Kâşif-i genc-i haqîkat hem hayât-ı 'âlemem	Ben o Mısrî 'yem vücudum mısırına şah olmuşam Hâdişüm gerçi velî ma' nâda sırr-ı aqdemem	Gazel/7 Beyit		. _ _ / . _ _ _ / . _ _ / . _ _	
53b	Mısrî	Kelâm-ı sırr-ı mevlânûn dilâ takrîr[i] müşkildür Ne mümkün eylemek işbât anuñ tezvîr[i] müşkildür	Ara ir Mısrî 'e âlemde haqîkat aňlayam dirsene Bulunmaz 'aqla bir şeyde zââ tefsîr[i] müşkildür	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	. _ _ / . _ _ _ / . _ _ / . _ _	NMDK'de bulunamamış- tır.
54a	Eşrefoğlu	'Aşk beni yağma kılıpdur sen beni şorma baña Ben beni bulamazam nice haber virem saña"	Eşrefoğlu ikilik defterini yakdı oda Bir olup birlik bulup berkitdi birle birlige	Gazel/9 Beyit		. _ _ / . _ _ _ / . _ _ / . _ _	
54b	Eşrefoğlu Rûmî	Ol dostı ben sevdiğüm bu cânımdan ilerü Ol dostı ben gördüğüm bu gözümünden ilerü	Eşrefoğlu Rûmî 'yem söyleyem dost haberin Bir haber dañi yokdur haberümünden ilerü	Gazel/11 Beyit	Musam- mat	7+7=14'lü Hece Ölçüsü	ERMG'de 12 beyit olarak neşredilmiştir.
54b	Kaygusuz Abdâl	Ezelden 'aşk-ıla çün yane geldüm Bu 'aşkuñ şem'ine pervâne geldüm	Bu dünyâ fânîdür Kaygusuz Abdâl Fenâdan bakiye göçmege geldüm	Gazel/7 Beyit		. _ _ / . _ _ _ / . _ _	KABK'da bulunamamış- tır.
55a	Eşrefoğlu Rûmî	Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek Başumda dost hevâsı var dañi sevdâ neme gerek	Ben Eşrefoğlu Rûmî 'yem ben bakiyem kadîmiyem Ben ol murğ-ı Lâhütiyem arz [u] semâ neme gerek	Gazel/9 Beyit	Îlâhî	. _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _	
55a	---	Saña gönül viren 'âşık ne kılsun baş ile cân Cemâlûn gözliyen gözler ne kılsun hür-ı rıdvâne	Tuyan 'aşkuñ hayâlinden geçer dünyâ vişâlûnden İçer 'aşkuñ şarâbından uşanmaz âb-ı hayvâne	Gazel/5 Beyit		. _ _ / . _ _ _ / . _ _ / . _ _	Kaynaklarda tespit edilememiştir.
55b	Eşrefoğlu Rûmî	Senûn 'aşkuñ kime kim düşdi ey cân Ne mezheb kodı ne dîn ile imân	Bu âb u gil libâsından çıkarsañ Ola bu ma'nâlar saña da âşân	Gazel/17 Beyit	Mutavvel	. _ _ / . _ _ _ / . _ _	ERMG'de 18 beyit olarak neşredilmiştir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
56a	Niyâzî	Şunlar ki görüp yüzünü bir dâra gelürler Ol 'ahde vefâ eyleyüp ikrâra gelürler	Elbette [bu] bâğ içre kim girse Niyâzî Hârin gezüp evvel şonı gülzâra gelürler	Gazel/9 Beyit	İlâhî	---/.--- ./---/ ---	
56a	Maḥvî	Sivâ efkârının cündi gönül mülkûn hârâb itdi Elim al düşmüşem ḳaldur meded Mevlâ-yı Raḥmân'um Emel arzûsının odı yaḳup baḡrum kebâb itdi Eyzân	İlâhî cümleñün ḳaşd-ı rızâña olar nâ'il 'Înâyet senden olmazsa ya kimdür maṭlaba vâşıl Kerem bâbından devr olan biridür Maḥvî -i sâ'il Elim al düşmüşem ḳaldur meded mevlâ-yı Raḥmân'um	Murabba/4 Bend	İlâhî	---/.- ---/ ./---	Bu murabbanın ilk bendi çapraz kafiyeledir.
56b	Hüdâyî	Tecellî-i cemâl ister Gönül eğlenmez eğlenmez Tesellî-i vişâl ister Gönül eğlenmez eğlenmez	Budur çün (...) ³³¹ kârı Kılur efḡân-ile zârı Göreldeñ rûy-ı dildârı Gönül eğlenmez eğlenmez	Murabba/5 Bend	İlâhî	---/.- ---	Yalnız ilk bendi AMHD'de tespit edilmiştir.
56b	Şemseddîn	Ben bu 'aşḳı bilmez idüm bu bir 'aceb sevdâ imiş Bir zerresi ay [u] güneş bir ḳaṭresi deryâ-yımış	Ey Şemseddin adı hüdhüd tâ bilesin 'aşḳ ne imiş Ol lâ-mekân fânide bir bî-niṣ'ân-ı 'anḳâ imiş	Gazel/7 Beyit		---/.--- ---/ ./--- ---	Şiir Akşemseddin'e aittir.
57a	Şeyhî	'Aceb-midür güzer kılsa naḡar firdevs-i a' ladan Ki oldu cân gözi rûşen bugün nûr-ı tecelliden	Getür sâḳî mey-i bâḳî fenâ olmazdan ön bir dem Budur cennetde de ḡaşıl şalâḡ [u] zühd [ü] taḳvâdan	Gazel/6 Beyit	İlâhî	---/.- ---/ ./---	Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrin mesnevisinde alınmış 5 beyitlik gazeldir.
57a	Firdevsî	Varanlar ḳüyuna yârûñ n'iderler seyr-i şahrâyı Görenler rûy-ı cânânı n'ider ḡayrı temâşâyı	Maḳâm-i ehl-i 'irfâna ḳadem başdınsa Firdevsî Vişâle irmege sa'y it ḳo sen firdevs-i a' lâyı	Gazel/7 Beyit	İlâhî	---/.- ---/ ./---	

³³¹ Bu kelime okunamamıştır.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
57b	Süley-mân	Gönül virme cihâna bî-vefâdur Gönül virme aña 'ayn-ı haţâdur	Cihânuñ çün beķası yok Süleymân Anı koyup Hâķ'a dönmek revâdur	Gazel/9 Beyit		. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _	Şiir Süleyman Çelebi'ye aittir.
57b	Niyâzî	Zâhidâ şüret gözetme içeri gel câna baķ Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raķmân'a baķ	' Âlem anuñ hüşniñün şerhinde olmuş bir kitâb Metnuñ isterseñ Niyâzî şüret-i insâna baķ	Gazel/7 Beyit	Îlâhî	. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
57b	Nürî	Semâdan sırr-ı tevîdî duyan gelsün bu meydâna Derünice bugün Allâh diyen gelsün bu meydâna	Gönül maķşûdunu buldı cihân envâr ile taldı Bugün Nürî imâm oldu uyan gelsün bu meydâne	Gazel/5 Beyit		. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
58a	Mürîd- oğlı	Bugün bize vefâladur şafâ-yı Muştafâ geldi Zihî zevķ ü şafâladur şafâ-yı Muştafâ geldi	Mürîdoğlı ne hâletdür derünüñ pür-melâletdür Gelen hatm-i risâletdür şafâ-yı Muştafâ geldi	Gazel/6 Beyit	Na't	. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
58a	' Âşık Yûnus	Mecnûn'a şordılar Leylâ nice oldu Leylâ gidüp adı dillerde kaldı Benüm gönül gayrı mevlâyı buldı Yürî Leylâ ki ben mevlâyı buldum	' Âşık Yûnus bu sırlarda açılma Hâķ' uñ luţfuñ görüp gayra saçılma ' İnâyet Hâķ olan yirden kaçınma Eyzan	Murabba/7 Bend	Îlâhî	. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _	YDOK ve YDMT'de bulunamamış- tır.
58b	Dehânî	Merâtib seyrin istersen gel esmâdan haberdâr ol İre gör " <i>Ķâbe Ķavseyni ev edna</i> "dan haberdâr ol	Dehânî câmını ' aşķuñ içelden derd ile hayrân Bu söz bir kenz-i maĥfidür mu' ammâdan haberdâr ol	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
58b	Şabrî	Şu dem-kim mürşide irdüm uyur idüm uyandurdu Yüregim bir oda şaldı beni yaķdı vü yandurdu	Tecellî ehli olanlar tesellî buldu vaşl-ile " <i>Bi-hamdillâh</i> "ki ey Şabrî seni ol dost uyandurdu	Gazel/5 Beyit	Na't	. _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	SDÖU'de ve SDHB'de bulunamamış- tır.
59a	Yûnus	' Aşķuñ aldı benden beni Baña seni gerek seni Ben yazaram dün[i] günü Baña seni gerek seni	Yûnus -durur benüm adum Gün gördükce artar odum İki cihânda maķşûdum Baña seni gerek seni	Murabba/5 Bend	Îlâhî	. _ _ / . _ _ _ _	YKOK'de 7 bend olarak neşredilmiştir.
59a	---	Elâ ey maţlab-ı ' âşık Seni ister dil [ü] cānum Yoluñda şādıķam şādıķ Seni ister dil [ü] cānum	Ķamu ' âlemleriñ varı Beni uş yaķdı ģam nârı Şorarsañ şeyh ben[i] zârı Seni ister dil [ü] cānum	Murabba/5 Bend	Îlâhî	. _ _ _ / . _ _ _ _	Bu murabbanın ilk bendi çapraz kafiyelidir.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
59b	Şirāzī	Zāhidā derd iste dermān isteme Küfrüñi terk eyle imān isteme	Ey Şirāzī da' vā-yı ma' nāya gel Aşikāre Hāk'ı nihān isteme	Gazel/7 Beyit		-. _ _ / _ . _ _ / _ . _	
59b	Yūnus	Düşüben 'aşkuñ baħrine ğavvāş olayum bir zamān" İsteyem dā'im seni seyyāh olayum bir zamān"	"Yūnus dostuñ perdelerin keşf idüp olma bī-edeb" "İnsān-ı kāmīl olana ħurbān olayum bir zamān"	Gazel/5 beyit	İlāhī	-. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ . / _ _ . _ _	YDMT' de 9 beyit olarak neşredilmiştir.
59b	Ḥalīlī	Yārini yarın görendür kim bugün yarın görür Görmeyen yārin bugün yarın kaçan yārin görür	Ey Ḥalīlī şol hümā-himmet fakīr ol kim müdām Ārzü-yı cennet itmez dost dīdārın görür	Gazel/5 beyit		-. _ _ / _ . _ _ / _ . _	Şiir Diyarbakirli Halīlī'ye aittir.
60a	Yūnus	Şol göz ki seni gördi ol neye nazar etsün Şol cān ki seni duydu ne tende ħarār etsün	N'itsün bu Yūnus n'itsün bu yola nice gitsün 'Aşkıñı saña viren gönlini ħumār etsün	Gazel/5 Beyit	İlāhī	-. _ . / _ . _ _ / _ . _	YDMT'de 10 beyit olarak neşredilmiştir.
60a	Zeynī	Sözüm diñle behey ħardaş unutma ħālet-i nez' i Gidersin bu yola yoldaş unutma ħālet-i nez' i	Gider Zeynī hevā fikrin düşür ħalbe Ĥüdā zikrin Bu derde ħıl devā fikrin unutma ħālet-i nez' i	Gazel/5 Beyit	İlāhī	. _ _ _ / . _ . _ . / _ _ _	
60b	Naḳşī	Gör nedür uçmaḳ u ħūrī hem-daḫī ğılmān eyār Kim senüñle biledür ol ğayr(i)de itmez ħarār	Pes-durur bu nazm-ı pākīn 'ārifāna Naḳş(i)yā Ġayre fāş itme kerem ħıl eyle gel bunda ħarār	Gazel/6 Beyit		-. _ _ / _ . _ _ / _ . _	NADH'de 13 beyit olarak neşredilmiştir.
60b	Seyyīd Nizamoĝ -lı	İlāhī nefis-ı emmārem yaḳarsuñ āteş-i lādan Dolar bu ħāne-i ħalbüm benüm envār-ı illā'dan	Yūri Allāh'ı zıkr eyle ne ise Hāk'a şükr eyle Ölürsün Seyfī fikr ile ferāgat eyle dünyādan	Gazel/5 Beyit	İlāhī	. _ _ _ / _ . _ . / _ . _ _ .	
61a	Yūnus	Yā Rab bu ne dertdür dermān bulunmaz Pes bu ne yāredür zaḫmı belürmez	Yūnus çün tevḫide ğarḳ olup gitdi Girü gelmeklige 'aḳlı dirilmez	Gazel/6	İlāhī	. _ _ _ / _ . _ _ / _ . _	YDOK'de 11 beyit olarak neşredilmiştir.
61a	Yūnus	Cānlar fedā yolına bu cān ħayusı degül Sen cāmı gerek baña cihān ħayusı degül	Dirler 'aşıḳ Yūnus 'a ħatlan bile gidelüm Dost sevgisi düşüpdür (...) ħayusı degül	Gazel/5 Beyit	İlāhī	7+7=14'lü Hece Ölçüsü	
61b	Edhemī	'Aşḳ elinden derd-mendem yā İlāh Derd senüñ dertli senüñ dermān senüñ Ḳullarına raḫmet it ey pādīşāh Derd senüñ dertli senüñ dermān senüñ	Raḫmetüñ umar ğarīb āvāre kim Yüregi vü sinesi pür-yāre kim Maḫrūm itme Edhemī bī-çāre kim Eyzan	Murabba/5 Bend	İlāhī	-. _ _ / _ . _ _ / _ . _	EDFS'de bulunamamış- tır.

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
61b	Cemālî	Başımı top eylemişem zülfinün çevgânına Girmişem Mecnûn şıfat ol Leyl(i)nün meydânına	Dil Cemālî işidelden cân vuşlat isteyüp Gör nazâr kılmaz dağı dünyânun eyn ü ânına	Gazel/5 Beyit		- . - / - . - - / - . - - / - . -	CDNK'de ve CDÇD'de tespit edilememiştir.
62a	Muhyî	Düşelden gön'lüme 'aşkuñ dilüm tekrâr ider hû hû İrelden cânuma şevkuñ dilüm tekrâr ider hû hû	Fenâ sırrını duyardan bu Muhyî rûh-ı revândan Hayât-ı cavidân buldı dilüm tekrâr ider hû hû	Gazel/5 Beyit	İlâhî	. - - / . - - - / . - - - / . - - -	MDMA'da, MGDÖ'de ve BMHM'de bulunamamıştır.
62a	Nağşî	Kâkül-i fahr-ı cihân nağl-i gülistândur baña Haft-ı 'anber-bûları hem sünbülistândur baña	Nağşiya na't-ı şerifün okısam biñ şevk-ile Âsmân-ı encüm ile güya zer-efşândur baña	Kaside/6 Beyit	Na't	- . - / - . - / . - / - . -	NİED'de 41 beyitlik kaside olarak neşredilmiştir.
62b	Hâfız	Vücûduñ şem'-i pür-nür-ı Hüdâdur yâ Resûlallâh Zuhûruñla dü-'âlem rûşenâdur yâ Resûlallâh	Kapuña intisâb idüp şefâ'at ilticâ eyler Fakîrûñ Hâfız -ı şermende hâli yâ Resûlallâh	Gazel/6 Beyit	Na't	. - - / . - - / . - - - / .	
62b	Lütfî	Mest-i 'aşkuz şabrimuz yok sineye çak eylerüz Derd-i 'aşk-ile dem-â-dem çeşmi nem-nâk eylerüz	Câm-ı 'aşkı dest-i sâkî-i ezelden içmişüz Lütfiye anuñ için güftâr-ı bî-bâk eylerüz	Gazel/5 Beyit	İlâhî	. - - / . - - / . - - - - / . - -	Şiir Lütfullâh, Hoca-zâde'ye aittir.
63a	Nürî	Habîbullâh cihâna cân degül mi" Vücûd-ı 'âleme sulţân degül mi" Cihâna bâ' iş oldu çünkü Nürî" Cemālî cümlede tâbân degül mi"	Anuñ nûrî olupdur nûr-ı envâr" Anuñ bûyından aldı bûy-ı ezhâr" Meşâyîhda anuñdur bunca eţvâr" Kamusı kaçre-i 'ummân degil mi"	Murabba/4 Bend	İlâhî	. - - / . - - / .	ANDN'de 5 bend olarak verilmiştir. Makta' bendi mecmuada yer almamaktadır.
63a	Eşref	Bu gön'lüm şehrinî seyrân iderken Didi sırrım baña seyrân içinde"	Aç gözüñi Eşref Hağ'ı zıkr eyle "Fezkurûñi" didi kûr'ân içinde	Gazel/6 Beyit	İlâhî	11'li Hece Ölçüsü	
63b	'İzzî	"Ez fırkat-i tû-cânâ didem [şek]-i güyânem" Vuşlat ile lûtf eyle kıl bendeñi hândâne	"Der-hâne-i kalb-i men agyâr çün ne-mî gonce" ' İzzî umaram ki yâr teşrif ide seyrâne	Gazel/6 Beyit		- - . / . - - / - - . / . - - -	

Tablo 10: (Devamı)

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03435 Numarada Kayıtlı Mecmua							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
69b - 70b	Serîrî	Dilâ bu dehr-i fânînüñ nesine böyle hurremsin ‘ Acep bilsem ne maksûda irişdüñ şöyle bî-ğamsın Cihānuñ Hüsrevi olduñ tûtalum şâh-ı ‘ âlemsin Kamer-ţal‘ at melek-ğaşlet ya bir sultân-ı a‘ zamsin ... ... Tekebbürlük hüdâya yaraşur sen nesl-i Âdemsin Vücûduñ añla ey gâfil ki bir kaçre menidensin	Serîrî ber-çarârı ber-çarâr üzre geçer ‘ âlem Yüzüñe gülse bir kaç gün muğarrerdür soñunda ğam Gelenler bizden evvel mücib-i ‘ ibret degül mi hem Nağar kıl bunca sultānuñ güzeşte hālîne bir dem ... ... Tekebbürlük hüdâya yaraşur sen nesl-i âdemsin Vücûduñ añla ey gâfil ki bir kaçre menidensin	Muaşşer/ 5 Bend		. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	

SONUÇ ve ÖNERİLER

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar NEKTY03435 numarada kayıtlı mecmua 75 varaktan oluşmaktadır. Kataloğa 98 varak olarak kaydedilen mecmuanın sayfa numaralandırmasından anlaşılacağı üzere önünde bir eser olması muhtemeldir. Ancak mecmuanın önünde yer alan bu esere ulaşılammıştır. Mecmuada yer alan şiirler 12a -70b varakları arasındadır. Nüshanın 12a-70b varakları aralığında boş ve eksik sayfalar mevcuttur. Mecmuanın 71a ve 98b varakları arası inlemeye dâhil edilmemiştir. Bu bölümde yer alan sayfalarda Eyüb El-Ensârî Hazretleri hakkında mensur bir kıssa, Arapça bir şiir, macun tarifleri, hesaplamalar ve çeşitli karalamalar mevcuttur. Nüshanın boş ve eksik sayfaları dipnotlarda belirtilmiştir. İlk bölümde mecmuanın tanıtımı, mecmualar hakkında yapılmış tasnifler hakkında bilgi verdikten sonra MESTAP'a değinilmiştir. Verilen bu bilgilerin ardından teze konu olan mecmuanın tanıtımı yapılmış, mürettibin kimliği hakkında bilgi verilmiş sonrasında mecmuada yer alan şiirlerin sayısı, şairlere ve nazım şekillerine göre dağılımı, şiirlerde kullanılan hece ve aruz ölçüleri, mecmuada var olan şiirlerin tespit edilen kaynaklardaki şiirler ile karşılaştırılması sonucu elde edilen bilgiler açıklanarak tablolatırılmıştır.

İkinci bölümü oluşturan "Metin" kısmında ise mecmuada yer alan şiirler Arap harfli metinden transkripsiyon alfabesi aracılığıyla Latin harflerine aktarılmış ve sonrasında MESTAP dâhilindeki tabloya yerleştirilmiştir. Şiirler hakkında yapılan inlemede karşılaşılan farklılıklar ve diğer bilgiler dipnotlarda belirtilmiştir. Mecmuada toplamda 194 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 193'si Türkçe 1'i ise Farsçadır. Mecmuada toplamda 66 şair tespit edilmiştir. Bu şairler arasında 30 şiir ile en çok şiiri bulunan şair Fehîm-i Kadîm'dir. Fehîm'i 26 şiirle Niyâzî-i Mısırî, 25 şiirle Eşrefoğlu Rûmî takip etmektedir. Şiirlerin nazım şekillerine göre dağılımında ilk sırada gazel yer alır. Mecmuada toplamda 162 gazel, 22 murabba, 2 tahmis, 1 kaside, 1 muaşşer, 1 muhammes, 1 müseddes, 1 nazm, 1 kıta, 1 terkeb-i bend, 1 terci-i bend yer almaktadır.

Mecmuada yer alan şiirlerin çoğunluğu mürettibin dinî-tasavvufî dünya görüşünü yansıtacak şekildedir. Nüshada yer alan bu şiirler içerikleri bakımından dikkat çekmektedir. Seçilen şiirlerin içerikleri göz önünde bulundurulduğunda mürettibin tarikatlere olan ilgisi açığa çıkmaktadır. Ayrıca mecmuada yer alan şairlerin birçoğu birbirleri ile gerek tarikat ilgileri gerekse tekke-tasavvuf edebiyatına yakınlıklarıyla bağlantılıdır. Şairler arasında bulunan bu bağlantı ya da tarikat ilgisi denebilecek ilgi bazı şairlerin kimliğini tespit etme noktasında yol gösterici olmuştur. Özellikle Yûnus, Âşık Yûnus, Niyâzî-i Mısırî ve Eşrefoğlu Rûmî gibi isimler birbirlerinin takipçisi olan, çeşitli tarikatlerin kurucusu veya şeyhi konumunda bulunan, edebî anlamda tekke-tasavvuf edebiyatı ve

âşık edebiyatına yakın bulunmaları gibi sebeplerle aralarında ilgi kurulabilecek şairlerdir. Mecmua 13. yy ile 18. yy arasında yaşamış şairlere yer vermiştir. Mürettibin şiirlerine en çok yer verdiği şairler 17. yy şairleridir. Mecmua metninde yer alan şairlerde Mürîdoğlu'nun kimliği konusunda emin olunamamıştır. Metinde yer alan şiirin Mürîdoğlu (Aczî) Dîvânı'nda tespit edilememiş olması bu şüpheyi kuvvetlendirmektedir. Mecmuada Mürîdoğlu'na ait olan şiirin mecmua tertibinden sonra eklenmiş olabileceği ya da önceki yüzyıllarda yaşamış başka bir "Mürîdoğlu" na ait olabileceği düşünülebilir. Ayrıca mecmuada yer alan şairlerin ve şiirlerin yüzyıllara göre yoğunluğu, kağıdın durumu (eskimiş ve sararmış olması) gibi koşullar da göz önünde bulundurulduğunda mecmuanın en geç 18.yy'ın sonuna ait olduğu düşünülmektedir.

İncelenen şiirlerde 14 farklı aruz kalıbı tespit edilmiştir. Bu aruz kalıplarından en sık kullanılanları "mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün" (47) ve "fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün" (41) kalıplarıdır. Mecmuada hece ölçüsüyle yazılmış şiirlere de tespit edilmiştir. Hece ölçüsüyle yazıldığı tespit edilen şiir sayısı 20'dir. Kullanılan aruz kalıpları ve hece ölçüleri kullanıldıkları nazım şekilleriyle birlikte tablolar halinde verilmiştir.

Nüshada yer alan şiirler şairlerin yayımlanmış-yayımlanmamış divanları ve yapılan diğer çalışmalar ile karşılaştırılmış bu karşılaştırma sonucu 50 şiirde beyit-bend eksikliği, 13 şiirde ise divanlarda ve diğer çalışmalarda bulunmayan beyit-bend ve mısralara rastlanmıştır. Bu eksiklikler tabloda gösterilmiştir. Mecmuada yer alan 39 şiir kaynaklarda kaynaklarda bulunamamıştır. Mecmuadaki şiirlerden 5'inde mahlas tespit edilememiştir. Mahlas tespiti yapılamayan şiirlerin 3'ü gazel 2'si murabba nazım şeklindedir. Muhyî'ye ait 4 gazel, Cemâlî, Muhyiddîn Abdal, Mecîdî ve Hâfız'a ait 2 gazel, Nazmî, Fethî, Abdürrahmî Tırsî, Hamdî, Hüdâyî, Kaygusuz Abdal, Şeyh Muhammed, Hulvî, Cemâl-i Halvetî, Mahzûn, Niyâzî-i Mısrî, Firdevsî, Mürîdoğlu, Miskin, Sabrî ve Şîrâzî'ye ait 1'er gazel; Edhemî, Abdülazîz, Sülûkî ve Âşık Yûnus'a ait 1'er murabba; Vahîd'e ait 1 tahmis; Burusevî Tâlib'e ait olduğu düşünülen 1 nazm hazırlanmış kaynaklarda tespit edilememiştir.

MESTAP dâhilinde çalışılan mecmua, şairlerin yayımlanmış divanlarında veya diğer kaynaklarda bulunmayan şiirleri ve şairleri açığa çıkarması açısından önemlidir. Mecmuada yer alan şiirler derlendiği dönemin edebî zevkini ve sanat anlayışını yansıtmaya yönüyle de oldukça önemlidir. Mecmua incelendiğinde seçilen şairlerin ve şiirlerin tekke-tasavvuf edebiyatı ve âşık edebiyatına yakınlıkları dikkat çeker. Bu sebeple mecmuanın tekke-tasavvuf edebiyatı etrafında "*tematik*" bir mecmua olduğu söylenebilir. Teze konu olan mecmua ve benzeri mecmuaların aracılık etmesi ile bir "şiirler ve şairler" veri tabanı oluşturulup tespit edilecek yeni şair ve şiirlerle Türk edebiyatının gelişerek zenginlik kazanması muhtemeldir.

KAYNAKÇA

- Alvan Çınar, Türkan (1998), **Hayâlî-i Gülşenî Dîvânı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydoğmuş Yüce, Emine (2010), **Abdürrahim Tırsî ve Dîvânı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, Mehmet (2018), **Mecmua‘-i Şuara ve Tezkire-i Üdeba**, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58597,mecma-i-suara-ve-tezkire-i-udeba-pdf.pdf?0>, (20.07.2023).
- Aslan, Mustafa (2007), **Muhyî Dîvânı**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ataç, Mehmet Beşir (2007), **Ayıntablı Hafız Abdülmecidzade ve Divanı, İnceleme-Metin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atik, Hikmet (2003), **Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayan, Emrah (2000), **Nakşî Dîvânı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayan, Hüseyin (1990), **Nesimî Divanı**, Akçay Yayınları, Ankara.
- Aydın, Abdullah (2009), “Hanyalı Nuri Divanı’ndan Hareketle Giritli Şairlere Ek”, **TÜBAR=Türklük Bilimi Araştırmaları**, 26, 45-58.
- Aypay, A. İrfan (1992), **Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı’nın Tenkitli Metni**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2 C., Selçuk Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bankır, Mehmet Malik (1997), **Gülşen-i Râz (Gramer-Metin-Gramatikal İndeks)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bahaeddin, Mehmed (1997), **Yeni Türkçe Lügat**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Başara, Erol vd. (2010) “XVIII. Yüzyıla Ait Bir Güfte Mecmuası İncelemesi”, **M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 38, 137-172.
- Belli, Handan (2010), **Sabrî (Seyyid Muhammed Emin) Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilgin, Azmi (2017), **Ümmî Sinan Divanı**, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55913,ummi-sinan-divanipdf.pdf?0> (21.04.2022).

- Bilkan, Ali Fuad (1993), **Nâbî'nin Türkçe Dîvân'ı (Karşılaştırmalı Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bozyiğit, Esra (2021), **Taşlıcalı Yahya Bey Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Nesre Çeviri-Sözlük)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Burmaoğlu, Hamit Bilen (1983), **Lâmi'i Çelebi Dîvânı (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.
- Çağbayır, Yaşar (2007), **Ötüken Türkçe Sözlük**, 3, Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Çakır, Mustafa Sefa (2018), **Yahyâ Nâzîm Dîvânı**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, Nilüfer (1999), **Abdulahad Nûri ve Divanının Tenkitli Metni**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, Faruk Kadri (1951), Fatih Devri Şairlerinden Cemâlî ve Hayatı, **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, 4(3), 189-213.
- Derdioyok, İ. Çetin (1988), **Cemâlî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, Güler (2010), **Edirneli Nazmi Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Doğrusöz, Nilgün (1993), **Hâfız Post Mecmûasında Türkçe Güfteler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Donuk, Suat (2016), Cemâleddin İshak El-Karamanî'nin Bilinmeyen Şiirleri, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 16, 77-144.
- Durbilmez, Bayram (1998), **Muhyiddîn Abdal Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekinci, Ramazan (2011), **Vefeyât-ı Ayvansarâyî (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eraslan, Kemal (1984), Akşemdeddin'in Dini-Tasavvufi Şiirleri, **Türk Dili: Aylık Dil Dergisi**, 394, 411-417.
- Erdoğan, Kenan (1998), **Niyâzî-i Mısırî-Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanı (Tenkitli Metin)**, Akçay Yayınları, Ankara.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet (1942), **Türk Musiki Antolojisi**, 1, Rıza Koşkun Matbaası, İstanbul.

- Gıynaş, Kamil Ali (2017), **Pervane Beg Mecmuası**, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832_pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0 (14.05.2023).
- Gökbel, Asaf (1940), **Son Asır Türk Şairlerinden Bozdoğanlı Fethi Hayatı, Eserleri ve Divanı**, C.H.P. Basım Evi, Aydın.
- Güneş, Mustafa (1994), **Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürbüz, Mehmet, “Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, 1.Baskı içinde (108-111), Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- İlhan, Derda (2020), **Üftâde Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İpekten, Haluk vd. (2017), **Heşt-Bihîşt**, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&_tag1=03EE5380B678F1063BF0A9ED54D2FA0DD771F0E5&crefer=31C1B2778A7E8F42D0D83C2A80B814A9AF105A9052ED0D4E493E2E2850F3A6DD (01.08.2023)
- İsen, Mustafa ve Işın Durmuş, Tuba (2021), **Kılıcın ve Kalemın Sultanları**, Muhit Kitap, İstanbul.
- Kara, Abdullah (2007), **İzzî Dîvânı (Tenkitli Metin-İnceleme)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kavaklıyazı, Ahmet (2015), “15.Yüzyıl Şairlerinden Diyarbakırlı Halîlî’ni Şiirleri”, **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (SEFAD)**, 34, 1-88.
- Kılıç, Atabey (2012), “Mecmua Tasnife Dair”, **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, 1.Baskı içinde (77), Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- Kılıç, Erdal (2013), **Mecmûa-yı Letâif Fî Sandukati’l-Me’ârif (Metin ve Değerlendirme)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koç, Nagihan (2006), **Hâfız Mehmed Sebâtî Divânı’nın Transkripsiyonlu Metni ve İncelemesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köksal, M. Fatih (2017) , **Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori**, Kesit Yayınları, İstanbul.
- _____ (2022), “Vesîletü’n-Necât’ın En Eski Nüshası ve Süleyman Çelebi’nin Bilinmeyen Şiirleri”, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 28(28), 393-430.
- _____ (2018), “Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi”, Kadir Ulusoy (Ed.), **2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi**, Antalya, 87-92.
- Kurnaz, Cemal ve Tatçı, Mustafa (1996), “İstanbul’da Buharalı Bir Nakşi Şeyhi: Seyyid Emir Buhari ve Türkçe Şiirleri” , **Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi**, 1, 250-265.

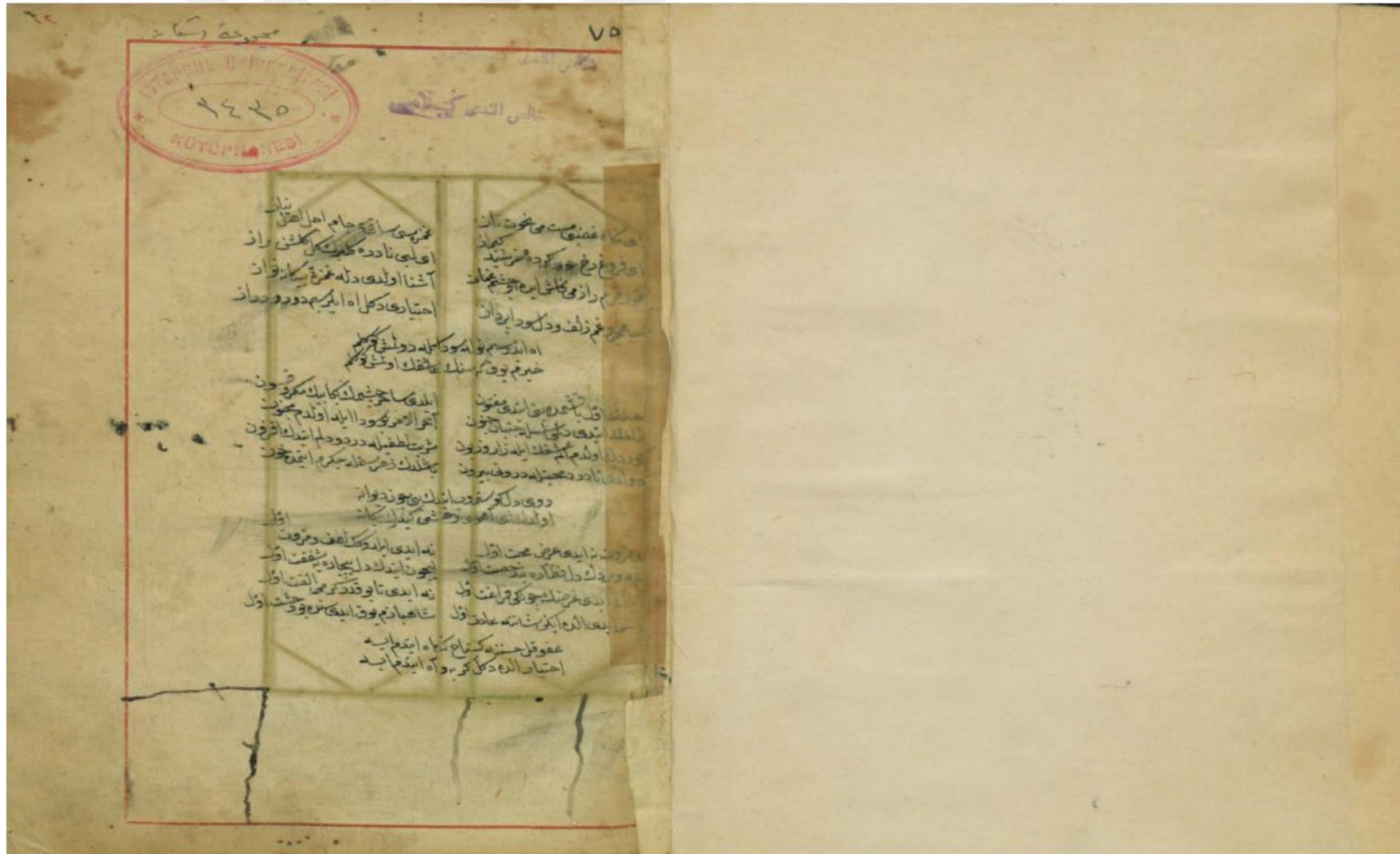
- Kurnaz, Cemal ve Çeltik, Halil (2013), “**Divan Şiiri Şekil Bilgisi**”, Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara.
- Kut, Günay (1986), “Mecmua”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, 6, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Levend, Âgâh Sırrı (2015), **Türk Edebiyatı Tarihi**, 1, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Mutlu, Hafsa (2008), **Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Nomer Karaman, Nihal (2002), **Cemâlî Dîvânı**, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Özdemir, Canan (1996), **Seyyid Nizamoğlu Divanı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özgönül, Öznur (2001), **Aczî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özyıldırım, Ali Emre (1995), **Hamdullah Hamdî Divanının Tenkitli Metni**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sevinç, Fırat (2001), **Edhemî Divânı ve Tahlili**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sunar, Cavit (1975), **Melâmîlik ve Bektaşîlik**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Süer, Fatih Ramazan (2015), **Şemseddîn Sivâsî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (2019), Bezcizâde Mehmed Muhyî Efendi’nin Gazellerine Ek, **Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, (2)1, 233-249.
- Süzen, Hüseyin (1994), **Dükakinzade Ahmed Beg Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şan, Funda (2017), **Şeyhî’nin Husrev u Şîrîn’i (İnceleme-Metin-Çeviri-Dizin/Sözlük)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şehzâde Alaâddîn Gaybî (2021), **Kaygusuz Abdal Külliyyatı (Hayatı-Eserleri-Metin-Sözlük-Kaynaklar)**, Abdurrahman Güzel (Haz.), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Tarlan, Ali Nihat (1945), **Hayâlî Bey Dîvânı**, Bürhaneddin Erenler Matbaası, İstanbul.
- Tatçı, Mustafa (1990), **Yûnus Emre Dîvânı (İnceleme-Metin) (2.Cilt)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2 C., Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (1991), **Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

- Tatçı, Mustafa ve Yıldız, Musa (2005), **Dîvân-ı İlâhiyât**, Üsküdar Araştırmaları Merkezi, İstanbul.
- Tavukçu, Orhan Kemal (2020), **Dede Ömer Ruşeni-Dîvân (Tenkitli Metin)**, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73031,dede-omer-ruseni-divanipdf.pdf?0> (09.07.2023).
- _____ (2022), **Yûnus Emre ve Dîvânı**, Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tuyan, Rabia Derya (2007), **‘Ayıntablı Hâfız ve Divânı (İnceleme-Metin-Dizin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türkoğlu Köse, Hayriye (2007), **XVI. Yüzyıl Şairi Hudâyî Hayatı-Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı’nın Tenkitli Metni**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uz, Özkan (2009), **Sabrî Divânı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünver, İsmail (2008), “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, **Turkish Studies**, (3)6, 1- 46.
- Üst, Sibel (2011), **Edirneli Nazmî Dîvânı**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üzgör, Tahir (1991), **Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Dîvân’ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 44, Ankara.
- Yasak Peran, Yeliz (2017), **Fethî Hüdâyî Dîvânı**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaşar, Önder (2019), **Muhyî-i Gülşenî [Ö.1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Yavuz, Sevgi (2012), **Cemaleddin Mahmud Hulvî (Metin-İnceleme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazar, Sadık (2013), “XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecmûası”, **Turkish Studies**, 8(1), 601-651.
- Yıldız, Alim (2011), **Ahmed Hamdi Divanı**, Buruciye Yayınları, Sivas.
- Yılmaz, H. Kamil (2021), **Azîz Mahmud Hüdâyî Dîvânı**, DİB Yayınları, İstanbul.

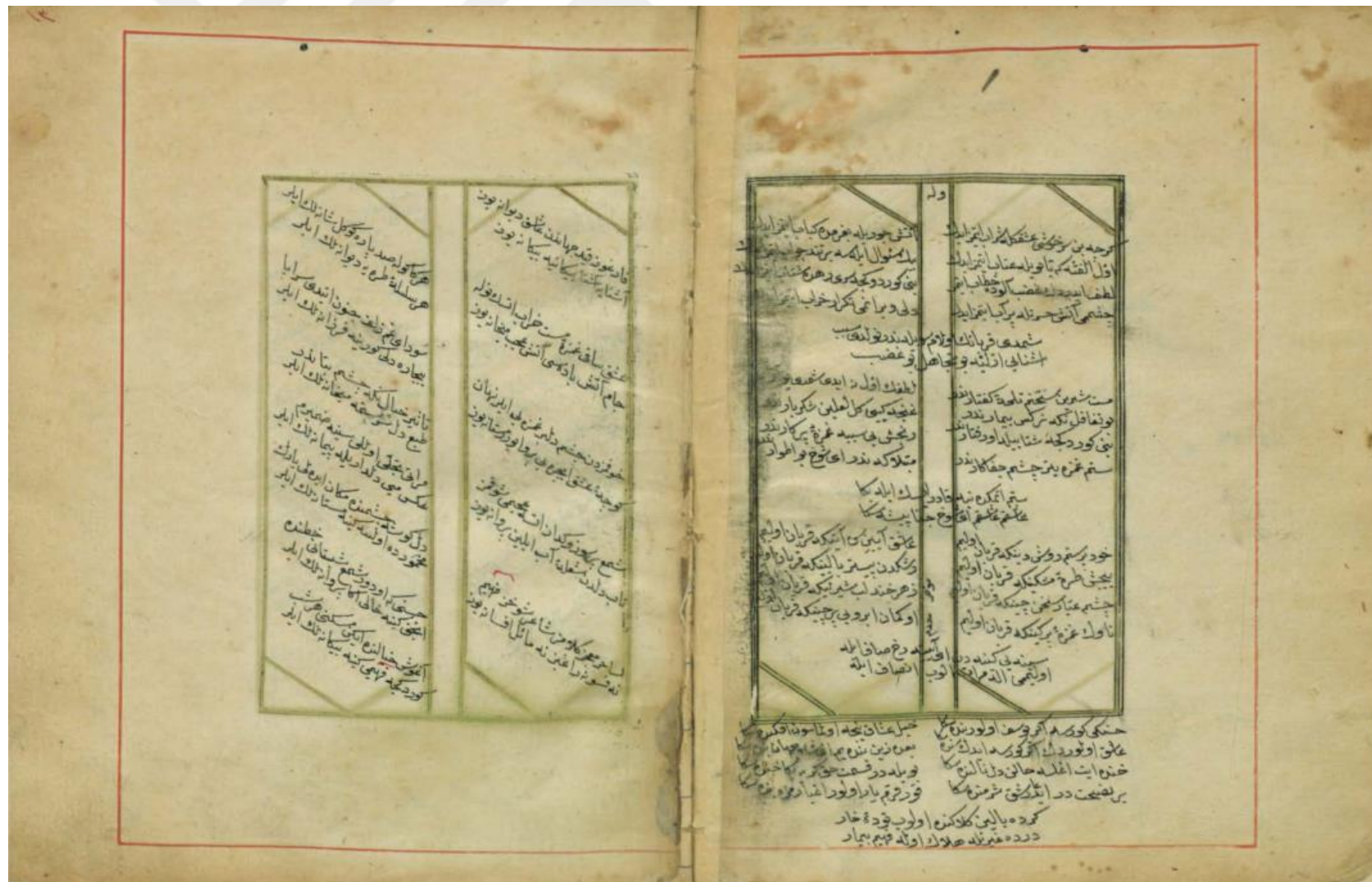

EKLER

Ek 1: Tıpkıbasım

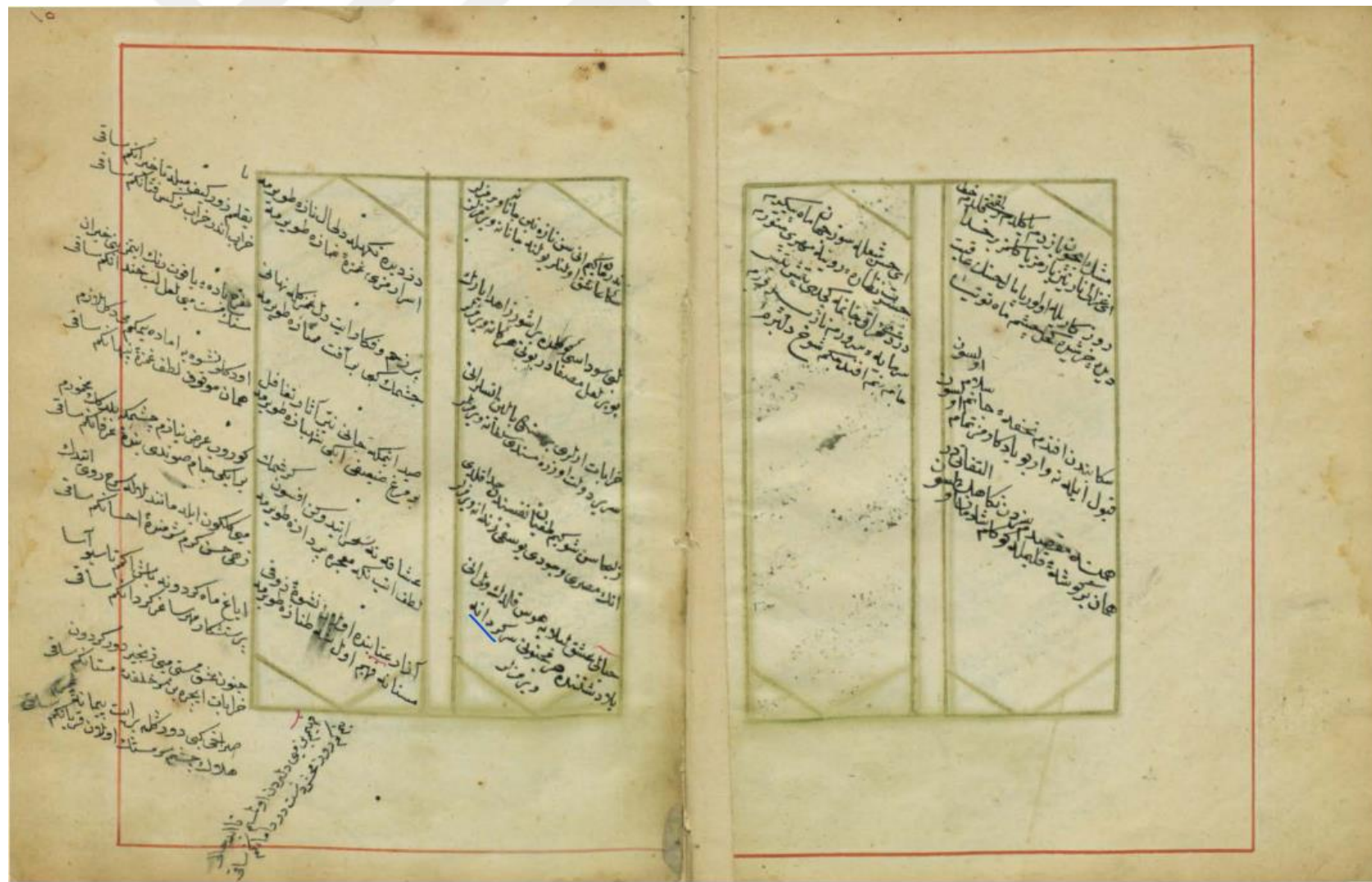

Ek 1: (Devami)

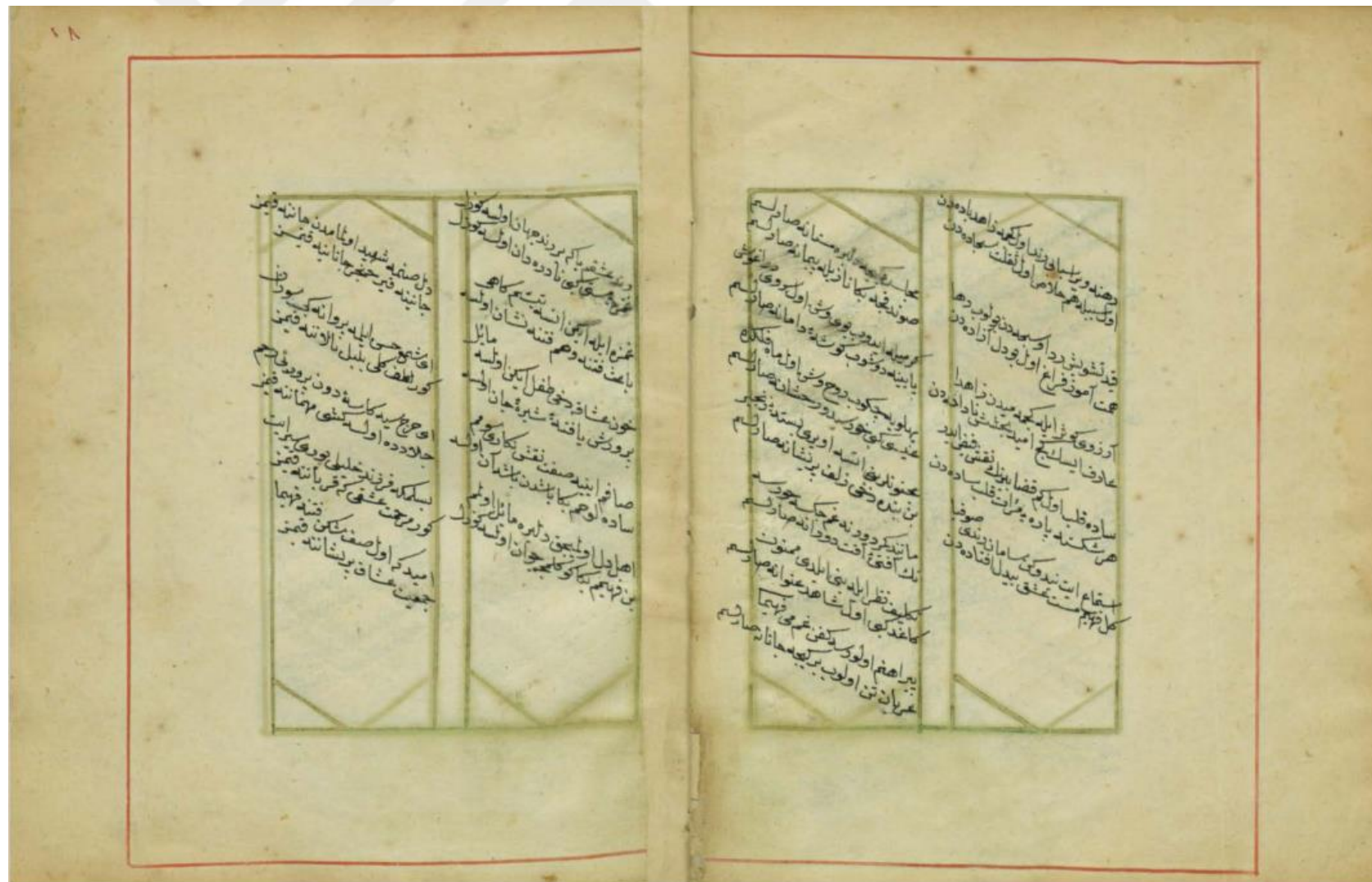

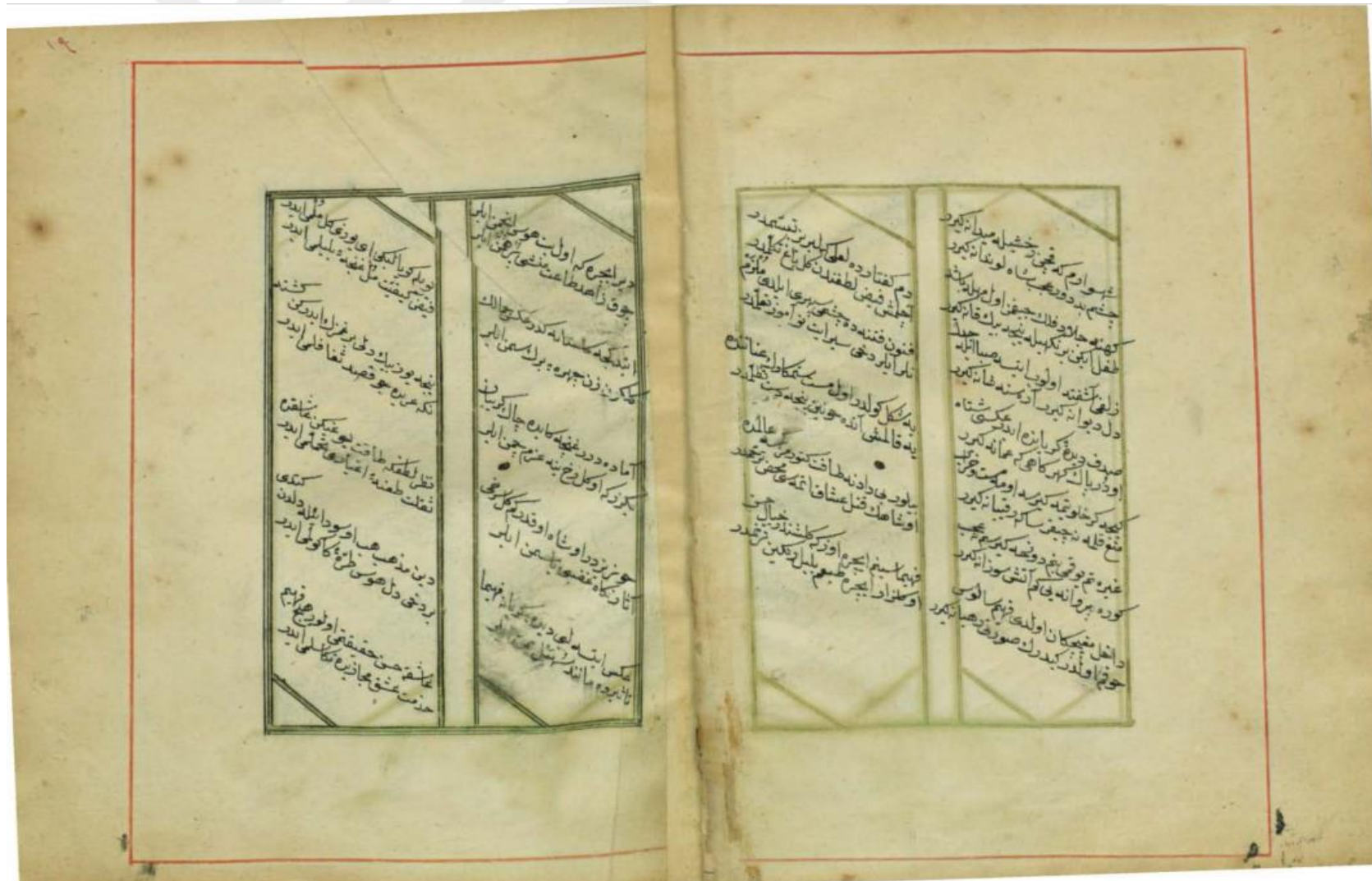

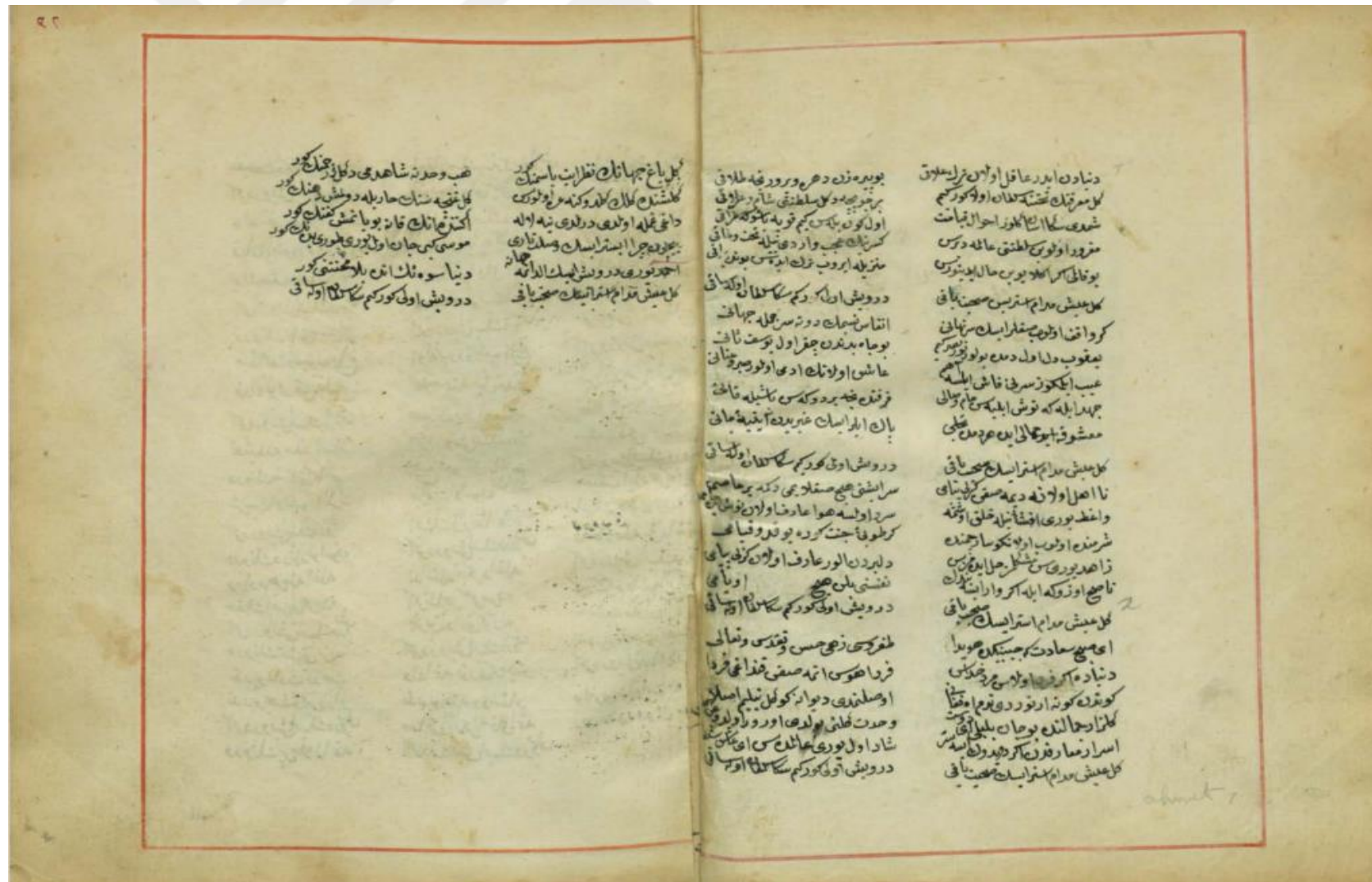

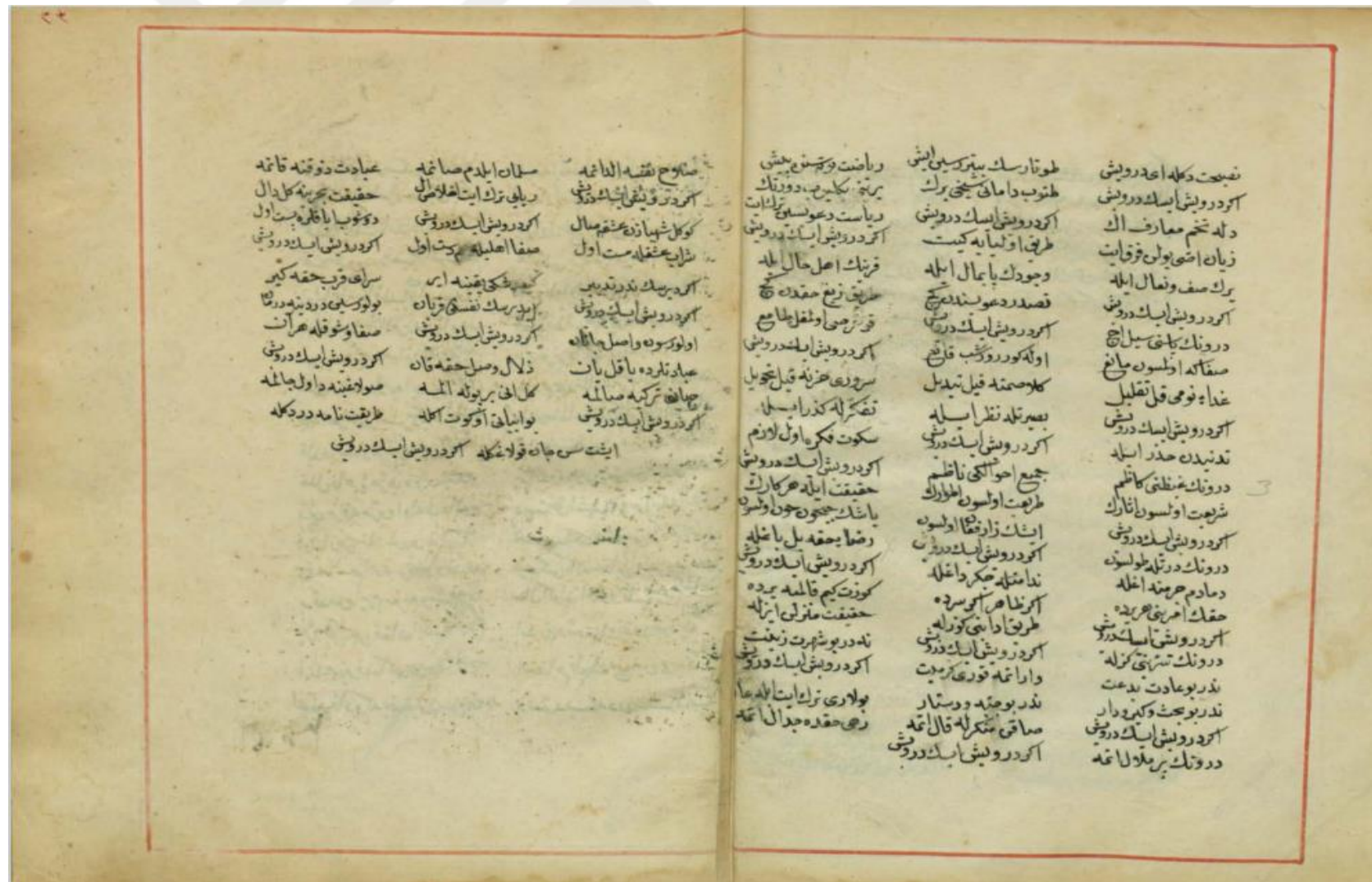

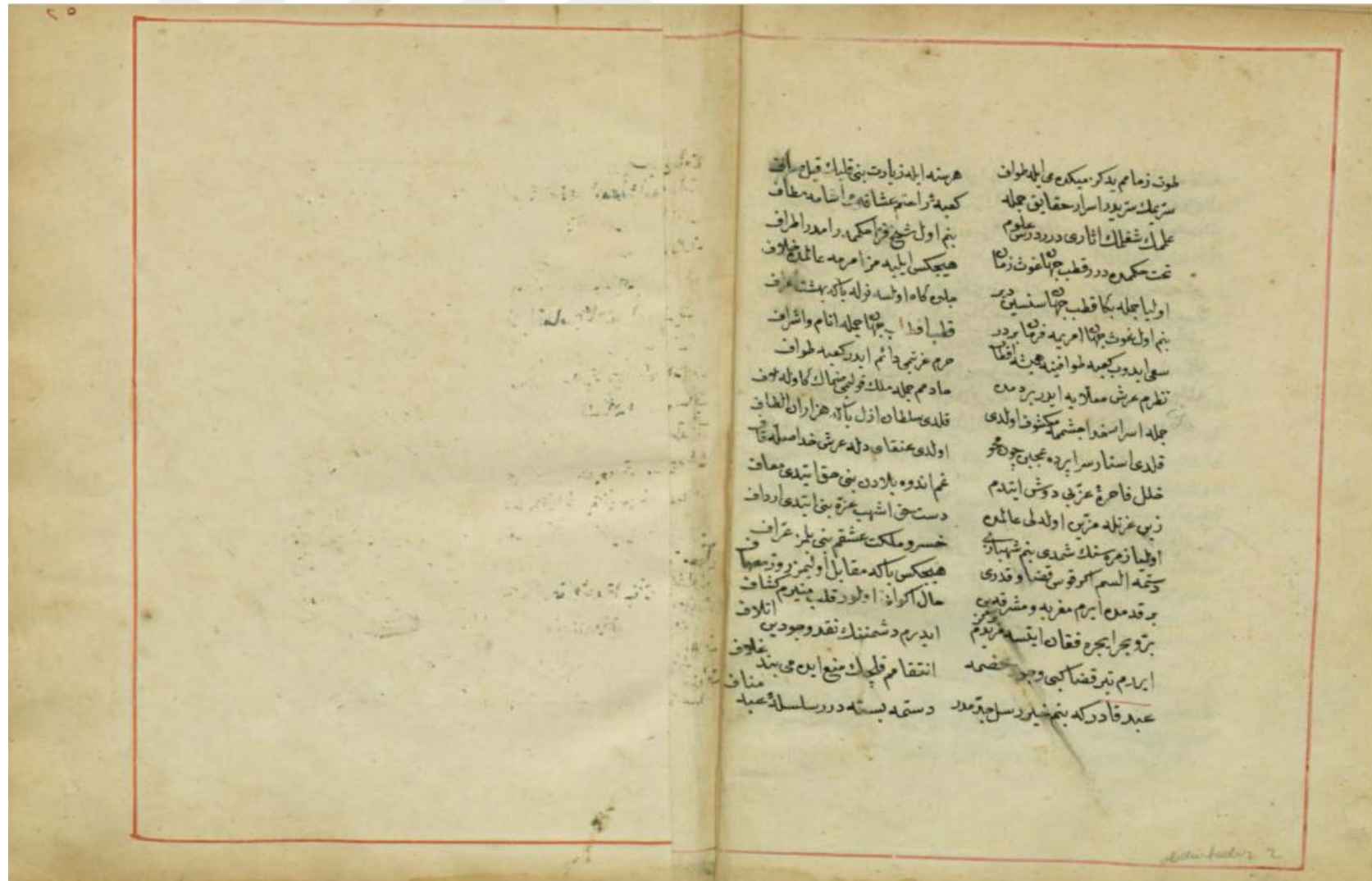

Ek 1: (Devami)

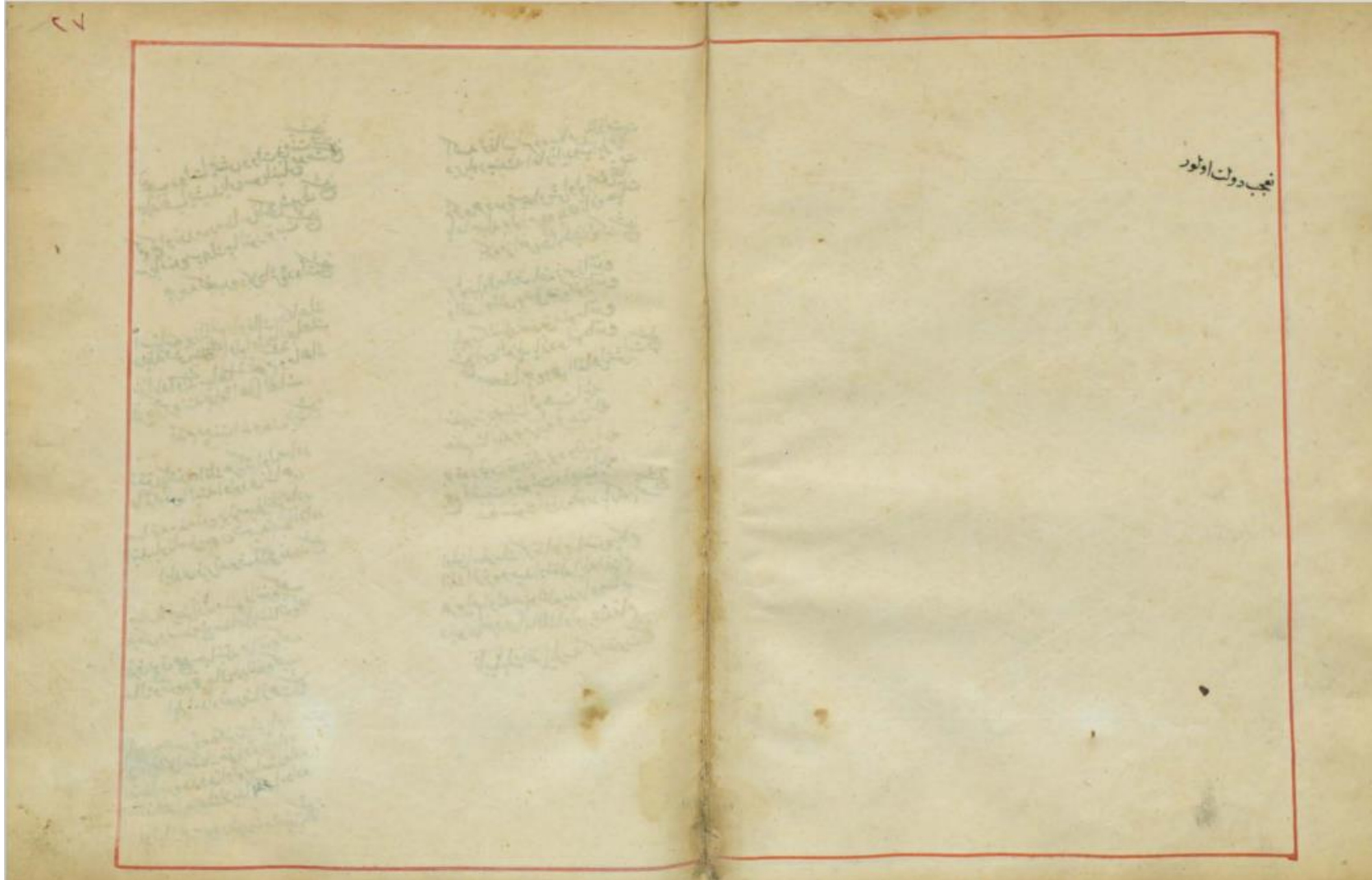

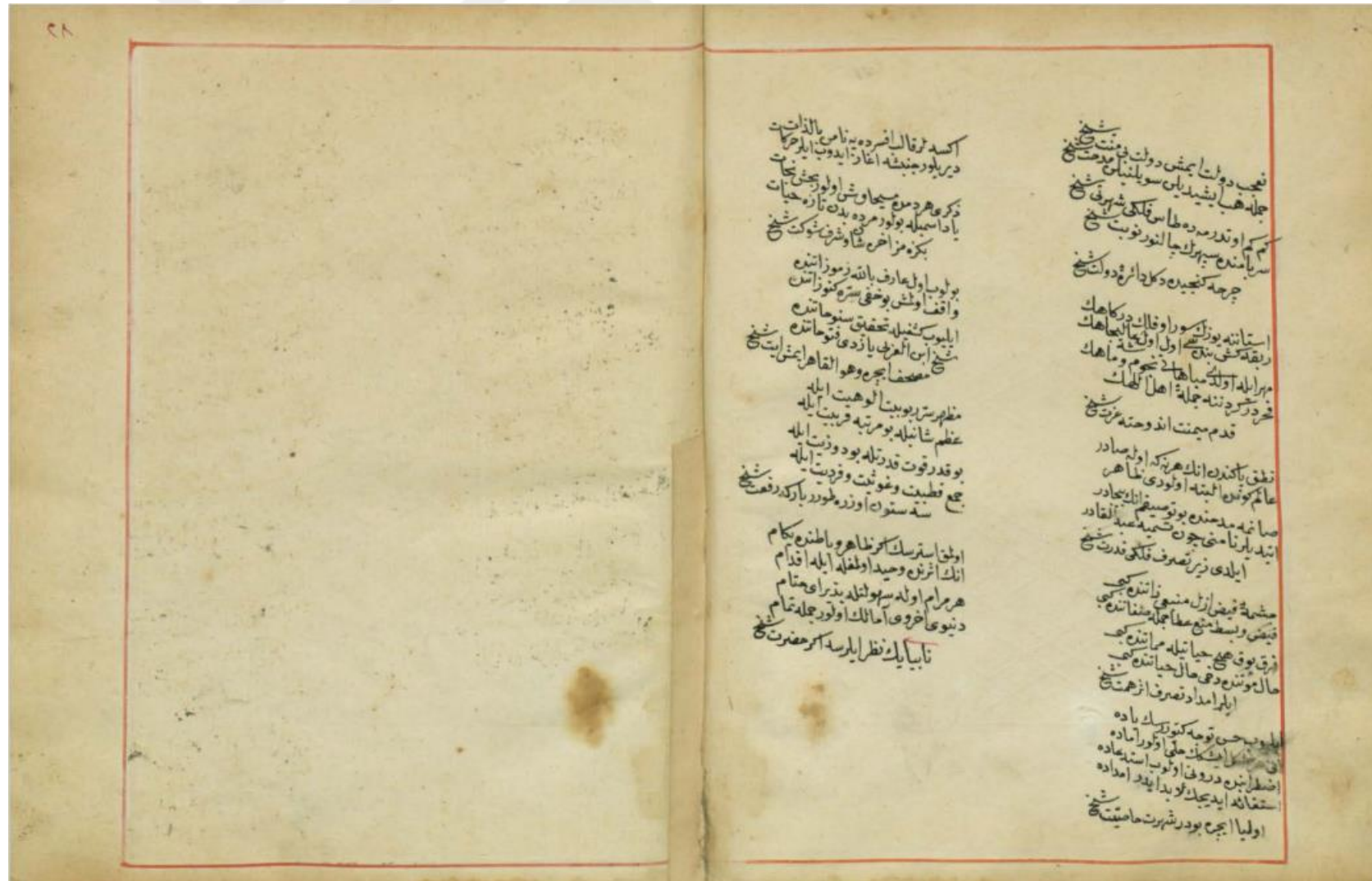

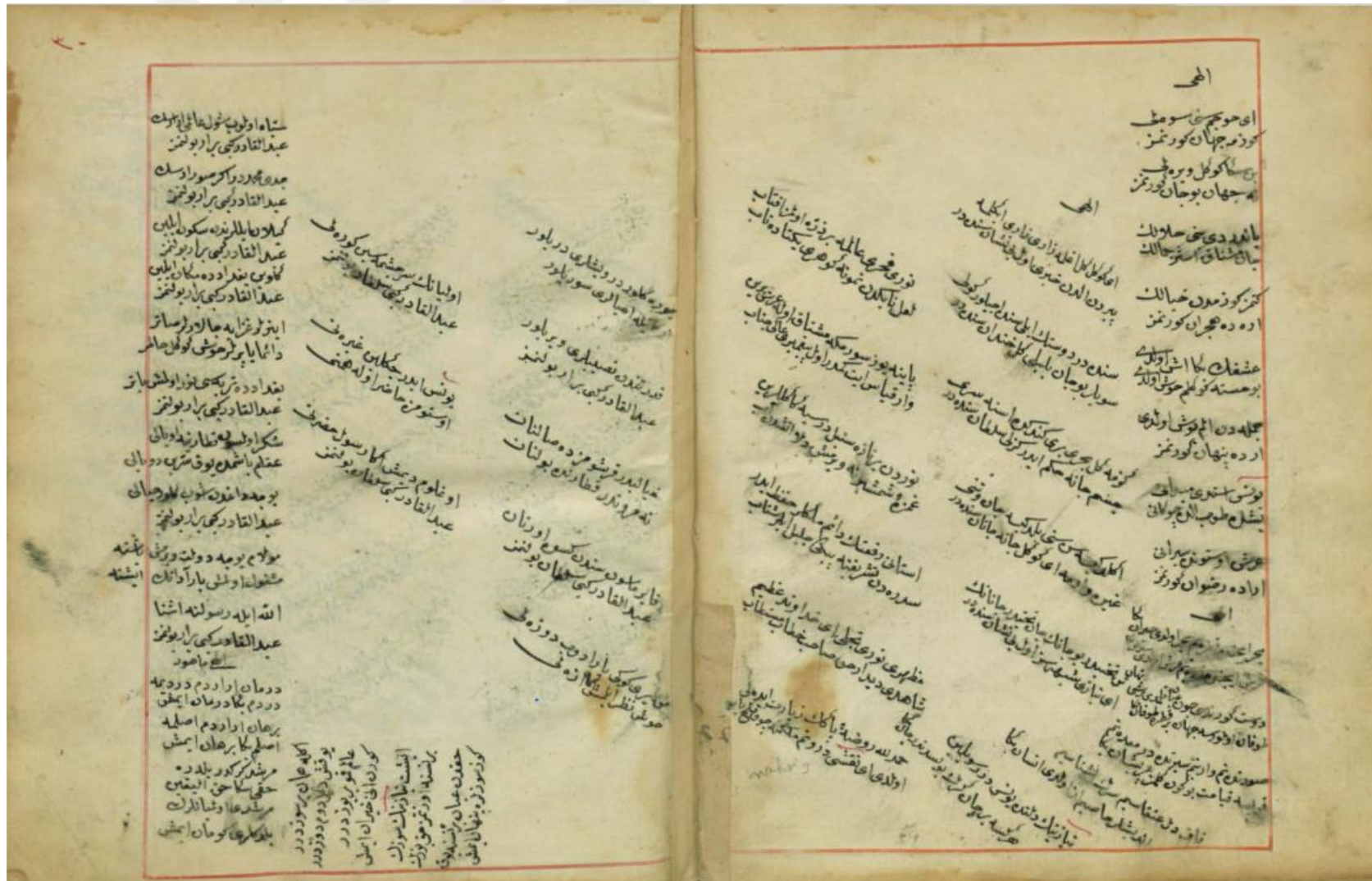
Ek 1: (Devamı)

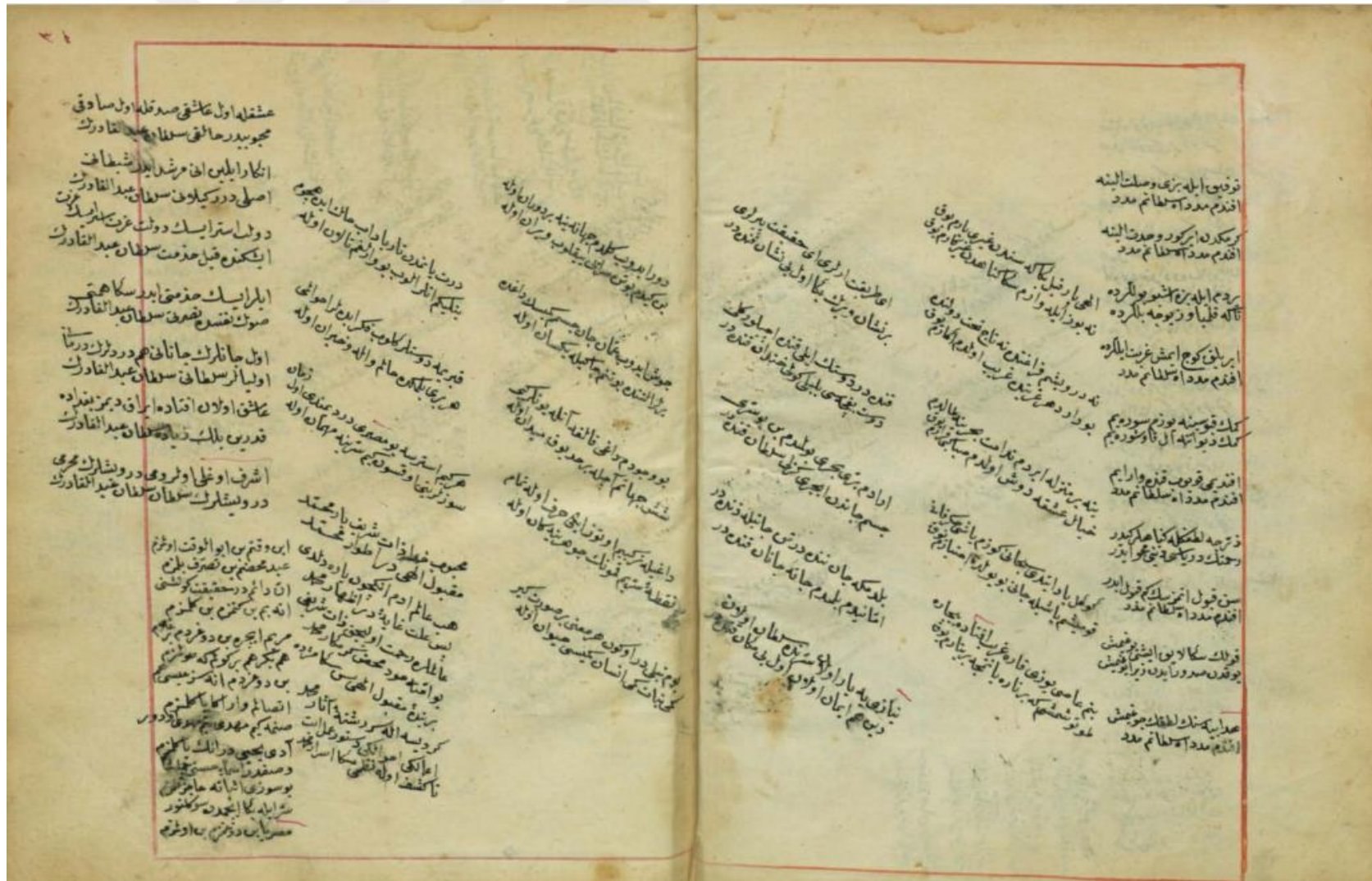

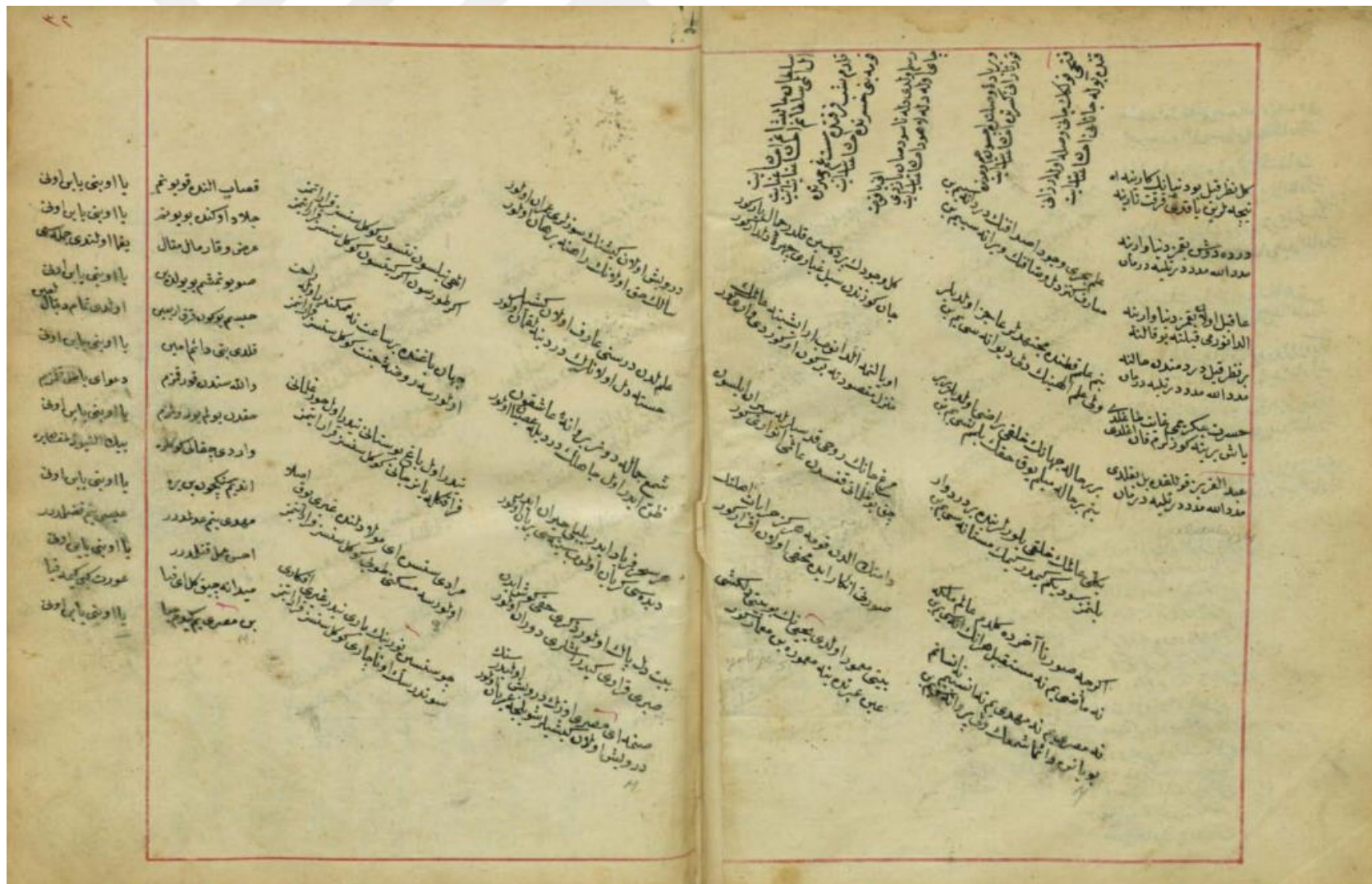
Ek 1: (Devami)

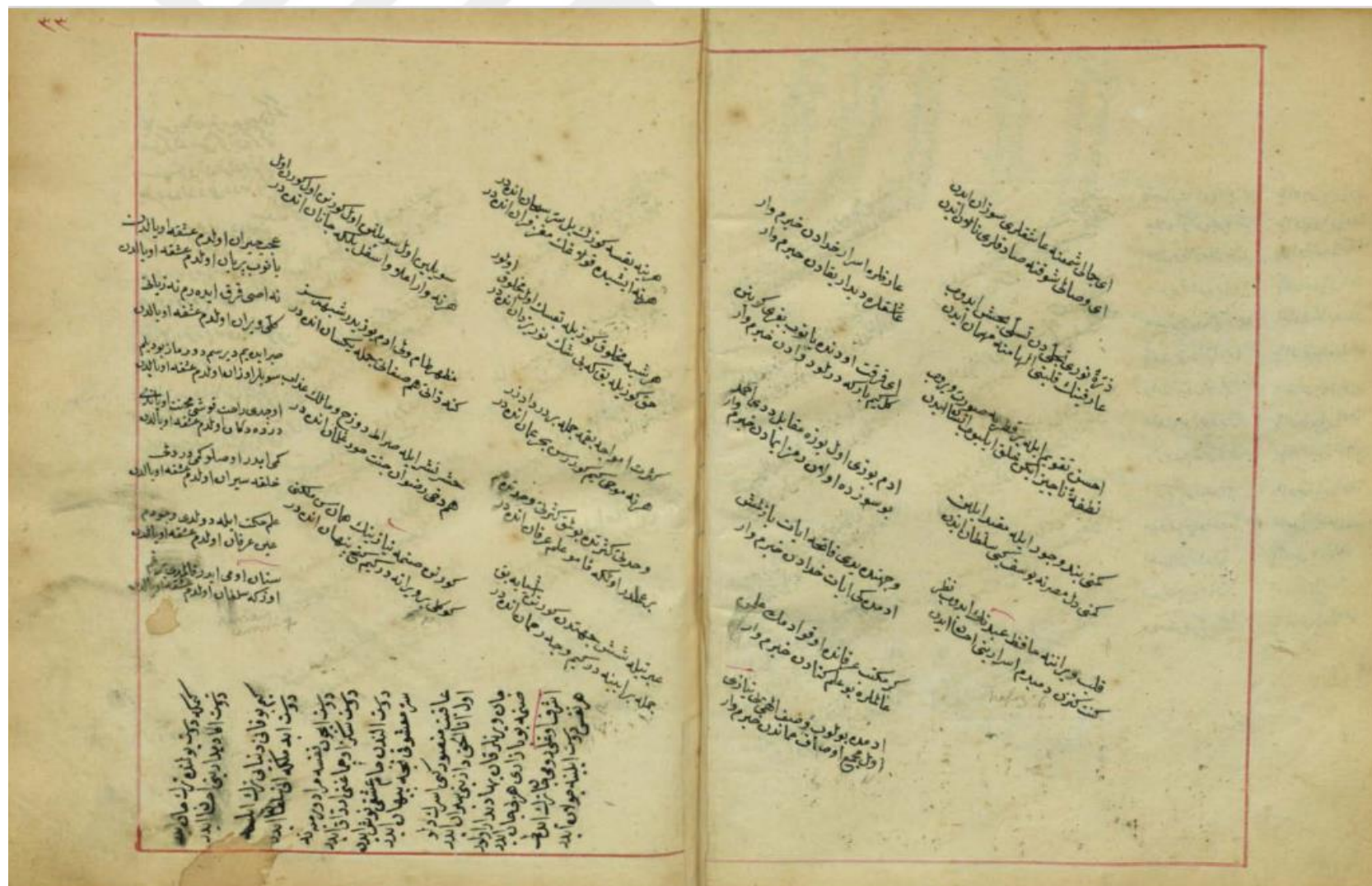

Ek 1: (Devami)

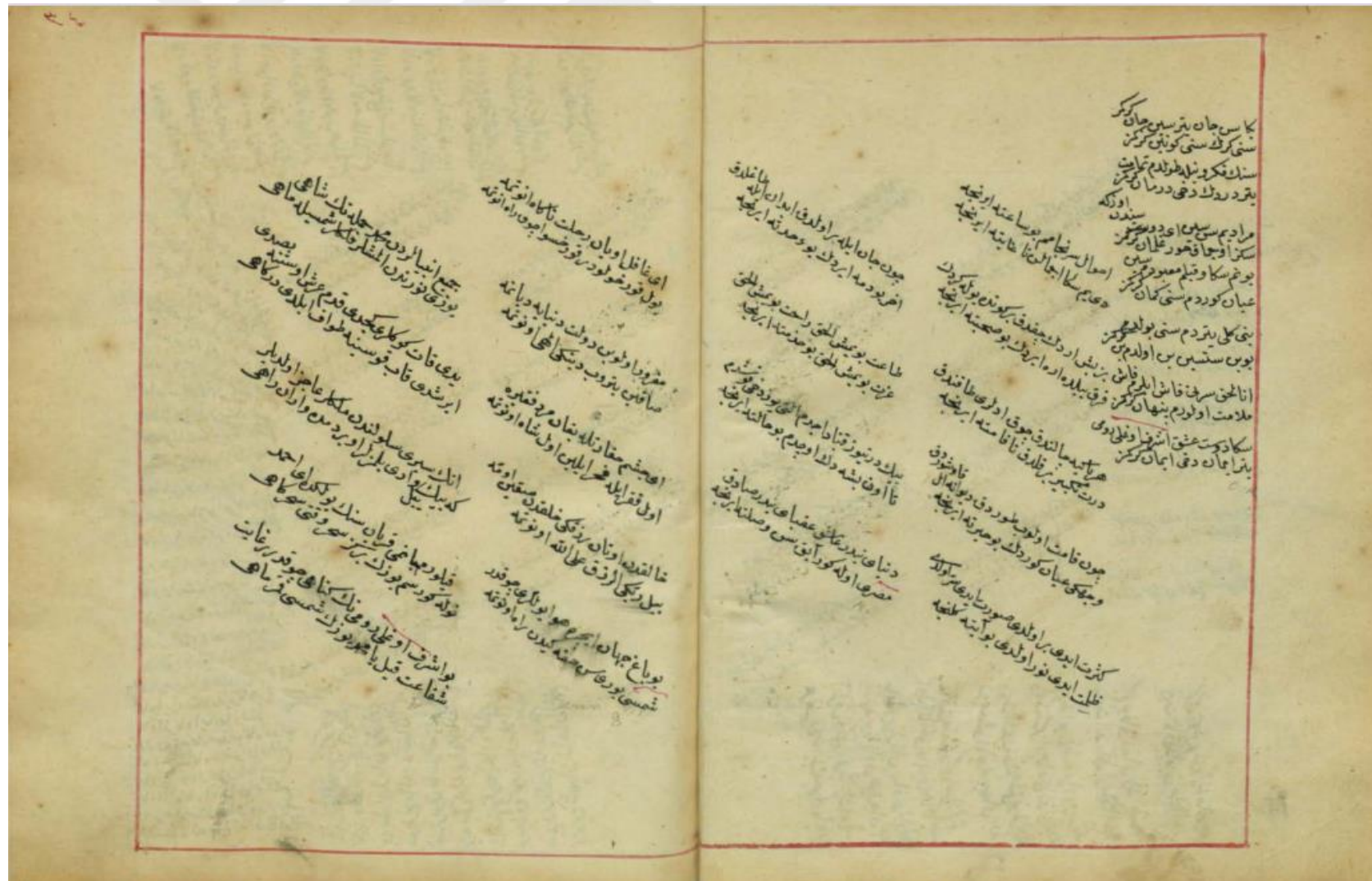

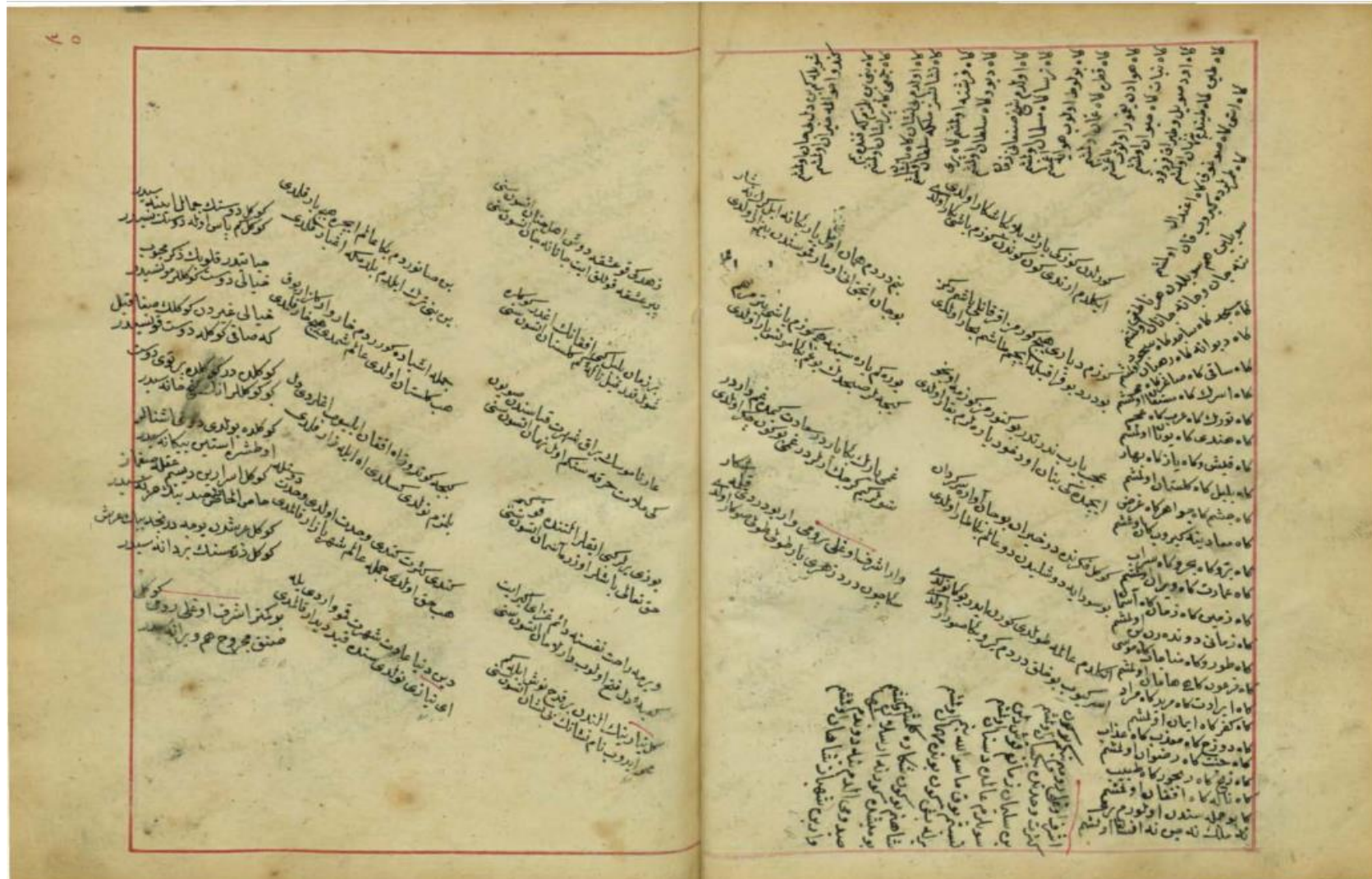

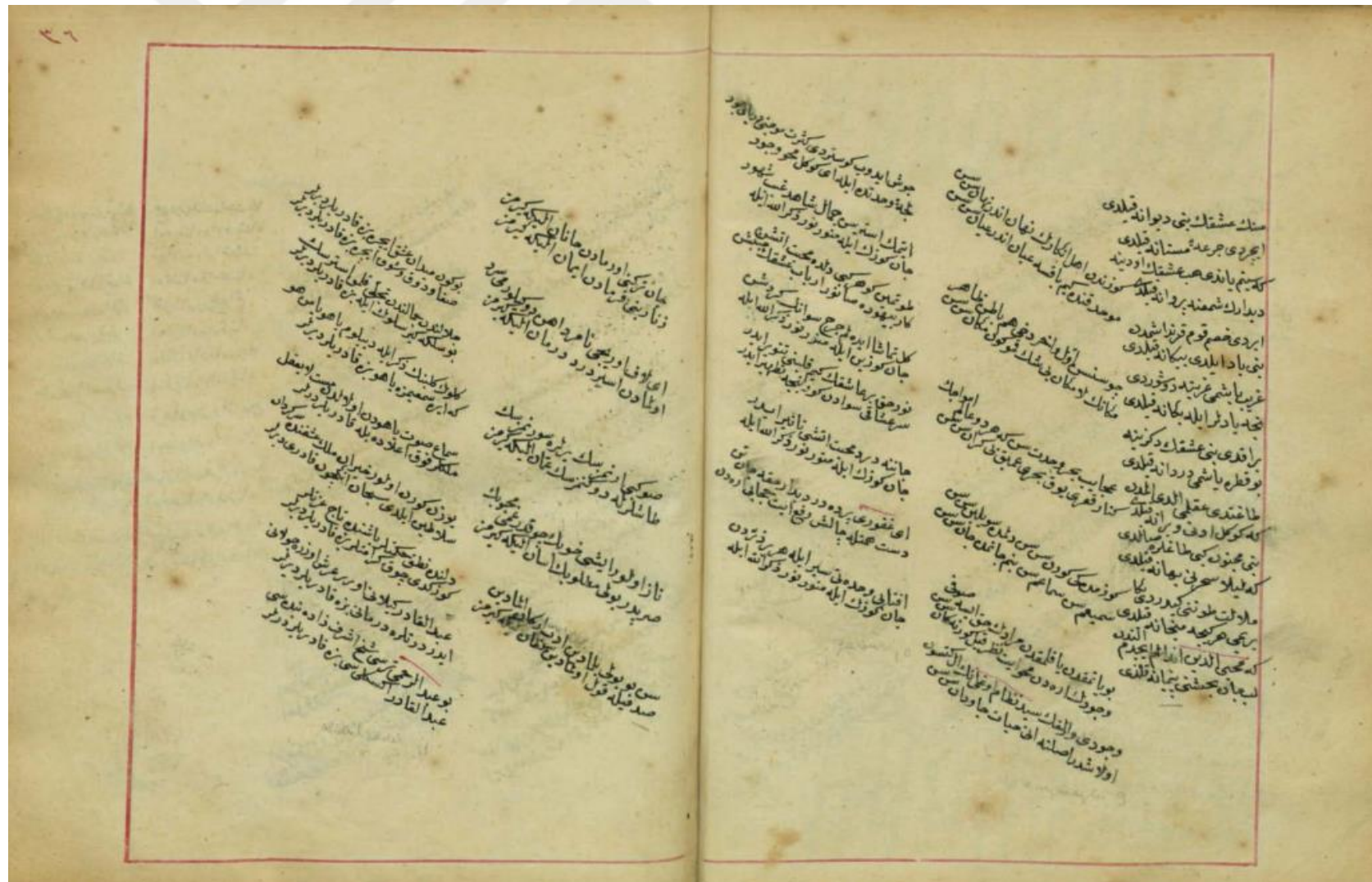

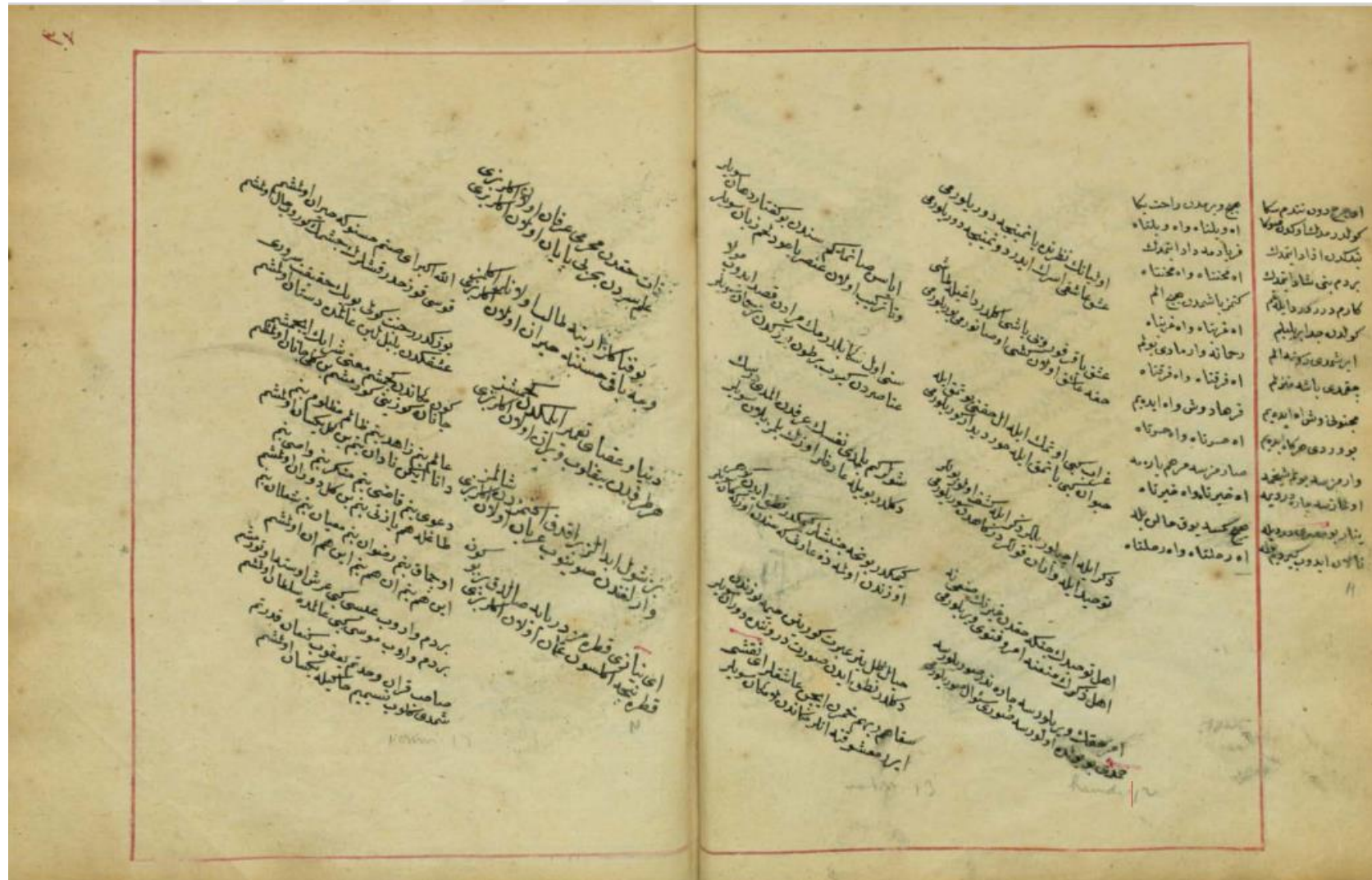

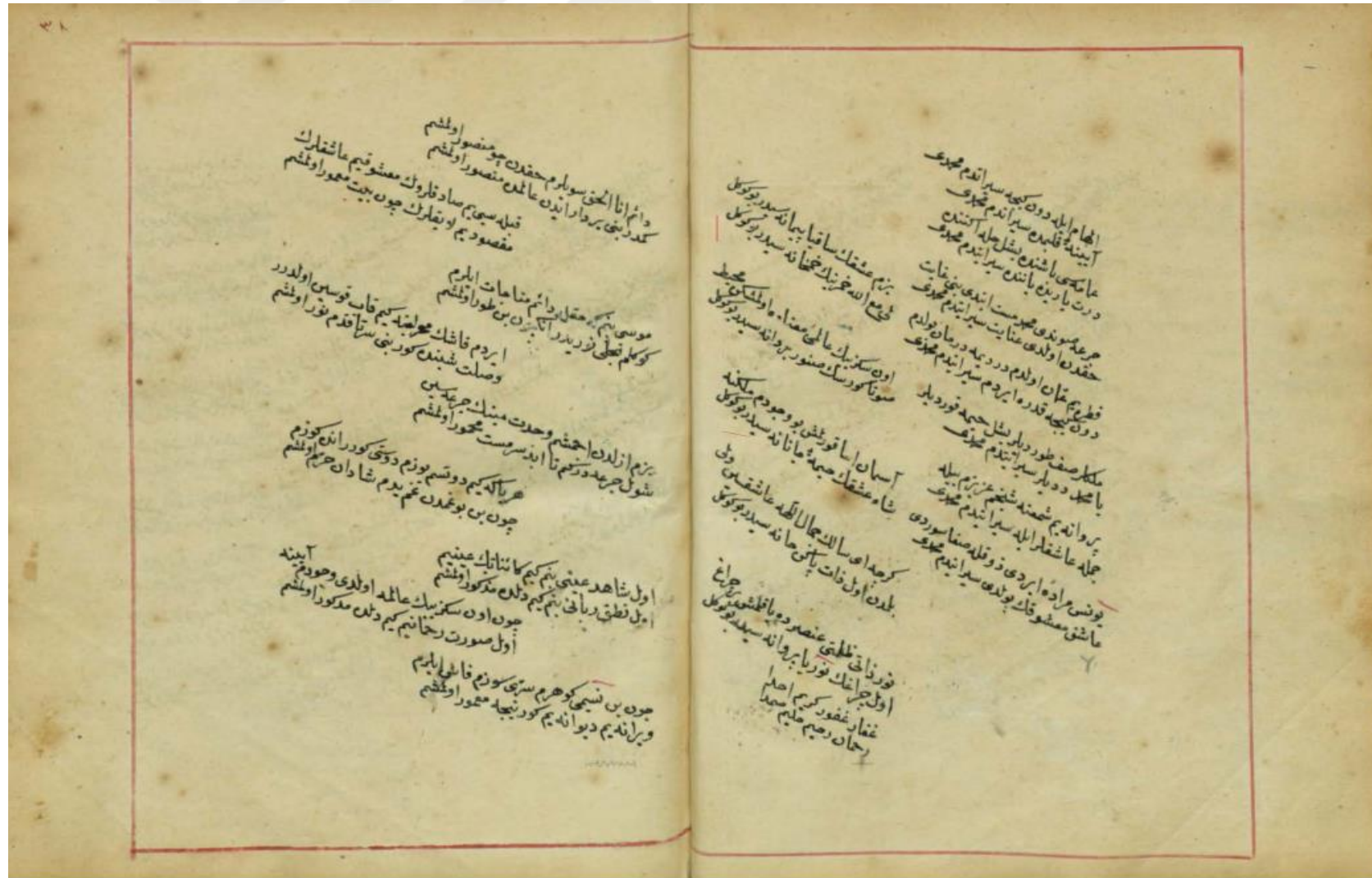

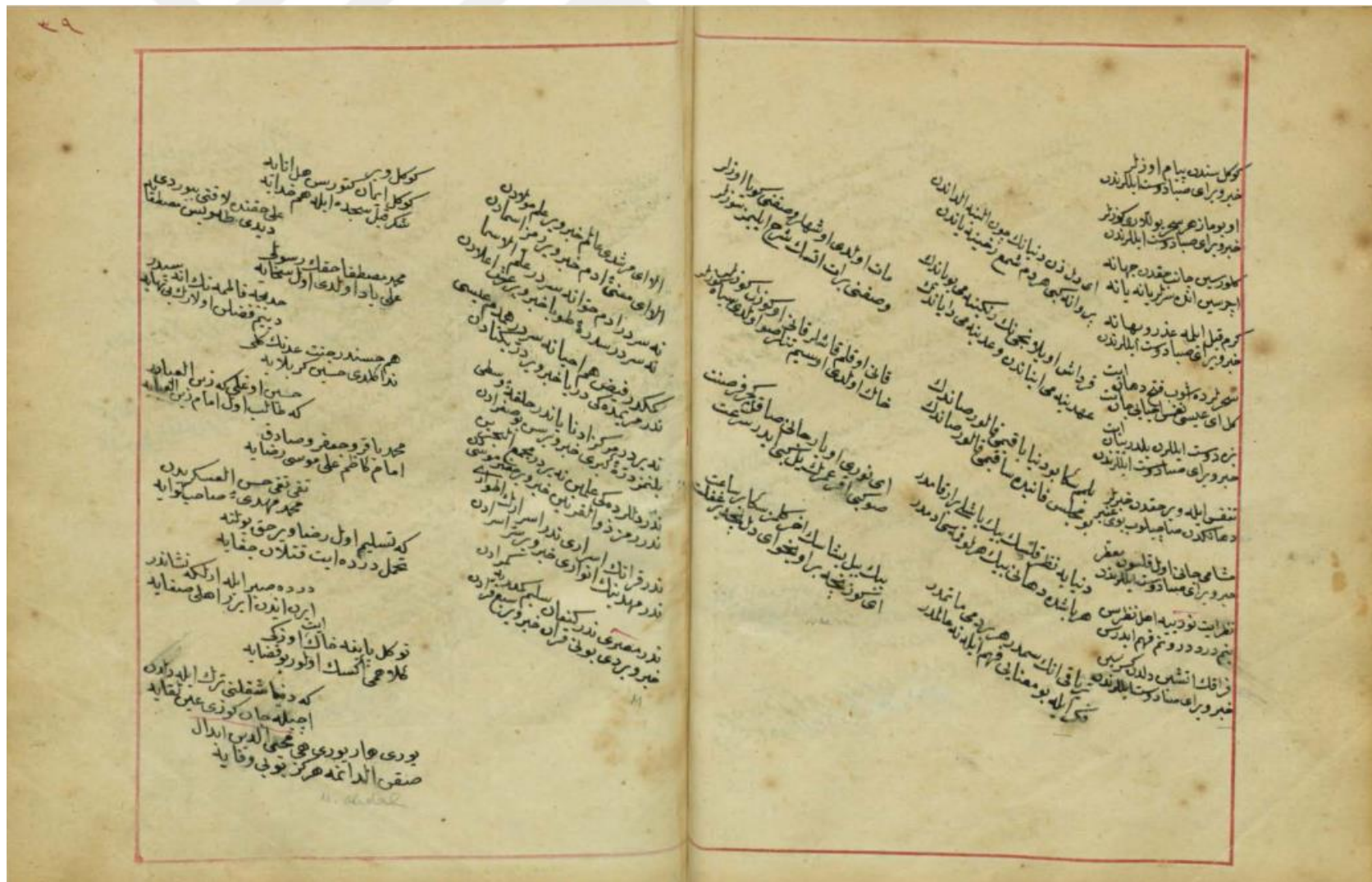

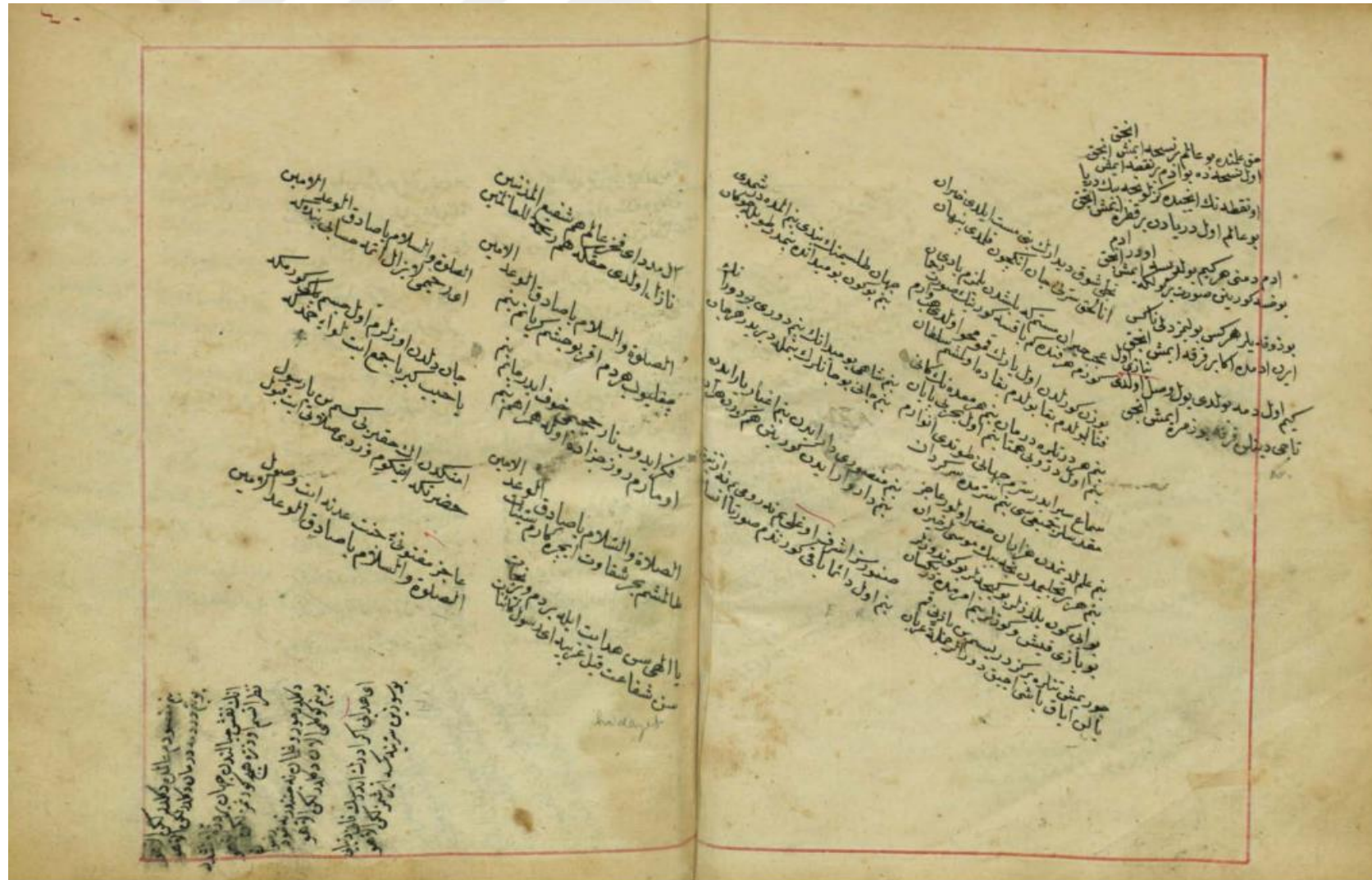

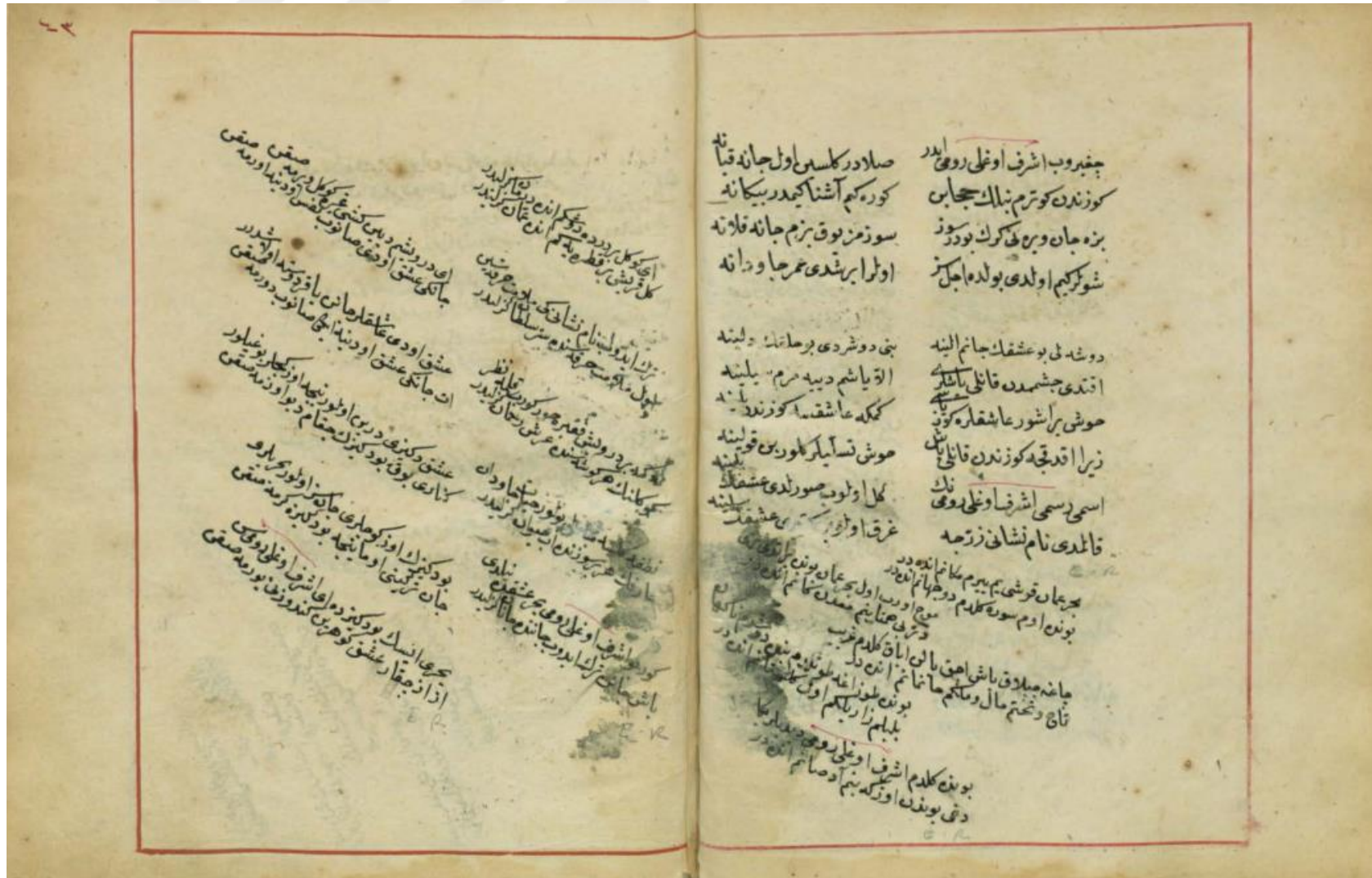

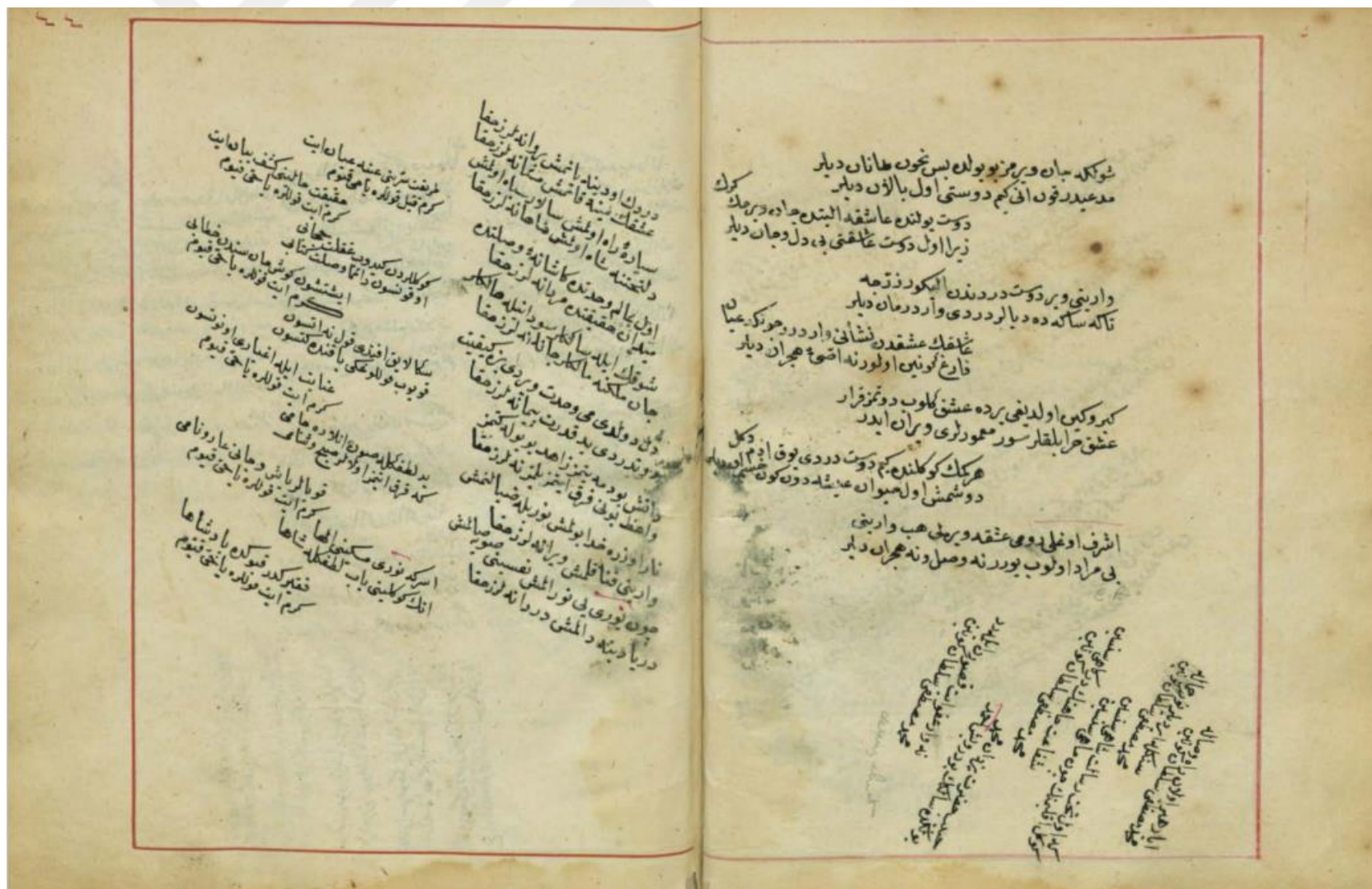

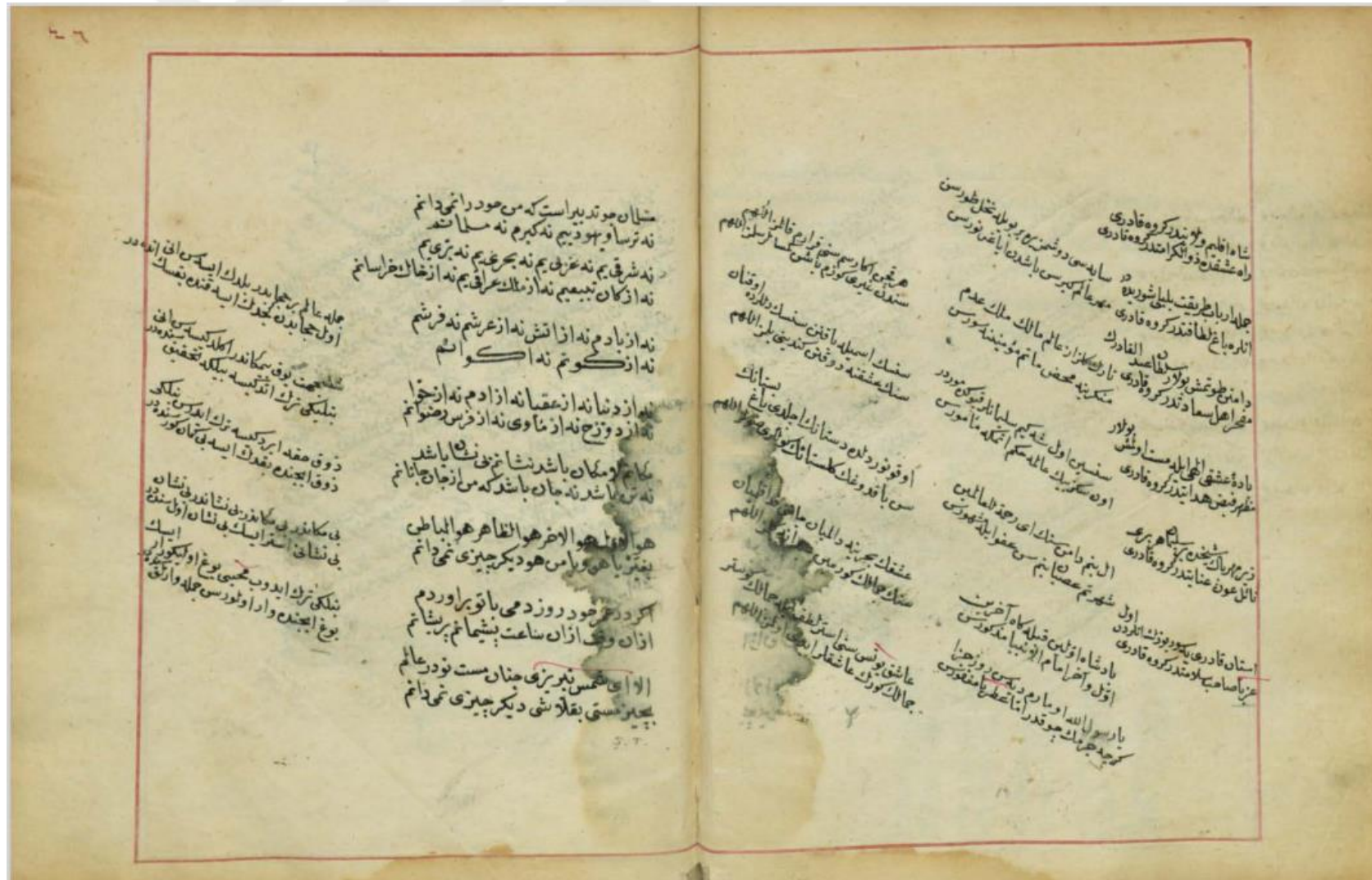

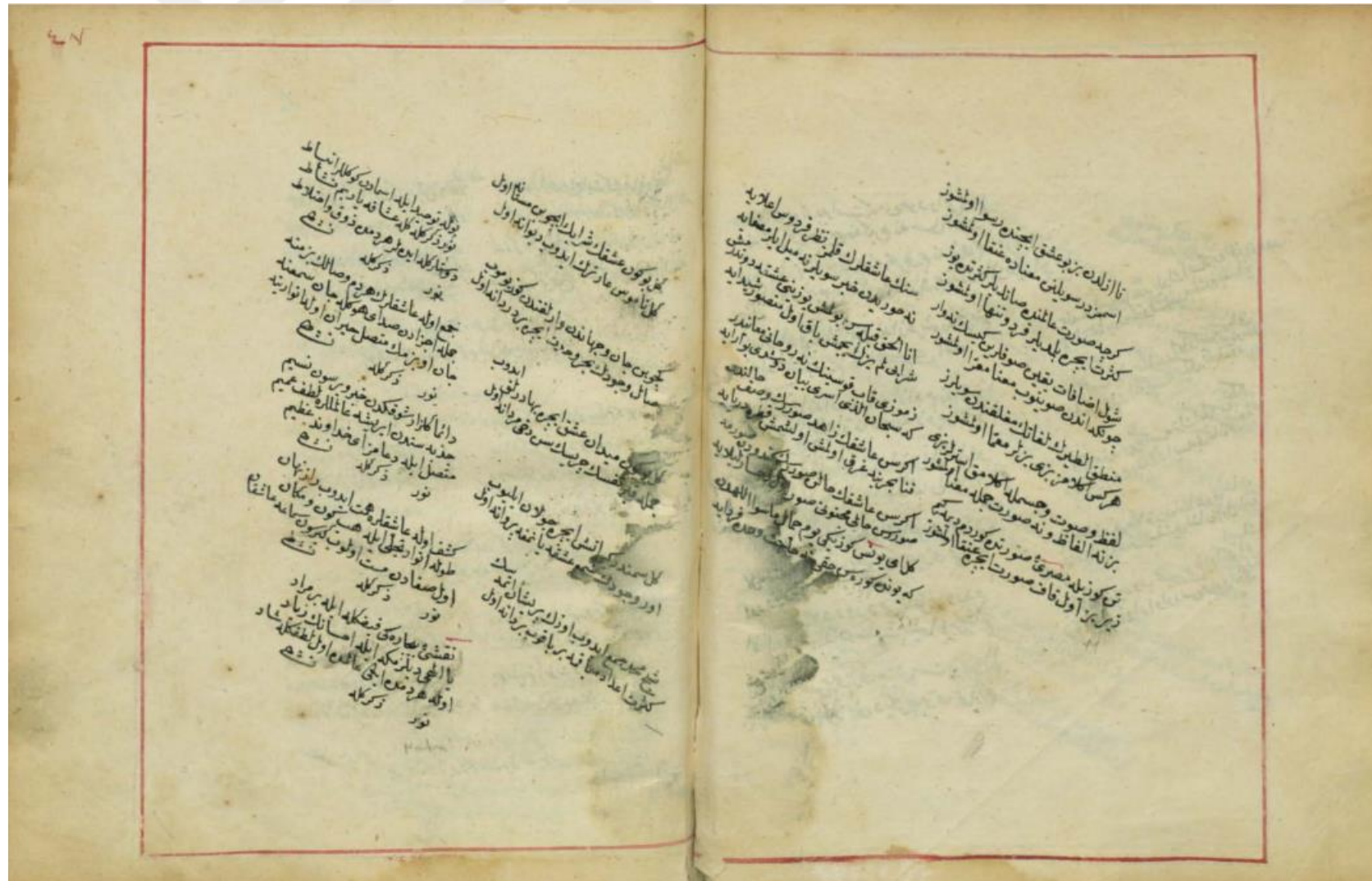

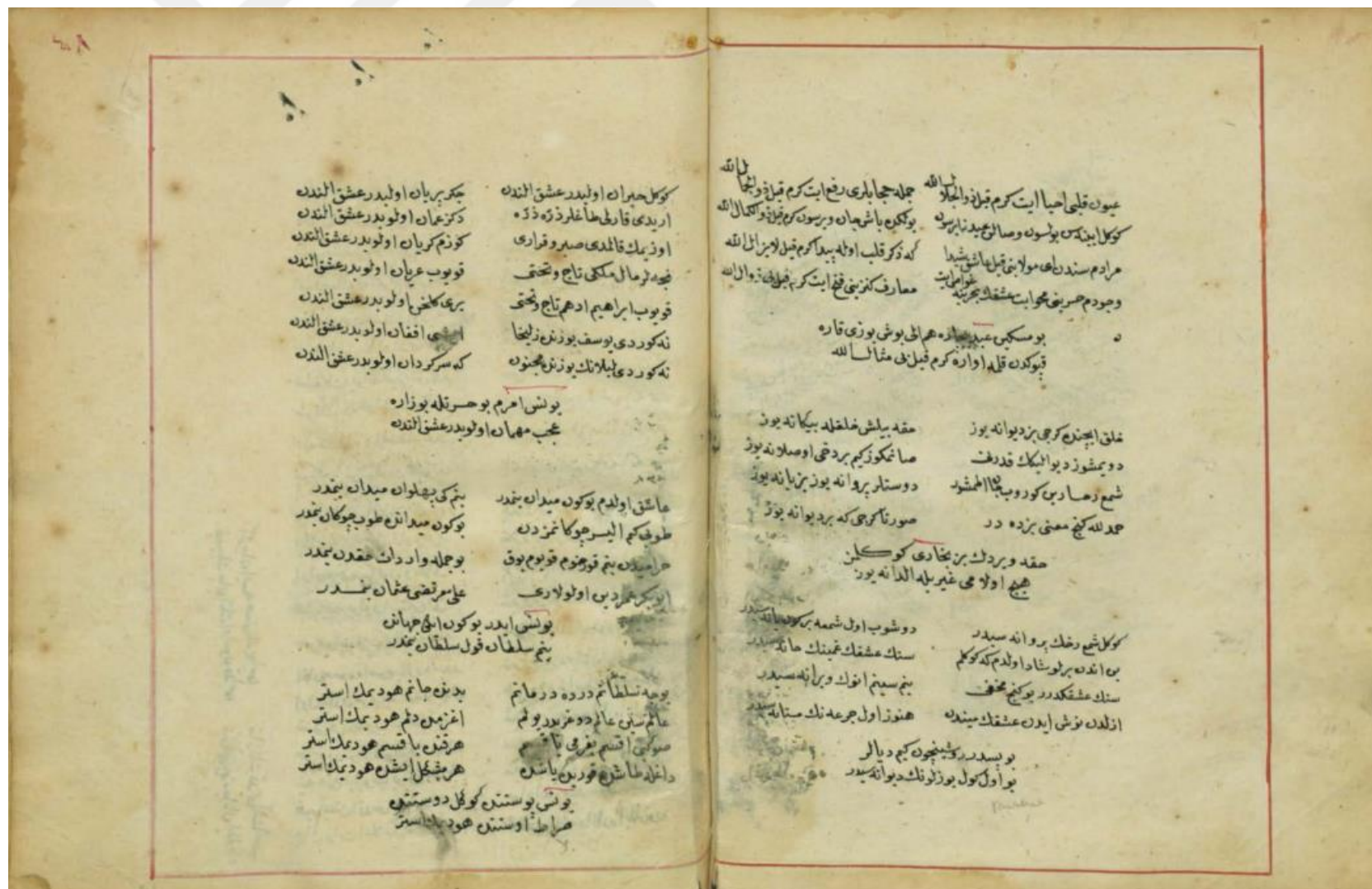

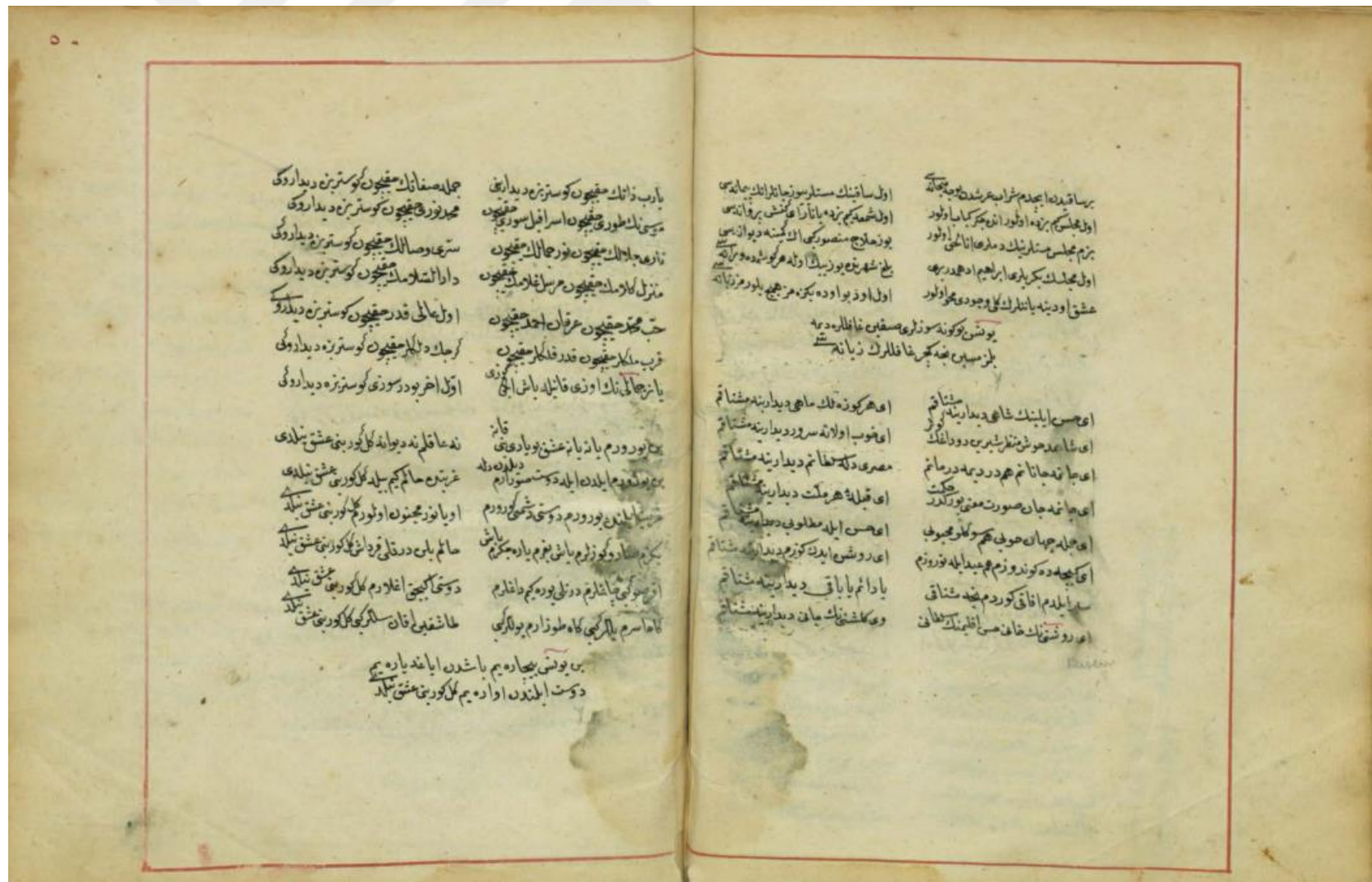

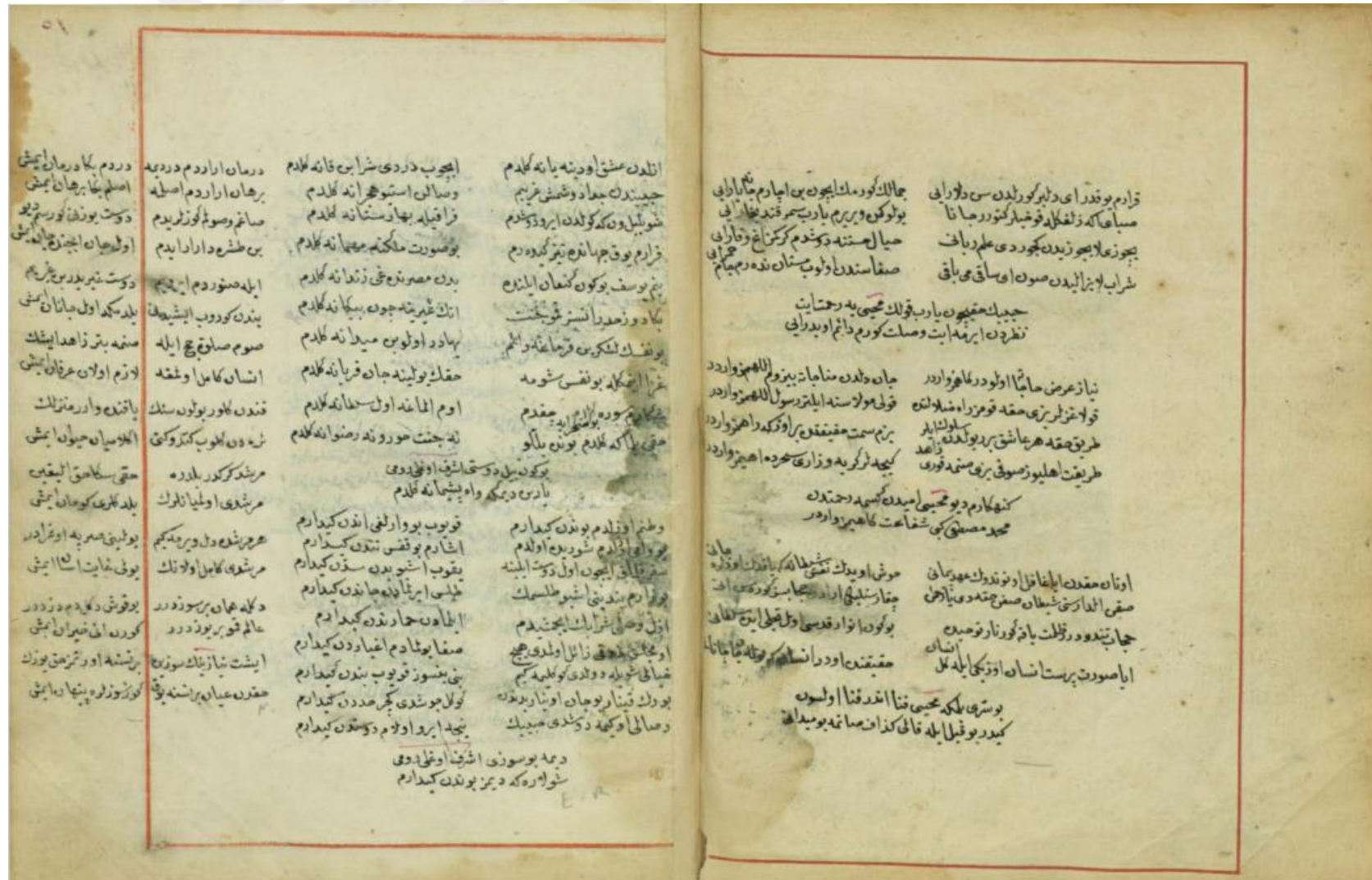

Ek 1: (Devamı)

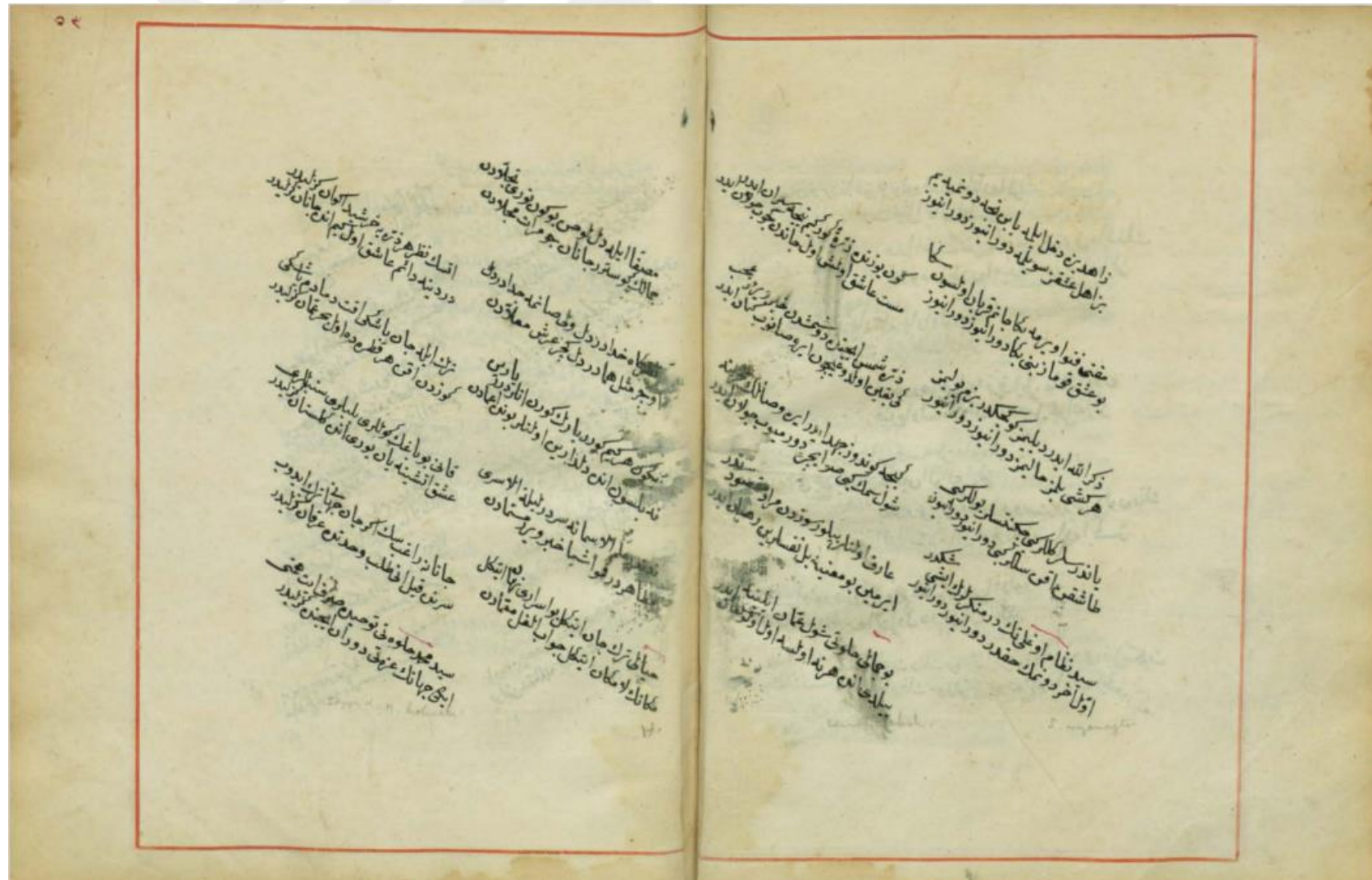

Ek 1: (Devami)

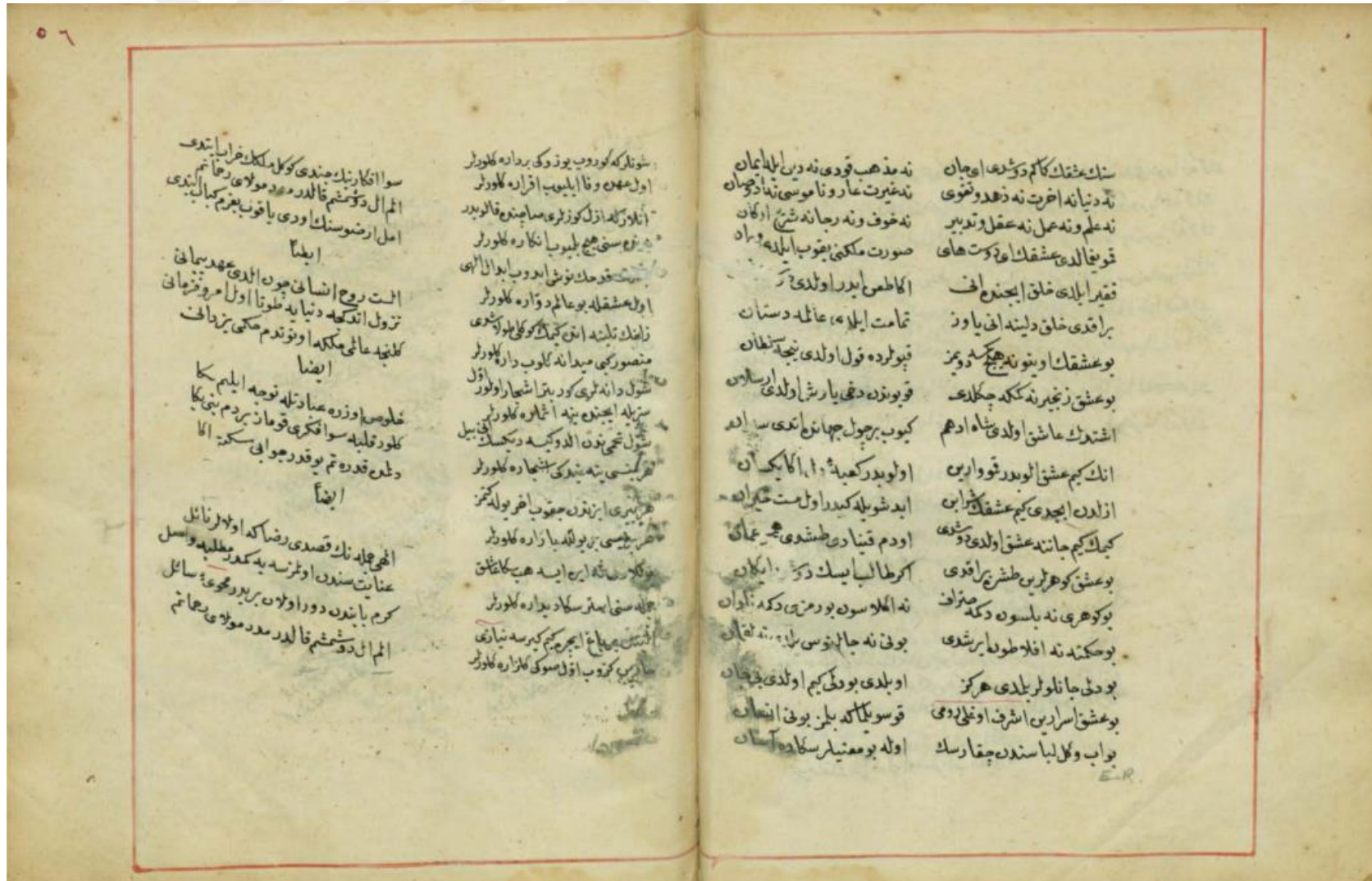

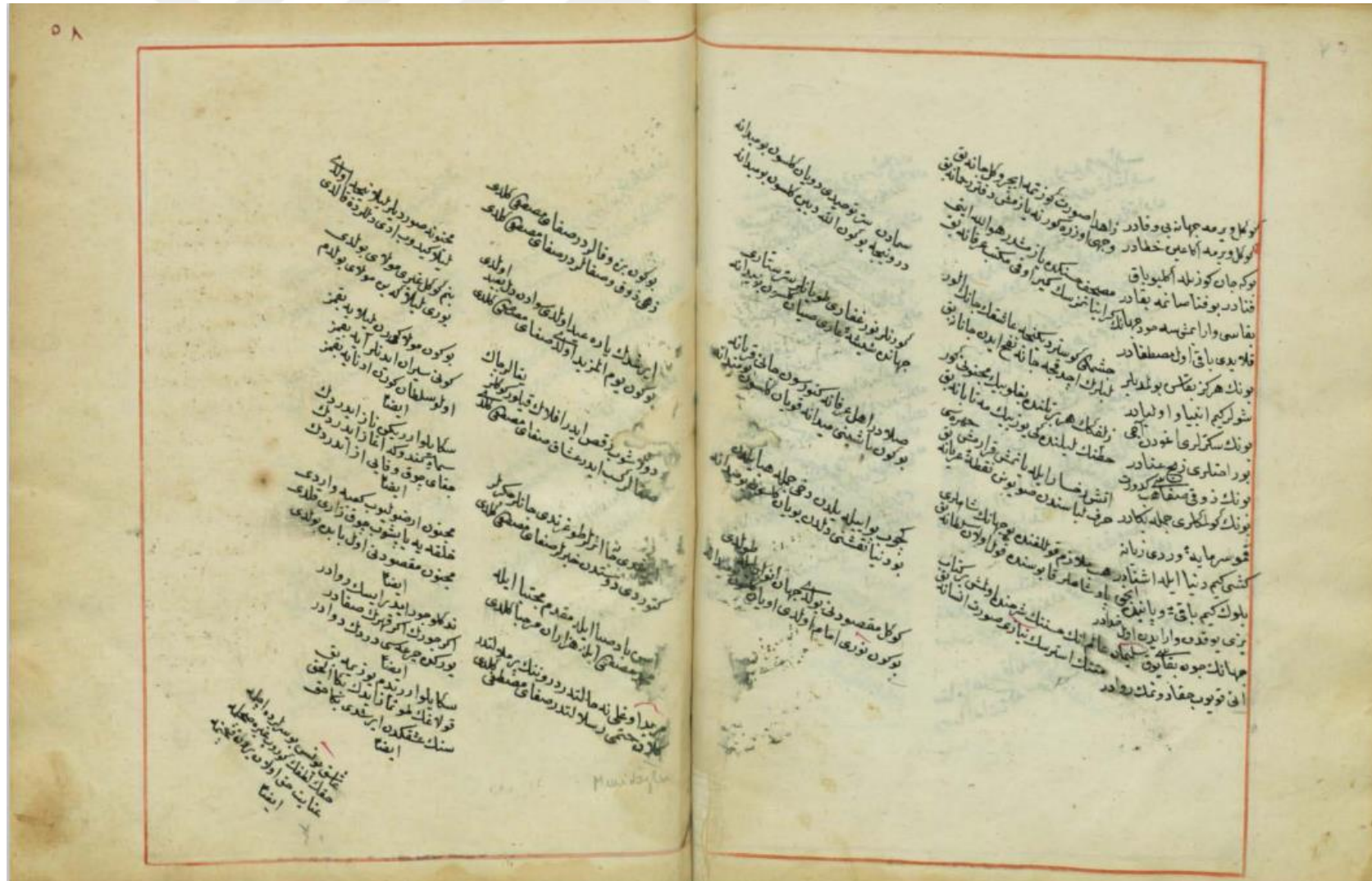

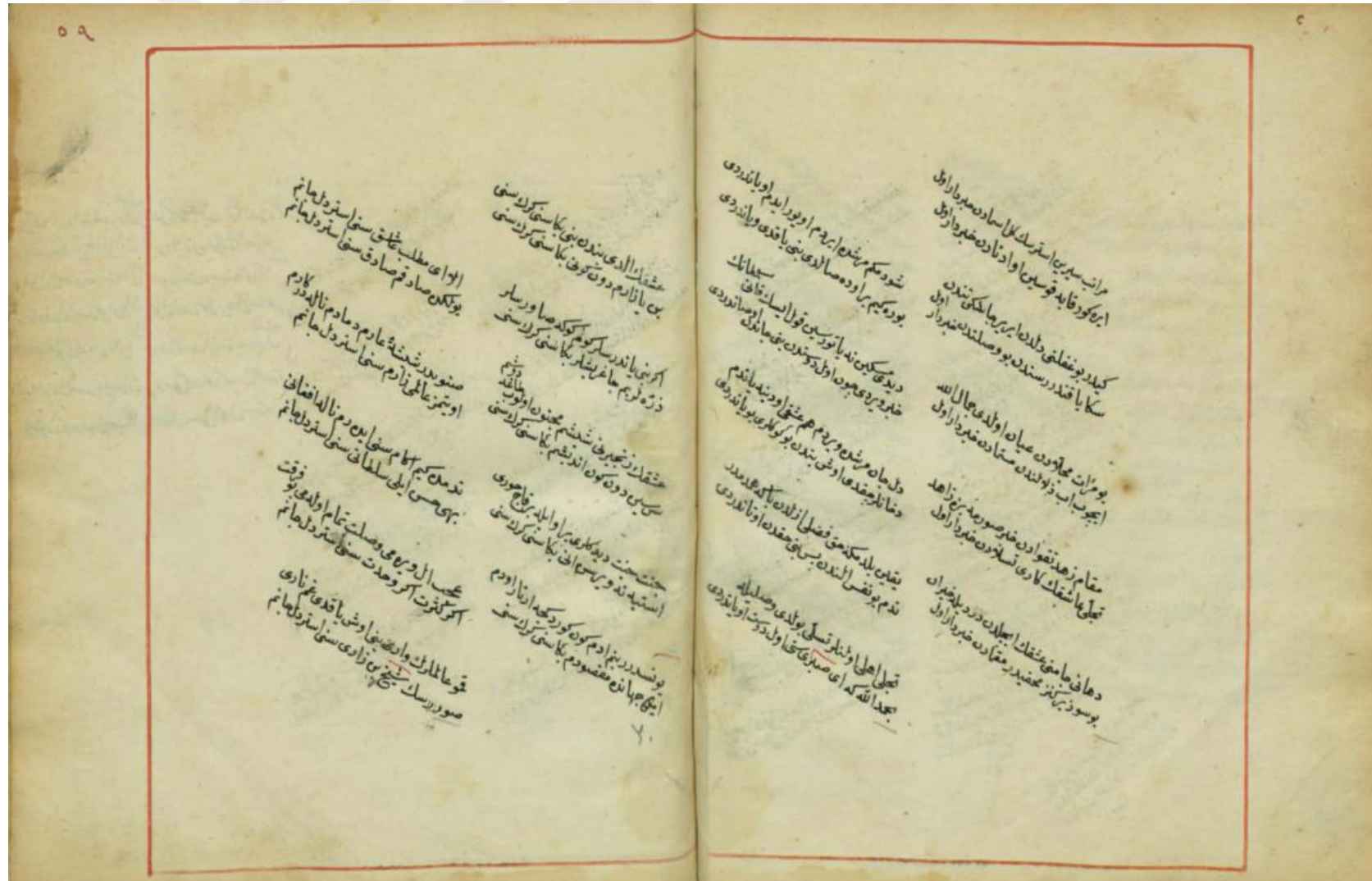

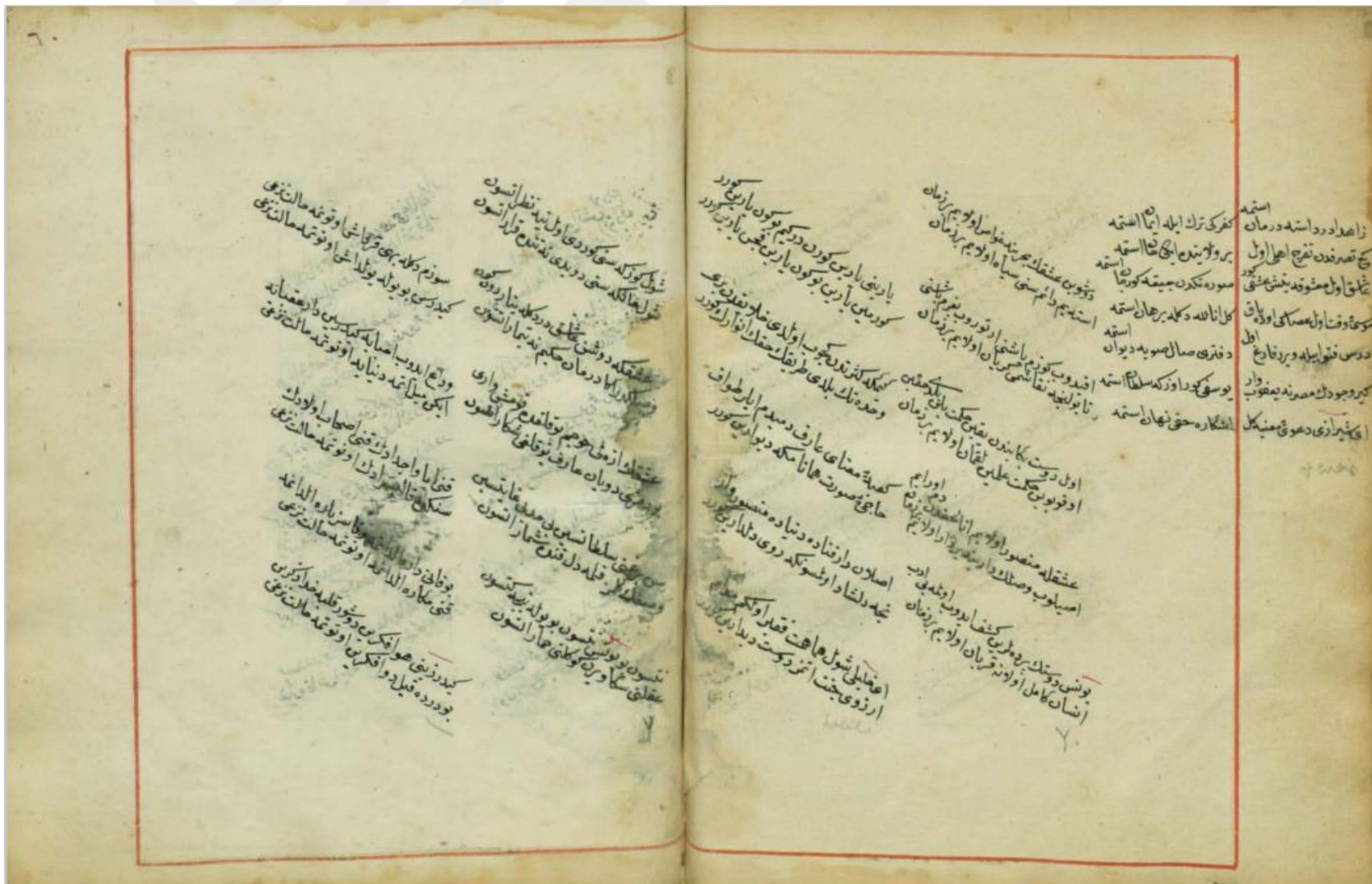

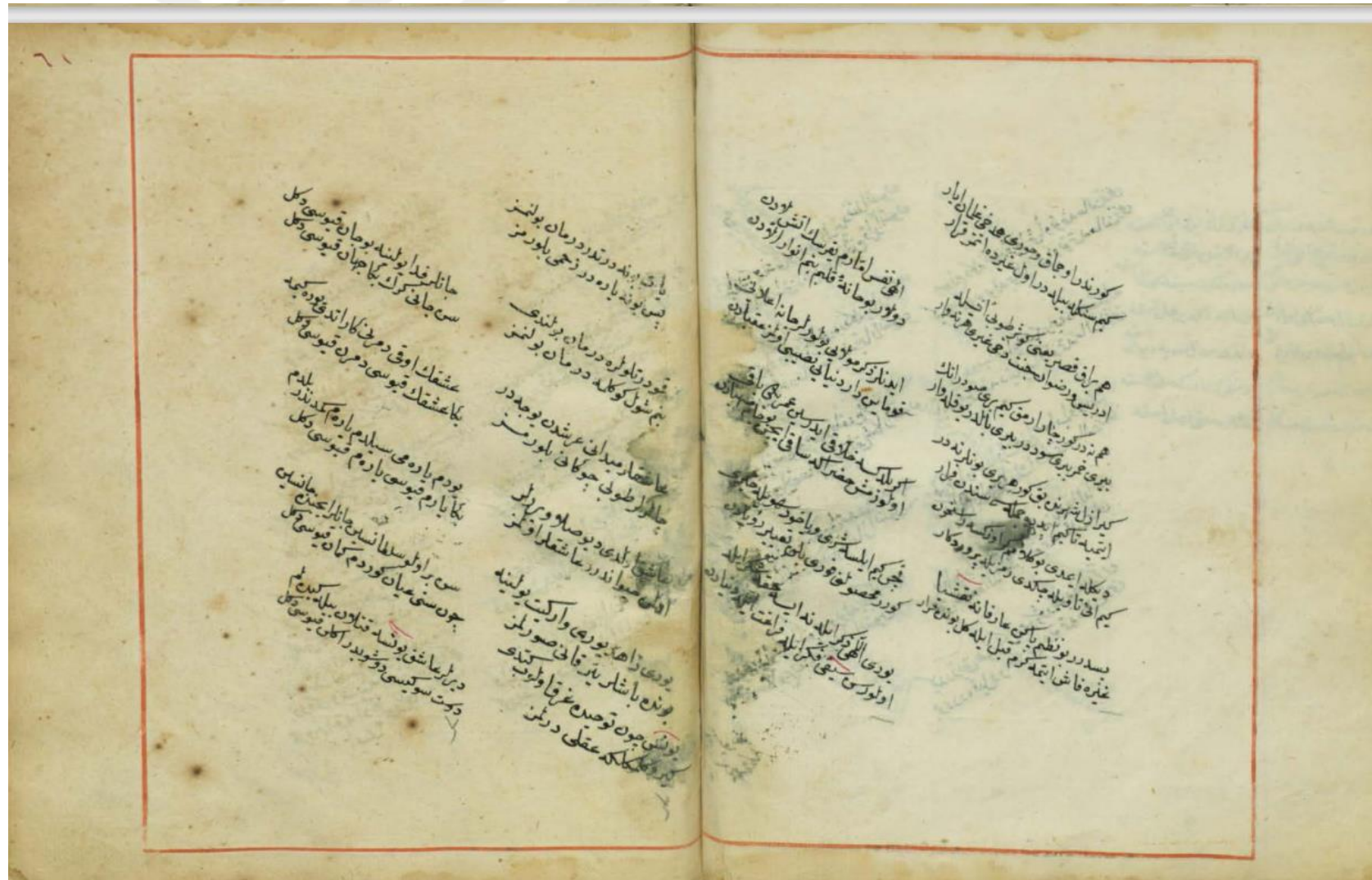

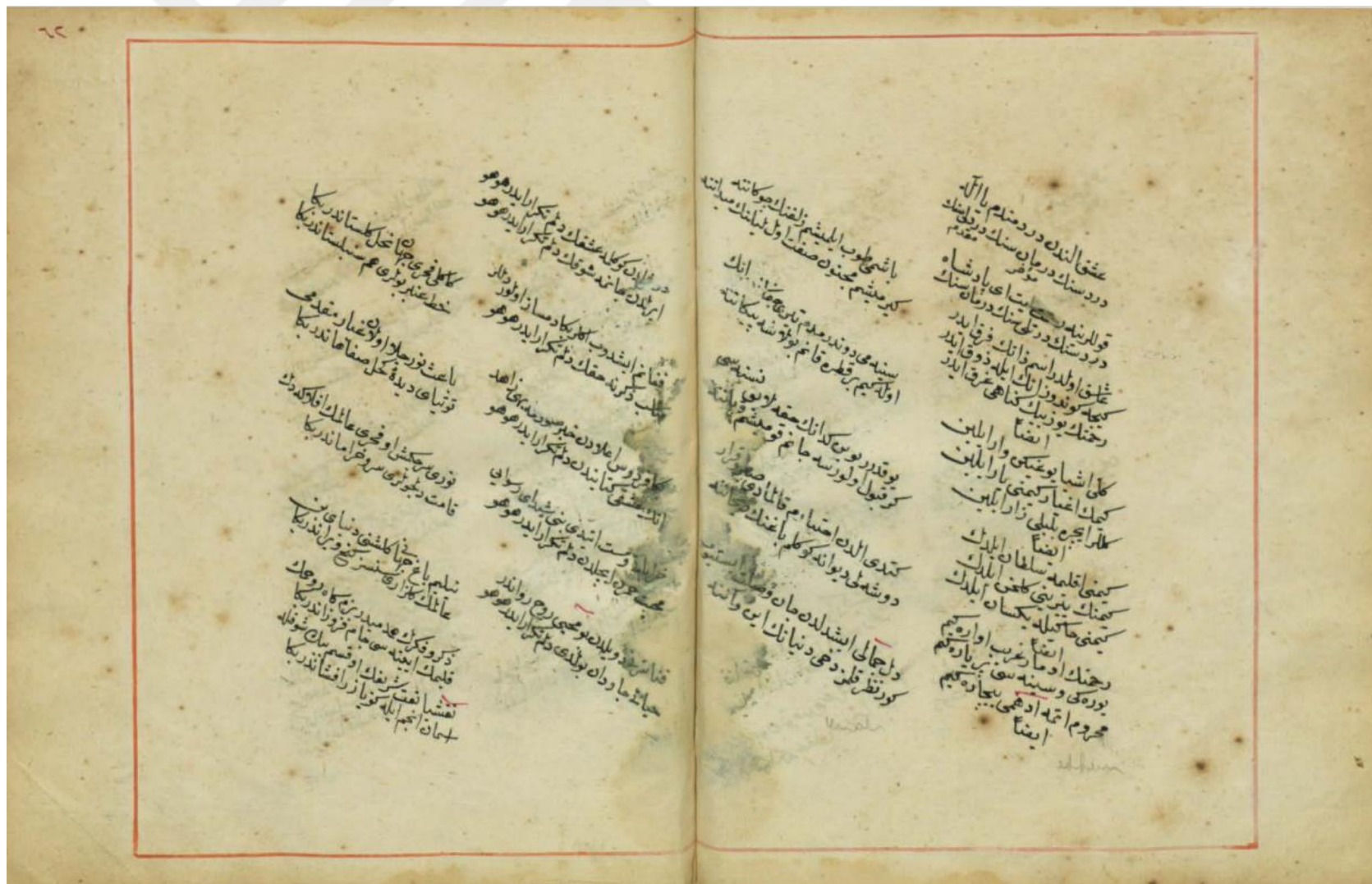

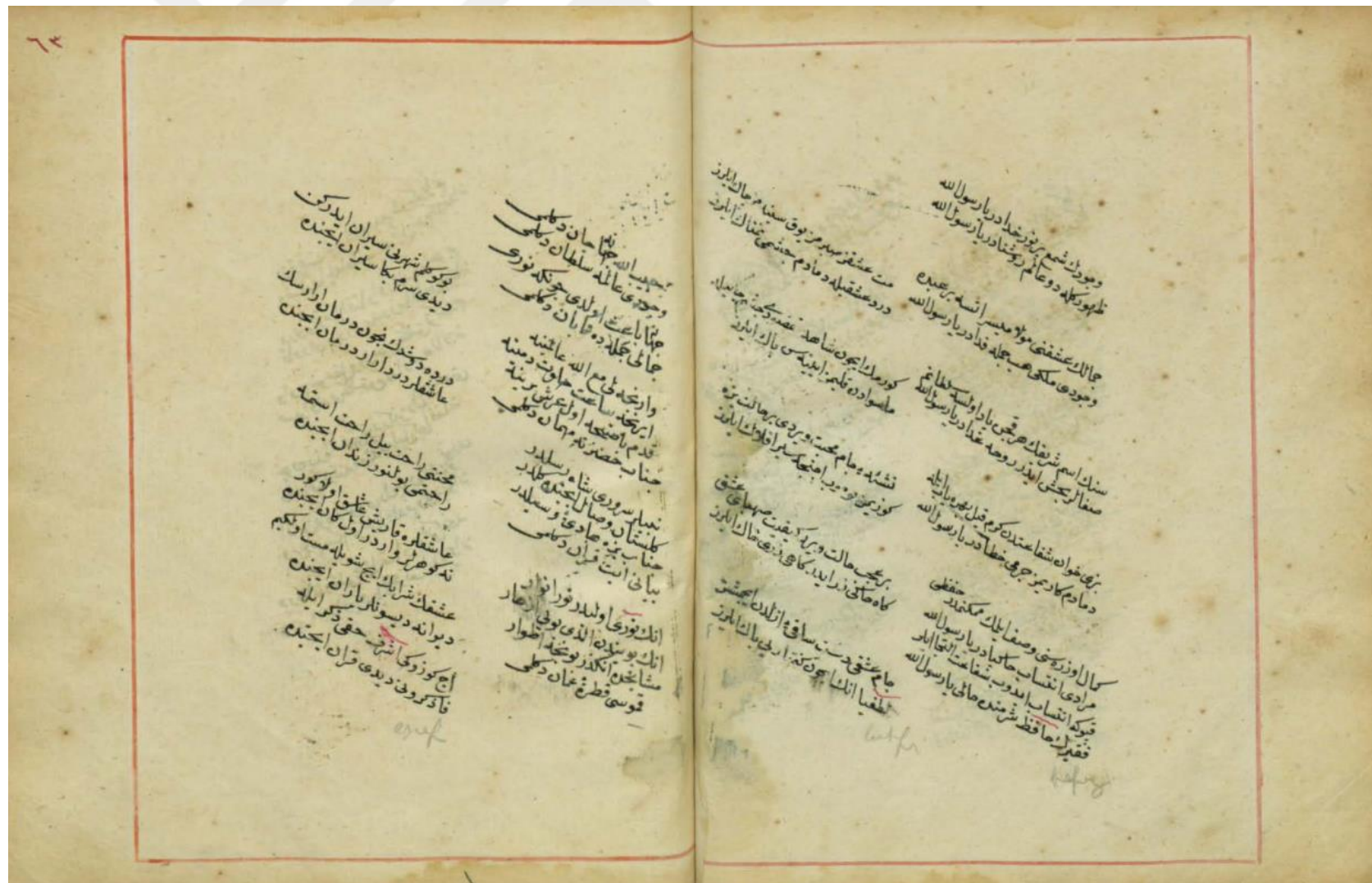
Ek 1: (Devamı)

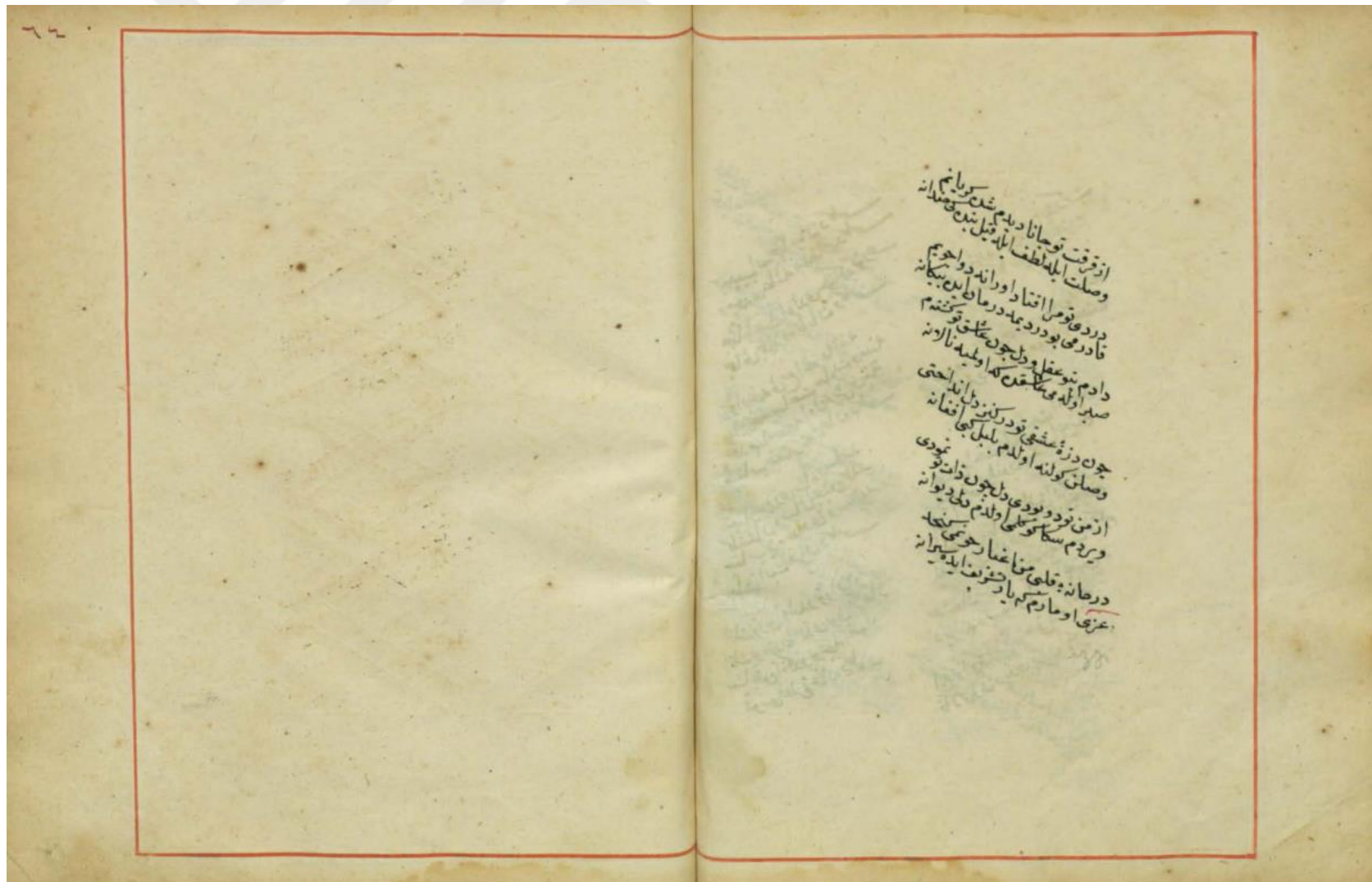

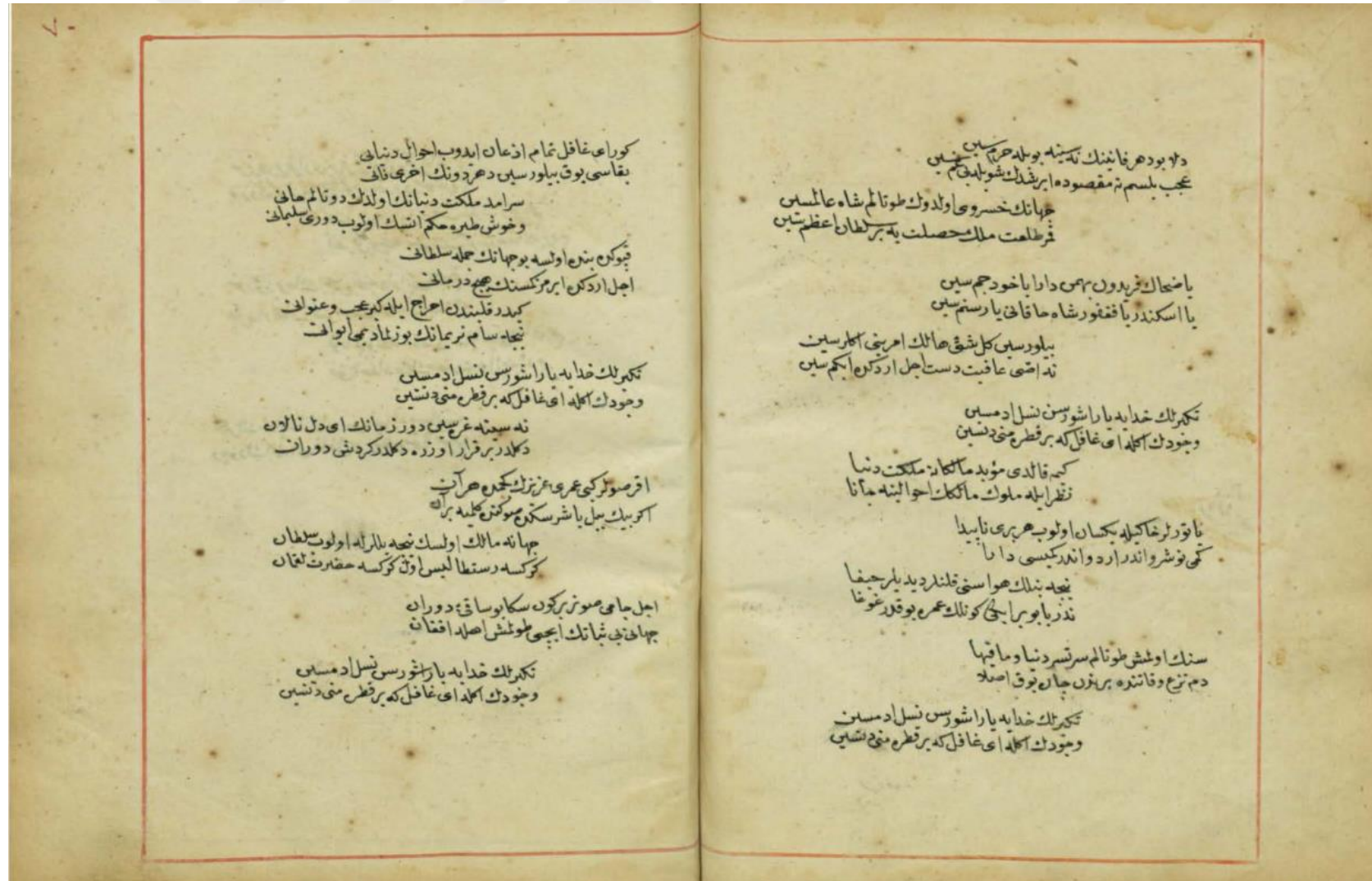

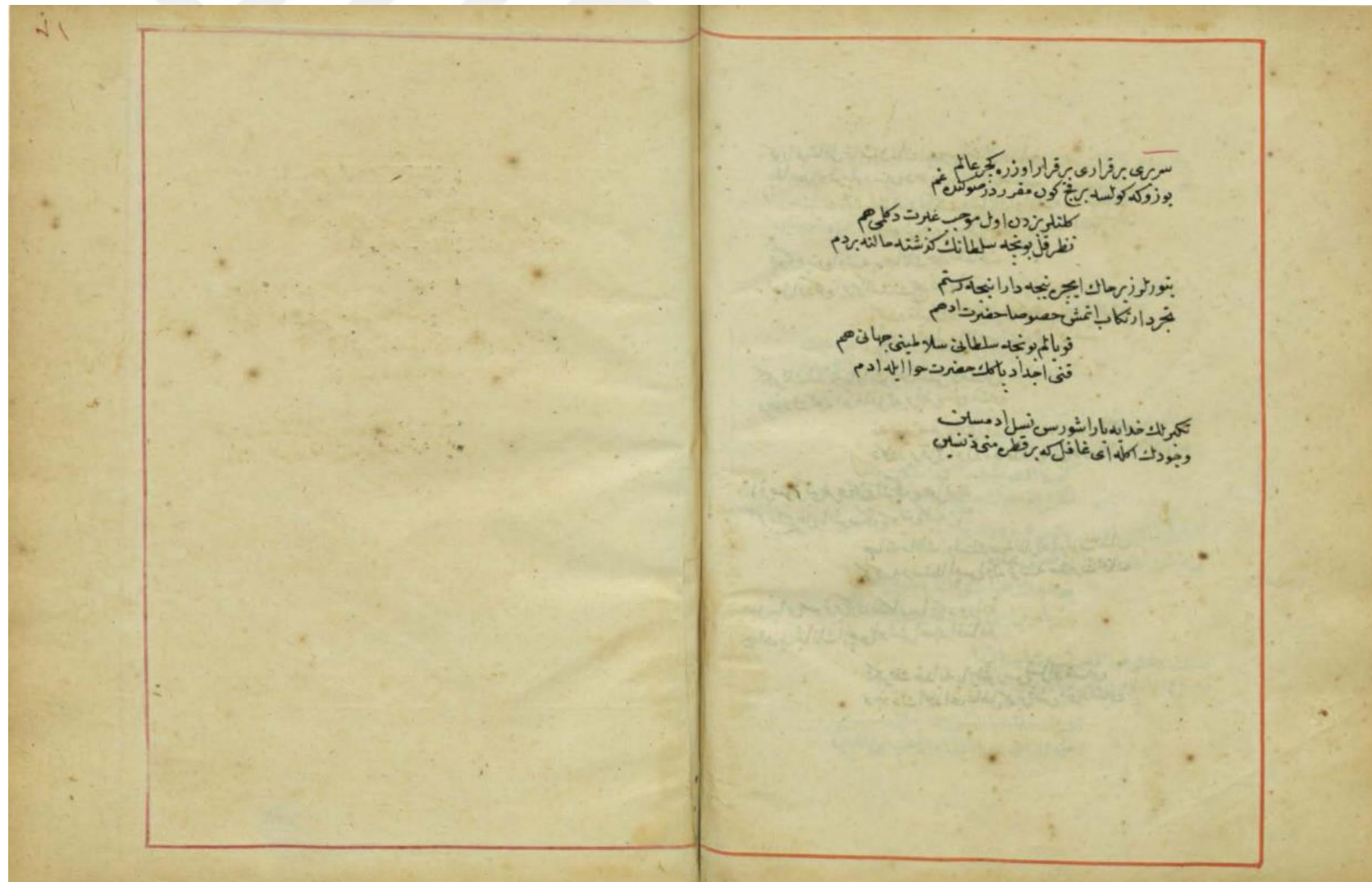

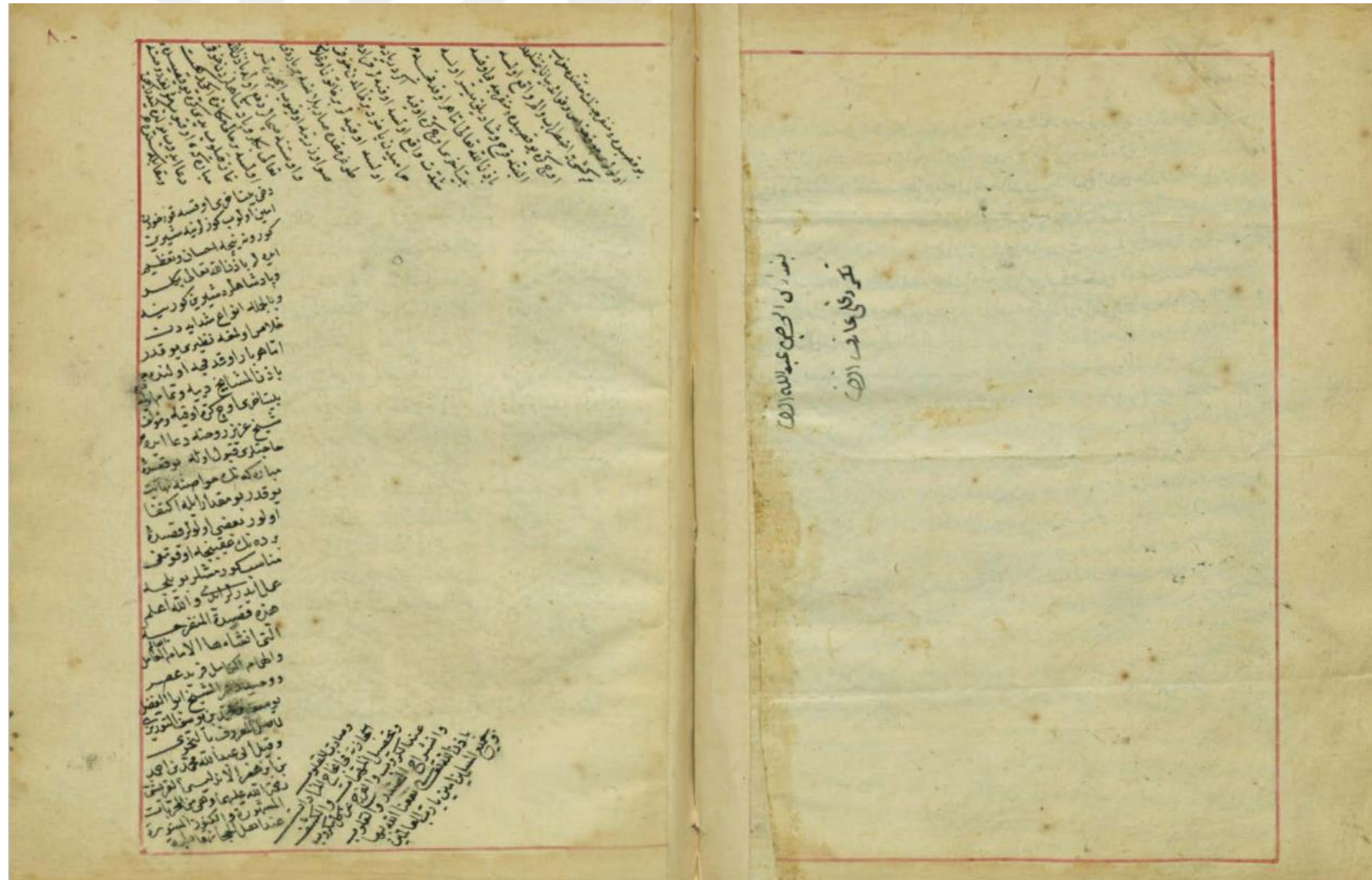
Ek 1: (Devami)

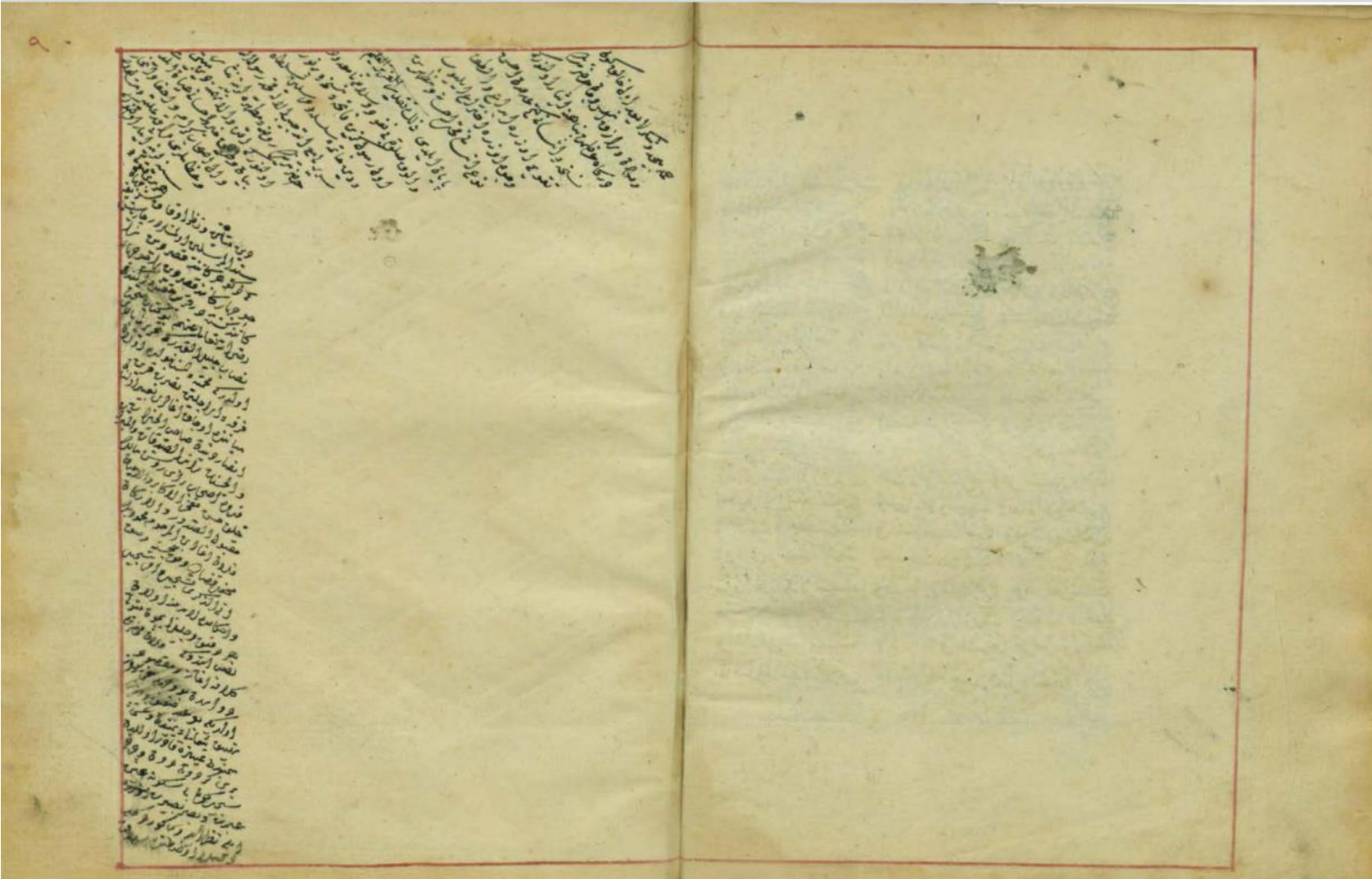

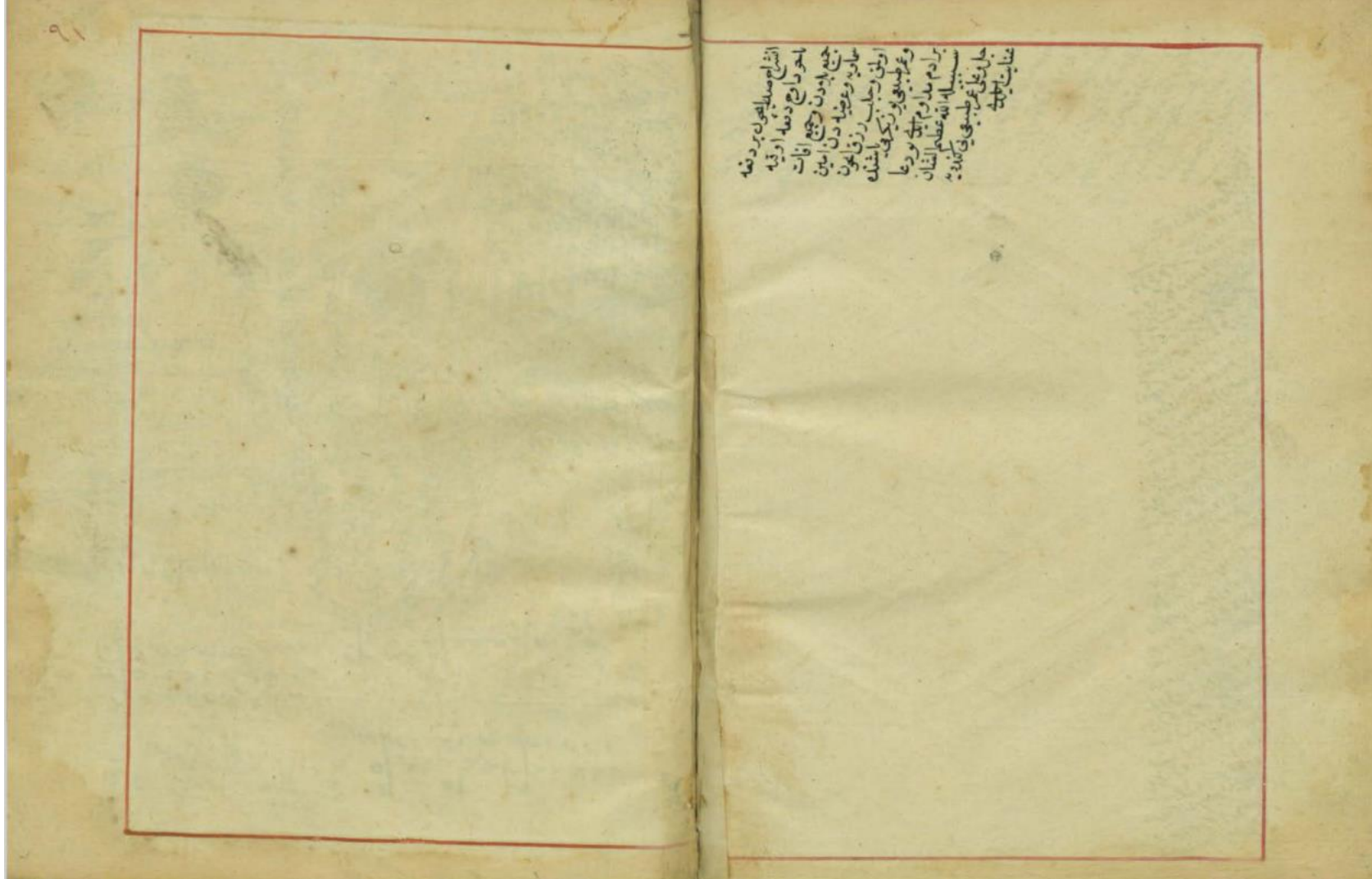

فَأَذِيقْ فِيهَا الْفَهْدَ حَمِيمًا
وَأَسْبِغْ لَيْسَنَهُمْ يَتْرُكًا
وَهُوَ يَتَوَلَّى عَشََّةً رُخِيمًا
وَيُؤَاوِ الشَّارِقَ إِذَا ظَلَمَ النَّاسُ أَهْلَهُ
يَخْرُجُ فِي الْفُجْرِ مِنَ الْبَيْتِ
وَإِذَا اسْتَأْذَنَ فَجَسَّادًا
وَتَأْمُرُ الْفُجَّارَ عَلَى الْقَبْلِ
وَالزُّقُوفَ يُعْمِدُ وَغَرَابِيَهُ
أَتَاهَا دُجَانُ النَّارِ فَاصْبَحَ
وَأَبْجَسَ لُفُوفَهُ كَرَامَتِهِ
سُحُي الْمُنْجَمَاتِ الْبَصِيرِ
وَهُدًى بِيضَاءِ الْكَوْكَبِ
وَجَمِيعِ الْأَلْبَابِ
وَرَجْمَهُدٍ وَبَعْضُهُمْ
وَتَوَارِيفٍ وَبَيْنَهُمُ الْبَصِيرِ
مَنْ دَفَّ يَدًا يَدًا لَا تَسْتَعِينُ
مَنْ حَتَّ حَتْمَهُ فَمَا يَبْقَى
وَأَغْنَمَ عَلَى بَنُو إِهْيَا
فَأَمْسَلُ الْبُغَا ذِي رِيحٍ حَبِيرٍ

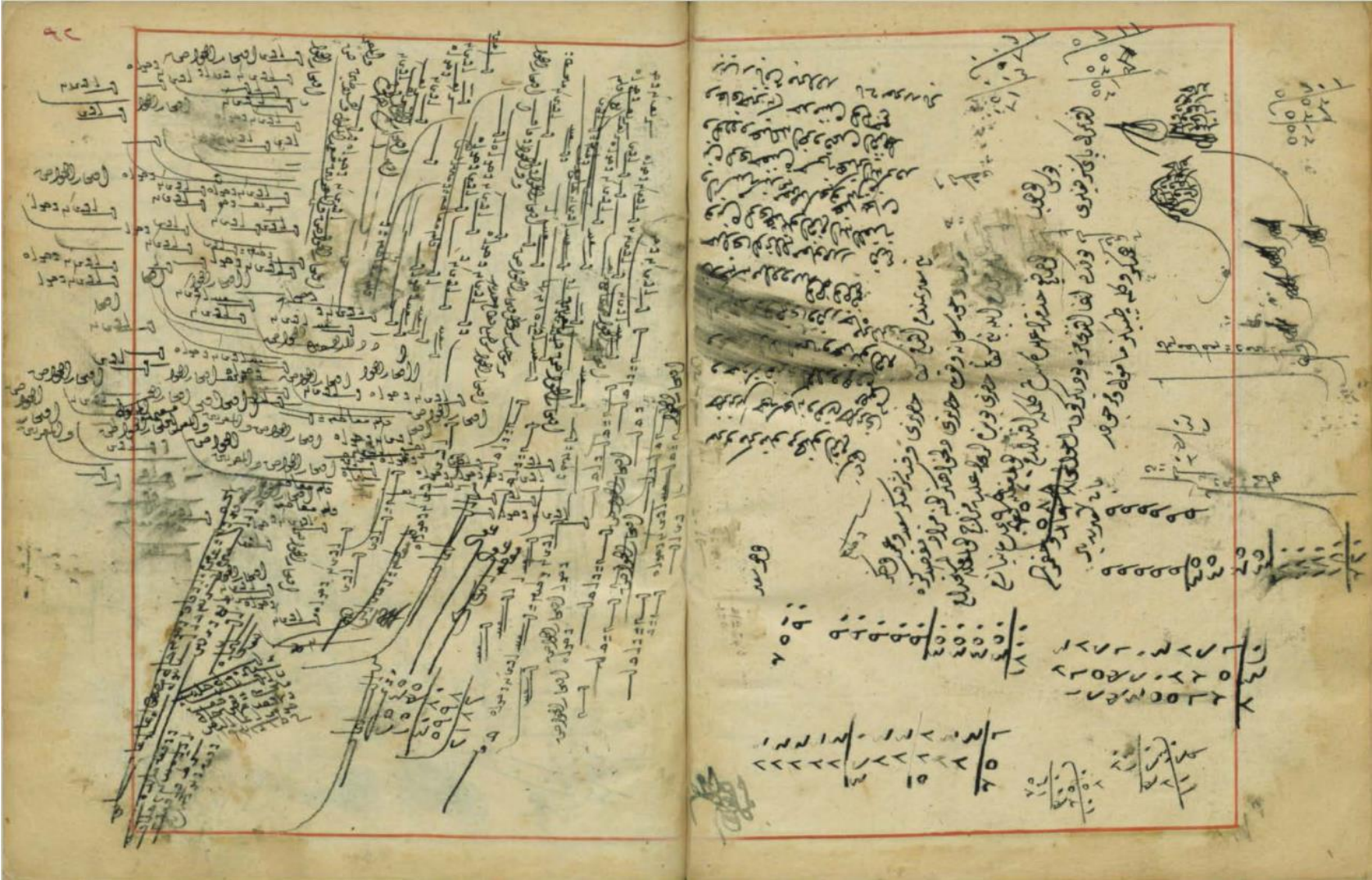

Ek 1: (Devamı)

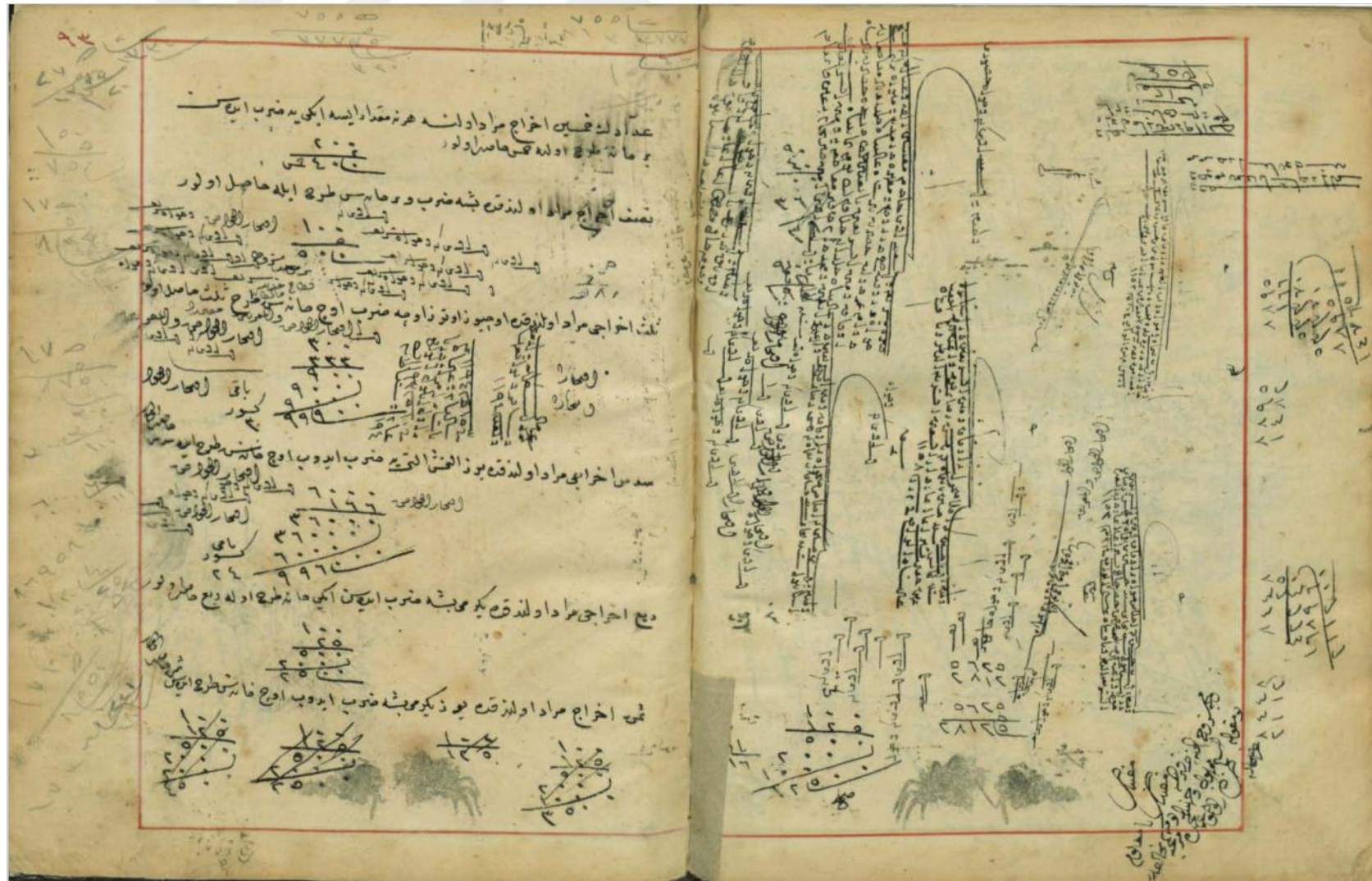

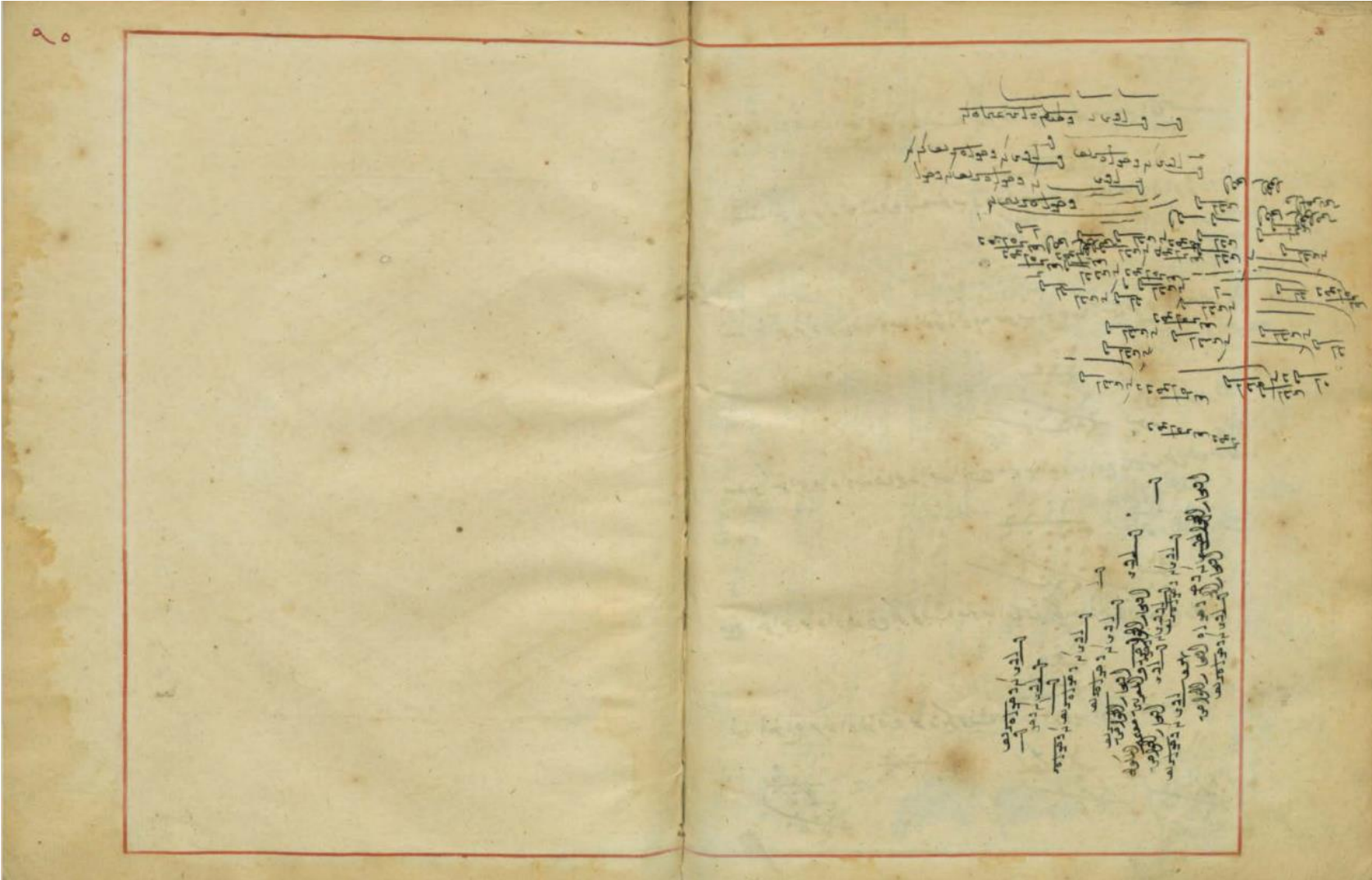
Ek 1: (Devami)

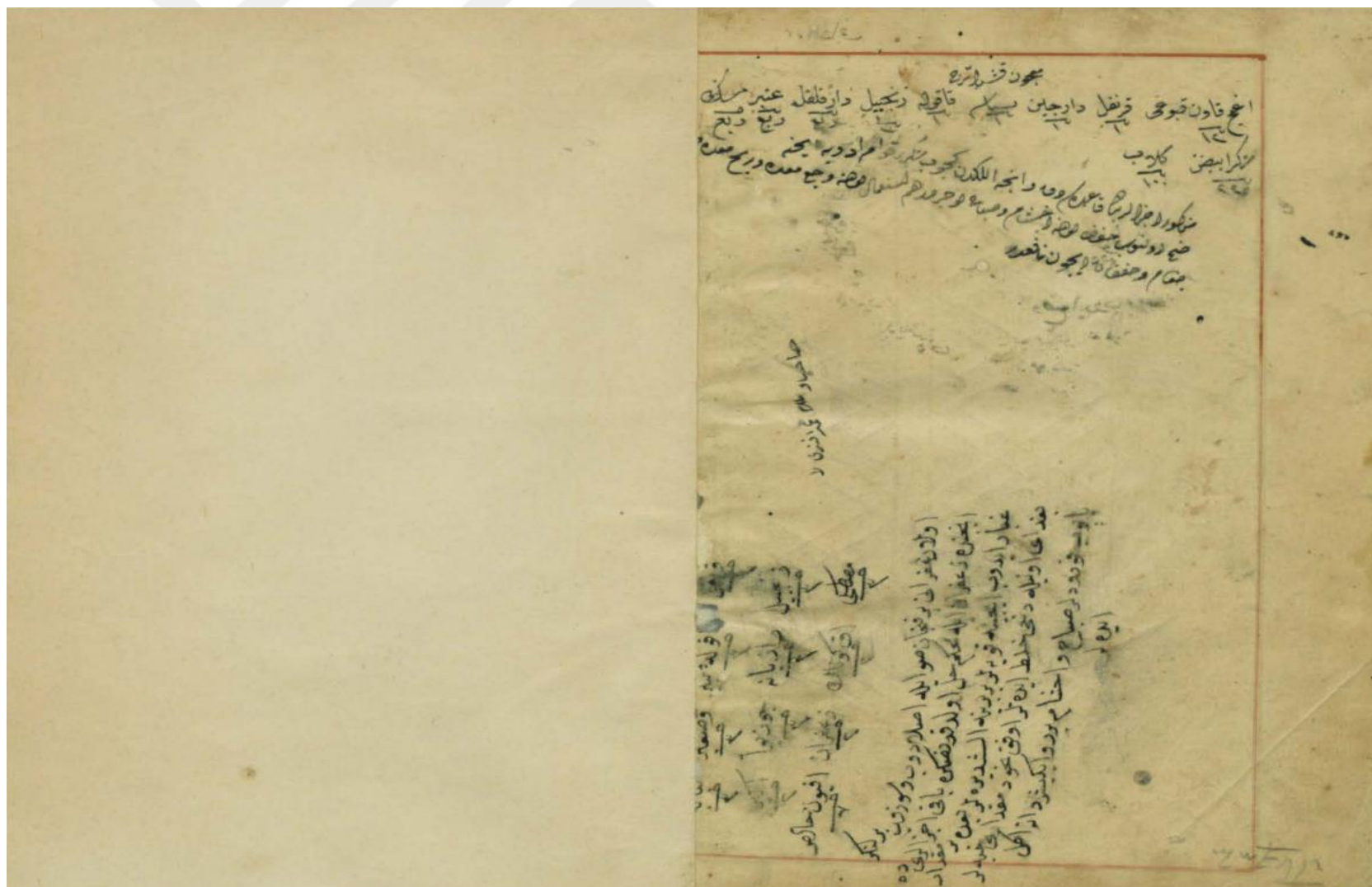

Ek 1: (Devamı)

Ek 1: (Devamı)

ÖZGEÇMİŞ

2009 yılında Zehra Kitapçioğlu İlköğretim Okulu'nu; 2013 yılında Yavuz Sultan Selim Anadolu Lisesini; 2018 yılında da Karadeniz Teknik Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 2019 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anbilim Dalında yüksek lisans programına başladı.

KESKİN, bekar olup, İngilizce bilmektedir.

